

Kultur, medier,
trossamfund och
fritid

Förslag till statens budget för 2019

Kultur, medier, trossamfund och fritid

Innehållsförteckning

Tabellförteckning.....	8
Diagramförteckning	14
1 Förslag till riksdagsbeslut	15
2 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.....	19
2.1 Principer för utformningen av denna proposition	19
2.2 Omfattning.....	20
2.3 Utgiftsutveckling	21
2.4 Skatteutgifter.....	22
2.5 Mål för utgiftsområdet.....	23
2.6 Resultatredovisning.....	25
2.6.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	25
3 Kulturområdesövergripande verksamhet	27
3.1 Omfattning.....	27
3.2 Utgiftsutveckling	27
3.3 Mål.....	28
3.4 Resultatredovisning.....	28
3.4.1 Bedömningsgrunder	28
3.4.2 Resultat.....	28
3.5 Den årliga revisionens iakttagelser.....	37
3.6 Budgetförslag.....	38
3.6.1 1:1 Statens kulturråd.....	38
3.6.2 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	38
3.6.3 1:3 Skapande skola.....	39
3.6.4 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	40
3.6.5 1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler	40
3.6.6 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet.....	42
3.6.7 1:7 Myndigheten för kulturanalys	43
4 Teater, dans och musik	45
4.1 Omfattning.....	45
4.2 Utgiftsutveckling	45
4.3 Mål.....	46

4.4	Resultatredovisning	46
4.4.1	Bedömningsgrunder	46
4.4.2	Resultat	46
4.5	Budgetförslag	49
4.5.1	2:1 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner	49
4.5.2	2:2 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	51
4.5.3	2:3 Statens musikverk	52
5	Litteraturen, läsandet och språket	55
5.1	Omfattning	55
5.2	Utgiftsutveckling	55
5.3	Mål	56
5.4	Resultatredovisning	56
5.4.1	Bedömningsgrunder	56
5.4.2	Resultat	56
5.5	Budgetförslag	59
5.5.1	3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	59
5.5.2	3:2 Myndigheten för tillgängliga medier	60
5.5.3	3:3 Institutet för språk och folkminnen	61
6	Bildkonst, arkitektur, form och design	63
6.1	Omfattning	63
6.2	Utgiftsutveckling	63
6.3	Mål	64
6.4	Resultatredovisning	64
6.4.1	Bedömningsgrunder	64
6.4.2	Resultat	64
6.5	Budgetförslag	67
6.5.1	4:1 Statens konstråd	67
6.5.2	4:2 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	67
6.5.3	4:3 Nämnden för hemslöjdsfrågor	68
6.5.4	4:4 Bidrag till bild- och formområdet	68
7	Kulturskaparnas villkor	71
7.1	Omfattning	71
7.2	Utgiftsutveckling	71
7.3	Mål	72
7.4	Resultatredovisning	72
7.4.1	Bedömningsgrunder	72
7.4.2	Resultat	72
7.5	Budgetförslag	75
7.5.1	5:1 Konstnärsnämnden	75
7.5.2	5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer	75
8	Arkiv	79
8.1	Omfattning	79
8.2	Utgiftsutveckling	79
8.3	Mål	80
8.4	Resultatredovisning	80
8.4.1	Bedömningsgrunder	80
8.4.2	Resultat	80
8.5	Budgetförslag	82

	8.5.1	6:1 Riksarkivet	82
9		Kulturmiljö.....	83
	9.1	Omfattning.....	83
	9.2	Utgiftsutveckling	83
	9.3	Mål.....	84
	9.4	Resultatredovisning.....	84
		9.4.1 Bedömningsgrunder	84
		9.4.2 Resultat.....	84
	9.5	Budgetförslag.....	88
		9.5.1 7:1 Riksantikvarieämbetet	88
		9.5.2 7:2 Bidrag till kulturmiljövård.....	89
		9.5.3 7:3 Kyrkoantikvarisk ersättning	90
		9.5.4 7:4 Bidrag till arbetslivsmuseer	90
10		Museer och utställningar.....	93
	10.1	Omfattning.....	93
	10.2	Utgiftsutveckling	94
	10.3	Mål.....	94
	10.4	Resultatredovisning.....	94
		10.4.1 Bedömningsgrunder	94
		10.4.2 Resultat.....	94
	10.5	Den årliga revisionens iakttagelser.....	96
	10.6	Budgetförslag.....	97
		10.6.1 8:1 Centrala museer: Myndigheter	97
		10.6.2 8:2 Centrala museer: Stiftelser	98
		10.6.3 8:3 Bidrag till vissa museer	99
		10.6.4 8:4 Forum för levande historia.....	100
		10.6.5 8:5 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål	101
11		Trossamfund.....	103
	11.1	Omfattning.....	103
	11.2	Utgiftsutveckling	103
	11.3	Mål.....	104
	11.4	Resultatredovisning.....	104
		11.4.1 Bedömningsgrunder	104
		11.4.2 Resultat.....	104
	11.5	Budgetförslag.....	105
		11.5.1 9:1 Myndigheten för stöd till trossamfund.....	105
		11.5.2 9:2 Stöd till trossamfund	106
12		Film.....	109
	12.1	Omfattning.....	109
	12.2	Utgiftsutveckling	109
	12.3	Mål.....	110
	12.4	Resultatredovisning.....	110
		12.4.1 Bedömningsgrunder	110
		12.4.2 Resultat.....	110
	12.5	Budgetförslag.....	114
		12.5.1 10:1 Filmstöd	114

13	Medier	115
13.1	Omfattning	115
13.2	Utgiftsutveckling.....	115
13.3	Mål.....	116
13.4	Resultatredovisning	116
13.4.1	Bedömningsgrunder	116
13.4.2	Resultat	116
13.5	Budgetförslag	123
13.5.1	11:1 Sändningar av TV Finland.....	123
13.5.2	11:2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen..	123
13.5.3	11:3 Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet	124
13.5.4	11:4 Statens medieråd.....	124
13.5.5	11:5 Stöd till taltidningar	125
13.5.6	Radio och tv i allmänhetens tjänst	125
14	Ungdomspolitik	129
14.1	Omfattning	129
14.2	Utgiftsutveckling.....	129
14.3	Mål för området	130
14.4	Resultatredovisning	130
14.4.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	130
14.4.2	Resultat	131
14.4.3	Resultat från insatser inom ungdomspolitiken	133
14.5	Budgetförslag	140
14.5.1	12:1 Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor	140
14.5.2	12:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	140
14.5.3	12:3 Särskilda insatser inom ungdomspolitiken	142
15	Politik för det civila samhället	143
15.1	Omfattning	143
15.2	Utgiftsutveckling.....	143
15.3	Mål för politiken för det civila samhället	144
15.4	Resultatredovisning för politiken för det civila samhället	144
15.4.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	144
15.4.2	Resultat	145
15.5	Mål för idrottspolitiken.....	149
15.6	Resultatredovisning för idrottspolitiken.....	150
15.6.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	150
15.6.2	Resultat	150
15.7	Mål för friluftslivpolitiken	154
15.8	Resultatredovisning för friluftslivpolitiken	155
15.8.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	155
15.8.2	Resultat	156
15.9	Budgetförslag	160
15.9.1	13:1 Stöd till idrotten	160
15.9.2	13:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler.....	161
15.9.3	13:3 Stöd till friluftslivorganisationer	162
15.9.4	13:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer.....	163
15.9.5	13:5 Insatser för den ideella sektorn	164
16	Folkbildning	167

16.1	Omfattning.....	167
16.2	Utgiftsutveckling	167
16.3	Mål för området.....	168
16.4	Resultatredovisning för folkbildningspolitiken	168
	16.4.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	168
	16.4.2 Resultat.....	169
16.5	Budgetförslag.....	173
	16.5.1 14:1 Bidrag till folkbildningen	173
	16.5.2 14:2 Bidrag till tolkutbildning.....	173
	16.5.3 14:3 Särskilda insatser inom folkbildningen	175
	16.5.4 14:4 Särskilt utbildningsstöd.....	175
17	Tillsyn över spelmarknaden	177
17.1	Omfattning.....	177
17.2	Mål.....	177
17.3	Resultatredovisning.....	178
	17.3.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	178
	17.3.2 Resultat.....	178
17.4	Budgetförslag.....	181
	17.4.1 15:1 Spelinspektionen.....	181

Tabellförteckning

Tabell 1.1	Anslagsbelopp	16
Tabell 1.2	Beställningsbemyndiganden.....	17
Tabell 2.1	Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.....	21
Tabell 2.2	Härledning av ramnivån 2019–2021. Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.....	21
Tabell 2.3	Ramnivå 2019 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	21
Tabell 2.4	Skatteutgifter inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.....	22
Tabell 3.1	Utgiftsutveckling inom Kulturområdesövergripande verksamhet	27
Tabell 3.2	Skapande skola 2015–2017	29
Tabell 3.3	Fördelning av statliga medel 2017 till regionala kulturverksamheter, kultursamverkansmodellen	31
Tabell 3.4	Fördelning av utvecklingsbidrag	32
Tabell 3.5	Statliga medel fördelade av Statens kulturråd länsvis och internationellt 2015–2017.....	33
Tabell 3.6	Anslag 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet....	35
Tabell 3.7	Medel från EU:s program Kreativa Europa 2015–2017	36
Tabell 3.8	Medel från EU:s struktur- och investeringsfonder till svenska projekt med kulturanknytning 2015–2017	36
Tabell 3.9	Anslagsutveckling 1:1 Statens kulturråd	38
Tabell 3.10	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:1 Statens kulturråd	38
Tabell 3.11	Anslagsutveckling 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	38
Tabell 3.12	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete.....	39
Tabell 3.13	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete.....	39
Tabell 3.14	Anslagsutveckling 1:3 Skapande skola	39
Tabell 3.15	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:3 Skapande skola	40
Tabell 3.16	Anslagsutveckling 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	40
Tabell 3.17	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet.....	40
Tabell 3.18	Anslagsutveckling 1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler.....	40
Tabell 3.19	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler.....	41
Tabell 3.20	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler.....	42
Tabell 3.21	Anslagsutveckling 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet	42
Tabell 3.22	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet.....	43
Tabell 3.23	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet.....	43
Tabell 3.24	Anslagsutveckling 1:7 Myndigheten för kulturanalys.....	43

Tabell 3.25	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:7 Myndigheten för kulturanalys	43
Tabell 4.1	Utgiftsutveckling inom Teater, dans och musik.....	45
Tabell 4.2	Antal besök (föreställningar) 2013–2017	47
Tabell 4.3	Bidragsgivning till scenkonstområdet.....	48
Tabell 4.4	Anslagsutveckling 2:1 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner	49
Tabell 4.5	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 2:1 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner	50
Tabell 4.6	Sammanställning av medelstilledningen 2018 och 2019 till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens hus, Drottningholms slottsteater, Unga Klara och Voksenåsen	50
Tabell 4.7	Anslagsutveckling 2:2 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål.....	51
Tabell 4.8	Beställningsbemyndigande för anslaget 2:2 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål.....	52
Tabell 4.9	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 2:2 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål.....	52
Tabell 4.10	Anslagsutveckling 2:3 Statens musikverk.....	52
Tabell 4.11	Sammanställning över avgiftsintäkter till Statens musikverk.....	52
Tabell 4.12	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 2:3 Statens musikverk.....	53
Tabell 5.1	Utgiftsutveckling inom Litteraturen, läsandet och språket	55
Tabell 5.2	Bidrag till litteratur, kulturtidskrifter och läsfrämjande 2015–2017 (beviljade medel)	57
Tabell 5.3	Anslagsutveckling 3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	59
Tabell 5.4	Beställningsbemyndigande för anslaget 3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter.....	60
Tabell 5.5	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter.....	60
Tabell 5.6	Anslagsutveckling 3:2 Myndigheten för tillgängliga medier	60
Tabell 5.7	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 3:2 Myndigheten för tillgängliga medier	61
Tabell 5.8	Anslagsutveckling 3:3 Institutet för språk och folkminnen.....	61
Tabell 5.9	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 3:3 Institutet för språk och folkminnen	61
Tabell 6.1	Utgiftsutveckling inom Bildkonst, arkitektur, form och design	63
Tabell 6.2	Statens kulturråds beslutade bidrag inom bild- och formområdet 2015–2017	65
Tabell 6.3	Anslagsutveckling 4:1 Statens konstråd	67
Tabell 6.4	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 4:1 Statens konstråd	67
Tabell 6.5	Anslagsutveckling 4:2 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	67
Tabell 6.6	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 4:2 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön.....	67
Tabell 6.7	Anslagsutveckling 4:3 Nämnden för hemslöjdsfrågor	68
Tabell 6.8	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 4:3 Nämnden för hemslöjdsfrågor.....	68
Tabell 6.9	Anslagsutveckling 4:4 Bidrag till bild- och formområdet	68
Tabell 6.10	Beställningsbemyndigande för anslaget 4:4 Bidrag till bild- och formområdet.....	69
Tabell 6.11	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 4:4 Bidrag till bild- och formområdet.....	69

Tabell 7.1	Utgiftsutveckling inom Kulturskaparnas villkor	71
Tabell 7.2	Anslagsutveckling 5:1 Konstnärsnämnden	75
Tabell 7.3	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 5:1 Konstnärsnämnden	75
Tabell 7.4	Anslagsutveckling 5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer	75
Tabell 7.5	Beställningsbemyndigande för anslaget 5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer	77
Tabell 7.6	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer	77
Tabell 8.1	Utgiftsutveckling inom Arkiv	79
Tabell 8.2	Normering och tillsyn av arkiv	80
Tabell 8.3	Mottagning av arkivmaterial	80
Tabell 8.4	Tillgång till arkiv	81
Tabell 8.5	Anslagsutveckling 6:1 Riksarkivet	82
Tabell 8.6	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 6:1 Riksarkivet	82
Tabell 9.1	Utgiftsutveckling inom Kulturmiljö	83
Tabell 9.2	Beslutade medel anslag 7:2 Bidrag till kulturmiljövård	85
Tabell 9.3	Anslagsutveckling 7:1 Riksantikvarieämbetet	88
Tabell 9.4	Avgiftsbelagd verksamhet	88
Tabell 9.5	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 7:1 Riksantikvarieämbetet ..	88
Tabell 9.6	Anslagsutveckling 7:2 Bidrag till kulturmiljövård	89
Tabell 9.7	Beställningsbemyndigande för anslaget 7:2 Bidrag till kulturmiljövård	89
Tabell 9.8	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 7:2 Bidrag till kulturmiljövård	90
Tabell 9.9	Anslagsutveckling 7:3 Kyrkoantikvarisk ersättning	90
Tabell 9.10	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 7:3 Kyrkoantikvarisk ersättning	90
Tabell 9.11	Anslagsutveckling 7:4 Bidrag till arbetslivsmuseer	90
Tabell 9.12	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 7:4 Bidrag till arbetslivsmuseer	91
Tabell 10.1	Utgiftsutveckling inom Museer och utställningar	94
Tabell 10.2	Anslagsutveckling 8:1 Centrala museer: Myndigheter	97
Tabell 10.3	Sammanställning över medelstillelning till Centrala museer: Myndigheter	97
Tabell 10.4	Sammanställning över avgiftsintäkterna till Centrala museer: Myndigheter	97
Tabell 10.5	Arkeologisk uppdragsverksamhet	97
Tabell 10.6	Uppdragsverksamhet Cosmonova	98
Tabell 10.7	Uppdragsverksamhet Vasamuseet	98
Tabell 10.8	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 8:1 Centrala museer: Myndigheter	98
Tabell 10.9	Anslagsutveckling 8:2 Centrala museer: Stiftelser	98
Tabell 10.10	Sammanställning över medelstillelning för Centrala museer: Stiftelser	98
Tabell 10.11	Sammanställning över avgiftsintäkterna till Centrala museer: Stiftelser	99
Tabell 10.12	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 8:2 Centrala museer: Stiftelser	99
Tabell 10.13	Anslagsutveckling 8:3 Bidrag till vissa museer	99
Tabell 10.14	Sammanställning över medelstillelning för Bidrag till vissa museer	99

Tabell 10.15	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 8:3 Bidrag till vissa museer	100
Tabell 10.16	Anslagsutveckling 8:4 Forum för levande historia.....	100
Tabell 10.17	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 8:4 Forum för levande historia	100
Tabell 10.18	Anslagsutveckling 8:5 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål	101
Tabell 10.19	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 8:5 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål	101
Tabell 11.1	Utgiftsutveckling inom Trossamfund.....	103
Tabell 11.2	Anslagsutveckling 9:1 Myndigheten för stöd till trossamfund.....	105
Tabell 11.3	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 9:1 Myndigheten för stöd till trossamfund	105
Tabell 11.4	Anslagsutveckling 9:2 Stöd till trossamfund.....	106
Tabell 11.5	Beställningsbemyndigande för anslaget 9:2 Stöd till trossamfund	107
Tabell 11.6	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 9:2 Stöd till trossamfund..	107
Tabell 12.1	Utgiftsutveckling inom Film.....	109
Tabell 12.2	Nyckeltal för stöd till svensk filmproduktion (lång spelfilm) 2015–2017.....	110
Tabell 12.3	Svensk film på biograf 2012–2017.....	111
Tabell 12.4	Digitalisering och tillgängliggörande av filmarvet 2014–2017	112
Tabell 12.5	Andel kvinnor respektive män på nyckelroller i projekt som fått produktionsstöd av konsulent till lång spelfilm 2015–2017.....	113
Tabell 12.6	Fördelning av produktionsstöd från konsulent 2013–2017	113
Tabell 12.7	Anslagsutveckling 10:1 Filmstöd	114
Tabell 12.8	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 10:1 Filmstöd	114
Tabell 13.1	Utgiftsutveckling inom Medier.....	115
Tabell 13.2	Totalt utbetalat stöd till tidningar 2015–2017	116
Tabell 13.3	Stöd fördelat på antal tidningar 2015–2017	117
Tabell 13.4	Antal taltidningar och prenumeranter 2014–2017	117
Tabell 13.5	Sveriges Radios sändningar i marknätet per programkategori 2015–2017	118
Tabell 13.6	Sveriges Televisions sändningar i marknätet per programkategori (exklusive barnprogram) 2015–2017.....	118
Tabell 13.7	Tillgänglighetstjänster 2017.....	119
Tabell 13.8	Icke-tillståndspliktig sändningsverksamhet och beställ-tv-tjänster 2015–2017	121
Tabell 13.9	Antalet diarieförda granskningsärenden 2015–2017.....	121
Tabell 13.10	Utgången i granskningsärenden 2015–2017.....	121
Tabell 13.11	Anslagsutveckling 11:1 Sändningar av TV Finland.....	123
Tabell 13.12	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 11:1 Sändningar av TV Finland	123
Tabell 13.13	Anslagsutveckling 11:2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen	123
Tabell 13.14	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 11:2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen	124
Tabell 13.15	Anslagsutveckling 11:3 Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet.....	124
Tabell 13.16	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 11:3 Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet.....	124
Tabell 13.17	Anslagsutveckling 11:4 Statens medieråd.....	124

Tabell 13.18	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 11:4 Statens medieråd.....	125
Tabell 13.19	Anslagsutveckling 11:5 Stöd till taltidningar	125
Tabell 13.20	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 11:5 Stöd till taltidningar ..	125
Tabell 13.21	Medelstipendium för SR, SVT och UR 2019.....	126
Tabell 14.1	Utgiftsutveckling inom Ungdomspolitik	129
Tabell 14.2	Andel unga (16–24 år) som inte studerar och inte har fullföljt en utbildning motsvarande minst 2-årig gymnasieutbildning, procent.....	131
Tabell 14.3	Andel unga (16–24 år) födda i Sverige eller utrikes födda som inte studerar och inte har fullföljt en utbildning motsvarande minst 2-årig gymnasieutbildning, procent	131
Tabell 14.4	Andel unga (15–24 år) som varken arbetar eller studerar (NEET), procent.....	131
Tabell 14.5	Andel unga (15–24 år) födda i Sverige eller utrikes födda som varken arbetar eller studerar, procent	132
Tabell 14.6	Mediantid i arbetslöshet bland unga inskrivna på Arbetsförmedlingen (16–24 år), antal dagar	132
Tabell 14.7	Andel unga (20–24 år) som bor kvar i föräldrahemmet, procent	132
Tabell 14.8	Andel unga (20–24 år) med svensk respektive utländsk bakgrund som bor kvar i föräldrahemmet, procent.....	132
Tabell 14.9	Andel unga (16–24 år) som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som bra, procent	132
Tabell 14.10	Anslagsutveckling 12:1 Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor.....	140
Tabell 14.11	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 12:1 Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor	140
Tabell 14.12	Anslagsutveckling 12:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet.....	140
Tabell 14.13	Beställningsbemyndigande för anslaget 12:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	141
Tabell 14.14	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 12:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	142
Tabell 14.15	Anslagsutveckling 12:3 Särskilda insatser inom ungdomspolitikerna.....	142
Tabell 14.16	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 12:3 Särskilda insatser inom ungdomspolitikerna	142
Tabell 15.1	Utgiftsutveckling inom Politik för det civila samhället	143
Tabell 15.2	Vissa bidrag 2014–2018.....	150
Tabell 15.3	Idrotter med flest deltagartillfällen, fördelat på pojkar och flickor, 2016.....	151
Tabell 15.4	Ledamöter i specialidrottsförbundens styrelser	152
Tabell 15.5	Kvinnor och män som ordförande respektive generalsekreterare i specialidrottsförbunden (SF) 2016.....	152
Tabell 15.6	Friluftorganisationer som fått bidrag 2017 av Svenskt Friluftsliv.....	156
Tabell 15.7	Anslagsutveckling 13:1 Stöd till idrotten.....	160
Tabell 15.8	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 13:1 Stöd till idrotten.....	160
Tabell 15.9	Anslagsutveckling 13:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler.....	161
Tabell 15.10	Beställningsbemyndigande för anslaget 13:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler.....	162
Tabell 15.11	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 13:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler.....	162
Tabell 15.12	Anslagsutveckling 13:3 Stöd till friluftorganisationer	162

Tabell 15.13	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 13:3 Stöd till friluftorganisationer	163
Tabell 15.14	Anslagsutveckling 13:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	163
Tabell 15.15	Beställningsbemyndigande för anslaget 13:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	164
Tabell 15.16	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 13:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	164
Tabell 15.17	Anslagsutveckling 13:5 Insatser för den ideella sektorn	164
Tabell 15.18	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 13:5 Insatser för den ideella sektorn	165
Tabell 16.1	Utgiftsutveckling inom Folkbildning	167
Tabell 16.2	Syften och indikatorer	168
Tabell 16.3	Anslagsutveckling 14:1 Bidrag till folkbildningen	173
Tabell 16.4	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 14:1 Bidrag till folkbildningen	173
Tabell 16.5	Anslagsutveckling 14:2 Bidrag till tolkutbildning.....	173
Tabell 16.6	Beställningsbemyndigande för anslaget 14:2 Bidrag till tolkutbildning.....	174
Tabell 16.7	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 14:2 Bidrag till tolkutbildning.....	175
Tabell 16.8	Anslagsutveckling 14:3 Särskilda insatser inom folkbildningen	175
Tabell 16.9	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 14:3 Särskilda insatser inom folkbildningen.....	175
Tabell 16.10	Anslagsutveckling 14:4 Särskilt utbildningsstöd.....	175
Tabell 16.11	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 14:4 Särskilt utbildningsstöd.....	176
Tabell 17.1	Den reglerade spelmarknadens omsättning efter utbetalda vinster	178
Tabell 17.2	De omsättningsmässigt största spelprodukterna efter utbetalda vinster	179
Tabell 17.3	Resultat	180
Tabell 17.4	Anslagsutveckling 15:1 Spelinspektionen.....	181
Tabell 17.5	Offentlighetsrättslig verksamhet	181
Tabell 17.6	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 15:1 Spelinspektionen.....	181

Diagramförteckning

Diagram 12.1	Genomsnittlig budget per film 2013–2017	113
Diagram 17.1	Spelmarknaden inkl. aktörer utan svenskt tillstånd.....	178

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2019 besluta om en låneram i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 126 000 000 kronor till Kungliga Operan AB för investeringar i vissa byggnadsanknutna inventarier som ägs av Kungliga Operan AB (avsnitt 4.5.1).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2019 besluta om en låneram i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 70 000 000 kronor till Kungliga Dramatiska teatern AB för investeringar i ett nytt övermaskineri (avsnitt. 4.5.1).
3. Riksdagen godkänner medelstillelningen för 2019 från public service-kontot till Sveriges Radio AB med 3 016 800 000 kronor, till Sveriges Television AB med 4 942 300 000 kronor och till Sveriges Utbildningsradio AB med 436 400 000 kronor (avsnitt 13.5.6).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2019 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som uppgår till högst 250 000 000 kronor för att täcka ett underskott på rundradiokontot (avsnitt 13.5.6).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2019 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som uppgår till högst 250 000 000 kronor för att täcka ett underskott på public service-kontot (avsnitt 13.5.6).
6. Riksdagen godkänner målet för spelmarknaden (avsnitt 17.2)
7. Riksdagen anvisar ramanslagen för budgetåret 2019 under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid enligt tabell 1.1.
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2019 besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp*Tusental kronor*

Anslag		
1:1	Statens kulturråd	55 822
1:2	Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	578 684
1:3	Skapande skola	187 065
1:4	Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	45 153
1:5	Stöd till icke-statliga kulturlokaler	9 852
1:6	Bidrag till regional kulturverksamhet	1 501 187
1:7	Myndigheten för kulturanalys	14 858
2:1	Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner	1 084 666
2:2	Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	213 614
2:3	Statens musikverk	117 766
3:1	Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	155 735
3:2	Myndigheten för tillgängliga medier	123 182
3:3	Institutet för språk och folkminnen	67 598
4:1	Statens konstråd	31 241
4:2	Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	42 947
4:3	Nämnden för hemslöjdsfrågor	11 651
4:4	Bidrag till bild- och formområdet	40 069
5:1	Konstnärsnämnden	22 131
5:2	Ersättningar och bidrag till konstnärer	467 097
6:1	Riksarkivet	403 183
7:1	Riksantikvarieämbetet	274 801
7:2	Bidrag till kulturmiljövård	270 542
7:3	Kyrkoantikvarisk ersättning	460 000
7:4	Bidrag till arbetslivsmuseer	8 000
8:1	Centrala museer: Myndigheter	1 300 793
8:2	Centrala museer: Stiftelser	262 694
8:3	Bidrag till vissa museer	75 519
8:4	Forum för levande historia	46 459
8:5	Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål	200
9:1	Myndigheten för stöd till trossamfund	12 799
9:2	Stöd till trossamfund	81 919
10:1	Filmstöd	562 144
11:1	Sändningar av TV Finland	9 721
11:2	Forskning och dokumentation om medieutvecklingen	3 842
11:3	Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet	483
11:4	Statens medieråd	22 525
11:5	Stöd till taltidningar	44 956
12:1	Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor	42 061
12:2	Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	243 440
12:3	Särskilda insatser inom ungdomspolitiken	35 000
13:1	Stöd till idrotten	1 954 311

13:2	Bidrag till allmänna samlingslokaler	52 164
13:3	Stöd till friluftorganisationer	47 785
13:4	Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	15 000
13:5	Insatser för den ideella sektorn	151 758
14:1	Bidrag till folkbildningen	4 348 183
14:2	Bidrag till tolkutbildning	59 331
14:3	Särskilda insatser inom folkbildningen	170 000
14:4	Särskilt utbildningsstöd	190 338
15:1	Spelinspektionen	74 262
Summa		15 994 531

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag		Beställnings- bemyndigande	Tidsperiod
1:2	Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	25 000	2020
1:5	Stöd till icke-statliga kulturlokaler	9 000	2020–2021
1:6	Bidrag till regional kulturverksamhet	55 000	2020–2021
2:2	Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	167 000	2020–2021
3:1	Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	40 000	2020–2021
4:4	Bidrag till bild- och formområdet	14 000	2020
5:2	Ersättningar och bidrag till konstnärer	196 000	2020–2029
7:2	Bidrag till kulturmiljövård	90 000	2020–2022
9:2	Stöd till trossamfund	46 000	2020–2021
12:2	Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	212 000	2020
13:2	Bidrag till allmänna samlingslokaler	44 000	2020–2021
13:4	Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	15 000	2020
14:2	Bidrag till tolkutbildning	140 000	2020–2024
Summa beställningsbemyndiganden under utgiftsområdet		1 053 000	

2 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

2.1 Principer för utformningen av denna proposition

Särskilda principer har tillämpats vid utformningen av denna proposition med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till dessa redogörs närmare för i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Utgångspunkten för förslagen i denna proposition har varit den budget som riksdagen har beslutat för 2018 efter förslag i budgetpropositionen för 2018. Vidare har följande generella justeringar gjorts för utgiftsområdena:

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris- och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- För att verksamhet som baseras på ett beställningsbemyndigande för kommande år ska ges förutsättningar att bedrivas i

samma omfattning 2019–2021 har anslagsnivåerna för alla år justerats med hänsyn till nivån på beräknade infrianden av de ekonomiska åtagandena 2019.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har i enlighet med ramverket för finanspolitiken tillämpats även när denna proposition tagits fram (skr. 2017/18:207, bet. 2017/18:FiU32, rskr. 2017/18:334).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även nödvändiga förslag om beställningsbemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

Endast sådana förändringar i förhållande till riksdagens ursprungliga budgetbeslut för 2018 som varit förenliga med vad som ovan angetts har föreslagits. Regeringens budgetförslag innebär i de allra flesta fall att den statliga verksamheten kan genomföras i samma omfattning som 2018. Vissa anslagsnivåer har blivit lägre än de beräkningar regeringen tidigare redovisat för 2019, medan andra har blivit högre. Vid behov kan förslag till ändringar i budgeten lämnas under pågående budgetår.

Vilka konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under regeringens överväganden för respektive anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är

konsekvenserna för anslagsnivån 2019. I härledningstabellerna har det inte varit praktiskt möjligt att specificera nya beslut och överföringar på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2018.

Regeringen redovisar på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret, dvs. för 2020 och 2021.

Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av anslagsnivån för 2018 för åren efter budgetåret, när det gäller reformer för vilka ett slutdatum angetts. För 2020 har reformer som planerats upphöra helt fr.o.m. 2019 eller 2020 tagits bort från beräknade anslagsnivåer. På motsvarande sätt har reformer som planerats upphöra helt fr.o.m. 2021 tagits bort från beräknade anslagsnivåer fr.o.m. det året.

De redovisade beräkningarna för 2020 och 2021 görs för att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2020 och 2021 till anslagen. Med hänsyn till att propositionen lämnas av en övergångsregering är de förutsättningar som dessa beräkningar bygger på mycket osäkra. Informationsvärdet av beräkningarna är därför begränsat.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa sina slutsatser av de presenterade resultaten. Regeringen har även avstått från att redovisa den framtida politiska inriktningen för utgiftsområdet. Vad som ska gälla för 2019 framgår av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa.

2.2 Omfattning

Utgiftsområdet är underindelad i följande områden:

- Kulturområdesövergripande verksamhet
- Teater, dans och musik
- Litteraturen, läsandet och språket
- Bildkonst, arkitektur, form och design
- Kulturskaparnas villkor
- Arkiv
- Kulturmiljö
- Museer och utställningar
- Trossamfund
- Film
- Medier
- Ungdomspolitik
- Politik för det civila samhället
- Folkbildning
- Tillsyn över spelmarknaden

2.3 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Miljoner kronor

	Utfall 2017	Budget 2018 ¹	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
Kulturområdesövergripande verksamhet	2 047	2 389	2 362	2 393	2 371	2 061
Teater, dans och musik	1 315	1 401	1 396	1 416	1 424	1 387
Litteraturen, läsandet och språket	329	395	394	347	349	342
Bildkonst, arkitektur, form och design	81	125	124	126	127	106
Kulturskaparnas villkor	416	481	476	489	498	499
Arkiv	387	398	401	403	409	415
Kulturmiljö	940	1 009	998	1 013	1 017	1 018
Museer och utställningar	1 490	1 648	1 633	1 686	1 712	1 718
Trossamfund	99	95	96	95	95	95
Film	547	567	567	562	555	555
Medier	85	87	86	82	85	87
Ungdomspolitik	318	372	368	321	296	297
Politik för det civila samhället	2 069	2 231	2 229	2 221	2 221	2 069
Folkbildning	4 229	4 795	4 775	4 768	4 741	4 571
Tillsyn över spelmarknaden	48	72	69	74	75	76
Äldreanslag	75					
Totalt för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	14 475	16 065	15 974	15 995	15 976	15 295

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.2 Härledning av ramnivå 2019–2021. Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Miljoner kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	15 880	15 880	15 880
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	74	158	232
Beslut	24	-96	-850
Överföring till/från andra utgiftsområden			
Övrigt	17	34	34
Ny ramnivå	15 995	15 976	15 295

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

Tabell 2.3 Ramnivå 2019 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Miljoner kronor

	2019
Transfereringar ¹	11 953
Verksamhetsutgifter ²	4 019
Investeringar ³	23
Summa ramnivå	15 995

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2017 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.4 Skatteutgifter

Samhällets stöd till företag och hushåll inom utgiftsområde 17 redovisas normalt i huvudsak på budgetens utgiftssida. Vid sidan av dessa stöd finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter. En skatteutgift uppstår om skatteuttaget för en viss grupp eller en viss kategori av skattebetalare är lägre än vad som är förenligt med normen inom ett visst skatteslag. Förutom skatteutgifter redovisas i förekommande fall även skattesanktioner, där skatteuttaget är högre än den angivna normen inom skatteslaget. Många av skatteutgifterna har införts, mer eller mindre uttalat, som medel inom specifika områden som t.ex. konjunktur-, bostads-, miljö- eller arbetsmarknadspolitik. Dessa skatteutgifter påverkar budgetens saldo och kan därför jämföras med stöd på budgetens utgiftssida. En utförlig beskrivning av redovisningen av skatteutgifterna har redovisats i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter föregående år (skr. 2017/18:98). I det följande redovisas de skatteutgifter som är att hänföra till utgiftsområde 17.

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Miljoner kronor

	Prognos 2018	Prognos 2019
Bidrag till tekniska museet	0	0
Försäljning av konstverk för mindre än 300 000 kr/år	- ¹	-
Försäljning av konstverk för minst 300 000 kr/år	20	20
Tidningar och tidskrifter	1 980	2 100
Böcker och broschyrer	1 180	1 260
Entréavgiftsbelagda kulturella föreställningar	1 290	1 350
Upphovsrätter	380	440
Ersättning till idrottsutövare	-	-
Kommersiell idrott	2 630	2 700
Omsättning i ideella föreningar	260	270
Entré till djurparker	80	90
Stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund	-	-
Totalt för utgiftsområde 17	7 820	8 230

¹ Ett "-" innebär att skatteutgiften inte kan beräknas.

Bidrag till Stiftelsen Tekniska museet

Enligt 16 kap. 10 § inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, får avdrag göras för bidrag som lämnas till Tekniska museet. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av näringsverksamhet och särskild löneskatt.

Försäljning av konstverk för mindre än 300 000 kronor/år

Vid försäljning av konstverk för under 300 000 kronor per år är enligt 1 kap. 2 a § mervärdesskattelagen (1994:200), förkortad ML, försäljningsbeloppet undantaget från mervärdesskatt under förutsättning att upphovsmannen eller dennes dödsbo vid försäljningen äger konstverket. Undantaget ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Försäljning av konstverk för minst 300 000 kronor/år

Enligt 7 kap. 1 § ML är skattesatsen för försäljning av konstverk nedsatt till 12 procent. Detta gäller om omsättningen medför skattskyldighet och konstverket ägs av upphovsmannen eller dennes dödsbo. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Tidningar och tidskrifter

Enligt 7 kap. 1 § ML är mervärdesskatten för tidningar och tidskrifter nedsatt till 6 procent. Skattesatsen gäller även radiotidningar för synskadade och andra varor som gör skrift tillgänglig för personer med nedsatt läsförmåga. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Böcker och broschyrer

Enligt 7 kap. 1 § ML är mervärdesskatten för böcker, broschyrer, häften, musiknoter, kartor och liknande alster nedsatt till 6 procent. Detta gäller även bildböcker, ritböcker och målarböcker för barn. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Entréavgiftsbelagda kulturella föreställningar

Enligt 7 kap. 1 § ML är mervärdesskatten för entréavgift till konserter, cirkus-, teater-, opera- och balettföreställningar eller liknande alster nedsatt till 6 procent. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Upphovsrätter

Enligt 7 kap. 1 § ML är mervärdesskatten för upphovsrätter nedsatt till 6 procent. Skattesatsen gäller för upplåtelse eller överlåtelse av vissa upphovsrättsligt skyddade litterära eller konstnärliga verk. Nedsättningen gäller inte för upplåtelse eller överlåtelse av fotografier, reklamprodukter, system och program för automatisk databehandling eller film eller liknande upptagning av information. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Ersättning till idrottsutövare

Ersättning som en idrottsutövare får från en skattebefriad ideell förening som har till ändamål att främja idrott och som under året inte uppgår till ett halvt prisbasbelopp är enligt 2 kap. 19 § socialavgiftslagen (2000:980) undantagen från socialavgifter. Ersättningen är inte förmånsgrundande. Skatteutgiften avser därför särskild löneskatt.

Kommersiell idrott

Enligt 7 kap. 1 § ML är mervärdesskatten för omsättning av tjänster inom idrottsområdet där verksamheten bedrivs kommersiellt, t.ex. i bolagsform, nedsatt till 6 procent. Den nedsatta

skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Omsättning i ideella föreningar

Av 4 kap. 8 § ML följer att omsättning av vara eller tjänst i en ideell förening inte räknas som ekonomisk verksamhet om föreningen är befriad från inkomstskatt för inkomsten av verksamheten. Det innebär att föreningen inte är skattskyldig för denna omsättning. Detta ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Entré till djurparker

Enligt 7 kap. 1 § ML är mervärdesskatten för entréavgift till djurparker nedsatt till 6 procent. Nedsättningen gäller även för guidning till djurparker. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund

Stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund är, om bestämmelserna i 7 kap. 3-11 §§ är uppfyllda, befriade från skattskyldighet för all inkomst utom vissa rörelseinkomster.

2.5 Mål för utgiftsområdet

Kultur

Riksdagen beslutade i december 2009 (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145) om nationella kulturpolitiska mål.

Målen är att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund, att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling. För att uppnå målen ska kulturpolitiken

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor,
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse,
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas,
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan,
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Det finns även riksdagsbundna mål inom kulturområdesövergripande verksamhet, inom litteratur och läsförmedling, inom film, arkitektur, formgivning och design, inom arkivområdet samt inom kulturmiljöområdet. Dessa mål anges i respektive underindelade avsnitt där resultaten för dessa områden redovisas.

Medier

Målen för medieområdet är att stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt att motverka skadlig mediepåverkan (prop. 2014/15:1 utg.omr. 17, bet. 2014/15:KrU6, rskr. 2014/15:96).

Trossamfund

Riksdagen har antagit mål för statens bidrag till trossamfund (prop. 1998/99:124, bet. 1999/2000:KU5, rskr. 1999/2000:45). Stödet ska bidra till att skapa förutsättningar för trossamfundens att bedriva en aktiv och långsiktigt inriktad religiös verksamhet i form av gudstjänst, själavård, undervisning och omsorg.

Ungdomspolitik

Målet för alla statliga beslut och insatser som berör ungdomar mellan 13 och 25 år är att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen (prop. 2013/14:191, bet. 2013/14:KrU9, rskr. 2013/14:354).

Politik för det civila samhället

Målet för politiken för det civila samhället är att villkoren för det civila samhället som en central del av demokratin ska förbättras. Detta ska ske i dialog med det civila samhällets organisationer genom att

- utveckla det civila samhällets möjligheter att göra människor delaktiga utifrån engagemanget och viljan att påverka den egna livssituationen eller samhället i stort,
- stärka förutsättningarna för det civila samhället att bidra till samhällsutvecklingen och välfärden både som röstbärare och

opinionsbildare och med en mångfald verksamheter, och

- fördjupa och sprida kunskapen om det civila samhället.

Målet beslutades av riksdagen i samband med beslutet om propositionen En politik för det civila samhället (prop. 2009/10:55, bet. 2009/10:KrU7, rskr. 2009/10:195).

Idrott

Riksdagen har beslutat om målen för den statliga idrottspolitiken (prop. 2008/09:126, bet. 2008/09:KrU8, rskr. 2008/09:243). Mål och syfte med statsbidraget är att ge möjligheter för flickor och pojkar, kvinnor och män att motionera och idrotta för att främja en god folkhälsa, att stödja en fri och självständig idrottsrörelse samt att ge flickor och pojkar, kvinnor och män positiva upplevelser av idrott som underhållning. Stöd till barn och ungdomar ska lämnas till verksamhet som bedrivs ur ett barnrättsperspektiv. Stöd kan även lämnas till sådan verksamhet som stärker idrottsutövares internationella konkurrenskraft.

Friluftslivspolitik

Målet för friluftslivspolitiken är att stödja människors möjligheter att vistas ute i naturen och utöva friluftsliv där allemansrätten är en grund för friluftslivet. Alla människor ska ha möjlighet till naturupplevelser, välbefinnande, social gemenskap och ökad kunskap om natur och miljö (prop. 2009/10:238, bet. 2010/11:KrU3, rskr. 2010/11:37 och 2010/11:38).

Tio mätbara mål har redovisats till riksdagen (skr. 2012/13:51, bet. 2012/13:KrU4, rskr. 2012/13:278). Målen är följande:

- Tillgänglig natur för alla
- Starkt engagemang och samverkan
- Allemansrätten
- Tillgång till natur för friluftsliv
- Attraktiv tätortsnära natur
- Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling

- Skyddade områden som resurs för friluftslivet
- Ett rikt friluftsliv i skolan
- Friluftsliv för god folkhälsa
- God kunskap om friluftslivet

De tio målen har preciseringar som förtydligar innebörden av målen. Preciseringarna är ett stöd i genomförande av åtgärder. De är också underlag för att kunna mäta och följa upp målen samt för att kunna fortsätta utveckla friluftslivspolitikerna.

Riksdagen har beslutat (prop. 2009/10:238, bet. 2010/11:KrU3, rskr. 2010/11:37 och 2010/11:38) att hanteringen av ansvaret för fördelning och utbetalning av statsbidrag till friluftsförbund ska ligga hos samarbetsorganisationen Svenskt Friluftsliv.

Folkbildning

Målet för folkbildningspolitiken fastställdes genom riksdagens beslut i fråga om regeringens proposition Allas kunskap – allas bildning (prop. 2013/14:172, bet. 2013/14:KrU8, rskr. 2013/14:379). Målet är att folkbildningen ska ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället. Målet avspeglar folkbildningens idémässiga grund, särskilda pedagogik och självständighet.

Tillsyn över spelmarknaden

Målet för spelmarknaden är en sund och säker spelmarknad där sociala skyddsintressen och efterfrågan på spel tillgodoses under kontrollerade former. Överskottet från spel ska värnas och alltså vara förbehållet det allmänna eller allmännyttiga ändamål, dvs. föreningslivet, hästsporten och staten (prop. 2002/03:93, bet. 2002/03:KrU8, rskr. 2002/03:212).

Regeringen föreslår i denna proposition att målet för spelmarknaden ska vara en sund och säker spelmarknad under offentlig kontroll som värnar intäkterna till det allmänna och som ger goda förutsättningar för allmännyttig ideell verksamhet att erhålla finansiering genom intäkter från spel. De negativa konsekvenserna av spelande ska minskas och det ska råda hög

säkerhet i spelen. Spel om pengar ska omfattas av ett starkt konsumentskydd och inte kunna missbrukas för kriminell verksamhet. Överskottet från spel bör värnas och alltså vara förbehållet det allmänna eller allmännyttiga ändamål, dvs. föreningslivet, hästsporten och staten (prop. 2017/18:220, bet. 2017/18:KrU8, rskr. 2017/18:363).

2.6 Resultatredovisning

Nedan redovisas de bedömningsgrunder som är gemensamma för kulturområdet som helhet. Övriga resultatindikatorer och bedömningsgrunder framgår av respektive underindelade avsnitt i anslutning till övriga delar av resultatredovisningen.

2.6.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Gemensamma bedömningsgrunder för kulturområdet är:

- Barns och ungas tillgång till kultur
- Jämställdhet
- Tillgänglighet
- Förnyelse och utveckling av verksamheten

3 Kulturområdesövergripande verksamhet

3.1 Omfattning

Avsnittet omfattar myndigheterna Statens kulturråd och Myndigheten för kulturanalys samt bidrag till kulturområdesövergripande ändamål. I det innefattas bidrag till regional kulturverksamhet, Skapande skola, bidrag till den kommunala kulturskolan, bidrag till

allmänskulturella ändamål, utvecklingsverksamhet och internationellt kulturutbyte, forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet samt stöd till icke-statliga kulturlokaler. I avsnittet behandlas även tvärgående frågor som omfattar hela kulturområdet inklusive internationellt samarbete.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom Kulturområdesövergripande verksamhet

Miljoner kronor

	Utfall 2017	Budget 2018 ¹	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
<i>Kulturområdesövergripande verksamhet</i>						
1:1 Statens kulturråd	44	55	56	56	56	57
1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	335	589	582	579	534	309
1:3 Skapande skola	187	188	186	187	177	177
1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	40	45	44	45	45	45
1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler	5	10	10	10	10	10
1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet	1 422	1 486	1 469	1 501	1 535	1 449
1:7 Myndigheten för kulturanalys	14	15	15	15	15	15
Summa Kulturområdesövergripande verksamhet	2 047	2 389	2 362	2 393	2 371	2 061

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

3.3 Mål

I avsnitt 2.5 anges de mål för den nationella kulturpolitiken som riksdagen beslutat om.

Riksdagen har även antagit följande nationella mål för statens insatser för den kommunala kulturskolan (prop. 2017/18:164, bet. 2017/18:KrU9, rskr. 2017/18:312):

Det övergripande målet för de statliga insatserna till stöd för den kommunala kulturskolan ska vara att främja kulturskolans möjligheter att erbjuda barn och unga undervisning av hög kvalitet i kulturella och konstnärliga uttryckssätt, liksom möjligheterna till såväl fördjupning som bredd i undervisningen med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar.

3.4 Resultatredovisning

3.4.1 Bedömningsgrunder

Resultatredovisningen för kulturområdesövergripande verksamheter omfattar följande bedömningsgrunder:

- kultur av och för fler, bl.a. hur barn och unga och andra målgrupper får bättre möjligheter till eget skapande och tillgång till kultur,
- kultur i hela landet, bl.a. hur bidrag inom kultursamverkansmodellen fördelas per län respektive konst- och kulturområde och regional fördelning av statliga kulturutgifter,
- utvärdering av kultur och fördelning av medel till forskning, bl.a. fördelning av medel till forskning och utvecklingsinsatser, och
- kulturens internationalisering, bl.a. i fråga om att främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan.

Resultatredovisningen görs vidare utifrån resultat relaterade till relevanta bedömningsgrunder som är gemensamma för kulturområdet (se avsnitt 2.6.1).

Huvuddelen av resultatinformationen grundar sig på återrapporteringar, uppföljningar och utvärderingar från myndigheter och

institutioner. Resultaten av statens insatser kan vara svåra att avgränsa från andra offentliga insatser som är samverkande inom kulturområdet.

3.4.2 Resultat

Kultur av och för fler

Barn och unga

Bidragen från Statens kulturråd till målgruppen barn och unga har ökat under 2017, vilket delvis beror på en utökning av pilotsatsningen Skapande förskola, en utökning av Skapande skola för att även innefatta förskolan fr.o.m. 2015. Under 2017 hade 59 procent av de projekt som får finansiellt stöd barn och unga som målgrupp.

Myndigheten för kulturanalys publicerade under 2017 en första rapport om barn och ungas kulturvanor. Rapporten visar att andelen barn och unga som deltar i någon form av kulturaktivitet eller ägnar sig åt eget skapande är högt, men varierar för olika aktiviteter. Små barn och flickor deltar i större utsträckning än äldre barn och pojkar. Barn och unga med föräldrar med eftergymnasial utbildning är mer aktiva än barn till föräldrar med förgymnasial eller gymnasial utbildning. Det är få skillnader i deltagande i kulturaktiviteter mellan barn och unga med utländsk bakgrund och de med svensk bakgrund.

Skapande skola

Statens kulturråd fördelade ca 190 miljoner kronor inom ramen för Skapande skola-bidraget under 2017, vilket inkluderade insatser riktade till elever i områden med ojämlig tillgång till kultur. Enligt Statens kulturråd har andelen kulturaktiviteter som sker i samverkan med konstnärer ökat från 75 till 80 procent mellan 2016 och 2017. Vidare har bidraget haft en god geografisk spridning.

Tabell 3.2 Skapande skola 2015–2017

	2015	2016	2017
Antal beviljade ansökningar	422	419	468
varav skapande förskola	18	20	75
Antal kommunala huvudmän som beviljats bidrag	273	273	272
Antal enskilda/statliga huvudmän som beviljats bidrag	128/0	120/2	124/2
Andel beviljade kommuner i procent	94	94	94
Beviljat belopp	189 930	183 499	187 208
varav beviljat belopp skapande förskola	10 290	12 254	10 086
Antal elever som planeras ta del av aktiviteterna	830 780	885 243	885 758

Källa: Statens kulturråd

Den kommunala kulturskolan

Under 2017 fördelade Statens kulturråd 97 miljoner kronor i statligt stöd till kommunala kulturskolor. Enligt Statens kulturråd har stöd prioriterats för insatser som möjliggör att fler barn och unga får ta del av den kommunala kulturskolans verksamhet. Kulturskolorna ska som villkor för stödet nå nya målgrupper, bland annat genom att bredda eller förnya kulturskolans utbud, arbetsätt, samarbetsparter eller arenor. Insatserna ska vara avgiftsfria eller ha en lägre avgift. Enligt de redovisningar som Statens kulturråd har fått in har 54 av 94 kommunala kulturskolor utökat sina konstområden. Kulturskolorna har angett att antalet nya elever har ökat med ca 5 400 efter bidragets införande. Av dessa är 2 613 flickor, 2 271 pojkar och 600 personer har svarat vet ej/annat. Den 20 mars 2018 överlämnade regeringen propositionen En kommunal kulturskola för framtiden – en strategi för de statliga insatserna (prop. 2017/18:164, bet. 2017/18:KrU9, rskr. 2017/18:312). Riksdagen beslutade den 23 maj 2018 om nya nationella mål för de statliga insatserna för kulturskolan.

Det samiska folkets och de nationella minoriteternas kultur

Statens kulturråd fördelade 7,3 miljoner kronor i verksamhetsstöd och 2,5 miljoner kronor i projektbidrag till nationella minoriteters kulturverksamhet under 2017.

Inom ramen för ett regeringsuppdrag att stärka romska kulturaktörer i sin samverkan med kulturinstitutioner och andra kulturaktörer har

Statens kulturråd under 2017 fördelat 492 000 kronor.

Statens kulturråd har under året även särskilt uppmärksammat det arbete som görs i länen av landstingen och andra aktörer med att främja de nationella minoriteternas – i synnerhet romers – kultur och kulturarv. Myndigheten har genom utvecklingsbidraget till regional kulturverksamhet fördelat drygt 4,7 miljoner kronor till insatser som helt eller delvis främjar nationella minoriteters kultur. Statens kulturråd konstaterar att kompetensen i och intresset för frågor som rör nationella minoriteter ökar på regional nivå och att dessa frågor har uppmärksamrats i betydligt högre utsträckning än tidigare år i landstingens kulturplaner.

Sametinget har under året beviljat samiska föreningar, organisationer, institutioner och samiska medier verksamhetsbidrag till en summa av närmare 13 miljoner kronor och beviljat ansökningar om projektbidrag till en summa av 2,5 miljoner kronor (se vidare utg.omr 1 avsnitt 5.4.2).

Regeringen har under 2017 gett Stiftelsen Svenska Filminstitutet (Filminstitutet) medel till en särskild satsning på att förstärka utbudet av barnfilm på de nationella minoritetspråken genom stöd till dubbning och spridning av filmer. Genom riktlinjebeslutet för 2018 ingår uppdraget i Filminstitutets ordinarie verksamhet.

Jämställdhet, lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck

Statens musikverk, Konstnärsnämnden, Statens kulturråd och Statens konstråd kom i februari 2018 in med delredovisningar av uppdraget som rör jämställdhetsintegrering i myndigheter (JiM). Delredovisningarna visar att myndigheterna har arbetat systematiskt med jämställdhetsintegrering inom sina ordinarie verksamhetsgrenar och uppdrag.

Statens kulturråd har under 2017 varit delaktiga i arbetet med att ta fram Nationella sekretariatet för genusforsknings publikation HBTQ-kompetent jämställdhetsarbete.

Arbete mot sexuella trakasserier inom kulturområdet

De missförhållanden som uppdragats i samband med metoo visar på att sexuella trakasserier förekommer inom många delar av samhället, även inom kulturområdet. Det framgår av de många upprop på Twitter som har gjorts under hösten 2017, exempelvis tystnadtagnings, visjungerut, närmusikentystnar, tystdansa, metoo backstage och konstnärligfrihet.

Regeringen har genomfört ett antal möten med anledning av uppropen. Statens kulturråd fick i uppdrag att särskilt lyfta frågan med landstingen inom arbetet med kultursamverkansmodellen. Filminstitutet arrangerade ett internationellt seminarium vid filmfestivalen i Cannes 2018 om jämställdheten i filmbranschen.

Ett mer tillgängligt kulturliv för personer med funktionsnedsättning

Statens kulturråd har, i egenskap av sektorsansvarig myndighet för funktionshinderfrågor, under hösten 2017 följt upp hur ett urval av de regionala kulturaktörerna uppfyller villkoren för tillgänglighet när det gäller lokaler och webbplatser. Statens kulturråd har även haft löpande dialoger med landsting som tar emot och fördelar de statliga medlen för regional kulturverksamhet.

Samverkan med civila samhället

2017 års uppföljning av statliga bidrag till det civila samhället redovisas i avsnitt 15.4. Det civila samhällets aktörer har en betydande roll för ett levande kulturliv och för kultur i hela landet. Den tidigare överenskommelsen på det sociala området har utvidgats till att kunna omfatta många andra frågor, (se avsnitt 15.4). Inom det kulturpolitiska området har satsningen Äga rum fortsatt stärka det civila samhällets aktörer i vissa bostadsområden med socioekonomiska utmaningar. Kultursamverkansmodellens utformning och genomförande har skett i dialog med det civila samhällets aktörer. Vidare har ett stort antal läsfrämjande insatser genomförts tillsammans med det civila samhället.

Främjande av fristadssystemet

Statens kulturråd har under 2017 fördelat 1 685 000 kronor i projektbidrag till insatser som främjar fristadskonstnärernas möjlighet att ta del av det offentliga kulturlivet. Vidare har bidrag beviljats till en nationell samordning av fristäder i Sverige.

Regeringen har öronmärkt medel fr.o.m. 2018 för en nationell fristadssamordnare. Sverige är i dag det land i världen som har flest antal fristäder. Totalt 24 kommuner, med spridning från Luleå till Malmö och 4 landsting (Dalarna, Jönköping, Skåne och Västra Götaland), har fristadsverksamhet.

Kultur i hela landet

Skrivelsen Kultur i hela landet

Regeringen har i skrivelsen Kultur i hela landet (skr. 2017/18:264) lämnat en redovisning till riksdagen av insatser under mandatperioden som har bidragit till kultur i hela landet. Den nationella kulturpolitiken vilar sedan lång tid tillbaka på gemensamma offentliga insatser på kulturområdet. För att uppnå de nationella kulturpolitiska målen krävs att statens insatser riktas till och får ett gott genomslag i hela landet och sker i samverkan med andra offentliga aktörers insatser. För att de nationella kulturpolitiska målen ska kunna uppfyllas är samspelet mellan stat, landsting och kommuner viktigt.

Kultursamverkan

Det statliga stödet inom kultursamverkansmodellen, som landstingen fördelar till regionala och lokala kulturverksamheter, uppgick 2017 till ca 1,2 miljarder kronor. Stödet fördelas till samtliga län utom Stockholms län, som inte ingår i kultursamverkansmodellen, och är en viktig del i regeringens arbete för kultur i hela landet. Totalt fördelar landstingen stöd till ca 240 kulturverksamheter runt om i landet. Av samtliga statliga medel inom modellen går 75 procent till teater-, dans- och musikområdet. Till museumområdet fördelas drygt 15 procent av medlen.

Från och med 2018 får stöd även lämnas till bild- och formområdet och till museernas

kulturmiljöarbete. Konst- och kulturfrämjande har slopats som ett eget stödberättigat ändamål, men kan fortsatt stödjas inom övriga ändamål.

Den länsvisa fördelningen framgår av tabell 3.3 nedan.

I propositionen En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder – för ett Sverige som håller

ihop (prop. 2017/18:179, bet. 2017/18:NU19, rskr. 2017/18:360) har regeringen bedömt att tillgången till kultur bör vara god i hela landet och att skillnader i tillgången till kultur bör minska.

Tabell 3.3 Fördelning av statliga medel 2017 till regionala kulturverksamheter, kultursamverkansmodellen

Län	Tkr	Arkiv	Film	Hemslöjd	KK-främjande	Bibliotek	Museer	TDM
Blekinge	16 680	3,3	A	3,8	3,6	12,2	28,1	49,1
Dalarna	34 580	1,3	4,1	1,9	2,3	3,8	16,4	70,2
Gotland	22 860	0,0	4,0	B	0,8	4,0	39,1	52,1
Gävleborg	38 180	3,6	C	C	27,1	C	22,1	47,2
Halland	27 680	1,7	0,0	0,0	12,1	5,1	24,0	57,1
Jämtland	29 040	1,1	3,0	2,3	2,7	4,2	30,9	55,9
Jönköping	32 370	0,9	1,3	2,0	5,4	3,8	21,1	65,6
Kalmar	29 860	1,1	4,1	2,2	1,0	3,8	32,9	54,8
Kronoberg	35 090	1,3	A	1,9	0,9	0,6	18,8	76,6
Norrbottnen	42 900	0,9	2,8	1,5	7,2	4,5	9,6	73,4
Skåne	191 600	0,2	2,1	0,7	0,4	2,3	13,6	80,8
Södermanland	26 080	3,2	2,4	2,6	1,7	4,7	20,8	64,6
Uppsala	39 410	1,1	1,0	B	1,6	3,0	13,3	80,0
Värmland	51 110	0,9	2,3	1,2	2,2	2,9	12,6	77,8
Västerbotten	79 520	0,7	1,5	0,9	1,5	1,9	9,6	84,0
Västernorrland	44 220	1,6	0,0	1,6	2,0	2,9	11,4	80,5
Västmanland	30 520	1,6	2,0	2,0	2,2	4,5	14,6	73,1
Västra Götaland	311 980	0,4	0,5	0,6	4,2	1,6	12,7	79,9
Örebro	38 400	1,1	1,2	1,2	1,6	3,0	15,6	76,2
Östergötland	68 770	0,7	1,1	0,8	0,8	2,3	9,7	84,5
Totalt	1 190 850	0,9	1,4	1,0	3,5	2,7	15,4	75,1
Stockholm (utanför modellen)	93 248	0,0	0,0	0,0	0,0	2,5	6,1	91,5

A. Se Kalmar län

B. Se regional museiverksamhet

C. Se konst- och kulturfrämjande verksamhet

Inom kultursamverkansmodellen och till verksamheter i Stockholms län beslutar Statens kulturråd om stöd till strategiska utvecklingsprojekt av nationellt intresse. Fördelningen av dessa utvecklingsbidrag framgår av tabell 3.4 nedan.

Tabell 3.4 Fördelning av utvecklingsbidrag

Tusental kronor

Län	2015	2016	2017
Blekinge	0	800	900
Dalarna	2 390	590	950
Gotland	580	700	580
Gävleborg	300	150	1 765
Halland	300	0	0
Jämtland	1 300	425	550
Jönköping	1 050	1 540	2 000
Kalmar	1 420	945	895
Kronoberg	250	0	200
Norrbottnen	3 070	1 800	1 750
Skåne	2 240	2 725	1 895
Södermanland	500	700	2 010
Uppsala	1 100	700	1 300
Värmland	500	800	1 150
Västerbotten	2 150	2 320	2 041
Västernorrland	1 600	450	550
Västmanland	1 400	1 600	400
Västra Götaland	2 100	1 950	1 690
Örebro	250	850	1 640
Östergötland	750	2 000	1 900
Interregionala projekt	5 600	2 965	9 896
Stockholm	1 150	2 535	4 590
Totalt summa riket	25 250	23 230	38 652

Källa: Statens kulturråd

Dialog om och förslag till utveckling av kultursamverkansmodellen

Den årliga dialogen mellan kultur- och demokratiministern och kulturpolitiker från landstingen fokuserade 2017 på hur modellen kan vidareutvecklas. Fokus låg även på området kultur och hälsa.

Uppföljning och utvärdering

Statskontoret har haft regeringens uppdrag att se över uppföljningssystemet för modellen och i sin rapport Uppföljnings- och utvärderingssystemet av kultursamverkansmodellen (2018:15) bedömer Statskontoret att systemet fungerar väl på en

övergripande nivå men att det finns utrymme för förenklingar och förbättringar. Detta gäller bl.a. den kvalitativa uppföljningen.

Äga rum

Inom ramen för Äga rum, regeringens satsning 2016–2018 på konst och kultur i vissa bostadsområden med socioekonomiska utmaningar eller lågt valdeltagande, utvecklades under 2017 de båda delsatsningarna, Konst händer och Kreativa platser.

Inom ramen för Statens konstråds del, Konst händer, har gestaltungsprojekten utgått från civilsamhällets initiativ och kunskap om vilka förändringar som behövs på den egna platsen. Under 2017 startade produktionen av konstnärliga gestaltningar på samtliga av de 15 utvalda platserna, varav två även slutfördes. Under 2017 har Statens kulturråd delat ut 35,8 miljoner kronor inom ramen för bidraget Kreativa platser. Projekten drivs i olika konstellationer bestående av bl.a. civilsamhällesorganisationer inom kultur och idrott, kommunala verksamheter och bolag, universitet och högskolor, professionella kulturutövare och institutioner.

I båda satsningarna inom Äga rum är det lärande perspektivet centralt. Utöver analys i samverkan med Statens centrum för arkitektur och design och i dialog med Myndigheten för kulturanalys har Statens kulturråd skapat en styrgrupp för kompletterande uppföljning av Kreativa platser med deltagare från olika projekt.

Regional fördelning av Statens kulturråds medel

Statens kulturråd redovisar årligen hur myndighetens medel har fördelats länsvis. Mellan 80 och 85 procent av medlen går att härleda till någon specifik region, som framgår av tabell 3.5 nedan.

Nära hälften av medlen (49 procent) har fördelats till storstadslänen, där 53 procent av befolkningen bor. Ser man till utfallet vad gäller kronor per invånare ligger Gotland och de nordligaste länen i topp. Stockholm får den lägsta tilldelningen av kronor per invånare men rymmer samtidigt många direkt statligt finansierade institutioner som inte finansieras genom Statens kulturråd.

Tabell 3.5 Statliga medel fördelade av Statens kulturråd länsvis och internationellt 2015–2017

<i>Tusental kronor</i>	2015	Kr/inv	2016	Kr/inv	2017	2017 Kr/inv
Län						
Stockholm	189 379	85	222 881	98	252 884	110
Uppsala	49 341	139	52 498	145	57 681	156
Södermanland	31 762	112	38 327	133	42 592	146
Östergötland	84 498	190	89 296	198	96 088	210
Jönköping	40 148	115	47 178	134	53 113	149
Kronoberg	38 620	202	40 794	210	43 795	222
Kalmar	36 906	155	39 652	164	43 842	180
Gotland	25 012	436	26 130	450	28 178	481
Blekinge	19 967	128	21 252	134	22 693	142
Skåne	233 113	179	254 806	192	289 695	215
Halland	33 470	106	38 882	121	41 543	128
Västra Götaland	363 317	220	394 152	236	420 519	249
Värmland	58 945	214	66 401	238	72 949	260
Örebro	44 490	153	48 009	163	52 449	175
Västmanland	37 580	142	43 421	162	43 296	160
Dalarna	43 070	153	46 018	162	51 353	179
Gävleborg	44 136	157	49 377	174	55 983	196
Västernorrland	53 351	219	56 824	231	60 679	247
Jämtland	33 608	264	40 012	311	40 525	312
Västerbotten	95 625	363	99 065	373	103 952	387
Norrbottnen	57 320	230	57 919	231	64 205	255
Internationellt	32 496		36 444		34 097	-
Totalt härlett	1 646 156	167	1 809 336	181	1 972 115	195
Statens kulturråds totala medel	2 033 596	206	2 194 661	220	2 296 680	227

Källa: Regional fördelning av Statens kulturråds bidragsfördelning 2017.

Översyn av hyresmodell för vissa kulturfastigheter

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den bör vidta vissa åtgärder som rör kulturinstitutionernas lokalkostnader (bet. 2009/10:KrU1, rskr. 2009/10:144). Enligt tillkännagivandet bör regeringen bl.a. överväga de särskilda problem som systemet med ändamålsfastigheter och kostnadshyra har lett till inom kulturområdet.

Regeringen beslutade den 30 augusti 2018 att tillsätta en utredning (dir. 2018:98) som ska föreslå nya hållbara alternativa hyresmodeller för de fem kulturinstitutionerna Kungl. Operan, Kungl. Dramaten, Nationalmuseum, Historiska museet och Naturhistoriska riksmuseet. Dessa institutioner har sedan 2001 en kostnadsbaserad hyresmodell. I uppdraget ingår även att värdera och bedöma om de föreslagna alternativa modellerna även kan tillämpas på andra motsvarande fastigheter som rymmer kulturverksamheter och som förvaltas av Statens fastighetsverk. Av direktivet framgår att det är angeläget att värdefulla verksamheter inom det kulturpolitiska området fortsatt kan bedrivas på sina ursprungsplatser och i lokaler som ursprungligen formats för dessa specifika ändamål. Se vidare utgiftsområde 2 Samhälls-ekonomi och finansförvaltning, avsnitt 10. Hyressättning av vissa kulturfastigheter. Tillkännagivandet är inte slutbehandlat.

Stöd till icke-statliga kulturlokaler

Under 2017 har Boverket beviljat 9,65 miljoner kronor i bidrag till 10 kulturlokaler. Stödet har funnits sedan 1990 och ska, enligt förordningen (1990:573) om stöd till vissa icke-statliga kulturlokaler, i första hand lämnas till projekt som avser lokaler för läns museer. Sedan stödet infördes har bl.a. kultursamverkansmodellen införts och många andra förändringar skett i inom den statliga stödgivningen.

Kulturella och kreativa näringar

Under 2017 har de kulturella och kreativa näringarna varit ett fokusområde inom regeringens exportstrategi. Ett s.k. Team Sweden för kulturella och kreativa näringar har bildats där berörda organisationer och aktörer deltar.

Team Sweden fungerar som ett forum där aktörerna samlar erfarenheter och kunskap om sektorn som i förlängningen ger ett underlag för en utvecklad exportstrategi för de kulturella och kreativa näringarna. Inom ramen för exportstrategin har ett pris för kulturella och kreativa näringar inrättats som delades ut för första gången våren 2018. Under 2017 har Statens kulturråd och Tillväxtverket för andra året samarbetat kring ett bidrag för kulturexport som är ett komplement till befintliga stöd inom områdena. Regeringen förlängde Tillväxtverkets uppdrag att i samverkan med Myndigheten för kulturanalys, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, Statens kulturråd och Statistiska centralbyrån att ta fram en definition av och utveckla statistik om de kulturella och kreativa näringarna i Sverige. En sökbar statistikdatabas finns på Tillväxtverkets webbplats (Tillväxtverkets rapport 0233).

Kultur och hälsa

Statens kulturråd har haft regeringens uppdrag att, i dialog med Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen, göra en nationell översyn av området kultur och hälsa. Uppdraget har redovisats den 20 augusti 2018, se även regeringens arbete för god folkhälsa, Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.

Utvärdering av kultur och fördelning av medel till forskning

Utvärdering av kultur

Myndigheten för kulturanalys har under 2017 publicerat ett flertal rapporter med offentlig statistik och en första rapport om barn och ungas kulturvanor.

I rapporten Vilken mångfald? har myndigheten undersökt hur statliga och regionala kulturinstitutioner i Sverige arbetar för att främja etnisk och kulturell mångfald och vilket stöd de efterfrågar i detta arbete. Jämställdhet och mångfald belyses även i tre rapporter som tagits fram inom ramen för Kulturanalys Norden, som myndigheten ansvarar för på uppdrag av Nordiska ministerrådet. Rapporten "Jämställd kultur – Kvinnor och män på statligt finansierade kulturinstitutioner i Norden" konstaterar att

de statligt finansierade kulturinstitutionerna, till skillnad från de nordiska arbetsmarknaderna i stort, präglas av en jämn könsfördelning i alla nordiska länder men att den övergripande tendensen är att andelen kvinnor på de statligt finansierade kulturinstitutionerna ökar under 2000-talet.

Fördelning av medel till forskning inom kulturområdet

Statens anslagsmedel till forskning och utveckling inom kulturområdet uppgick 2017 till totalt knappt 39,5 miljoner kronor, se nedan.

Tabell 3.6 Anslag 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet

Miljoner kronor

Myndighet	2015	2016	2017
Institutet för språk och folkminnen	1,2	1,2	1,3
Naturhistoriska riksmuseet	6,9	7,0	7,1
Riksantikvarieämbetet	16,0	16,0	16,2
Riksarkivet	10,5	10,7	10,9
Statens kulturråd	3,6	3,6	4,0
Totalt	38,2	38,5	39,5

Källor: Institutet för språk och folkminnen, Naturhistoriska riksmuseet, Riksantikvarieämbetet, Riksarkivet och Statens kulturråd

Institutet för språk och folkminnen har 2017 hel- eller delfinansierat åtta av myndighetens pågående forsknings- och utvecklingsprojekt med medel från anslaget. Projekten rör ämnesområdena dialekter, folkminnen, namn samt svensk och allmän språkvård.

Naturhistoriska riksmuseet har 2017 dels använt anslaget till drift av forskningslaboratorier av såväl nationell som internationell betydelse, dels till lön för ett antal forskare vars arbete i övrigt finansieras med externa driftmedel. Denna forskningsinfrastruktur utgör en grund för att attrahera bidragsmedel från externa finansiärer.

Riksantikvarieämbetet fördelar anslag till projekt för att främja forskning om kulturarv och kulturmiljö. Under 2017 har drygt 16 miljoner kronor fördelats till 35 projekt rörande bl.a. Kulturarv och hållbar utveckling, Samverkan och dialog, Hållbart bevarande och förvaltning samt Kulturarvsarbetets förutsättningar.

Riksarkivet har 2017 fördelat ca 10,9 miljoner kronor till ett tjugotal projekt för bl.a. utveckling av standarder och digitala bevarandeformat, bevarandeproblematik kring fysiskt

material och ökad tillgänglighet till och användning av arkiv.

Statens kulturråd har 2017 fördelat medel avsedda för de centrala museerna. De sex projekt som har beviljats medel rör bl.a. antiziganism, hbtq-frågor samt arkitektur- och försvarshistoria. Från och med 2018 fördelas dessa medel av Riksantikvarieämbetet.

Kulturlivets internationalisering och internationellt samarbete

Samtliga kulturmyndigheter främjar internationalisering

Samtliga kulturmyndigheter har regeringens uppdrag att verka för ökat internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete.

Statens kulturråd har under året beviljat stöd till 14 nätverk, vars internationella utbyten och samarbeten har betydelse för den ökade internationaliseringen av nätverkens konst- och kulturområden.

Riksantikvarieämbetet har under året fortsatt arbetet med att förebygga och förhindra illegal handel med kulturföremål.

Ett omfattande arbete pågår med genomförandet av Agenda 2030 för hållbar utveckling, både nationellt och internationellt. Tio myndigheter under Kulturdepartementet har återrapporteringskrav om Agenda 2030 för hållbar utveckling i sina regleringsbrev för 2017 och 2018. Bland andra Konstnärsnämnden, Riksantikvarieämbetet och Statens kulturråd har redovisat undertecknande av en avsiktsförklaring för myndighetssamverkan för arbetet med Agenda 2030.

Stöd till kultur och kulturlivets aktörer utgör bl.a. en del av det strategiska stödet till förändringsaktörer som verkar för mänskliga rättigheter, demokratisering och en inkluderande och hållbar samhällsutveckling. Statens kulturråd och Konstnärsnämnden arbetar i internationella sammanhang för att främja kulturens roll för yttrandefrihet och demokratisering och verkar för synergier mellan kulturpolitiska och biståndspolitiska insatser.

De utsända kulturråden

Kulturråden har under året fortsatt arbeta för en större geografisk spridning i sina främjandeinsatser genom att bedriva projekt utanför huvudstäderna. Antalet satsningar på barn och

unga med fokus på bl.a. läsfrämjande är fortsatt stort.

I vissa länder där konstnärlig frihet och mänskliga rättigheter inte är en självklarhet har satsningar på kultur också varit ett sätt att ta upp svåra ämnen och samhällsfrågor. I Pretoria, där kulturrådtjänsten inrättades 2017, har första verksamhetsåret till stor del präglats av att skapa en utgångspunkt för framtida kulturfrämjande insatser. Under året har nya kulturråd utsetts i London respektive Paris med tillträde under våren 2018.

Statens kulturråd har under 2017 fördelat drygt en miljon kronor till projekt som bedrivs av de utsända kulturråden.

Europeiska unionen

Under året har arbetet inom EU med internationella kulturella förbindelser fortsatt, bl.a. genom att en särskild arbetsgrupp tillsattes. Stats- och regeringscheferna behandlade för första gången kulturfrågornas betydelse och vikt för samarbetet inom EU i samband med toppmötet för rättvisa jobb och tillväxt i Göteborg den 17 november 2017. Diskussionen följdes upp i de skriftliga slutsatserna från Europeiska rådets möte i december.

Europaåret för kulturarv 2018 inleddes i december 2017 av kommissionen. Syftet med året är bl.a. att betona kulturarvets betydelse för den kulturella mångfalden och den interkulturella dialogen, dess bidrag till ekonomin och del i EU:s förbindelser med andra länder. Det nationella uppdraget att samordna Europaåret för kulturarv innehas av Riksantikvarieämbetet.

Svenskt deltagande i EU:s program för de kulturella och kreativa sektorerna

Statens kulturråd och Stiftelsen Svenska Filminstitutet följer årligen upp utfallet av medel som fördelas från Kreativa Europa, EU:s program för de kulturella och kreativa sektorerna, till projekt med svenska deltagare.

Tabell 3.7 Medel från EU:s program Kreativa Europa 2015–2017

<i>Tusental euro</i>			
	2015	2016	2017
Delprogrammet Kultur	6 349	3 861	13 476
Delprogrammet Media	4 557	5 027	4 390
Sektorsövergripande programområde	Ingen utlysning till sektorsaktörer	970	Ingen utlysning till sektorsaktörer
Totalt	10 906	9 858	17 866

Källa: Svensk medverkan i EU-programmet Kreativa Europa 2017, Statens kulturråd

Svenska aktörer har de senaste åren deltagit i projekt som tilldelats ca 10–13 miljoner euro per år.

EU:s struktur- och investeringsfonder

Projekt med kulturanknytning kan också få stöd från EU:s struktur- och investeringsfonder.

Tabell 3.8 Medel från EU:s struktur- och investeringsfonder till svenska projekt med kulturanknytning 2015–2017

<i>Tusental kronor</i>			
	2015	2016	2017
Regionala strukturfondsprogram och Nationella regionalfondsprogrammet	163 281	31 416	59 580
Europeiskt territoriellt samarbete	54 276	157 291	86 658
Socialfondsprogrammet	6 059	8 967	13 438
Landsbygdsprogrammet	-	42 964	22 501
Lokalt ledd utveckling ¹	-	11 374	38 475
Totalt	223 616	252 013	220 653

¹ Omfattar alla fyra europeiska struktur- och investeringsfonder
Källa: Statens kulturråd

Svenska projekt har under de senaste tre åren tilldelats stöd om ca 220–225 miljoner kronor årligen.

Nordiska ministerrådet

På kulturinstitutionen Southbank Centre i London pågick med stöd av Nordiska ministerrådet under hela 2017 den nordiska kultursatsningen Nordic Matters, där 753 nordiska konstnärer deltog i olika festivaler och särskilda program under året. Satsningen bidrog inte bara till kulturutbytet mellan Storbritannien och Norden, utan uppmärksammade även frågor om jämställdhet, hållbarhet samt barns och ungas rättigheter.

Inom ramen för det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2018 har arrangemang hållits om bl.a. arkitektur och hållbarhet, kultur och hälsa samt kulturskolan. Den treåriga

ordförandeskapssatsningen Främjande av nordiska hållbarhetslösningar med Statens centrum för arkitektur och design som förvaltningsorgan inleddes i början av 2018. Satsningen utgår från Agenda 2030:s globala mål om hållbara städer och bosättningar samt hållbara konsumtions- och produktionsmönster. Den 8–9 maj 2018 arrangerade ordförandeskapet tillsammans med Sveriges Kommuner och Landsting, Skåne läns landsting och Nordisk kulturfond ett nordiskt kulturpolitiskt toppmöte i Malmö med lokala, regionala och nationella kulturpolitiker samt nordiska aktörer. Under toppmötet diskuterades hur förutsättningarna för kultur i hela Norden kan stärkas på alla styrningsnivåer. Inom ramen för toppmötet anordnades ett kulturministermöte under vilket bl.a. ett gemensamt ministeruttalande gjordes med anledning av metoo.

Barentssamarbetet

I oktober 2017 delades de första Barentsstipendierna för kulturellt samarbete ut, varav ett till en svensk konstnär. Stipendierna, till ett värde av 10 000 euro var, delas ut av Barentsrådet och dess arbetsgrupp för kultur. Sverige har tagit över ordförandeskapet för arbetsgruppen från hösten 2017 till hösten 2019 och fokus ligger på att samarbetet ska vara fortsatt relevant för de deltagande landstingen.

Europarådet

Ministerkommittén har antagit flera rekommendationer i fråga om samarbete på kulturområdet, t.ex. rekommendationer om ”Big Data for culture, literacy and democracy”. Inom ramen för styrkommittén för kultur, kulturarv och landskap (CDCPP) har en europeisk kulturarvsstrategi beslutats och lanserats. Riksantikvarieämbetet har fått i uppdrag att sprida kännedom och information om strategin.

Unesco och internationellt kulturarvssamarbete

År 2017 har Sverige delat ut tre miljoner kronor i extra medel (utgiftsområde 16) till arbetet med tre av Unescos kulturarvskonventioner: 1972 års konvention om skydd för världens kultur- och naturarv, 1954 års konvention om skydd för kulturegendom i händelse av väpnad konflikt (Haagkonventionen) och 1970 års konvention om åtgärder för att förbjuda och förhindra olovlig införsel, utförsel och överlåtelse av äganderätten till kulturegendom (utgiftsområde 16). Regeringen fattade i oktober 2017 beslut om

att Sverige ska ratificera det andra protokollet till 1954 års Haagkonvention om skydd av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt. Sverige blev därmed fr.o.m. februari 2018 ansluten till konventionens andra protokoll. I maj 2017 valdes Sverige in i den mellanstatliga kommittén för Unescos 1970 års konvention om åtgärder för att förbjuda och förhindra olovlig införsel, utförsel och överlåtelse av äganderätten till kulturegendom, för perioden 2017–2021.

Sverige lämnade i december 2017 in sin första periodiska rapport till Unesco om de åtgärder som vidtagits på nationell nivå för tillämpningen av Unescos konvention om tryggheten av det immateriella kulturarvet. Institutet för språk och folkminnen, som är samordnande i Sveriges arbete med konventionen, har under året bl.a. aktivt bidragit till att utveckla det nordiska samarbetet kring konventionen.

Riksantikvarieämbetet medverkar inom ramen för bl.a. EU, Unesco, Europarådet, nordiskt samarbete och Östersjösamarbete i flera nätverk och arbetsgrupper som bl.a. bidrar till att främja utbyte, kunskap och lärande. Under 2017 har myndigheten ordförandeskapet i Baltic Region Heritage Committee. Riksantikvarieämbetet tilldelades under 2017 också det nationella samordningsansvaret för det europeiska kulturarvsåret 2018.

3.5 Den årliga revisionens iakttagelser

Statens kulturråd har fått en revisionsberättelse med reservation avseende sin årsredovisning för 2018. Myndigheten har överskridit bemyndiganderamen för anslag 3:1 *Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter* under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. Bemyndiganderamen uppgår till 25 000 000 kronor medan utestående åtaganden enligt årsredovisningen uppgår till 27 440 000 kronor. Regeringen har följt upp frågan i dialog med myndigheten.

3.6 Budgetförslag

3.6.1 1:1 Statens kulturråd

Tabell 3.9 Anslagsutveckling 1:1 Statens kulturråd

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags- sparande	
2017	Utfall	44 301		1 286
2018	Anslag	55 461 ¹	Utgifts- prognos	56 066
2019	Förslag	55 822		
2020	Beräknat	56 391 ²		
2021	Beräknat	56 763 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 55 822 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 55 822 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statens kulturråds förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 3.10 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:1 Statens kulturråd

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	55 461	55 461	55 461
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	361	930	1 302
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	55 822	56 391	56 763

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

Regeringen föreslår att 55 822 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Statens kulturråd* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 56 391 000 kronor respektive 56 763 000 kronor.

3.6.2 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete

Tabell 3.11 Anslagsutveckling 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags- sparande	
2017	Utfall	335 339		960
2018	Anslag	589 284 ¹	Utgifts- prognos	582 212
2019	Förslag	578 684		
2020	Beräknat	533 684		
2021	Beräknat	308 684		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete. Anslaget får användas för utgifter för administration, uppföljning och genomförande av verksamheten.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2019 för anslaget 1:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 25 000 000 kronor 2020.

Skälen för regeringens förslag: De aktörer som får bidrag inom ramen för detta anslag har behov av att kunna planera sin verksamhet för kommande år. Ett bemyndigande möjliggör en mer långsiktig planering. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2019 för anslaget 1:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 25 000 000 kronor 2020.

Tabell 3.12 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete

Tusental kronor

	Utfall 2017	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020
Ingående åtaganden	9 955	9 955	25 000	
Nya åtaganden		25 000	25 000	
Infriade åtaganden		-9 955	-25 000	-25 000
Utestående åtaganden	9 955	25 000	25 000	
Erhållet/förslaget bemyndigande	25 000	25 000	25 000	

Regeringens överväganden

Tabell 3.13 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	579 284	579 284	579 284
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-600	-45 600	-270 600
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	578 684	533 684	308 684

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2019 i budgetpropositionen för 2018 innebär tillämpningen av principerna att den tidigare beräknade minskningen av anslaget med 40 000 000 kronor för kulturverksamhet i vissa bostadsområden inte genomförs, utan att medel tillförs även 2019.

Regeringen föreslår att 578 684 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 533 684 000 kronor respektive 308 684 000 kronor.

3.6.3 1:3 Skapande skola

Tabell 3.14 Anslagsutveckling 1:3 Skapande skola

Tusental kronor

2017	Utfall	186 608	Anslags- sparande	1 046
2018	Anslag	187 825 ¹	Utgifts- prognos	185 571
2019	Förslag	187 065		
2020	Beräknat	177 065		
2021	Beräknat	177 065		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Skapande skola för barn i förskola, förskoleklass, grundskola och motsvarande skolformer. Anslaget får även användas för statsbidrag till andra verksamheter som syftar till att stärka kultur i skolan. Vidare får anslaget användas för utgifter för administration, främjande, uppföljning och genomförande av verksamheten.

Regeringens överväganden

Tabell 3.15 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:3 Skapande skola

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	187 825	187 825	187 825
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-760	-10 760	-10 760
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	187 065	177 065	177 065

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformning av denna proposition innebär att anslaget minskas med 760 000 kronor fr.o.m. 2019 för att finansiera motsvarande ökning av anslaget 5:2 *Ersättningar och bidrag till konstnärer*. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras under anslaget i någon större omfattning.

Regeringen föreslår att 187 065 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Skapande skola* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 177 065 000 kronor respektive 177 065 000 kronor.

3.6.4 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet

Tabell 3.16 Anslagsutveckling 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet

Tusental kronor

			Anslags-sparande	
2017	Utfall	39 569		-88
2018	Anslag	45 153 ¹	Utgifts-prognos	44 352
2019	Förslag	45 153		
2020	Beräknat	45 153		
2021	Beräknat	45 153		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet. Anslaget får även användas för utgifter för administration och genomförande av verksamheten.

Regeringens överväganden

Tabell 3.17 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	45 153	45 153	45 153
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	45 153	45 153	45 153

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 45 153 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 45 153 000 kronor respektive 45 153 000 kronor.

3.6.5 1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler

Tabell 3.18 Anslagsutveckling 1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler

Tusental kronor

			Anslags-sparande	
2017	Utfall	4 845		5 301
2018	Anslag	9 852 ¹	Utgifts-prognos	9 734
2019	Förslag	9 852		
2020	Beräknat	9 852		
2021	Beräknat	9 852		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till icke-statliga kulturlokaler för ändring, tillbyggnad och handikappanpassning av sådana lokaler.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2019 för anslaget 1:5 *Stöd till icke-statliga kulturlokaler* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 000 000 kronor 2020 och 2021.

Skälen för regeringens förslag: Projekt som ryms inom stödet till icke-statliga kulturlokaler kan sträcka sig över flera kalenderår. Stöd betalas ut när projekten är avslutade. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2019 för anslaget 1:5 *Stöd till icke-statliga kulturlokaler* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 000 000 kronor 2020 och 2021.

Tabell 3.19 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler

Tusental kronor

	Utfall 2017	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
Ingående åtaganden	6 944	8 401	9 000		
Nya åtaganden	6 102	4 099	5 000		
Infriade åtaganden	-4 645	-3 500	-5 000	-5 000	- 4 000
Utestående åtaganden	8 401	9 000	9 000		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	9 000	9 000	9 000		

Regeringens överväganden

Tabell 3.20 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	9 852	9 852	9 852
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	9 852	9 852	9 852

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 9 852 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Stöd till icke-statliga kulturlokaler* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 9 852 000 kronor respektive 9 852 000 kronor.

3.6.6 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet

Tabell 3.21 Anslagsutveckling 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	År	Slagslag	Belopp
2017	Utfall	1 421 997		Anslags-sparande	557
2018	Anslag	1 486 368 ¹		Utgifts-prognos	1 468 679
2019	Förslag	1 501 187			
2020	Beräknat	1 534 672 ²			
2021	Beräknat	1 449 089 ³			

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 494 963 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 383 316 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till regionala och lokala kulturverksamheter inom följande områden:

- professionell teater-, dans- och musikverksamhet,
- museiverksamhet och museernas kulturmiljöarbete,

- bibliotek-, läs- och litteraturfrämjande verksamhet,
- professionell bild- och formverksamhet,
- regional enskild arkivverksamhet,
- filmkulturell verksamhet, och
- främjande av hemslojd.

Anslaget får användas för utgifter för tidsbegränsade utvecklingsinsatser samt för bidrag till det civila samhället och de professionella kulturskaparnas medverkan i arbetet med att ta fram och genomföra regionala kulturplaner.

Anslaget får även användas för Kungl. bibliotekets genomförande av det samlade ansvaret för statens stöd och samordning inom biblioteksväsendet. Anslaget får även användas för kvalitetsstärkande insatser inom scenkonstområdet samt för Statens kulturråds arbete med bedömning, uppföljning och främjande inom ramen för kultursamverkansmodellen.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2019 för anslaget 1:6 *Bidrag till regional kulturverksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 55 000 000 kronor 2020 och 2021.

Skälen för regeringens förslag: De aktörer som får bidrag inom ramen för detta anslag har behov av att kunna planera sin verksamhet för kommande år. Ett bemyndigande på anslaget minskar antalet beslut som behöver fattas och möjliggör en mer långsiktig planering för mottagare av stödet. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2019 för anslaget 1:6 *Bidrag till regional kulturverksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 55 000 000 kronor 2020 och 2021.

Tabell 3.22 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet

Tusental kronor

	Utfall 2017	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
Ingående åtaganden			55 000		
Nya åtaganden		55 000	40 000		
Infriade åtaganden			-40 000	-40 000	-15 000
Utestående åtaganden		55 000	55 000		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	55 000	55 000	55 000		

Regeringens överväganden

Tabell 3.23 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	1 486 368	1 486 368	1 486 368
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	14 819	54 693	86 195
Beslut		-6 389	-123 474
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 501 187	1 534 672	1 449 089

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

Regeringen föreslår att 1 501 187 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Bidrag till regional kulturverksamhet* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 1 534 672 000 kronor respektive 1 449 089 000 kronor.

3.6.7 1:7 Myndigheten för kulturanalys

Tabell 3.24 Anslagsutveckling 1:7 Myndigheten för kulturanalys

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utfall
2017	Utfall	14 026	646
2018	Anslag	14 714 ¹	15 400
2019	Förslag	14 858	
2020	Beräknat	14 516 ²	
2021	Beräknat	14 711 ³	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.² Motsvarar 14 304 tkr i 2019 års prismsnivå.³ Motsvarar 14 304 tkr i 2019 års prismsnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för kulturanalys förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för forsknings- och utvecklingsinsatser.

Regeringens överväganden

Tabell 3.25 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:7 Myndigheten för kulturanalys

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	14 714	14 714	14 714
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	158	378	581
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	-14	-576	-584
Förslag/beräknat anslag	14 858	14 516	14 711

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

Regeringen föreslår att 14 858 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Myndigheten för kulturanalys* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 14 516 000 kronor respektive 14 711 000 kronor.

4 Teater, dans och musik

4.1 Omfattning

Avsnittet omfattar statens bidrag till Kungliga Operan AB, Kungliga Dramatiska Teatern AB, Riksteatern, Stiftelsen Dansens Hus, Stiftelsen

Drottningholms Slottsteater, Voksenåsen AS och Unga Klara. Vidare omfattas även det statliga stödet till den fria scenkonsten och Statens musikverk.

4.2 Utgiftsutveckling

Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom Teater, dans och musik

Miljoner kronor

	Utfall 2017	Budget 2018 ¹	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
<i>Teater, dans och musik</i>						
2:1 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner	1 007	1 071	1 071	1 085	1 091	1 055
2:2 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	191	214	211	214	214	212
2:3 Statens musikverk	118	117	114	118	119	121
Summa Teater, dans och musik	1 315	1 401	1 396	1 416	1 424	1 387

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

4.3 Mål

I avsnitt 2.5 anges de mål för den nationella kulturpolitiken som riksdagen beslutat.

4.4 Resultatredovisning

4.4.1 Bedömningsgrunder

Bedömningen av resultatet inom teater, dans och musik utgår från

- utbud, besöksiffror, antal föreställningar, beläggning samt de statliga kulturinstitutionernas verksamhet riktad till barn och unga,
- fördelning av statliga bidrag till den fria scenkonsten bl.a. med avseende på olika verksamheter, barn och unga samt kön, och
- fördelade bidrag och insatser kring internationell och interkulturell verksamhet.

Bedömningen görs vidare utifrån resultat relaterade till relevanta bedömningsgrunder gemensamma för kulturområdet (se avsnitt 2.6.1).

4.4.2 Resultat

Inledning

Ett stort digitalt arbete syns inom stora delar av scenkonstområdet där fokus bland annat har varit på hur digitalisering av scenkonsten kan sprida repertoaren till publik i hela landet samt hur ny teknik kan utveckla de konstnärliga uttrycken.

Statens kulturråd bedömer att de beslut som fattats under 2017 i stor utsträckning har bidragit till att tillgängliggöra professionell scenkonst i hela landet och då särskilt för målgruppen barn och unga.

Nationalscenerna Kungliga Operan AB (Operan) och Kungliga Dramatiska teatern AB (Dramaten) har under året fortsatt att intensivt arbeta vidare inför förestående ombyggnationer. Operan har fortsatt sin projektering av projektet

En ny Opera i Operan i samverkan med Statens fastighetsverk utifrån den förstudie som lämnades till regeringen i maj 2015 och det beslut om projektering som regeringen fattade i december 2016. Dramaten i sin tur har inlett förberedelser inför stambyte och byte av stora scenens övermaskineri, vilket innebär att teatern kommer behöva stängas under sju månader 2019.

Statens kulturråd fick i regleringsbrevet för 2017 i uppdrag att i en särskild rapport kartlägga situationen för den professionella samtida cirkusen och de offentliga insatserna. I uppdraget ingick också att göra en bedömning av behovet av eventuella ytterligare statliga insatser på området och föreslå hur dessa kan finansieras. Rapporten Professionell samtida cirkus – en kartläggning, lämnades till regeringen i november 2017 (Ku2017/02548/KO).

Besöksutveckling

Den statligt stödda scenkonsten drar en stor publik med ca 5,6 miljoner besökare varje år.

Besöksutvecklingen på de nationella kulturinstitutionerna är relativt jämn över åren där framför allt Dramaten och Operan visar starka publiksiffror för 2017. Andelen personer under 40 år av Operans publik har ökat och utgör nu 23 procent samtidigt som andelen besökare som är över 60 år eller äldre har minskat. Drottningholms slottsteater uppvisar lägre publiksiffror än jubileumsåret 2016, men har ökat beläggningsgraden från 85 procent till 91 procent. Antalet besökare till de guide visningarna var under 2017 ca 30 000 besökare, vilket är det högsta antalet någonsin. Besöksiffror för den fria scenkonsten och regionala institutioner baseras på uppföljning av bidragen, se tabell 1.2. På grund av att besök kan redovisas av både arrangörer och producenter, kan besöksiffrorna vara delvis överlappande för flera kategorier i tabellen, vilket innebär att det totala antalet besök blir överskattat. Besöksiffrorna ger således ingen heltäckande bild av unika besök inom scenkonsten, men de ger ändå en antydan om det stora antal besökare som scenkonsten når.

Tabell 4.2 Antal besök (föreställningar) 2013–2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Kungliga Dramatiska Teatern AB	252 144	303 785	274 058	266 625	272 200
Kungliga Operan AB	291 043	237 971	296 807	286 064	297 103
Regionala scenkonstinstitutioner m.m.	2 822 881	2 803 469	2 727 149	2 805 280	2 783 306
Fria scenkonsten (Statens kulturråd)	1 701 293	1 957 260	1 782 210	1 628 631	*
Dansens Hus	58 595	60 039	50 608	68 851	72 773
Drottningholms Slottsteater	8 825	8 786	5 555	8 482	6 879
Riksteatern ¹	*	*	526 205	528 721	486 063
Totalt			5 662 592	5 592 654	

Könsuppdelad statistik saknas

*Statistik om 2017 finns ännu ej tillgänglig

¹ På grunda av att Riksteatern har utvecklat redovisningen finns inte jämförbara siffror för 2013 och 2014

Bidragsgivning

Staten lämnar ett stöd till scenkonsten på ca 2,3 miljarder kronor årligen.

Av de totalt 2,2 miljarder som Statens kulturråd fördelade i bidrag 2017 har ca 1,3 miljarder kronor gått till kategorin teater-, dans- och musikändamål, varav 980 miljoner kronor inom ramen för kultursamverkansmodellen.

Under 2017 beviljades totalt ca 174 miljoner kronor i bidrag till fria aktörer inom teater, dans, musik och övrig scenkonst samt samverkan med komponister. Utöver detta fördelades 26,1 miljoner kronor till vissa aktörer av kulturpolitiskt intresse.

Arrangörsnätverket Dansnät Sverige har stor betydelse för spridningen av danskonst. År 2017 beviljade Statens kulturråd ca 2,2 miljoner kronor till Dansnät Sverige, som under året turnerade med 11 svenska och internationella grupper till 26 olika orter med 98 föreställningstillfällen.

Under 2017 fördelades totalt ca 25,2 miljoner kronor till 91 projekt inom ramen för Musikplattformens bidragsgivning. De flesta av projekten drivs av en representant från det fria musiklivet. Musikplattformen har också genomfört två nätverksträffar där tanken är att beviljade projekt, allmänheten och Statens musikverk kan ha dialog och samverka.

Tabell 4.3 Bidragsgivning till scenkonstområdet

Miljoner kronor

	2013	2014	2015	2016	2017
Bidrag till Kungl. Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus, Drottningholms Slottsteater och Voksenåsen	958	978,9	977,7	989,4	1 006,6
Kultursamverkansmodellen och Stockholms län (teater, dans och musik)	939,6	950,5	939,4	961,5	1 038
Fria aktörer inom teater, dans, musik och övrig scenkonst (Statens Kulturråd)	161,5	170,7	176,9	173,0	174,0
Scenkonstallianser	62,0	62,1	82,1	88,5	75,1
Statens musikverk (samverkanprojekt)	25	25	25	25	25
Konstnärsnämnden (enskilda konstnärer)	37,9	38,4	45,4	44,6	40,2
Total bidragsgivning	2 184,0	2 225,6	2 246,5	2 282,0	2 299,3

Jämställdhet

Inom ramen för Statens kulturråds bidragsgivning är jämn könsfördelning mellan män och kvinnor ett kvalitetsmått. Antalet bidragsformer inom scenkonstområdet där det överrepresenterade könet utgör högst 60 procent var under året 31 av 52 vilket är en klar förbättring i jämförelse med åren innan.

Operan har under 2017 haft ett mål om att uppnå en jämställd ålders- och könsfördelning i konstnärliga grupper räknat på en treårsperiod. Genomsnittet för konstnärliga grupper var 70/30 under 2014–2016, 69/31 under 2015–2017 och 66/34 under 2016–2018 där männen var det överrepresenterade könet. Dramatens målsättning var att senast 2017 uppnå en jämställd könsfördelning bland konstnärliga upphovspersoner. Under året har andelen kvinnliga regissörer och dramatiker dock varit färre än föregående år. Under 2017 var 21 procent av dramatikererna kvinnor jämfört med 32 procent år 2016 och 29 procent av regissörerna utgjordes av kvinnor, jämfört med 34 procent året innan.

Statens musikverk har under 2017 arbetat aktivt med jämställdhetsintegrering i sin verksamhet. Exempelvis kan nämnas att en av de två ansökningsomgångarna under 2017 vid Musikplattformen var särskilt riktad mot att utveckla jämställdheten på festivalscenerna.

Hos Elektronmusikstudion vid Statens musikverk (EMS) har deltagandet i kursverksamheter varit jämnt fördelat mellan kvinnor och män.

Samverkan och internationellt

Statens kulturråd ser en fortsatt internationalisering bland scenkonstaktörer, inte minst inom dans och cirkus.

För att främja scenkonsten internationellt har Statens kulturråd bland annat samordnat svenska och nordiska aktörers medverkan vid internationella mässor. Vidare har Statens kulturråd i samarbete med Tillväxtverket fördelat bidrag som möjliggjort svenska aktörers deltagande.

Riksteatern har haft ett omfattande internationellt utbyte och presenterat ett stort antal gästspel från utlandet och artister med utländsk bakgrund. Genom Tyst Teater har Riksteatern samverkat med teckenspråkiga teaterhus i Europa i syfte att utveckla ett gemensamt EU-projekt.

Dansens hus har samverkat internationellt med andra dansaktörer genom flera nätverk, samarbetsprojekt och plattformar. Under 2017 har Dansens hus fortsatt utveckla sina samarbeten med högskolor och dansutbildningar. Genom samverkan med Cirkus Cirkör har två cirkusproduktioner getts längre spelperioder och mött över 24 000 besökare på Dansens Hus.

Elektronmusikstudion (EMS) har under 2017 prioriterat medverkan i sammanhang där svensk musik presenteras på internationell nivå och utländska tonsättares residensvistelser. Under 2017 arbetade 123 internationella gästtonsättare vid EMS.

Musikplattformen vid Statens musikverk har under 2017 fördelat stöd till samarbetsprojekt inom det fria musiklivet i Sverige. Statens musikverk har under 2017 även stött musiklivets

deltagande i Nordic Matters. Detta har skett inom ramen för ett av de fyra strukturbyggande samarbetsprojekt som myndigheten stödjer.

Barn och unga

Arbetet med att inkludera nya barngrupper har fortsatt. Regeringen har fr.o.m. 2018 utsett Unga Klara att vara nationell scen för barn och unga. Detta innebär att teatern ska vara ledande i Sverige i fråga om teater för barn och unga. Högsta nivå ska eftersträvas när det gäller utveckling, förnyelse och konstnärlig kvalitet. Som nationell scen ska Unga Klara nå barn och unga i hela landet och samverkan ska ske med berörda aktörer som bidrar till detta.

Operan fortsätter att satsa på barn och unga och har under 2017 haft fler aktiviteter för den yngre målgruppen än tidigare år. Även Dramaten har satsat brett på den yngre publiken, inte minst genom nyskapande arbetsmetoder som utvecklar den traditionella scenkonstformen.

Under 2017 hade 17 procent av de projekt som beviljades ekonomiskt stöd från Musikplattformen barn och unga som huvudsaklig målgrupp (att jämföra med 10 procent under 2016). Av projekten hade 73 procent barn och ungdom som del av målgrupp, jämfört med 54 procent 2016. Musikplattformen har under 2018 beslutat att särskilt målgruppsanpassa en sök-omgång med fokus på barn och unga.

Allas lika tillgång till scenkonsten

Allt fler aktörer inom scenkonstbranschen uppmärksammar möjligheterna att använda digitala tjänster för att tillgängliggöra och sprida scenkonst.

Riksteatern har tillsammans med Stockholms konstnärliga högskola (Operahögskolan) och Smålands Musik och Teater påbörjat ett utvecklingsarbete som kombinerar digitala utsändningar med levande scenkonst, i syfte att tillgängliggöra operakonst till fler.

Operan har under 2017 intensifierat sin digitala utveckling, vilket har resulterat i att teatern blivit först i världen med att presentera sin repertoar genom så kallad AR-teknik (augmented reality-format). Operan finns även med i den digitala plattformen OperaVision, en ny gratis livestreamingtjänst som över 30

operakompanier i 18 länder medverkar i. Riksteatern har under året fortsatt arbetet med att genomföra den jämlikhetsstrategi som föreningens styrelse har beslutat. I samverkan med andra aktörer har en pilotundersökning för publik tagits fram, som ett första steg i att arbeta med jämlikhetsdata. Elektronmusikstudion under året slagit rekord i antalet studiotimmar (16 300).

4.5 Budgetförslag

4.5.1 2:1 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner

Tabell 4.4 Anslagsutveckling 2:1 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner

Tusental kronor				
2017	Utfall	1 006 603	Anslags-sparande	
2018	Anslag	1 071 049 ¹	Utgifts-prognos	1 071 049
2019	Förslag	1 084 666		
2020	Beräknat	1 090 702 ²		
2021	Beräknat	1 055 037 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 084 666 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 043 147 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Kungliga Operan AB, Kungliga Dramatiska teatern AB, Riksteatern (ideell förening), Stiftelsen Dansens Hus, Stiftelsen Drottningholms Slottsteater, Unga Klara och Voksenåsen AS. Anslaget får även användas för kvalitetsstärkande insatser inom scenkonstområdet.

Regeringens överväganden

Tabell 4.5 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 2:1 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner

Tusental kronor			
	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	1 071 049	1 071 049	1 071 049
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	13 617	19 653	25 980
Beslut			-41 992
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 084 666	1 090 702	1 055 037

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FIU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

Regeringen föreslår att 1 084 666 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 1 090 702 000 kronor respektive 1 055 037 000 kronor.

Tabell 4.6 Sammanställning av medelstilldelningen 2018 och 2019 till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens hus, Drottningholms slottsteater, Unga Klara och Voksenåsen

Tusental kronor		
	2018	2019
Operan	495 051	499 496
Dramaten	241 925	244 342
Riksteatern	270 452	276 542
Dansens hus	24 109	24 419
Drottningholms slottsteater	12 573	12 677
Voksenåsen	10 734	10 858
Unga klara	16 205	16 332
Totalt	1 071 049	1 084 666

Lån till Kungliga Operan AB

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2019 besluta om en låneram i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 126 000 000 kronor till Kungliga Operan AB för investeringar i vissa byggnadsanknutna inventarier som ägs av Kungliga Operan AB.

Skälen för regeringens förslag: Kungliga Operan AB (Operan) är Sveriges nationalscen för opera och balett. Regeringen gav i december 2016 Operan klartecken att påbörja projekteringen avseende de fastighetsanknutna inventarierna inför renovering och ombyggnad av byggnaden på Gustav Adolfs torg i Stockholm. För att möjliggöra projekteringsarbetet bör Operan för detta ändamål få möjlighet att under 2019 ta ett lån på högst 126 000 000 kronor i Riksgäldskontoret. Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2019 besluta om en låneram i Riksgäldskontoret som uppgår till högst 126 000 000 kronor till Operan för investeringar i vissa byggnadsanknutna inventarier som ägs av Kungliga Operan AB.

Lån till Kungliga Dramatiska teatern AB

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2019 besluta om en låneram i Riksgäldskontoret som uppgår till högst 70 000 000 kronor till Kungliga Dramatiska teatern AB för investeringar i ett nytt övermaskineri.

Skälen för regeringens förslag: Genomförda utredningar visar att ett skyndsamt byte av övermaskineriet på Stora scenen är nödvändigt med hänsyn till arbetsmiljö, driftsäkerhet och ekonomi. Det pågår förberedande åtgärder för anskaffning och installation av ett nytt övermaskineri. Enligt nuvarande planering genomförs installationerna på Stora scenen i samband med att Statens fastighetsverk åtgärdar avloppsstammarna 2019. För att möjliggöra byte av övermaskineriet bör Dramaten få möjlighet att ta ett lån på högst 70 000 000 kronor i Riksgäldskontoret. Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2019 besluta om en låneram i Riksgäldskontoret som uppgår till högst 70 000 000 kronor till Dramaten för byte av övermaskineri.

4.5.2 2:2 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål

Tabell 4.7 Anslagsutveckling 2:2 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål

Tusental kronor				
2017	Utfall	190 629	Anslags-sparande	-30
2018	Anslag	213 614 ¹	Utgifts-prognos	211 050
2019	Förslag	213 614		
2020	Beräknat	213 614		
2021	Beräknat	211 614		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till det fria kulturlivet, arrangörer, fonogramverksamhet och vissa andra aktörer av kulturpolitiskt intresse inom teater, dans och musik. Anslaget får även användas för utgifter

för administration och genomförande av verksamheten.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2019 för anslaget 2:2 *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 167 000 000 kronor 2020 och 2021.

Skälen för regeringens förslag: Inom anslaget beviljas bidrag till den fria scenkonsten samt fonogramstöd. För att skapa goda planeringsförutsättningar för de fria grupperna bör beslut om bidrag kunna fattas som medför utgifter för kommande år. Anslaget används huvudsakligen för bidragsgivning till fria scenkonstgrupper. Dessa grupper är oftast små och har små ekonomiska resurser. Statens andel av deras offentliga finansiering är betydande och en viktig förutsättning för dem att finna övrig finansiering. Grupperna bedriver omfattande turnéverksamhet, både i Sverige och i utlandet, vilket medför behov av goda planeringsförutsättningar. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2019 för anslaget 2:2 *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 167 000 000 kronor 2020 och 2021.

Tabell 4.8 Beställningsbemyndigande för anslaget 2:2 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål

Tusental kronor

	Utfall 2017	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
Ingående åtaganden	103 379	110 438	167 000		
Nya åtaganden	110 438	167 000	137 000		
Infriade åtaganden	-103 379	- 110 438	-137 000	-137 000	- 30 000
Utestående åtaganden	110 438	167 000	167 000		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	167 000	167 000	167 000		

Regeringens överväganden

Tabell 4.9 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 2:2 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	213 614	213 614	213 614
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			-2 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	213 614	213 614	211 614

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 213 614 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 213 614 000 kronor respektive 211 614 000 kronor.

4.5.3 2:3 Statens musikverk

Tabell 4.10 Anslagsutveckling 2:3 Statens musikverk

Tusental kronor

2017	Utfall	117 883	Anslags- sparande	-4 501
2018	Anslag	116 767 ¹	Utgifts- prognos	114 380
2019	Förslag	117 766		
2020	Beräknat	119 328 ²		
2021	Beräknat	120 813 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 117 766 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 117 766 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statens musikverks förvaltningsutgifter och för utgifter för statsbidrag till musiklivet. Anslaget får även användas för utgifter som uppkommer till följd av att Stiftelsen Svenska rikskonserter avvecklas, så som pensionskostnader som regleras retroaktivt.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.11 Sammanställning över avgiftsintäkter¹ till Statens musikverk

Tusental kronor

	2017 Utfall	2018 Prognos
Totala intäkter avgiftsbelagd verksamhet	3 952	5 020

¹ I myndighetens avgiftsintäkter ingår bl.a. entré- och visningsintäkter samt intäkter av försäljning, ev. sponsring och lokaluthyrning m.m.

Regeringens överväganden

Tabell 4.12 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 2:3 Statens musikverk

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	116 767	116 767	116 767
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	999	2 561	4 046
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	117 766	119 328	120 813

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

Regeringen föreslår att 117 766 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Statens musikverk* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 119 328 000 kronor respektive 120 813 000 kronor.

5 Litteraturen, läsandet och språket

5.1 Omfattning

Avsnittet omfattar Statens kulturråds och Kungl. bibliotekets bidragsgivning samt verk-

samhet som rör bibliotek, litteratur och kulturtidskrifter. Vidare omfattas Myndigheten för tillgängliga medier och Institutet för språk och folkminnen.

5.2 Utgiftsutveckling

Tabell 5.1 Utgiftsutveckling inom Litteraturen, läsandet och språket

Miljoner kronor

	Utfall 2017	Budget 2018 ¹	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
<i>Litteraturen, läsandet och språket</i>						
3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	146	206	203	156	156	146
3:2 Myndigheten för tillgängliga medier	117	122	124	123	125	127
3:3 Institutet för språk och folkminnen	66	67	67	68	69	69
Summa Litteraturen, läsandet och språket	329	395	394	347	349	342

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

5.3 Mål

I avsnitt 2.5 anges de mål för den nationella kulturpolitiken som riksdagen beslutat.

Riksdagen har även antagit följande nationella mål för politiken för litteratur- och läsförmedling (prop. 2013/14:3, bet. 2013/14:KrU4, rskr. 2013/14:117): Alla i Sverige ska, oavsett bakgrund och med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar, ges möjlighet att utveckla en god läsförståelse och ha tillgång till litteratur av hög kvalitet.

De riksdagsbundna målen för en nationell språkpolitik (prop. 2005/06:2, bet. 2005/06:KrU4, rskr. 2005/06:89) är följande:

- Svenska språket ska vara huvudspråk i Sverige.
- Svenskans ska vara ett komplett och samhällsbärande språk.
- Den offentliga svenskan ska vara vårdad, enkel och begriplig.
- Alla ska ha rätt till språk: att utveckla och tillägna sig svenska språket, att utveckla och bruka det egna modersmålet och nationella minoritetsspråket och att få möjlighet att lära sig främmande språk.

De språkpolitiska målen ligger till grund för språklagen (2009:600).

5.4 Resultatredovisning

5.4.1 Bedömningsgrunder

Bedömningen av resultatet av statens insatser inom området litteraturen, läsandet och språket utgår från

- bidragsgivning till biblioteksverksamhet samt övriga biblioteksfrämjande insatser med utgångspunkt i bl.a. bibliotekslagen (2013:801),
- bidragsgivning till litteratur och kulturtidskrifter och internationellt litteratursamarbete för att främja mångfald, kvalitet och fördjupning i utgivningen samt spridning och läsning av litteratur och kulturtidskrifter,
- insatser för att främja ett ökat läsande,

- produktion, utlåning och distribution av tillgänglig litteratur och medier, och
- insatser inom språkområdet med utgångspunkt i bl.a. språklagen (2009:600).

Bedömningen görs vidare utifrån resultat relaterade till relevanta bedömningsgrunder gemensamma för kulturområdet (se avsnitt 2.6.1).

5.4.2 Resultat

Bibliotek och tillgängliga medier

Bibliotekssamverkan

Inom ramen för uppdraget att ta fram förslag till nationell biblioteksstrategi presenterade Kungl. biblioteket i september 2017 omvärldsrapporten Den femte statsmakten. Rapporten kommer ligga till grund för det fortsatta arbetet. Kungl. biblioteket har redovisat en delrapport med utkast till nationell biblioteksstrategi i maj 2018 som under hösten 2018 kommer att diskuteras inom bibliotekssektorn.

Arbetet med Forum för nationell bibliotekssamverkan och utveckling har fortsatt under året. Syftet med arbetet är att stödja Kungl. biblioteket i uppdraget att ha nationell överblick och främja samverkan och utveckling inom biblioteksområdet.

Enligt bibliotekslagen (2013:801) ska kommuner och landsting ha planer för biblioteksverksamheten. Andelen kommuner med en antagen biblioteksplan har ökat från 35 till 86 procent på tre år.

Inom ramen för kultursamverkansmodellen och via Stockholms läns landsting har drygt 34,5 miljoner kronor fördelats till regional biblioteksverksamhet i hela landet under 2017.

Inköpsstöd till folk- och skolbibliotek

Under 2017 beviljades 236 kommuner inköpsstöd för folk- och skolbibliotek. Totalt fördelades ca 24 miljoner kronor. De sökande kommunerna måste ha en politiskt antagen och aktuell biblioteksplan för att beviljas stöd.

Tillgänglig litteratur och nyhetsförmedling

Myndigheten för tillgängliga medier (MTM) producerar och förvärvar talböcker, punktskriftsböcker och taktila bilderböcker. Talboks-

titlarna görs tillgängliga via biblioteket legimus.se. Under 2017 har det totala antalet digitala lån minskat med fyra procent i jämförelse med föregående år.

MTM har också i uppdrag att rikta stöd för läst till skolan, vilket bland annat görs genom nedladdningsbara lektioner för läst böcker och den lästa nyhetstidningen 8 Sidor. Antalet nedladdade lektioner har ökat med 42 procent i jämförelse med föregående år.

En ny digital tjänst har tagits fram där taltidningsprenumeranter numera också kan ladda ner talböcker via taltidningsspelaren. Denna tjänst innebär en ökad tillgänglighet för målgruppen som till stor del är it-ovana låntagare.

Litteratur, läsförmedling och kulturtidskrifter

Under 2017 fördelade Kulturrådet totalt 127 miljoner kronor i bidrag till litteratur, kulturtidskrifter och läsförmedling. I denna summa ingår även det inköpsstöd som nämns ovan. Av tabell 5.2 framgår fördelning av stöd inom området.

Tabell 5.2 Bidrag till litteratur, kulturtidskrifter och läsförmedling 2015–2017 (beviljade medel)

	2015	2016	2017
Efterhandsstöd till litteratur (tkr)	37 184	35 099	37 317
<i>Antal ansökningar</i>	<i>2 339</i>	<i>2 001</i>	<i>2 169</i>
<i>Antal beviljade ansökningar</i>	<i>797</i>	<i>761</i>	<i>790</i>
Läs- och litteraturförmedling bidrag (tkr)	18 840	16 999	17 669
<i>Antal ansökningar</i>	<i>278</i>	<i>198</i>	<i>252</i>
<i>Antal beviljade ansökningar</i>	<i>125</i>	<i>107</i>	<i>140</i>
Inköpsstöd till folk- och skolbibliotek (tkr)	24 100	23 930	23 690
Internationellt litteratursamarbete (projektbidrag och översättningsstöd) (tkr)	6 996	7 994	7 386
Kulturtidskrifter (stöd till produktion, utveckling och tidskriftsverkstäder) (tkr) ¹	41 140	22 650	24 810
Litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne, ALMA (tkr)	5 000	5 000	5 000
Övrigt (planerad utgivning och fristadsprogrammet) (tkr)	1 314	1 512	2 546
Bokstart (tkr)	-	-	8 700
Totalt (tkr)	134 422	113 185	127 118

Läs- och litteraturförmedling insatser

Statens kulturråd har i uppdrag att initiera, samordna och följa upp läsförmedling insatser av nationellt strategiskt intresse.

Under 2017 fördelade Kulturrådet ca 17,7 miljoner kronor i bidrag till läs- och litteraturförmedling insatser. Bidragen har gått till projekt i kommuner och landsting som bidrar till att uppfylla de nationella målen för litteratur och läsförmedling. Flera av projekten som beviljas stöd rör samverkan mellan bibliotek och civilsamhälle. Under året fördelades drygt 2,5 miljoner kronor till läsförmedling insatser under skollov, inom ramen för det regionala utvecklingsbidraget.

Anne-Marie Körling avslutade sitt uppdrag som läsambassadör under 2017. På bok- och biblioteksmässan i Göteborg utnämndes Johan Anderblad till ny läsambassadör för åren 2017–2019 med uppdrag att främja läsande i olika åldrar. Under året har Kulturrådet särskilt uppmärksammat vuxna som inte läser genom en konferens på temat.

Den årliga Barn- och ungdomsbokskatalogen, som ges ut av Kulturrådet, är en viktig del i arbetet med att inspirera barn och unga till att läsa mer. Katalogen har hittills spridits i över

300 000 exemplar av en upplaga på 400 000 till i huvudsak folk- och skolbibliotek.

Bokstart är en satsning på små barns språkutveckling. I regleringsbrevet 2017 fick Kulturrådet i uppdrag att utvidga Bokstart till fler kommuner och att koppla satsningen till förskolan. Under 2017 fördelade Kulturrådet ca 8,7 miljoner kronor i stöd till 29 språknätverk och projekt i hela landet inom ramen för Bokstart-satsningen. Ansökningar med ett förankrat partnerskap mellan bibliotek och barnhälsovård eller förskola prioriterades.

Stöd till utgivning av litteratur och kulturtidskrifter
Efterhandsstöd till litteratur är det bidrag där Kulturrådet får flest ansökningar av samtliga bidrag (totalt 2 169 ansökningar för 2017). En stor del av ansökningarna rör titlar som är utgivna av små förlag, vilka står för en betydande del av kvalitetsutgivningen. Små förlag är i hög grad beroende av litteraturstöd för sin verksamhet. Totalt beviljade Kulturrådet 790 ansökningar, som tillsammans fick drygt 37 miljoner kronor.

För att öka spridningen av kvalitetslitteratur ytterligare stöttar Kulturrådet distributionen av samtliga litteraturstödda titlar till olika bibliotek runt om i landet. Målet är att titlarna ska användas i bibliotekens läs- och litteraturfrämjande arbete.

År 2017 fördelade Kulturrådet 22,8 miljoner kronor i produktionsstöd till 87 kulturtidskrifter. Av dessa är elva tidskrifter helt eller delvis på ett annat språk än svenska, och sju tidskrifter behandlar nationella minoriteters språk och kultur.

Statens kulturråd fördelar särskilda medel för stöd till planerad utgivning av nationella minoriteters litteratur, närmare 2 miljoner kronor, och delar ut produktionsstöd till nationella minoriteters kulturtidskrifter, vilket uppgick till knappt 1 miljon kronor.

Internationellt litteratursamarbete

Under 2017 genomförde Kulturrådet en ny satsning genom ett besöksprogram i Stockholm för utländska förläggare med syftet att introducera svensk litteratur för utländska målgrupper.

Inom ramen för det särskilda stödet till kulturexport har 23 aktörer inom litteraturområdet beviljats stöd till resor, mässdeltagande och provöversättningar.

Den tyske illustratören och författaren Wolf Erlbruch tilldelades litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne (ALMA) 2017.

Läsdelegationen

Hösten 2016 tillsattes en kommitté i form av en delegation med uppdrag att främja läsning i och utanför skolan (Ku 2016:03). Delegationen ska inom ramen för satsningen Hela Sverige läser med barnen, samla alla aktörer – skola, kultur och föreningsliv – runt insatser för läsning i och utanför skolan. Läsdelegationen överlämnade sitt betänkande Barns och ungas läsning – ett ansvar för hela samhället (SOU 2018:57) den 28 juni 2018. I betänkandet beskrivs delegationens utåtriktade arbete. Därutöver lämnas förslag och bedömningar som syftar till att bidra till att ge alla barn och ungdomar mer likvärdiga förutsättningar för en fullgod läsförmåga och lustfyllda läsupplevelser. Betänkandet har remitterats.

Språk och immateriellt kulturarv

Språkepolitik

Inom klarspraksarbetet har Institutet för språk och folkminnen under året bl.a. hållit klarspraksseminarier för offentlig förvaltning i hela landet. Informationsbladet Klarspråk har tillgängliggjorts digitalt och antalet prenumeranter har stadigt ökat. Nya svenska skrivregler för den offentliga förvaltningen har tagits fram.

Institutet för språk och folkminnen har lämnat förslag på hur ansvarsfördelningen inom det offentliga terminologiarbetet kan preciseras ytterligare (Ku2017/01535/KL). I regleringsbrevet för 2018 fick Institutet för språk och folkminnen i uppdrag att återrapportera hur myndigheten arbetar och fortsatt planerar att arbeta med offentlig terminologi.

Institutet för språk och folkminnens arbete med mångspråkighet har utvecklats under året med flera pågående insamlingsprojekt. Myndighetens webbläromedel i svenska som andraspråk, Svenska från olika håll, har under 2017 översatts till arabiska.

Inom Institutet för språk och folkminnens arbete med de nationella minoritetsspråken har bl.a. två svensk-romska skolordlistor i kelderash respektive lovari utkommit under året. Vidare har myndigheten genomfört ett insamlings- och dokumentationsarbete inom talad resandehörsamma (Ku2016/01438/DISK) som redovisades

i mars 2018 (Ku2018/01157/DISK) och ett liknande arbete inom talad jiddisch har påbörjats. Myndigheten fördelar även bidrag till revitaliseringsinsatser (se utg.omr. 1).

Immateriellt kulturarv

Institutet för språk och folkminnen samordnar arbetet i Sverige med tillämpningen av Unescos konvention om tryggnad av det immateriella kulturarvet.

Under 2017 har myndigheten fortsatt att utveckla den nationella förteckningen över immateriella kulturarv, bl.a. med romska immateriella kulturarv enligt uppdrag (Ku2016/01438/DISK och Ku2018/01157/DISK).

Under året har Institutet för språk och folkminnen även ansvarat för att sammanställa Sveriges första periodiska rapport till Unesco om de åtgärder som vidtagits på nationell nivå för tillämpningen av konventionen.

Institutet för språk och folkminnens egna samlingar har under året utökats med samtida material. Vidare har folkminnessamlingarna blivit mer tillgängliga via det nya webbverktyget Sägenkartan, en egenutvecklad kartlösning som kommer att användas för fler kartor framöver.

5.5 Budgetförslag

5.5.1 3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter

Tabell 5.3 Anslagsutveckling 3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter

Tusental kronor

2017	Utfall	145 999	Anslags- sparande	1 725
2018	Anslag	205 735 ¹	Utgifts- prognos	203 266
2019	Förslag	155 735		
2020	Beräknat	155 735		
2021	Beräknat	145 735		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

administration, uppföljning, främjande och genomförande av verksamheten.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2019 för anslaget 3:1 *Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 000 000 kronor 2020 och 2021.

Skälen för regeringens förslag: Inom anslaget fördelas stöd till utgivning och spridning av litteratur och kulturtidskrifter. För att skapa goda planeringsförutsättningar för aktörerna inom området bör beslut om bidrag kunna fattas som medför utgifter för kommande år. Statens kulturråd har också behov av att fatta beslut om översättningsstöd i förskott eftersom stödets konstruktion innebär att ingen del av det beslutade bidragsbeloppet betalas ut innan det aktuella stödobjektet (boken) är färdigproducerat. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2019 för anslaget 3:1 *Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 000 000 kronor 2020 och 2021.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till litteratur, kulturtidskrifter, läsfrämjande och ett litteraturpris till Astrid Lindgrens minne. Anslaget får användas för utgifter för

Tabell 5.4 Beställningsbemyndigande för anslaget 3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter

Tusental kronor

	Utfall 2017	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
Ingående åtaganden	24 760	27 440	40 000		
Nya åtaganden	26 678	40 000	35 000		
Infriade åtaganden	-23 998	-27 440	-35 000	-35 000	-5 000
Utestående åtaganden	27 440	40 000	40 000		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	25 000	40 000	40 000		

Regeringens överväganden

Tabell 5.5 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	155 735	155 735	155 735
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			-10 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	155 735	155 735	145 735

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 155 735 000 kronor anvisas under anslaget 3:1 *Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 155 735 000 kronor respektive 145 735 000 kronor.

5.5.2 3:2 Myndigheten för tillgängliga medier

Tabell 5.6 Anslagsutveckling 3:2 Myndigheten för tillgängliga medier

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2017	116 589	5 374	
2018	Anslag	121 756 ¹	123 858
2019	Förslag	123 182	
2020	Beräknat	125 013 ²	
2021	Beräknat	126 716 ³	

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 123 182 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 123 182 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för tillgängliga mediers förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 5.7 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 3:2 Myndigheten för tillgängliga medier

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	121 756	121 756	121 756
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	1 426	3 257	4 960
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	123 182	125 013	126 716

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.
² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

Regeringen föreslår att 123 182 000 kronor anvisas under anslaget 3:2 *Myndigheten för tillgängliga medier* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 125 013 000 kronor respektive 126 716 000 kronor.

5.5.3 3:3 Institutet för språk och folkminnen

Tabell 5.8 Anslagsutveckling 3:3 Institutet för språk och folkminnen

Tusental kronor

2017	Utfall	66 498	Anslags-sparande	537
2018	Anslag	67 045 ¹	Utgifts-prognos	66 771
2019	Förslag	67 598		
2020	Beräknat	68 509 ²		
2021	Beräknat	69 294 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 67 598 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 67 598 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Institutet för språk och folkminnens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till terminologiskt arbete.

Regeringens överväganden

Tabell 5.9 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 3:3 Institutet för språk och folkminnen

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	67 045	67 045	67 045
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	553	1 464	2 249
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	67 598	68 509	69 294

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.
² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

Regeringen föreslår att 67 598 000 kronor anvisas under anslaget 3:3 *Institutet för språk och folkminnen* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 68 509 000 kronor respektive 69 294 000 kronor.

6 Bildkonst, arkitektur, form och design

6.1 Omfattning

Avsnittet omfattar Statens kulturråds bidragsgivning inom bild- och formområdet samt Statens konstråds insatser för den konstnärliga gestaltningen av den gemensamma miljön. Verksamhet inom bild- och formområdet bedrivs dessutom av Moderna museet, Nationalmuseum och Konstnärsnämnden.

Moderna museets, Statens centrum för arkitektur och design och Nationalmuseums

verksamheter redovisas dels i detta avsnitt, dels i avsnitt 10 Museer och utställningar. Konstnärsnämndens verksamhet redovisas endast i avsnitt 7 Kulturskaparnas villkor. Vidare omfattas Föreningen Svensk form och Nämnden för hemslöjdsfrågor.

Statliga medel till bildkonst, form och design fördelas också via kultursamverkansmodellen till bl.a. läns museer, konsthallar och andra regionala och lokala organisationer.

6.2 Utgiftsutveckling

Tabell 6.1 Utgiftsutveckling inom Bildkonst, arkitektur, form och design

Miljoner kronor

	Utfall 2017	Budget 2018 ¹	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
<i>Bildkonst, arkitektur, form och design</i>						
4:1 Statens konstråd	9	31	30	31	32	11
4:2 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	33	43	42	43	43	43
4:3 Nämnden för hemslöjdsfrågor	12	12	12	12	12	12
4:4 Bidrag till bild- och formområdet	28	40	40	40	40	40
Summa Bildkonst, arkitektur, form och design	81	125	124	126	127	106

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

6.3 Mål

I avsnitt 2.5 anges de mål för den nationella kulturpolitiken som riksdagen har beslutat.

Riksdagen har även antagit följande nationella mål för arkitektur-, form- och designpolitiken (prop. 2017/18:110, bet. 2017/18:CKrU1, rskr. 2017/18:316):

Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön.

Målet ska uppnås genom att

- hållbarhet och kvalitet inte underställs kortsiktiga ekonomiska överväganden,
- kunskap om arkitektur, form och design utvecklas och sprids,
- det offentliga agerar förebildligt,
- estetiska, konstnärliga och kulturhistoriska värden tas till vara och utvecklas,
- miljöer gestaltas för att vara tillgängliga för alla, och
- samarbete och samverkan utvecklas, inom landet och internationellt.

6.4 Resultatredovisning

6.4.1 Bedömningsgrunder

Bedömningen av resultat inom bildkonst, arkitektur, form och design utgår från

- främjande av tillgänglighet till, delaktighet i, intresse för och kunskap om bildkonst, arkitektur, form och design,
- främjande av arbete för att gestaltningen av våra livsmiljöer ska präglas av hållbarhet, dialog och delaktighet, och
- fördelning av statliga bidrag till aktörer inom bild- och formområdet bl.a. med avseende på områdets förnyelse och utveckling, barn och unga samt internationell verksamhet.

Bedömningen görs vidare utifrån resultat relaterade till relevanta bedömningsgrunder gemensamma för kulturområdet (se avsnitt 2.6.1).

6.4.2 Resultat

Tillgängliggörande och främjande av intresse för bildkonst

Ett antal statliga institutioner arbetar för att främja tillgänglighet till och delaktighet i samt intresset för och kunskapen om bildkonst.

Under 2017 har Moderna museet visat ett omfattande utställningsprogram, bestående av bl.a. tre separatutställningar med kvinnliga konstnärskap. Exempelvis fick Marina Abramovic, en av pionjärerna inom performancekonsten, sitt första allomfattande europeiska retrospektiv. Moderna museet var även under 2017 välbesökt. Antalet öppna visningar har ökat från 480 till 648 mellan 2016 och 2017, i linje med museets satsning på att öka tillgängligheten genom personliga möten med museets personal. Nytt för året var tematiska visningar av samlingen t.ex. ”Våra mest älskade och några hatade” som har dragit fler museiovana och yngre besökare.

Förberedelserna för Nationalmuseums återflytt till huvudbyggnaden har intensifierats under 2017. I det renoverade museet kommer tre gånger så många föremål ur samlingarna att kunna visas jämfört med tidigare och museet kommer att kunna ta emot dubbelt så många besökare. Trots arbetet inför återflytt har Nationalmuseum presenterat tre utställningar under året på NM Design och Gustavsbergs Porslinsmuseum. På grund av den kortare utställningsperioden på NM Design, som stängde i oktober 2017, minskade besöksantalet dit. Generellt har besöken ändå ökat till myndighetens övriga visningsplatser, med resultatet att det totala besöksantalet landade på en nivå jämförbar med 2016. Under 2017 intensifierades även arbetet med den första utställningen inför öppnandet av Nationalmuseum Jamtli i Östersund i början av sommaren 2018.

Under 2017 har Statens konstråd producerat offentlig konst på en rad platser. Genom att placera verk på platser som i sig lockar publik, har Konstrådet kunnat nå nya grupper till samtidskonsten.

Statens konstråd köper årligen in ca 125–150 verk av i första hand svenska nu levande och verkamma konstnärer. Under de senaste åren har Konstrådet arbetat aktivt för att kompensera underrepresentationen av kvinnliga konstnärer

från perioden före 2000-talet i samlingen genom riktade inköp av äldre kvinnliga konstnärers verk. Under 2017 uppnådde Konstrådet en jämnare balans mellan manliga och kvinnliga konstnärer i de konstkollektioner som sattes samman jämfört med tidigare år.

Statens kulturråds bidragsgivning inom bildkonstområdet

Tabellen nedan visar Statens kulturråds fördelning av beslutade bidrag under respektive år inom bildkonstområdet. De skiftningar som syns mellan åren, i synnerhet den ökning som syns under 2016, beror till stor del på att Statens kulturråd har använt beställningsbemyndigandet för att fatta beslut inför kommande år. Redovisningen av bidragen avser det år under vilket beslutet fattats och inte det år som bidraget avser.

Tabell 6.2 Statens kulturråds beslutade bidrag inom bild- och formområdet 2015–2017

Tusental kronor

	2015	2016	2017
Bild och form/projektbidrag	2 975	3 362	3 443
Kollektivverkstäder	800	800	900
Konsthantverkskooperativ	2 800	2 825	1 060
Organisationer inom bild- och formområdet	13 480	13 445	12 495
Verksamhetsbidrag till utställningsarrangörer/arrangerande konstföreningar ¹	9 420	18 610	11 375
Totalt	29 475	39 042	29 273

¹ Statens kulturråd utnyttjade bemyndigandet på anslaget 2016 och 2017.
Källa: Statens kulturråd

Under 2017 har Kulturrådet beviljat projektbidrag för samarbeten, utställningar, främjande insatser och andra former av aktiviteter i hela landet. Av dessa projekt hade 68 procent någon form av internationellt samarbete eller utbyte. Lika många projekt hade en verksamhet riktad mot barn och unga. Under 2017 beviljades 14 procent av det sökta beloppet inom projektbidraget, vilket är något mindre än 2016.

Under året har Kulturrådet verkat för att internationalisera bild- och formkonsten på olika sätt. Bland annat har bidrag beviljats i syfte att främja svensk kulturexport, ett stöd som har fördelats i samarbete med Tillväxtverket. Kulturrådets regionala bidrag till museiområdet redovisas under avsnitt 3.4. Under 2017 har

regionalt utvecklingsarbete inom bild- och formområdet särskilt prioriterats vid fördelningen av utvecklingsbidrag till regional kulturverksamhet.

Tillgängliggörande och främjande av intresse inom arkitektur, form och design

Statens centrum för arkitektur och designs (ArkDes) samlingar har använts av t.ex. arkitekter, byggnadsantikvarier, byggherrar och studenter. En studie som myndigheten genomförde 2017 visade att av de som nyttjar samlingarna utgjordes relativt många även av privatpersoner i egenskap av bostadsrättsinnehavare eller hyresgäster i bostadshus. Därtill har forskare som besöker ArkDes, antingen på plats eller via digitala tjänster, användning av samlingarna i sin forskning och ger dem därigenom vidare spridning. Antalet besökande forskare har uppgått till 201 individer, en fortsatt minskning jämfört med föregående år. Samtidigt har antalet sidvisningar för ArkDes på kultur- och designportalen DigitaltMuseum ökat till 1 615 440 visningar (965 600 för år 2016). Den ökade digitala tillgängligheten gör det svårare att följa upp hur samlingsmaterialet används, men under 2017 har bilder ur samlingarna använts i minst tio publikationer.

ArkDes uppgift som nationell mötesplats för aktörer inom arkitektur-, form- och designområdet innebär bl.a. att myndigheten initierar debatt om aktuella samhällsbyggnadsfrågor och samverkar med andra aktörer om utformningen av offentliga miljöer. Under 2017 fördjupades och avslutades det bostadstema som myndigheten fokuserat på sedan 2015. Utställningen Bo.Nu.Då. avslutades och de erfarenheter och kunskaper som samlats in under arbetet med bostadsfrågorna resulterade i antologin Höra hemma – om det bostadspolitiska dilemma, vilken ArkDes producerat i samarbete med tankesmedjan Movium vid Sveriges lantbruksuniversitet.

Svensk form är genom sina 13 regionala föreningar en rikstäckande förening. Under 2017 har Svensk form fortsatt stärka den rikstäckande rollen och samverka med den regionala politiken inom arkitektur, form och design. I samverka med nationella och internationella aktörer har Svensk form även verkat för att främja intresse för och kunskap om svensk

formgivning, exempelvis genom utmärkelsen Ung Svensk Form och utställningar i samband med denna.

Nämnden för hemslöjdsfrågor verkar till största delen genom att främja andras verksamhet genom bidragsgivning, fortbildning eller kunskapspridning. Myndigheten fördelar organisations-, verksamhets- och projektbidrag i syfte att utveckla nya arbetsformer, utforska idéer och att vidga målgruppen. Nämnden har fördelat 1,4 miljoner kronor i projektbidrag fördelat på elva olika projekt för genomförande under 2017.

Arbete för att främja utvecklingen av den gestaltade livsmiljön

Den 24 maj 2018 beslutade riksdagen om nytt nationellt mål för arkitektur-, form- och designpolitiken utifrån förslag i propositionen Politik för gestaltad livsmiljö (prop. 2017/18:110, bet. 2017/18:CKrU1, rskr. 2017/18:316), se avsnitt 6.3.

Propositionen tar ett helhetsgrepp om arbetet med den gestaltade livsmiljön och utgör samtidigt en samlad nationell arkitekturpolicy. Ansvarsstrukturen tydliggörs och stärks för att främja den gestaltade livsmiljöns kvalitet och för att stödja utvecklingen inom området.

Den 14 juni 2018 fick Riksantikvarieämbetet i uppdrag att samla och redovisa kunskap om och goda exempel på hur kulturhistoriska värden kan integreras och tas tillvara i plan- och byggprocesser (Ku2018/01351/KL). Samma datum lämnades ett uppdrag till Statens konstråd att, i samarbete med statliga fastighetsförvaltare, utarbeta ett metodstöd för hur upp till en procent av budgeten för ett byggprojekt, vid nybyggnation, om- eller tillbyggnad, kan avsättas till bild- eller formkonstnärlig gestaltning när staten bygger (Ku2018/01350/KO). Därutöver har ett uppdrag lämnats till Boverket att bedriva ett samlat arbete med arkitektur och gestaltad livsmiljö (N2018/02273/SPN), se vidare utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik.

Hållbar gestaltning av livsmiljöer

Bildkonst, arkitektur, form och design har som konstformer självklara egenvärden, men ger

därutöver även verktyg för en hållbar gestaltning av våra livsmiljöer.

Under 2017 har ArkDes introducerat en särskild temasida för Agenda 2030 på webbplatsen Hållbar stad där de globala hållbarhetsmålen lyfts fram på olika sätt. Sidan har riktats till både allmänheten och yrkesverksamma inom stadsutveckling och ger konkreta exempel på hur man kan bidra till måluppfyllelsen i såväl privatliv som i sin yrkesroll.

Nordiska ministerrådet beslutade hösten 2017 om det treåriga projektet Främjande av nordiska hållbarhetslösningar för vilket ArkDes utsågs till förvaltningsorgan och där plattformen Sustainordic, för vilken ArkDes och Form/Design Center är projektägare, utgör en av två projektspelare (se även avsnitt 3.4).

Konstnärlig gestaltning

Under 2017 har regeringsuppdraget Äga rum: Konst händer övergått från undersöknings- till produktionsfas. På två av de 15 utvalda platserna, Holma och Tynnered, slutfördes produktionen under 2017 (se även avsnitt 3.4).

Det gestaltningsprojekt som nu utförs tillsammans med Trafikverket i samband med uppbygganden av den nya järnvägsförbindelsen Västlänken, genomförs som ett pilotprojekt för att skapa nya arbetsformer där konsten kan komma in tidigt i program- och planeringskedet. Flera större, fleråriga bevarandeprojekt slutfördes under 2017, bl.a. en omfattande konservering av Pierre Olofsgårds innegårdsgestaltning från 1971 vid Försvarmaktens högkvarter i Stockholm.

6.5 Budgetförslag

6.5.1 4:1 Statens konstråd

Tabell 6.3 Anslagsutveckling 4:1 Statens konstråd

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2017	Utfall	8 584		-168
2018	Anslag	30 745 ¹	Utgifts-prognos	30 332
2019	Förslag	31 241		
2020	Beräknat	31 723 ²		
2021	Beräknat	11 247 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 31 241 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 10 918 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statens konstråds förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 6.4 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 4:1 Statens konstråd

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	30 745	30 745	30 745
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	496	978	1 436
Beslut			-20 934
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	31 241	31 723	11 247

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

Regeringen föreslår att 31 241 000 kronor anvisas under anslaget 4:1 *Statens konstråd* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 31 723 000 kronor respektive 11 247 000 kronor.

6.5.2 4:2 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön

Tabell 6.5 Anslagsutveckling 4:2 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2017	Utfall	33 185		-746
2018	Anslag	42 947 ¹	Utgifts-prognos	42 237
2019	Förslag	42 947		
2020	Beräknat	42 947		
2021	Beräknat	42 947		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för Statens konstråds utgifter för konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön. Anslaget får även användas för utgifter för administration och genomförande av verksamheten.

Regeringens överväganden

Tabell 6.6 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 4:2 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	42 947	42 947	42 947
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	42 947	42 947	42 947

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 42 947 000 kronor anvisas under anslaget 4:2 *Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 42 947 000 kronor respektive 42 947 000 kronor.

6.5.3 4:3 Nämnden för hemslöjdsfrågor

Tabell 6.7 Anslagsutveckling 4:3 Nämnden för hemslöjdsfrågor

Tusental kronor

2017	Utfall	11 615	Anslags- sparande	40
2018	Anslag	11 611 ¹	Utgifts- prognos	11 501
2019	Förslag	11 651		
2020	Beräknat	11 766 ²		
2021	Beräknat	11 874 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 11 651 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 11 651 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Nämnden för hemslöjdsfrågors förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till Svenska Hemslöjdsföreningars Riksförbund, rikshemslöjdskonsulenternas verksamhet och för projekt inom hemslöjdsområdet.

Regeringens överväganden

Tabell 6.8 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 4:3 Nämnden för hemslöjdsfrågor

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	11 611	11 611	11 611
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	40	155	263
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	11 651	11 766	11 874

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

Regeringen föreslår att 11 651 000 kronor anvisas under anslaget 4:3 *Nämnden för hemslöjdsfrågor* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 11 766 000 kronor respektive 11 874 000 kronor.

6.5.4 4:4 Bidrag till bild- och formområdet

Tabell 6.9 Anslagsutveckling 4:4 Bidrag till bild- och formområdet

Tusental kronor

2017	Utfall	28 067	Anslags- sparande	
2018	Anslag	40 069 ¹	Utgifts- prognos	39 588
2019	Förslag	40 069		
2020	Beräknat	40 069		
2021	Beräknat	40 069		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till organisationer inom bild- och formområdet, utställare, konsthantverkskooperativ samt utrustningsbidrag till kollektivverkstäder. Anslaget får även användas för statsbidrag till folkparkerna och vissa samlingslokalhållande organisationer för konstförvärv.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2019 för anslaget 4:4 *Bidrag till bild- och formområdet* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 14 000 000 kronor 2020.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används till bidrag som fördelas till fria aktörer inom bild och formområdet. Bemyndigandet innebär att dessa aktörer kan ansöka om bidrag vartannat år, vilket minskar den administrativa bördan och skapar bättre planeringsförutsättningar. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2019 för anslaget 4:4 *Bidrag till bild- och formområdet* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 14 000 000 kronor 2020.

Tabell 6.10 Beställningsbemyndigande för anslaget 4:4 Bidrag till bild- och formområdet

Tusental kronor

	Utfall 2017	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020
Ingående åtaganden	9 655	11 375	14 000	
Nya åtaganden	11 375	14 000	14 000	
Infriade åtaganden	-9 655	-11 375	-14 000	-14 000
Utestående åtaganden	11 375	14 000	14 000	
Erhållet/föreslaget bemyndigande	14 000	14 000	14 000	

Regeringens överväganden**Tabell 6.11 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 4:4 Bidrag till bild- och formområdet**

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	40 069	40 069	40 069
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	40 069	40 069	40 069

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 40 069 000 kronor anvisas under anslaget 4:4 *Bidrag till bild- och formområdet* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 40 069 000 kronor respektive 40 069 000 kronor.

7 Kulturskaparnas villkor

7.1 Omfattning

Avsnittet omfattar de statliga ersättningar och bidrag som i huvudsak riktar sig till kulturskapare och andra insatser som har direkt inverkan på kulturskapares villkor. Området behandlar särskilt Konstnärsnämnden och dess ersättningar, stipendier och bidrag inom bild och form-, musik-, teater-, dans- och filmområdet. I avsnittet behandlas också nämndens inter-

nationella konstnärsubytesverksamhet och bevakning av konstnärernas sociala och ekonomiska villkor.

Vidare omfattas bl.a. Sveriges författarfonds verksamhet, med i första hand fördelning av biblioteksersättning till litterära upphovsmän, och fördelning av den individuella visningsersättningen till bildkonstnärer som den ekonomiska föreningen Bildupphovsrätt i Sverige ansvarar för.

7.2 Utgiftsutveckling

Tabell 7.1 Utgiftsutveckling inom Kulturskaparnas villkor

Miljoner kronor

	Utfall 2017	Budget 2018 ¹	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
<i>Kulturskaparnas villkor</i>						
5:1 Konstnärsnämnden	21	22	22	22	22	23
5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer	395	459	454	467	476	476
Summa Kulturskaparnas villkor	416	481	476	489	498	499

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

7.3 Mål

I avsnitt 2.5 anges de mål för den nationella kulturpolitiken som riksdagen beslutat om.

7.4 Resultatredovisning

7.4.1 Bedömningsgrunder

Bedömningen av resultatet inom kulturskarnas villkor utgår från:

- uppgifter om ansökningar samt fördelade bidrag och ersättningar för de olika konstområdena nationellt och internationellt,
- arbete med att bevaka och informera om konstnärernas sociala och ekonomiska villkor,
- insatser för att stärka konstnärernas arbetsmarknad.

Bedömningen görs vidare utifrån resultat relaterade till relevanta bedömningsgrunder gemensamma för kulturområdet (se avsnitt 2.6.1).

7.4.2 Resultat

Bidrag och ersättningar till konstnärer

Konstnärsnämndens stipendier och bidrag till enskilda konstnärer

Under 2017 betalades 150,9 miljoner kronor ut i stipendier och bidrag. Antalet ansökningar till Konstnärsnämndens stipendier och bidrag var under 2017 det högsta någonsin, 8 540 stycken (att jämföra med 7 727 föregående år). Det kan vara en följd av det stora antalet långtidsstipendier som utlystes (totalt 44). Bifallsgraden har påverkats av detta och följaktligen minskat något och uppgick 2017 till 18,6 procent (att jämföra med 21 procent under 2016). Av årets behandlade ansökningar var 56 procent från kvinnor och 44 procent från män. Av totalt antal bidrag fördelades 55 procent till kvinnor och 45 procent till män.

Det är fortsatt högst söktryck på bild – och formområdet och det låg högre 2017 än under 2016. Antalet ansökningar till vissa andra typer

av bidrag än långtidsstipendierna har dock minskat inom flera konstområden.

Den geografiska spridningen för beviljade medel under 2017 tycks i allt väsentligt motsvara demografin för var konstnärer är bosatta i Sverige. De flesta konstnärerna är bosatta i storstadsregioner och således kommer de flesta ansökningarna därifrån.

Kulturbryggan främjar nyskapande kultur

Kulturbryggan har under 2017 bedrivit ett utvecklingsarbete som bl.a. handlat om en utveckling av bedömningsmodellen och stärkt dialog med sökande. Utlysningarna under 2017 har genererat totalt 355 ansökningar varav 48 beviljades bidrag, vilket är en halvering från föregående år (både när det gäller ansökningar och beviljade ansökningar). Förklaringen är, enligt myndigheten, nya uppsatta villkor i form av att Kulturbryggan ska vara den enda offentliga bidragsgivaren. Det finns en viss storstadskoncentration, men 19 län är representerade i bidragsgivningen om man ser till var projekten äger rum. Under hösten infördes en ny bidragsform i form av projektstöd.

Under 2017 har totalt 22,1 miljoner kronor betalats ut. Några teman och trender som kan skönjas i bidragsgivningen är teknik och teknikutveckling, människans förhållande till naturen och frågan om vilka som är och blir konstnärer i Sverige.

Främjande av internationellt kulturutbyte

Antalet ansökningar till Konstnärsnämndens bidrag för internationellt kulturutbyte, resor och residens har ökat sedan 2008. Under 2017 skedde en viss minskning av antalet ansökningar till internationellt kulturutbyte (antalet var strax under 3 000, att jämföra med 3 249 föregående år). En relativt stor del av det konstnärliga utbytet sker med konstnärer i utvecklingsländer och länder med begränsad yttrandefrihet och begränsad konstnärlig frihet. Av 920 bidrag till resor, internationellt kulturutbyte och residensverksamhet under 2017 avsåg 166 stycken (18 procent) utbyten med utvecklingsländer. Det är färre utbyten än föregående år, men fler än 2015. Utbytet med Ryssland, Ukraina, Vitryssland och andra länder i regionen har halverats.

Övriga ersättningar och bidrag till kulturskapare

Inom det kulturpolitiska området finns ett flertal ersättningar som syftar till att ge konstnärer betalt för utfört arbete, men också stödordningar som ska leda till möjligheter att fördjupa och utveckla sitt konstnärskap.

Utöver de ersättningar som redovisas nedan fördelas också talboksersättning till författare och översättare för nyttjande av deras verk i form av talböcker. Ersättningen fördelas av Sveriges Författarförbund och uppgick 2017 till ca 9,3 miljoner kronor.

Under 2016 fördelades även ca 5 miljoner kronor i fonogramersättning av STIM och SAMI.

Bibliotekersättning

Under 2017 har Sveriges författarfond fördelat nära 5 000 ersättningar och stipendier inom ramen för bibliotekersättningen som under året uppgick till knappt 157 miljoner kronor, en höjning med ca 7,8 miljoner kronor jämfört med året innan. Därutöver har Författarfonden fördelat bidrag till författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker om ca 9,2 miljoner kronor.

Regeringen har under 2017 godkänt en överenskommelse mellan Kulturdepartementet och upphovsmännens organisationer som innebär att bibliotekersättningens grundbelopp höjs med 8 öre 2018 och ytterligare 8 öre 2019. För 2018 beräknas den totala biblioteks-ersättningen uppgå till 163,8 miljoner kronor, vilket är en höjning med nästan 7 miljoner kronor jämfört med 2017.

Individuell visningsersättning

Individuell visningsersättning (IV) fördelas av Bildupphovsrätt i Sverige till bild- och formkonstnärer som ersättning för att verk som ägs av offentliga institutioner visas för allmänheten. Under 2017 uppgick den totala ersättningen till 39,6 miljoner kronor. Totalt 3 879 personer (varav 2 296 kvinnor) beviljades ersättning under 2017. Det är fler kvinnor än män som får IV-ersättning, men det finns en skillnad i storleken på ersättningen där männen i genomsnitt får ca 12 000 kronor och kvinnor ca 9 000 kronor. Inom ramen för en bred satsning på den fria konsten förstärktes IV-ersättningen med 15 miljoner kronor från och med 2018.

Analys och bevakning av kulturskaparnas villkor

En del av Konstnärsnämndens uppdrag är att analysera och sprida kunskap om konstnärers sociala och ekonomiska villkor samt löpande bevaka trygghetssystemens utformning och tillämpning i förhållande till konstnärlig verksamhet. Inom ramen för detta uppdrag publicerade Konstnärsnämnden i december 2016 en rapport om konstnärernas demografi, inkomster och sociala villkor. Rapporten har under 2017 varit ett kunskapsunderlag, bl.a. för den konstnärspolitiska utredningen (dir. 2016:93) som tillsattes i november 2016. Av rapporten framgår bl.a. att konstnärer generellt har högre utbildningsnivå än befolkningen i stort, men att konstnärers inkomster har stigit med 4 procent under de senaste tio åren. Detta kan jämföras med 18 procent för hela befolkningen.

Myndigheten har under året även publicerat en arbetsmiljöundersökning som bl.a. belyser konstnärers sociala villkor. Av rapporten framgår bl.a. att en stor andel av de konstnärer som utsatts för hot och hat har avstått från att uttrycka sig konstnärligt på grund av det inträffade. Rapporten konstaterar även att över 9 procent av konstnärerna har utsatts för sexuella trakasserier, hot och våld under de senaste 12 månaderna. Totalt har 34 procent av de som utsatts också avstått från konstnärlig verksamhet på grund av detta.

Ny vägledning för att stödja konstnärer som utsatts för hot och hat

Konstnärsnämnden har haft i uppdrag att utveckla former för att vägleda konstnärer som utsatts för hot, hat och trakasserier. Myndigheten lanserade inom ramen för detta uppdrag i mars 2018 webbguiden Motverka hot och hat – en vägledning. I vägledningen framgår vart den som utsatts för hot, våld och trakasserier av olika slag i sin verksamhet som konstnär kan vända sig. Vägledningen tar också upp förebyggande arbete. Syftet med vägledningen är att skapa en tryggare arbetsmiljö för konstnärer. I redovisningen (Ku2018/00643/D) som Konstnärsnämnden inkom med i mars 2018 nämns även samråd med andra aktörer som en viktig del av arbetet.

Konstnärspolitiska utredningens betänkande

Den konstnärspolitiska utredningen presenterade sitt betänkande *Konstnär – oavsett villkor?* (SOU 2018:23) den 28 mars 2018.

Betänkandet ger en nulägesbeskrivning av hur förutsättningarna för att bli konstnär ser ut. Kartläggningen visar bl.a. att konstnärer oftast kommer från hem med välutbildade föräldrar, att de flesta bor i storstäder och att det finns en snedrekrytering till yrket. Personer med utländsk bakgrund är sämre representerade bland konstnärerna än bland befolkningen i stort.

Utredningen beskriver även de samhällsförändringar som utredningen menar har påverkat konstnärers förutsättningar att verka professionellt. Digitaliseringen lyfts fram som den förändring under senare tid som påverkat det konstnärliga yrkesutövandet mest.

Det lyfts också fram att konstnärer ofta har osäkra anställningar, oregelbundna inkomster samt att konstnärer i betydligt högre utsträckning än befolkningen i stort har inkomst från näringsverksamhet. Detta anses påverka konstnärers möjligheter att ta del av trygghetssystemen vilka utredningen menar i många avseenden är uppbyggda för arbetstagare med längre anställningsperioder och regelbundna inkomster.

Utredningen lämnar en rad bedömningar och förslag till förändringar och utveckling av konstnärspolitiken. Betänkandet har remitterats och förslagen bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Insatser för att stärka kulturskaparnas arbetsmarknad

Scenkonstallianserna och centrumbildningarna

Statens kulturråd har under året fördelat ca 103 miljoner kronor i bidrag till olika insatser för att öka konstnärers möjligheter att bli anställda eller få uppdrag.

Under 2017 har ca 82 miljoner kronor fördelats i bidrag till scenkonstallianserna inom teater, dans och musikområdet, varav 6,7 miljoner kronor tillfördes i särskild ordning innan årsskiftet. Allianserna verkar för att öka frilansande scenkonstkonstnärers sociala och ekonomiska trygghet, avlasta arbetslöshets-

kassan, utveckla matchning och förmedling samt stimulera den konstnärliga utvecklingen.

Centrumbildningarna samlar drygt 10 000 professionella kulturutövare inom olika konstområden i Sverige. Statens kulturråd har under 2017 fördelat nästan 26 miljoner kronor till 13 centrumbildningar inom olika konstområden.

Inom dans- och cirkusområdet har Kulturrådet under året även fördelat nästan 2 miljoner kronor i bidrag till daglig träning för frilansande yrkesverksamma konstnärer.

De professionella kulturskaparna medverkar i arbetet med framtagandet av de regionala kulturplanerna inom kultursamverkansmodellen.

Medverkans- och utställningsersättningen

Statens kulturråd har i uppdrag att göra det statliga avtalet om medverkans- och utställningsersättning till konstnärer (MU-avtalet) allmänt känt och tillämpat. Inom ramen för detta uppdrag har myndigheten genomfört en rad aktiviteter under året. Kulturrådet har bl.a. tagit upp MU-avtalet under uppföljningsmöten med bidragssökande organisationer. Referensgruppen för MU-avtalet har under året kommit överens om vägledande uttalanden om avtalets tillämpning i vissa avseenden.

Under 2017 fördelade Statens kulturråd 13,4 miljoner kronor i utställningsersättning inom bild- och formområdet. Stödet till fria aktörer på bild- och formområdet förstärktes med 12 miljoner kronor i budgetproposition för 2018.

Kulturrådets uppföljning av hur MU-avtalet tillämpas hos utställningsarrangörer inom kultursamverkansmodellen visar att 80 procent av de svarande utställningsarrangörerna tillämpar MU-avtalet (antingen helt och hållet eller till viss del). Av 33 utställningsarrangörer hade 26 stycken haft någon utställning med verk som ägs av nu levande konstnärer eller upphovspersoner under den aktuella tidsperioden.

Insatser för att stärka upphovsrätten

Ett strategiskt arbete för immateriella tillgångar som belyser frågor kopplade till skapande och innovation utifrån rättighetshavar-, företagare- och konsumentperspektiv har initierats av regeringen. Flera initiativ har tagits för att höja kunskapen hos allmänheten om upphovsrättens betydelse i syfte att minska intrången och öka intresset för lagliga tjänster.

För att motarbeta den kommersiella och strategiskt planerade brottsligheten tillsattes under 2017 en utredning med uppdrag att

överväga skärpta straff för de allvarligaste fallen av immaterialrättsintrång (dir. 2017:4) Utredningen lämnade i februari 2018 sitt betänkande Grovt upphovsrättsbrott och grovt varumärkesbrott (SOU 2018:6) till regeringen. Frågan bereds i Regeringskansliet.

Patent- och registreringsverket (PRV) har under 2018 utifrån sina fortlöpande uppdrag (N2016/02167/IF, N2017/04031/IFK) arbetat med kunskapshöjande insatser för bl. a. att öka förståelsen om upphovsrättens innebörd och utreda insatser som kan underlätta laglig tillgång till digitalt tillgängligt material, såsom film, böcker och musik.

7.5 Budgetförslag

7.5.1 5:1 Konstnärnämnden

Tabell 7.2 Anslagsutveckling 5:1 Konstnärnämnden

Tusental kronor				
2017	Utfall	21 189	Anslags-sparande	903
2018	Anslag	21 954 ¹	Utgifts-prognos	22 328
2019	Förslag	22 131		
2020	Beräknat	22 423 ²		
2021	Beräknat	22 670 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 22 131 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 22 131 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Konstnärnämndens förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 7.3 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 5:1 Konstnärnämnden

Tusental kronor			
	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	21 954	21 954	21 954
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	177	469	716
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	22 131	22 423	22 670

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

Regeringen föreslår att 22 131 000 kronor anvisas under anslaget 5:1 *Konstnärnämnden* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 22 423 000 kronor respektive 22 670 000 kronor.

7.5.2 5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer

Tabell 7.4 Anslagsutveckling 5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer

Tusental kronor				
2017	Utfall	394 736	Anslags-sparande	3 312
2018	Anslag	459 296 ¹	Utgifts-prognos	453 784
2019	Förslag	467 097 ²		
2020	Beräknat	476 031		
2021	Beräknat	476 031		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² 4 854 232 kronor avser beräknad statlig ålderspensionsavgift sedan hänsyn tagits till regleringsbeloppet för 2016 som är 175 591 kronor.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag och ersättningar till konstnärer och upphovsmän inom bild-, form-, musik-, teater-, dans-, ord- och filmområdet. Anslaget får även användas för utgifter för administration och genomförande av verksamheten, inklusive för det särskilda beslutsorganet Kulturbryggan.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2019 för anslaget 5:2 *Ersättningar och bidrag till konstnärer* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 196 000 000 kronor 2020–2029.

Skälen för regeringens förslag: Inom anslaget fördelar Konstnärsnämnden bidrag och stipendier som sträcker sig upp till tio år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2019 för anslaget 5:2 *Ersättningar och bidrag till konstnärer* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 196 000 000 kronor 2020–2029.

Tabell 7.5 Beställningsbemyndigande för anslaget 5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer

Tusental kronor

	Utfall 2017	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022–2029
Ingående åtaganden	96 750	150 188	196 000			
Nya åtaganden	77 172	85 608	45 000			
Infriade åtaganden	-23 734	-39 796	-45 000	-45 000	-45 000	-106 000
Utestående åtaganden	150 188	196 000	196 000			
Erhållet/förslaget bemyndigande	160 000	196 000	196 000			

Regeringens överväganden

Tabell 7.6 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	459 296	459 296	459 296
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	1 760	1 760	1 760
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	6 041	14 975	14 975
Förslag/beräknat anslag	467 097	476 031	476 031

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen har godkänt den överenskommelse som träffats med Sveriges Författarförbund, Föreningen Svenska Tecknare och Svenska Fotografers Förbund beträffande biblioteksersättningens grundbelopp (Ku2017/00285/KO). Enligt överenskommelsen höjs grundbeloppet för 2019. Anslaget ökas därför med 1 760 000 fr.o.m. 2019.

Den tidigare beräknade ökningen av anslaget med anledning av att anslaget fr.o.m. 2017 beräknas med ett bestämt nominellt belopp och inte längre pris- och löneomräknas kvarstår i enlighet med tidigare beräkningar.

Regeringen föreslår att 467 097 000 kronor anvisas under anslaget 5:2 *Ersättningar och bidrag till konstnärer* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 476 031 000 kronor respektive 476 031 000 kronor.

8 Arkiv

8.1 Omfattning

Avsnittet omfattar myndigheten Riksarkivet och bidrag till regional arkivverksamhet.

8.2 Utgiftsutveckling

Tabell 8.1 Utgiftsutveckling inom Arkiv

Miljoner kronor

	Utfall 2017	Budget 2018 ¹	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
<i>Arkiv</i>						
6:1 Riksarkivet	387	398	401	403	409	415
Summa Arkiv	387	398	401	403	409	415

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

8.3 Mål

I avsnitt 2.5 anges de mål för den nationella kulturpolitiken som riksdagen har beslutat.

Riksdagen har även antagit mål för den statliga arkivverksamheten, som kommer till uttryck i arkivlagen (1990:782) (prop. 1989/90:72, bet. 1989/90:KrU29, rskr. 1989/90:307). Målen syftar bl.a. till

- att öka möjligheterna att ta del av allmänna handlingar och annat arkivmaterial,
- att tydliggöra och förstärka arkivens betydelse som källa till information och kunskap om samhället och dess utveckling, och
- metod- och kunskapsutveckling inom arkivområdet.

8.4 Resultatredovisning

8.4.1 Bedömningsgrunder

Bedömningen för arkivområdet utgår från resultat inom

- Riksarkivets särskilda ansvar för den statliga arkivverksamheten och för arkivvården i landet,
- normering, informationshantering och tillsynsverksamhet,
- bevarande och tillgängliggörande av arkiv, och
- digitalisering och digital förvaltning.

Bedömning görs vidare utifrån resultat relaterade till relevanta bedömningsgrunder gemensamma för kulturområdet (se avsnitt 2.6.1).

8.4.2 Resultat

Rätten till att ta del av allmänna handlingar

Under 2017 har Riksarkivet inspekterat arkiv inom områdena kultur, finans och näring. De vanligaste bristerna i myndigheternas arkivvård har gällt hantering och dokumentation av elektroniska handlingar, verksamhetsbaserad arkivredovisning och förvaring. Myndigheternas uppfyllelse av Riksarkivets föreskrifter är i likhet med 2016 tillfredsställande.

Normeringsverksamheten har minskat såväl över en treårsperiod som sett över en längre tid till följd av en pågående översyn av generella föreskrifter i Riksarkivets författningssamling (RA-FS).

Tabell 8.2 Normering och tillsyn av arkiv

Prestationer 2015–2017, antal

	2015	2016	2017
Inspektioner vid statliga myndigheter	73	83	78
Utfärdande av föreskrifter	68	59	46
Utbildning, kurser	16	8	15

Källa: Riksarkivet

Riksarkivet anger att de egna beståndens förvaringsmiljö är fortsatt tillfredsställande. Flertalet lokaler håller god eller mycket god kvalitet men vissa depåer uppfyller inte kraven.

Den under 2016 etablerade gemensamma leveransfunktionen för statliga arkiv har utvärderats och befunnits ändamålsenlig. Mottagning av leveranser av statligt material har sjunkit, särskilt under det senaste året. Riksarkivet anger att en bidragande orsak kan vara myndighetens ytterst restriktiva policy för leverans av pappershandlingar yngre än tjugo år. Leveranser av material från den enskilda sektorn har ökat. Årets leveranser innebär att pappersbestånden har ökat med knappt två procent. Leverans av elektroniska arkiv ligger på en fortsatt låg nivå.

Riksarkivet anger att tillgängligheten till de arkivbestånd som förvaras hos myndigheten sammantaget är tillfredsställande. Huvuddelen av arkiven är förtecknade och sökbara i arkivinformationssystemet Arkis och Nationell Arkivdatabas (NAD).

Tabell 8.3 Mottagning av arkivmaterial

Prestationer 2015–2017, antal

	2015	2016	2017
Leveranser (staten)	291	394	228
Papper, hyllmeter (staten)	4 479	5 003	1 318
Kartor och ritningar (staten)	10 947	1 565	2 290
Elektroniska arkiv (staten)	17	44	17
Leveranser (enskilda arkiv)	326	425	653
Papper, hyllmeter (enskilda arkiv)	873	432	607
Kartor och ritningar (enskilda arkiv)	264	86	947

Källa: Riksarkivet

Arkivinformationssystemet Arkis innehåller 191 miljoner skannade bilder av handlingar varav 65

miljoner (34 procent) är publika. Material som inte är tillgängligt för allmänheten utgörs till stor del av handlingar som på grund av personsekretessen inte kan publiceras. Endast cirka tre procent av Riksarkivets bestånd finns i digital form. Från den 1 februari 2018 är de digitala handlingarna tillgängliga avgiftsfritt. Sökbarheten för de digitala bilderna uppges vara tillfredsställande.

En särskild utredare med uppgift att göra en översyn av arkivområdet utsågs i oktober 2017 (dir. 2017:106).

Arkiven som källa till information och kunskap

Riksarkivet redovisar att myndighetens service till användare av arkivmaterialet under 2017 sammantaget var mindre tillfredsställande vilket är en försämring jämfört med 2016.

Tabell 8.4 Tillgång till arkiv

Prestationer 2015–2017, antal

	2015	2016	2017
Webbesök (miljoner unika)	1,30	1,44	1,58
Forskarbesök	44 814	46 186	44 333
Framtagna volymer	158 817	129 295	101 701
Skriftliga förfrågningar inkl. folkbokföringsärenden	162 643	144 233	135 655

Källa: Riksarkivet. Statistiken saknar uppgift om kön.

Framtagning av beställda handlingar till forskarna har i forskarsalarna som regel tagit högst trettio minuter vilket bedöms vara bra service. Merparten av de skriftliga förfrågningarna har vid alla avdelningar utom två besvarats inom tio dagar vilket är tillfredsställande. Huvuddelen av de moderna inskrivningshandlingarna förvaras vid en enda avdelning som påverkats starkt av lagen (2013:488) om förnyelse av vissa inskrivningar i fastighetsregistret. Lagen har inneburit ett stort antal förfrågningar om servitutshandlingar, från såväl kommuner som enskilda, vilket medfört särskilt långa handläggningstider.

Olika insatser för att öka allmänhetens, forskarnas och andra myndigheters kunskaper om tillgängliga arkiv har genomförts. Exempel är Arkivens dag som genomförs varje år andra lördagen i november men också särskilda visningar för skolklasser och nyanlända. En webbaserad arkivpedagogisk resurs, Möt källorna, har lanserats som erbjuder ett lustfyllt lärande genom utforskning av historiska dokument och stimulerar till källkritiskt

tänkande. Flera vetenskapliga eller populärvetenskapliga publikationer har getts ut bl.a. inom ramen för Svenskt Diplomatarium.

Antalet forskarbesök är långsiktigt nedåtgående liksom antalet framtagna volymer. Antalet skriftliga förfrågningar har minskat under perioden men har på längre sikt mångdubblats.

Metod- och kunskapsutveckling

För en större tillgänglighet och en ökad användning av arkiven har arbete pågått med att ta fram arkivguider. Flera projekt har arbetat med utveckling av standarder och digitala bevarandeformat till stöd för den normerande verksamheten. Vidare har arbete pågått med att utveckla valideringsverktyg i öppen källkod för tre standardiserade format för långsiktigt bevarande av digitala filer.

Inom området inriktat mot samhällets informationshantering har två förslag på förvaltningsgemensamma specifikationer för arkivredovisning enligt det allmänna arkivchemat respektive verksamhetsbaserad arkivredovisning i e-arkiv lagts fram.

Bidrag till regional arkivverksamhet

Från Statens kulturråds ramanslag har 453 000 kronor beviljats två regionala institutioner i Stockholms län enligt förordningen (1996:1598) om statsbidrag till regional kulturverksamhet. Totalt har ca 11 171 000 kronor fördelats till regional enskild arkivverksamhet.

8.5 Budgetförslag

8.5.1 6:1 Riksarkivet

Tabell 8.5 Anslagsutveckling 6:1 Riksarkivet

Tusental kronor

2017	Utfall	386 971	Anslags- sparande	-3 865
2018	Anslag	397 785 ¹	Utgifts- prognos	400 930
2019	Förslag	403 183		
2020	Beräknat	409 100 ²		
2021	Beräknat	414 543 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 403 183 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 403 183 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Riksarkivets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till restaurering, arkivering och arkivförvaltning av kulturhistorisk, försvarsanknuten film samt för statsbidrag till enskilda arkiv.

Regeringens överväganden

Tabell 8.6 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 6:1 Riksarkivet

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	397 785	397 785	397 785
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	5 398	11 315	16 758
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	403 183	409 100	414 543

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

Regeringen föreslår att 403 183 000 kronor anvisas under anslaget 6:1 *Riksarkivet* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 409 100 000 kronor respektive 414 543 000 kronor.

9 Kulturmiljö

9.1 Omfattning

Avsnittet omfattar verksamheten vid myndigheten Riksantikvarieämbetet. Vidare omfattas bidragen till kulturmiljövård, kyrkoantikvarisk

ersättning, den arkeologiska uppdragsverksamheten vid Statens historiska museer samt i viss utsträckning det regionala kulturmiljöarbetet som bedrivs av länsstyrelserna.

9.2 Utgiftsutveckling

Tabell 9.1 Utgiftsutveckling inom Kulturmiljö

Miljoner kronor	Utfall 2017	Budget 2018 ¹	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
<i>Kulturmiljö</i>						
7:1 Riksantikvarieämbetet	228	270	265	275	279	282
7:2 Bidrag till kulturmiljövård	252	271	265	271	271	268
7:3 Kyrkoantikvarisk ersättning	460	460	460	460	460	460
7:4 Bidrag till arbetslivsmuseer		8	8	8	8	8
Summa Kulturmiljö	940	1 009	998	1 013	1 017	1 018

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

9.3 Mål

I avsnitt 2.5 anges de mål för den nationella kulturpolitiken som riksdagen beslutat.

Riksdagen har även antagit nationella mål för kulturmiljöarbetet (prop. 2012/13:96, bet. 2012/13:KrU9, rskr. 2012/13:273). I enlighet med målen ska det statliga kulturmiljöarbetet främja

- ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas,
- människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön,
- ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser, och
- en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen.

De nationella målen för kulturmiljöarbetet är ett komplement till de nationella kulturpolitiska målen och de preciseringar rörande kulturmiljön som finns i flera av miljö kvalitetsmålen samt till generationsmålet för miljöarbetet. (För mer information om de nationella miljömålen se utg.omr. 20).

9.4 Resultatredovisning

9.4.1 Bedömningsgrunder

Bedömningen av resultatet avser hur det nationella och det regionala kulturmiljöarbetet verkat för att nå de nationella målen för kulturmiljöarbetet. Bedömningen baseras på årsredovisningar och under året redovisade uppdrag och andra redovisningar och utgår bl.a. från uppgifter som

- bidragsgivning,
- tillämpning av lagstiftning,
- kunskapsuppbyggnad, och
- arbete för ökad tillgänglighet, samverkan och samarbete.

Bedömningen görs vidare utifrån resultat relaterade till relevanta bedömningsgrunder

gemensamma för kulturområdet (se avsnitt 2.6.1).

9.4.2 Resultat

Nationellt och regionalt kulturmiljöarbete

Riksantikvarieämbetet är ansvarig myndighet för det statliga kulturmiljöarbetet. Sedan den 1 juni 2017 har myndigheten även samordnande uppgifter avseende museifrågor. Resultat avseende dessa redovisas i avsnitt 10.4.2. På regional nivå ansvarar länsstyrelserna enligt kulturmiljölagen (1988:950) för det statliga kulturmiljöarbetet och ska enligt kulturmiljöförordningen (1988:1188) samverka med kulturmiljövårdande organ inom länet, särskilt läns museerna och motsvarande museer.

Genom bl.a. beslut om insatser för vård, tillgängliggörande, kunskapsunderlag, information om kulturmiljöer, samt ärendehandläggning, tillsyn, strategiskt arbete och metodutveckling har Riksantikvarieämbetet och länsstyrelserna fortsatt att verka för att främja kulturmiljömålen. Arbetsprocesserna har utvecklats internt och externt.

Att främja en mångfald av kulturmiljöer

Bidrag till kulturmiljövård

Under 2017 beslutade Riksantikvarieämbetet och länsstyrelserna att betala ut totalt 252,8 miljoner kronor från anslag 7:2 *Bidrag till kulturmiljövård*. Bidraget har bl.a. använts till vård av värdefulla kulturmiljöer, kulturlandskap och fornlämningar, tillgängliggörande av kulturmiljöer, kunskapsunderlag för samhällsplaneringen och projekt som främjat inkludering, kunskap, tillgänglighet och delaktighet för allmänheten. Bidraget ges i alla delar av landet och många åtgärder och arbeten har skett i bred tvärssektoriell samverkan, bl.a. med besöksnäring och naturvården.

Tabell 9.2 Beslutade medel anslag 7:2 Bidrag till kulturmiljövård

Utbetalade medel per aktör och kategorier

Miljoner kronor	2015	2016	2017
Länsstyrelsernas beslut	221,9	225,2	215,1
Kunskapsunderlag	40,2	37,9	32,5
Vårdinsatser	147,3	158,3	156,1
Information/tillgänglighet	23,2	20	17,1
Arkeologi	8,6	6,3	7,1
Ersättning enl. 2 kap 14§	2,6	2,7	2,3
Riksantikvarieämbetet	27,1	29,3	37,7
Kulturmiljövård	19,1	19,3	19,7
Laponia förvaltning	2	2	2
Arbetslivsmuseer/kulturarvsverksamhet	6	8	16
Summa bidrag till kulturmiljövård	249	254,5	252,8

Huvuddelen av besluten gällde vårdåtgärder för objekt och miljöer som är skyddade enligt lag. Jämfört med 2016 har bidragsgivningen till miljöer som saknar skydd enligt lag men som är av stor kulturhistorisk betydelse ökat med ca 4 miljoner kronor.

Åtgärder som främjat tillämpning av kulturmiljölagen

Kulturmiljölagen (1988:950) syftar till att tillförsäkra nuvarande och kommande generationer tillgång till en mångfald av kulturmiljöer. Under 2017 har flera utvärderingar av länsstyrelsernas tolkning av lagstiftning gjorts, bl.a. avseende fornlämningsområden och byggnadsminnen. Dessa utgör grund för utveckling av länsstyrelsernas verksamhet i syfte att öka kvaliteten, rättssäkerheten och effektiviteten.

Arbetet mot kulturarvsbrott har utvecklats i samarbete med Tullverket och Polismyndigheten. En stödfunktion med specialister på kulturföremål från Västasien har etablerats i samarbete med Statens museer för världskultur. Aktiviteter har genomförts för att informera om kulturarvsbrott och illegal handel med kulturföremål, bl.a. föreläsningar vid juristutbildningar.

Revideringsarbete av riksintressen har pågått i flera län. Uppdaterade kunskapsunderlag ska underlätta arbetet med länens kulturmiljöer och leda till förbättrade möjligheter för kommunerna att tillgodose riksintressena i planeringen. Under 2017 har femton beslut fattats avseende riksintressen, varav två har slagits samman och två upphävts.

En ny form för praktiktäna utvecklingsarbete

Vid Riksantikvarieämbetets centrum för utveckling av kulturarvsarbetet har ett arbete påbörjats för att erbjuda praktiktäna utvecklingsarbete såsom utställningsproduktion, digitalisering och föremålsvård och kulturvård inklusive utveckling av standarder i samarbete med andra aktörer. Kulturarvslaboratoriet som erbjuder naturvetenskapligt och tekniskt stöd till kulturmiljövården och museerna har genomfört nio samarbetsprojekt 2017 vilket är två färre än föregående år.

Kyrkoantikvarisk ersättning

Kyrkoantikvarisk ersättning beviljas för kulturhistoriskt motiverade åtgärder inom förvaltning av egendom som är skyddad enligt 4 kap. kulturmiljölagen. För perioden 2002–2017 har Svenska kyrkan fått 5 580 miljoner kronor i kyrkoantikvarisk ersättning. Av dessa har 5 577 miljoner kronor förbrukats vid 2017 års utgång.

Ansökningstrycket från församlingar och stift har varit fortsatt högt. För ramår 2018 uppgick ansökt belopp till ca 1,0 miljard kronor och kyrkostyrelsen beslutade att fördela 464 miljoner kronor.

Att öka delaktigheten i kulturmiljöarbetet

Stärkt delaktighet genom samverkan

Kulturmiljöarbetet nationellt och regionalt har präglats av samverkan bl.a. med kommuner, landsting, hembygdsföreningar och fastighetsägare. Skötsel av kulturlandskap, fornlämnningar och restaurerade byggnader och miljöer har väckt engagemang och bidragit till att attraktiva besöksmål och verksamheter utvecklats. I samband med bidragsgivning har öppna visningar, seminarier och kurser genomförts som givit allmänheten en ökad förståelse och kunskap för kulturmiljövården. Flera länsstyrelser har uppgett att bidragsmedel använts till insatser som även bidragit till att främja integration.

Ett mer tillgängligt kulturarv

Kulturmiljöarbetet har fortsatt att utvecklas för att erbjuda fler personer tillgång till kulturmiljöer och kulturarvet. Tillgänglighet har under året främjats bl.a. genom pedagogiska informationsinsatser riktade till olika grupper och guidning på olika språk. Medel till fysisk anpassning såsom leder, ramper och spänger har gjort det möjligt för fler att besöka kulturmiljöer och

den digitala informationen har utvecklats vilket har ökat tillgängligheten till kunskap.

Bidrag till det civila samhället

Inom ramen för anslag 7:2 *Bidrag till kulturmiljövård* beslutade Riksantikvarieämbetet 2017 om fördelning av totalt 16 miljoner kronor till kulturarvsarbete. Under våren beviljades medel för 77 projekt vid arbetslivsmuseer och under hösten beviljades medel för 74 projekt för kulturarvsarbete fördelat över hela landet.

Från anslag 7:1 *Riksantikvarieämbetet* beviljades 4,75 miljoner kronor till 21 ideella organisationer som verkar inom kulturmiljöområdet vilket motsvarar drygt hälften av de som sökte.

En källa till kunskap, bildning och upplevelser

Tillgänglig kunskap

Riksantikvarieämbetet har tillhandahållit digitala och fysiska mötesplatser och tjänster till professionella och till allmänheten för att främja kunskap om kulturmiljön. Infrastrukturen K-samsök har samlat och länkat samman kulturarvsinformation från 58 olika kulturarvsinstitutioner. Totalt ca 2,7 miljoner objekt levererades till kulturarvsportalen Europeana, en liten minskning jämfört med 2016.

Antikvarisk-topografiska arkivet och Vitterhetsakademiens bibliotek förvaltar landets största fysiska samling inom kulturmiljöområdet. Den digitala tillgängligheten till informationsresurserna har utvecklats. De fysiska utlåningarna har minskat samtidigt som antalet fysiska besök vid arkivet och biblioteket har ökat något.

Arbetet inom Digisam har bl.a. omfattat dialog med forskningsfinansierare om villkor kring digitalisering av kulturarvsinstitutionernas samlingar för datadriven forskning. Vidare har stöd för rättighetsmärkning och upphovsrätt och uppdatering arbetats fram.

Projektet Digital arkeologisk process 2014–2018 har fortsatt att utvecklas för att säkerställa fornminnesinformation med tillräckligt hög kvalitet utifrån samhällsbyggnadsprocessens behov. Utvecklade tjänster har testats av tre län.

Bildning och upplevelser

De två årliga temadagarna Kulturarvsdagen och Arkeologidagen som erbjudit allmänheten möjligheter att ta del av kunskap och uppleva kulturmiljöarbetet har bidragit till förståelse och

intresse för kulturarv och kulturmiljöer. Antalet arrangemang som genomförts av olika kulturarvsaktörer i landet ökade kraftigt under 2017 och uppgick till 249 respektive 62 aktiviteter runt om i landet.

Den forskning som Riksantikvarieämbetet fördelar medel till samt det internationella arbete som myndigheten deltar i redovisas under avsnittet Kulturområdesövergripande verksamhet (3.4.2).

Besöksmålen Gamla Uppsala och Glimmingehus

Riksantikvarieämbetet bedriver i Glimmingehus och i Gamla Uppsala en publik verksamhet där besöksantalet uppgick till knappt 50 000 (ökning med 5,6 procent jämfört med 2016) respektive 32 000 (ökning med 10 procent jämfört med 2016) personer. Pedagogiska metoder och kommunikationsinsatser har utvecklats och insatser har bl.a. gjorts för ökad tillgänglighet och för att utveckla programverksamheten. Antalet besökande elever har minskat medan antalet besökande barn i målsmans sällskap har ökat.

Inkluderande arbetsliv

Inom ramen för anslag 7:1 *Riksantikvarieämbetet* har medel till Kulturarvs-it möjliggjort arbetsledning för 125 personer med lönebidragsanställning. Bidragen till Kulturarvs-it går till museer och andra kulturinstitutioner i hela Sverige, och används till löner för arbetsledare. Arbetsledaren leder mellan fem och tolv personer med funktionsnedsättning, som arbetar med att digitalisera och därmed tillgängliggöra arkiv- och museisamlingar.

Ökad helhetssyn för att tillvarata kulturmiljön i samhällsutvecklingen

Kulturmiljö i arbetet med miljömålen

Nationellt och regionalt har kulturmiljöarbetet verkat för att bidra till miljökvalitetsmålen. Kulturmiljövärden utgör del av flertalet miljökvalitetsmål. Riksantikvarieämbetet har bl.a. medverkat i Miljömålsrådet som ska stärka berörda myndigheters roll i genomförandet av miljöpolitiken och öka takten i arbetet med att nå miljökvalitetsmålen och generationsmålet.

Riksantikvarieämbetet har i kulturmiljöarbetet framför allt prioriterat miljökvalitetsmålen God bebyggd miljö, Levande skogar och Levande sjöar och vattendrag. Riksantikvarieämbetets

samverkan har ökat med ett flertal myndigheter, bl.a. med Naturvårdsverket, Boverket, Statens jordbruksverk, Havs- och vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen, Sveriges lantbruksuniversitet och Göteborgs universitet. Exempelvis har Boverket fått stöd att stärka kulturmiljöperspektivet i sitt normerande och stödjande arbete.

Den årliga uppföljningen av miljö kvalitetsmålen som görs av målsvariga myndigheter och redovisas av Naturvårdsverket (Naturvårdsverkets rapport 6804) visar som tidigare år på fortsatta utmaningar för kulturmiljövärdena. Inom skogsbruket är t.ex. skadenivåerna på forn- och kulturlämningar fortsatt höga. De senaste mätningarna avser avverkningar som utförts under 2013/14, d.v.s. innan skogsnäringens arbete med ökad hänsyn till kulturmiljöer fått genomslag i verksamheten. Enligt Skogsstyrelsen går det inte att förvänta sig att skogsbrukets genomförande av målbilderna ännu ska ge utslag i resultaten i hänsynsuppföljningen. I uppföljningen av miljö kvalitetsmålen lyfts inom flera mål vikten av bl.a. aktuella strategier och inventeringar och kunskapsunderlag, tillgång till antikvarisk kompetens och resurser för vårdinsatser fram för att främja kulturmiljöperspektivet. Läs mer under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

Bred tvärssektoriell samverkan nationellt och regionalt

Tio nationella myndigheter, bl.a. Boverket, Naturvårdsverket, Trafikverket och Tillväxtverket, har fått i uppdrag att utarbeta vägledande strategier för kulturmiljöfrågor för att skapa ett mer samlat och strategiskt förhållningssätt till hur deras verksamheter påverkar kulturmiljön och bidrar till de nationella kulturmiljömålen (Ku2017/01563/KL).

Utveckling av tvärssektoriellt arbete sker löpande i det nationella och regionala kulturmiljöarbetet. Bland annat har Riksantikvarieämbetet i samverkan med Havs- och vattenmyndigheten arbetat med metoder för bedömning av kulturmiljöers känslighet eller tålighet i samband med vattenvårdsåtgärder. Flera länsstyrelser konstaterar att kännedomen om de nationella kulturmiljömålen och förståelsen för kulturmiljöernas värden i samhällsbyggnadsprocessen har stärkts. Det gäller särskilt inom vatten-, miljö-, plan-, bygg- och bostads- samt landsbygdsfrågor.

Utvärderingar som stöd för helhetsperspektiv

Riksantikvarieämbetet har genomfört flera utvärderingar till grund för utveckling av kulturmiljöarbetet inom olika sektorer. Bland annat har myndigheten undersökt den europeiska regionalfondens finansiering av kulturmiljöprojekt inom besöksnäringen. Inom ramen för Jordbruksverkets, Naturvårdsverkets, Havs- och vattenmyndighetens och Riksantikvarieämbetets regeringsuppdrag att följa miljöeffekterna av den gemensamma jordbrukspolitiken har utvärderingar gjorts kopplat till möjligheter för ersättningar till natur- och kulturmiljöer i framtida landsbygdsprogram.

Stödet till regionalt och lokalt kulturmiljöarbete

Totalt har 19 miljoner kronor utbetalats från anslag 7:2 *Bidrag till kulturmiljövård* för att ta fram regionala och lokala kunskapsunderlag varav 4,3 miljoner kronor nyttjades till riksintressen för kulturmiljövården. De medel som fördelas till kulturmiljöprogram har fortsatt att minska, från 2,2 miljoner kronor 2016 till 1,7 miljoner kronor 2017.

Arkeologisk uppdragsverksamhet

Riksantikvarieämbetet ansvarar för föreskrifter kring uppdragsarkeologi. Under 2017 har myndigheten tagit fram en målbild som stöd till länsstyrelserna för det uppdragsarkeologiska systemet som vilar på rättssäkerhet, transparens, effektivitet och förtroende. Den utveckling som sker inom ramen för myndighetens projekt Digital arkeologisk process avseende fornminnesinformation samt utvärderingar dels om fornlämningsförklaring, dels om upphovsrättsliga frågor är några resultat som verkat för att främja utvecklingen inom uppdragsarkeologin.

I den arkeologiska uppdragsverksamheten vid Statens historiska museer fortgår ett förändringsarbete för att uppnå en ekonomi som är mindre sårbar och på längre sikt i balans. Efter två år med positiva resultat i den ekonomiska redovisningen blev resultatet för 2017 negativt, bl.a. på grund av att flera stora anbud som verksamheten vunnit under året har försenats eller stoppats av externa orsaker som Statens historiska museer inte kunnat påverka.

9.5 Budgetförslag

9.5.1 7:1 Riksantikvarieämbetet

Tabell 9.3 Anslagsutveckling 7:1 Riksantikvarieämbetet

Tusental kronor

År	Utfall	2017	Anslags-sparande	-1 652
2017	Utfall	227 810		
2018	Anslag	270 200 ¹	Utgifts-prognos	265 325
2019	Förslag	274 801		
2020	Beräknat	278 757 ²		
2021	Beräknat	282 331 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 274 800 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 274 801 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Riksantikvarieämbetets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till organisationer inom kulturmiljöområdet, till utgifter för statsbidrag till löner för arbetsledare inom ramen för Kulturarvs-IT samt för det svenska bidraget till Europeana. Vidare får anslaget användas för utgifter vid avvecklingen av Riksutställningar.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Riksantikvarieämbetets avgiftsintäkter uppgick under 2017 till ca 28 miljoner kronor. Intäkterna omfattar avgiftsintäkter avseende Svensk museitjänst samt intäkter av försäljning vid besöksmålen.

Tabell 9.4 Avgiftsbelagd verksamhet

Tusental kronor

	Intäkter	Kostnader	Resultat
Utfall 2017	28 011	24 566	3 446
Prognos 2018	30 700	28 600	2 100
Budget 2019	29 050	26 850	2 200

Regeringens överväganden

Tabell 9.5 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 7:1 Riksantikvarieämbetet

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	270 200	270 200	270 200
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	4 601	8 557	12 131
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	274 801	278 757	282 331

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

Regeringen föreslår att 274 801 000 kronor anvisas under anslaget 7:1 Riksantikvarieämbetet för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 278 757 000 kronor respektive 282 331 000 kronor.

9.5.2 7:2 Bidrag till kulturmiljövård

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tabell 9.6 Anslagsutveckling 7:2 Bidrag till kulturmiljövård

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	År	Slagslag	Belopp
2017	Utfall	252 365		Anslags-sparande	-2 638
2018	Anslag	270 542 ¹		Utgifts-prognos	264 689
2019	Förslag	270 542			
2020	Beräknat	270 542			
2021	Beräknat	267 542			

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kulturmiljövård. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till hembygdsmuseer och ideella kulturarvsverksamheter.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2019 för anslaget 7:2 *Bidrag till kulturmiljövård* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 90 000 000 kronor 2020–2022.

Skälen för regeringens förslag: Projekt inom kulturmiljövårdsområdet sträcker sig ofta över flera kalenderår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2019 för anslaget 7:2 *Bidrag till kulturmiljövård* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 90 000 000 kronor 2020–2022.

Tabell 9.7 Beställningsbemyndigande för anslaget 7:2 Bidrag till kulturmiljövård

Tusental kronor

	Utfall 2017	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022
Ingående åtaganden	66 561	68 964	76 359			
Nya åtaganden	62 643	71 500	76 855			
Infriade åtaganden	-60 240	-64 105	-63 214	-59 314	-13 000	-17 686
Utestående åtaganden	68 964	76 359	90 000			
Erhållet/förslaget bemyndigande	90 000	90 000	90 000			

Regeringens överväganden

Tabell 9.8 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 7:2 Bidrag till kulturmiljövård

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	270 542	270 542	270 542
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			-3 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	270 542	270 542	267 542

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 270 542 000 kronor anvisas under anslaget 7:2 *Bidrag till kulturmiljövård* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 270 542 000 kronor respektive 267 542 000 kronor.

9.5.3 7:3 Kyrkoantikvarisk ersättning

Tabell 9.9 Anslagsutveckling 7:3 Kyrkoantikvarisk ersättning

Tusental kronor

2017	Utfall	460 000	Anslags-sparande	
2018	Anslag	460 000 ¹	Utgifts-prognos	460 000
2019	Förslag	460 000		
2020	Beräknat	460 000		
2021	Beräknat	460 000		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för kyrkoantikvarisk ersättning enligt kulturmiljölagen (1988:950) i samband med vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena. Den kyrkoantikvariska ersättningen får användas till kyrkobyggnader, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och begravningsplatser, och ska fördelas av Svenska kyrkan efter samråd med myndigheter inom kulturmiljöområdet.

Regeringens överväganden

Tabell 9.10 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 7:3 Kyrkoantikvarisk ersättning

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	460 000	460 000	460 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	460 000	460 000	460 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 460 000 000 kronor anvisas under anslaget 7:3 *Kyrkoantikvarisk ersättning* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 460 000 000 kronor respektive 460 000 000 kronor.

9.5.4 7:4 Bidrag till arbetslivsmuseer

Tabell 9.11 Anslagsutveckling 7:4 Bidrag till arbetslivsmuseer

Tusental kronor

2017	Utfall		Anslags-sparande	
2018	Anslag	8 000 ¹	Utgifts-prognos	7 904
2019	Förslag	8 000		
2020	Beräknat	8 000		
2021	Beräknat	8 000		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till arbetslivsmuseer.

Regeringens överväganden

**Tabell 9.12 Härlledning av anslagsnivån 2019–2021 för 7:4
Bidrag till arbetslivsmuseer***Tusental kronor*

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	8 000	8 000	8 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	8 000	8 000	8 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 8 000 000 kronor anvisas under anslaget 7:4 *Bidrag till arbetslivsmuseer* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 8 000 000 kronor respektive 8 000 000 kronor.

10 Museer och utställningar

10.1 Omfattning

Avsnittet omfattar statens stöd till museer och utställningsverksamhet. De myndigheter som är verksamma inom detta område är Moderna museet (se även avsnitt 6), Nationalmuseum (se även avsnitt 6), Naturhistoriska riksmuseet, Statens centrum för arkitektur och design (se även avsnitt 6), Statens försvarshistoriska museer, Statens historiska museer (se även avsnitt 9), Statens maritima museer och Statens museer för världskultur. I avsnittet behandlas även Forum för levande historia samt delar av verksamheten inom Statens musikverk (se även avsnitt 4).

Utöver detta ingår statlig bidragsgivning till följande institutioner och föreningar: Stiftelsen

Arbetets museum, Stiftelsen Nordiska museet, Stiftelsen Skansen, Stiftelsen Tekniska museet, Stiftelsen Dansmuseifonden för Dansmuseet, Stiftelsen Carl och Olga Milles Lidingöhem, Stiftelsen Thielska galleriet, Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna, Stiftelsen Strindbergsmuseet, Åtte – Svenskt fjäll- och samemuseum, Nobelmuseet AB, Stiftelsen Judiska museet i Stockholm, Bildmuseet, Zornsamlingarna, Röhsska museet, Sveriges Fängelsemuseum, Rörelsernas museum, Svensk form (se även avsnitt 6), Prins Eugens Waldemarsudde, Form/Design Center och Riksförbundet Sveriges museer.

Statliga utställningsgarantier och stödet till inköp av vissa kulturföremål omfattas också av detta avsnitt.

10.2 Utgiftsutveckling

Tabell 10.1 Utgiftsutveckling inom Museer och utställningar

Miljoner kronor

	Utfall 2017	Budget 2018 ¹	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
<i>Museer och utställningar</i>						
8:1 Centrala museer: Myndigheter	1 121	1 267	1 252	1 301	1 321	1 331
8:2 Centrala museer: Stiftelser	254	259	259	263	269	269
8:3 Bidrag till vissa museer	58	76	76	76	76	71
8:4 Forum för levande historia	56	46	45	46	47	48
8:5 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål		1	1	0	0	0
Summa Museer och utställningar	1 490	1 648	1 633	1 686	1 712	1 718
<i>Äldreanslag</i>						
2017 8:4 Riksutställningar	47					
Summa Äldreanslag	47					

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

10.3 Mål

I avsnitt 2.5 anges de mål för den nationella kulturpolitiken som riksdagen beslutat.

10.4 Resultatredovisning

10.4.1 Bedömningsgrunder

Bedömningen av resultatet avseende museer och utställningsverksamhet utgår bl.a. från arbetet med

- att förvalta samlingar,
- kunskapsuppbbyggnad och forskning,
- att tillgängliggöra kunskap genom publik verksamhet, t.ex. utställningar, digital kommunikation, samt skol- och program-aktiviteter,
- att främja allas möjlighet att delta i kulturlivet och allas lika tillgång till det gemensamma kulturarvet, och
- att främja samverkan inom sektorn och med övriga samhället.

Bedömningen görs vidare utifrån resultat relaterade till relevanta bedömningsgrunder gemensamma för kulturområdet (se avsnitt 2.6.1).

10.4.2 Resultat

Förändringar inom museiområdet

Den nya museilagen (2017:563) trädde i kraft den 1 augusti 2017.

Den 31 maj 2017 upphörde Riksutställningar som myndighet och vissa av dess uppgifter inordnades i Riksantikvarieämbetet (se vidare under rubrik Samverkan).

Den 1 januari 2018 samlades Statens historiska museer och Livrustkammaren och Skoklosters slott med Stiftelsen Hallwylska museet i en myndighet – Statens historiska museer.

Statens transporthistoriska samlingar och museer har överförts från Trafikverket och inordnats i Statens maritima museer fr.o.m. den 1 januari 2018.

Museerna förvaltar, vårdar och berikar samlingar

Samtliga centrala museiinstitutioner har under 2017 fortsatt att arbeta i enlighet med sina långsiktiga planer vad gäller vård, förteckning, vetenskaplig bearbetning och utveckling av samlingarna, alternativt tagit fram nya sådana planer. Statens museer för världskultur redovisar ett resultat i form av ett sådant arbete under 2017, där den nya förvaltningsplanen ska lägga

grunden för en långsiktigt kvalitativ utveckling av myndighetens samling. Förvaltningsplanen ska också fungera som ett stöd för arbetsprocesser vid myndighetens museer.

Statens försvarshistoriska museer har under 2017 tillämpat den nya förordningen (2017:564) om statliga museers förfoganden över museiföremål. Myndigheten har haft en utmaning i att stora kvantiteter materiel överfördes från Försvarsmakten 2007 och 2008. Objekt kom till samlingarna utan en aktiv insamlingsprocess, där noggranna urval och historisk kontext är viktiga principer. Myndigheten redovisar att man i och med det nya regelverket kunnat genomföra ett antal överlåtelser.

Nationalmuseum har under året fokuserat på konserveringsåtgärder och dokumentation av föremål till vad som ska bli den nya samlingspresentationen, förberedelser för återflytten samt planering av kommande magasinsflytt. Antalet aktiva vårdåtgärder som genomfördes var det dubbla jämfört med tidigare år.

Statens historiska museer har under året arbetat intensivt för att minska eftersläpningen i accessionen av fornfynd. Under 2017 har antalet avslutade accessionsärenden varit tillfredsställande för andra året i rad. Tillväxten av ärenden har dock ökat på nytt.

Trots aktiva vård- och förvaltningsplaner framgår i museiinstitutionernas redovisningar för 2017 att det, i jämförelse med ett idealtillstånd, finns brister i förutsättningarna för ett långsiktigt bevarande av samlingarna på i princip samtliga museer under anslaget. Många av de nuvarande lokalerna för samlingsförvaring är inte optimala för ändamålet. Det är också relativt utbrett att delar av samlingarna sett ur ett längre perspektiv kommit till och förvarats på museerna på ett sådant sätt att det i dag finns behov av genomgång, registrering och konservering för att garantera säkerhet och kvalitet inom samlingsförvaltningen.

Kunskapsuppbyggnad och forskning

Av museiinstitutionernas årsredovisningar för 2017 framgår att kunskapsuppbyggnad och deltagande i forskning av anställda vid museerna är en central del av museernas arbete som i allt högre grad påverkar både samlingsarbetet och den publika verksamheten. Naturhistoriska riksmuseet bedriver egen forskning inom bl.a.

paleobiologi, taxonomi och isotopgeologi och har under 2017 fortsatt ge viktiga underlag till uppföljning av bl.a. biologisk mångfald, giftfri miljö och hållbar utveckling såväl nationellt som internationellt. Forskning som har bedrivits på Prins Eugens Waldemarsuddes material samt på material i externa arkiv nationellt och internationellt har legat till grund för utställningen kring André Lhote och svensk kubism som visats på museet under 2017.

Publik verksamhet

Museerna har under året på en mängd olika sätt tillgängliggjort kulturupplevelser samt kunskap och perspektiv på historia och samtid genom utställningsmediet och t.ex. digital kommunikation.

På Tekniska museet nyinvigdes under 2017 en av museets äldsta utställningar ”Gruvan”. Utöver gruvnäringens och gruvarbetarnas historia innehåller utställningen interaktiva lärandestationer om nutida brytningstekniker m.m. Samtliga museer under anslaget har under året arbetat med digital publik verksamhet. Livrustkammaren och Skoklosters slott med Stiftelsen Hallwylska museet har under 2017 lanserat ett flertal digitala produktioner. Bland annat har rum och salar i Hallwylska palatset och Kungssalen på Skoklosters slott publicerats i 3D på webben. Forum för levande historia har i samband med sina turnerande utställningar genomfört workshoppar som bygger på interaktivitet och dialog med elever. Myndigheten har också tagit fram nytt digitalt undervisningsmaterial för skolan, bl.a. om källkritik och historiebok.

Under 2017 har Statens kulturråd beviljat 34 nya utställningsgarantier, vilket är i ungefärlig nivå med 2016 (39).

Tillgång till kulturarvet

Barn och unga samt tillgänglighetsaspekter har varit i fokus vid Scenkonstmuseet inför återinvigningen under 2017. Allt material till nuvarande huvudutställning har bearbetats utifrån tillgänglighet för alla oavsett ålder, kön och fysiska eller kognitiva funktionsförmågor. Under året avslutades pilotprojektet Kultur på distans, där Nordiska museet har samverkat med

Myndigheten för delaktighet samt föreningen Begripsam kring att tillgängliggöra museets utställningar på distans med hjälp av en fjärrstyrd robot.

För att öka Vasamuseets relevans har audio-guiden och Filmen om Vasa under 2017 översatts till de största invandrarspråken i Sverige: arabiska, farsi, somaliska, sorani, serbokroatiska och polska. Vasamuseet kunde vid 2017 års utgång även erbjuda visningar på totalt 14 språk, inklusive teckenspråk. Skansen har under året lanserat fas ett av en omfattande skyltuppdatering med målsättningen att underlätta och tillgängliggöra parken och dess olika delar för gästerna.

Samverkan

Riksantikvarieämbetet har sedan juni 2017 i uppgift att främja utveckling och samarbete på museiområdet, samla in och förmedla kunskaper samt erbjuda teknik- och metodstöd till alla landets museer. Som en del i Riksantikvarieämbetets arbete med att bygga upp ett långsiktigt hållbart stöd som på ett effektivt och flexibelt sätt möter museernas behov genomförde myndigheten under 2017 projektet Museidialogen. I denna process vände sig myndigheten till både centrala nätverk och enskilda museer i syfte att så brett som möjligt samla in tankar och önskemål kring det nya uppdraget. Samlad mötesdokumentation m.m. tillgängliggjordes via myndighetens webbplats där det även fanns möjlighet att inkomma med synpunkter.

Stiftelsen Arbetets museum har under 2017 fortsatt organisera verksamheten på ett sådant sätt att samarbete och samverkan är museets främsta arbetsmetod. Museet bedömer att arbetssättet leder till både medborgerlig förankring och resultat kvalitet.

I den programverksamhet som Moderna museet driver ryms ett stort antal samarbeten med allt ifrån universitet och högskolor till stiftelser, föreningar och andra museer. Under 2017 genomfördes t.ex. Filosofisk Natt – En andra natur, som var ett programsamarbete med Franska institutet, Södertörns högskola och Goethe-institutet och lockade drygt 4 000 besökare.

Riksförbundet Sveriges museer är en samlande aktör för museisektorn och har under 2017 bl.a. i

dialog med Riksantikvarieämbetet undersökt vilken roll de bör ta i den delvis förändrade svenska museistrukturen.

Bidragsgivningen med statliga medel inom kultursamverkansmodellen möjliggör ökad samverkan mellan museer och andra kultur-verksamheter i länen. Under 2017 fördelades drygt 179 miljoner kronor inom modellen till regional museiverksamhet i hela landet samt ytterligare 55 miljoner kronor till Stockholms län.

Besöksutveckling

Myndigheten för kulturanalys redovisar i rapporten Besöksutveckling för de centrala museerna 2017 att besöken på de centrala museerna har minskat med 155 000 mellan åren 2016 och 2017.

Enligt Myndigheten för kulturanalys gjordes under 2017 totalt 27,3 miljoner besök på svenska museer.

10.5 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har avgivit en revisionsberättelse med upplysning av särskild betydelse för Statens historiska museer. Riksrevisionen fäster uppmärksamhet på Statens historiska museers redovisning av de negativa ackumulerade resultaten av myndighetens avgiftsbelagda verksamhet samt de åtgärder som Statens historiska museer har vidtagit för att vända de negativa resultaten och uppnå en ekonomisk balans.

Moderna museet har fått en revisionsberättelse med reservation avseende sin årsredovisning för 2017. I årsredovisningen som lämnades till regeringen den 22 februari 2018 saknas de noter som krävs enligt 2 kap. 4 § samt 7 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Frågan följdes upp vid den årliga myndighetsdialogen.

Statens centrum för arkitektur och design har fått en revisionsberättelse med reservation avseende sin årsredovisning för 2017. I årsredovisningen som lämnades till regeringen den 21 februari 2018 saknas en fördelning av myndighetens totala intäkter och kostnader enligt 3 kap. 2 § förordningen om årsredovisning

och budgetunderlag. Frågan följdes upp vid den årliga myndighetsdialogen.

Statens maritima museer har fått en revisionsberättelse med reservation avseende sin årsredovisning för 2017. Regeringen har i regleringsbrev specifikt efterfrågat återrapportering avseende lokalkostnader 2017 uppdelat på hyra, el, och uppvärmning, reparationer och underhåll samt övriga driftskostnader. Om myndigheten har fler än en hyresvärd ska en fördelning av dessa kostnader per hyresvärd redovisas. Sådan återrapportering saknas i årsredovisningen. Frågan följdes upp vid den årliga myndighetsdialogen.

10.6 Budgetförslag

10.6.1 8:1 Centrala museer: Myndigheter

Tabell 10.2 Anslagsutveckling 8:1 Centrala museer: Myndigheter

Tusental kronor				
År	Utfall		Anslags-sparande	
2017	Utfall	1 121 226		2 387
2018	Anslag	1 266 887 ¹	Utgifts-prognos	1 252 369
2019	Förslag	1 300 793		
2020	Beräknat	1 320 651 ²		
2021	Beräknat	1 330 541 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 300 911 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 292 450 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för förvaltningsutgifter för följande centrala museer som är myndigheter: Statens historiska museer, Nationalmuseum, Naturhistoriska riksmuseet, Statens museer för världskultur, Statens maritima och transporthistoriska museer, Statens centrum för arkitektur och design, Statens försvarshistoriska museer och Moderna museet. Anslaget får även användas av nämnda myndigheter för utgifter för statsbidrag till ändamål inom museiområdet. Vidare får anslaget användas för utgifter vid avvecklingen av myndigheten Livrustkammaren och Skoklosters slott med Stiftelsen Hallwylska museet.

Tabell 10.3 Sammanställning över medelstilldelning till Centrala museer: Myndigheter

Tusental kronor		
Myndighet	2018	2019 ¹
Statens historiska museer	162 507	166 092
Nationalmuseum	220 477	225 224
Naturhistoriska riksmuseet	182 507	185 627
Statens museer för världskultur	182 374	191 384
Statens maritima museer	182 544	186 246
Statens centrum för arkitektur och design	58 780	59 683
Statens försvarshistoriska museer	120 584	123 394
Moderna museet	157 114	163 143
Summa	1 266 887	1 300 793

¹ Fördelningen av medel för 2019 är preliminär.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.4 Sammanställning över avgiftsintäkterna¹ till Centrala museer: Myndigheter

Tusental kronor		
Myndighet	2016	2017
Statens historiska museer ²	14 954	14 960
Nationalmuseum ³	39 014	26 261
Naturhistoriska riksmuseet ⁴	31 182	32 548
Statens museer för världskultur	14 832	12 492
Livrustkammaren och Skoklosters slott med Stiftelsen Hallwylska museet ⁵	12 892	14 002
Statens maritima museer ⁶	27 199	31 584
Statens centrum för arkitektur och design	5 854	6 136
Statens försvarshistoriska museer	18 273	15 622
Moderna museet	48 924	47 167
Summa	213 128	200 772

¹ I myndigheternas avgiftsintäkter ingår bl.a. entré- och visningsintäkter samt intäkter av försäljning, ev. sponsring och lokaluthyrning m.m.

² Intäkterna för Arkeologisk uppdragsverksamhet redovisas separat i tabell 11.5.

³ Myndigheten hette tidigare Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde

⁴ Intäkterna för Cosmonovas verksamhet redovisas separat i tabell 11.6.

⁵ Myndigheten avvecklades och upphörde den 31 december 2017 och dess uppgifter inordnas den 1 januari 2018 i Statens historiska museer.

⁶ Intäkterna för Vasamuseets verksamhet redovisas separat i tabell 11.7.

Tabell 10.5 Arkeologisk uppdragsverksamhet

Tusental kronor			
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat
Utfall 2017	132 879	134 931	-2 052
Prognos 2018	123 600	123 560	40
Budget 2019	130 072	126 247	3 825

Tabell 10.6 Uppdragsverksamhet Cosmonova

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat
Utfall 2017	15 402	16 625	-1 223
Prognos 2018	15 500	15 500	0
Budget 2019	14 700	14 700	0

Tabell 10.7 Uppdragsverksamhet Vasamuseet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat
Utfall 2017	151 807	152 748	-941
Prognos 2018	152 332	167 156	-14 824
Budget 2019	155 489	155 489	0

Regeringens överväganden

Tabell 10.8 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 8:1 Centrala museer: Myndigheter

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	1 266 887	1 266 887	1 266 887
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	28 884	48 544	67 073
Beslut	904	1 038	-7 662
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	4 118	4 180	4 239
Förslag/beräknat anslag	1 300 793	1 320 651	1 330 541

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget minskas med 120 000 kronor för 2019 för att finansiera statliga utställningsgarantier. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras under anslaget i någon större utsträckning.

Principerna innebär även att den tidigare beräknade ökningen av anslaget med 1 024 000 kronor för 2019 genomförs.

Vidare innebär principerna att den tidigare beräknade minskningen av anslaget med ca 23 miljoner kronor vad avser Nationalmuseum inte genomförs utan att medel tillförs även för 2019.

Regeringen föreslår att 1 300 793 000 kronor anvisas under anslaget 8:1 *Centrala museer: Myndigheter* för 2019. För 2020 och 2021

beräknas anslaget till 1 320 651 000 kronor respektive 1 330 541 000 kronor.

10.6.2 8:2 Centrala museer: Stiftelser

Tabell 10.9 Anslagsutveckling 8:2 Centrala museer: Stiftelser

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos	Resultat
2017	253 971			
2018	Anslag	258 707 ¹	258 707	
2019	Förslag	262 694		
2020	Beräknat	268 714		
2021	Beräknat	268 714		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för statsbidrag till följande centrala museer som är stiftelser: Nordiska museet, Skansen, Tekniska museet och Arbetets museum.

Tabell 10.10 Sammanställning över medelstillelning för Centrala museer: Stiftelser

Tusental kronor

	2018	2019 ¹
Stiftelsen Nordiska museet	118 640	120 468
Stiftelsen Skansen	73 542	74 675
Stiftelsen Tekniska museet	48 323	49 068
Stiftelsen Arbetets museum	18 202	18 483
Summa	258 707	262 694

¹ Medelstillelningen för 2019 är preliminär

Avgiftsintäkterna för de centrala museerna som är stiftelser uppgick 2017 till ca 253 miljoner kronor.

Tabell 10.11 Sammanställning över avgiftsintäkterna¹ till Centrala museer: Stiftelser

Tusental kronor

	2016	2017
Stiftelsen Nordiska museet	36 684	39 423
Stiftelsen Skansen	159 162	166 672
Stiftelsen Tekniska museet	38 167	41 162
Stiftelsen Arbetets museum	5 964	6 118
Summa	239 977	253 375

¹ I stiftelsernas avgiftsintäkter ingår bl.a. entré- och visningsintäkter samt intäkter av försäljning och lokaluthyrning m.m.

Regeringens överväganden

Tabell 10.12 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 8:2 Centrala museer: Stiftelser

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	258 707	258 707	258 707
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	3 987	10 007	10 007
Förslag/beräknat anslag	262 694	268 714	268 714

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Den tidigare beräknade ökningen av anslaget med anledning av att anslaget fr.o.m. 2017 beräknas med ett bestämt nominellt belopp och inte längre pris- och löneomräknas kvarstår i enlighet med tidigare beräkningar.

Regeringen föreslår att 262 694 000 kronor anvisas under anslaget 8:2 *Centrala museer: Stiftelser* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 268 714 000 kronor respektive 268 714 000 kronor.

10.6.3 8:3 Bidrag till vissa museer

Tabell 10.13 Anslagsutveckling 8:3 Bidrag till vissa museer

Tusental kronor

			Anslags- sparande	
2017	Utfall	58 414		
2018	Anslag	75 519 ¹	Utgifts- prognos	75 519
2019	Förslag	75 519		
2020	Beräknat	75 519		
2021	Beräknat	71 019		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till museer och liknande institutioner.

Tabell 10.14 Sammanställning över medelstillelning för Bidrag till vissa museer

Tusental kronor

	2018	2019 ¹
Dansmuseet	10 454	10 454
Millesgården	4 189	4 189
Thielska galleriet	6 144	6 144
Föremålsvården i Kiruna	15 025	15 025
Nobelmuseet	4 952	4 952
Svensk Form	4 713	4 713
Röhsska museet	502	502
Strindbergsmuseet	581	581
Judiska museet	3 102	3 102
Bildmuseet	743	743
Zornsamlingarna	204	204
Åttje, Svenskt fjäll- och samemuseum	1 500	1 500
Riksförbundet Sveriges museer	1 500	1 500
Sveriges Fängelsemuseum	1 500	1 500
Prins Eugens Waldemarsudde	12 410	12 410
Form/Design Center	3 000	3 000
Rörelsernas museum	5 000	5 000
Summa	75 519	75 519

¹ Medelstillelningen för 2019 är preliminär.

Regeringens överväganden

Tabell 10.15 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 8:3 Bidrag till vissa museer

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	75 519	75 519	75 519
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			-4 500
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	75 519	75 519	71 019

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2019 i budgetpropositionen för 2018 innebär tillämpningen av principerna vid utformningen av denna proposition att det tidigare beräknade tillskottet om 20 000 000 kronor för 2019–2021 avseende driftsstöd till ett nytt Nobelcenter inte genomförs och att anslaget därför inte ökas i enlighet med tidigare redovisade beräkningar.

Regeringen föreslår att 75 519 000 kronor anvisas under anslaget 8:3 *Bidrag till vissa museer* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 75 519 000 kronor respektive 71 019 000 kronor.

10.6.4 8:4 Forum för levande historia

Tabell 10.16 Anslagsutveckling 8:4 Forum för levande historia

Tusental kronor

År	Utfall	Utgifter	Anslags-sparande	Övrigt
2017	Utfall	56 424		-215
2018	Anslag	45 926 ¹	Utgifts-prognos	45 161
2019	Förslag	46 459		
2020	Beräknat	47 178 ²		
2021	Beräknat	47 859 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 46 459 tkr i 2019 års prisliv.

³ Motsvarar 46 459 tkr i 2019 års prisliv.

Ändamål

Anslaget får användas för Forum för levande historias förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för såväl prissumma som

omkostnader för prisutdelning, avseende ett pris för humanitära och demokratifrämjande insatser. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till den fond som inrättats av Task Force for International Cooperation on Holocaust Education, Research and Remembrance, fr.o.m. 2013 benämnt International Holocaust Remembrance Alliance.

Regeringens överväganden

Tabell 10.17 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 8:4 Forum för levande historia

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	45 926	45 926	45 926
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	534	1 253	1 934
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	-1	-1	-1
Förslag/beräknat anslag	46 459	47 178	47 859

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

Regeringen föreslår att 46 459 000 kronor anvisas under anslaget 8:4 *Forum för levande historia* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 47 178 000 kronor respektive 47 859 000 kronor.

10.6.5 8:5 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål

och inköp av vissa kulturföremål för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 80 000 kronor respektive 80 000 kronor.

Tabell 10.18 Anslagsutveckling 8:5 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	80
2017			
2018	Anslag	1 080 ¹	Utgifts- prognos 1 067
2019	Förslag	200	
2020	Beräknat	80	
2021	Beräknat	80	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för utställningsgarantier. Anslaget får även användas för utgifter för inköp av kulturföremål som har sådant konstnärligt, historiskt eller vetenskapligt värde att det är av synnerlig vikt att de införlivas med offentliga samlingar.

Regeringens överväganden

Tabell 10.19 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 8:5 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	1 080	1 080	1 080
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-880	-1 000	-1 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	200	80	80

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas med 120 000 kronor för 2019 för att finansiera ersättning i enlighet med förordning (1998:200) om statliga utställningsgarantier.

Vidare innebär principerna att den tidigare beräknade minskningen av anslaget med 1 000 000 kronor fr.o.m. 2019 genomförs.

Regeringen föreslår att 200 000 kronor anvisas under anslaget 8:5 *Statliga utställningsgarantier*

11 Trossamfund

11.1 Omfattning

Avsnittet omfattar verksamheten vid Myndigheten för stöd till trossamfund (SST) och stödet till trossamfunden. Därutöver omfattar avsnittet

även regeringens insatser för att stimulera trossamfundens arbete för demokrati, mänskliga rättigheter och för att motverka religiöst motiverad polarisering i samhället.

11.2 Utgiftsutveckling

Tabell 11.1 Utgiftsutveckling inom Trossamfund

Miljoner kronor

	Utfall 2017	Budget 2018 ¹	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
<i>Trossamfund</i>						
9:1 Myndigheten för stöd till trossamfund	11	13	12	13	13	13
9:2 Stöd till trossamfund	88	82	84	82	82	82
Summa Trossamfund	99	95	96	95	95	95

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

11.3 Mål

Riksdagen har antagit mål för statens bidrag till trossamfund (prop. 1998/99:124, bet. 1999/2000:KU5, rskr. 1999/2000:45). Stödet ska bidra till att skapa förutsättningar för trossamfundet att bedriva en aktiv och långsiktigt inriktad religiös verksamhet i form av gudstjänst, själavård, undervisning och omsorg.

11.4 Resultatredovisning

11.4.1 Bedömningsgrunder

Bedömningen av resultatet av trossamfundspolitikerna utgår från målet:

- antalet församlingar eller medlemmar som får statligt stöd,
- övriga insatser för att skapa förutsättningar för trossamfundet att bedriva en aktiv och långsiktig religiös verksamhet, och
- utvecklingen av trossamfundens samhällsnyttiga verksamhet.

11.4.2 Resultat

Stöd som främjar en religiös mångfald

Statens stöd till trossamfund utgår från lagen (1999:932) om stöd till trossamfund. Målet för stödet är att skapa förutsättningar för olika samfund att behålla och utveckla ett eget samfundsliv och därmed främja den religiösa mångfalden i Sverige.

Vid utgången av 2017 var totalt 22 trossamfund och samverkansorgan statsbidragsberättigade.

Enligt statistik från Myndigheten för stöd till trossamfund (SST) var den 31 december 2016 totalt 819 713 personer betjänade i de trossamfund som får statligt stöd. Detta är en ökning med 24 231 personer från året innan. De fem största statsbidragsberättigade trossamfundet är Equmeniakyrkan, Romersk-katolska kyrkan, Pingströrelsen, Evangeliska Frikyrkan och Evangeliska Fosterlandsstiftelsen.

Från anslaget 9:2 *Stöd till trossamfund* utgick 2017 drygt 88 miljoner kronor som statligt stöd

till trossamfundet, vilket är en marginell minskning av anslaget från året innan.

Huvuddelen av stödet, nästan 57 miljoner kronor, har betalats ut till trossamfundet i form av organisationsbidrag. Stödet motsvarar ett bidrag på drygt 71 kronor per betjänad.

Resterande del av stödet har fördelats i form av verksamhetsbidrag respektive projektbidrag till trossamfundet.

Utredning om framtidens stöd

En särskild utredare tillsattes den 30 juni 2016 för att göra en översyn av statens stöd till trossamfund. Syftet var att säkerställa att stödet på bästa sätt är anpassat till nutida och framtida behov. Utredaren lämnade den 13 mars 2018 sitt betänkande Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst Sverige (SOU 2018:18). Betänkandet har remitterats.

Insatser som stärker trossamfundets säkerhet

En grundläggande förutsättning för att trossamfundet ska kunna bedriva en religiös verksamhet är att de som deltar i samfundets verksamhet känner sig trygga.

Under 2017 beviljade SST drygt 10 miljoner kronor till 18 olika trossamfund för deras säkerhetsarbete. De största bidragsmottagarna var Judiska centralrådet och Islamiska Kulturcenterunionen.

Förbättra trossamfundets förutsättningar

Stärka trossamfundets kapacitet

Antalet nyetablerade trossamfund fortsätter att öka i Sverige vilket medför att ansökningar om stöd ökar. Även medlemsantalet i etablerade trossamfund har ökat. Under 2017 har SST haft uppdraget att utvidga och fördjupa dialogen med trossamfundet för att stimulera arbetet med demokrati och demokratisk medvetenhet. SST har inom ramen för sitt uppdrag att värna demokratin, genomfört ett ledarskapsprogram för unga inom trossamfundet, samt fortsatt med ett ledarskaps- och mentorsprogram för kvinnor inom trossamfundet. Arton kvinnor från tio olika trossamfund har fortbildats i ledarskap, organisation, kommunikation, mänskliga rättigheter och jämställdhet. Syftet är att möjliggöra för kvinnor att utvecklas som ledare, stärka deras nätverk och ge dem redskap att nå inflytande. SST har även givit stöd till samfundet i arbetet

att värna demokratin mot våldsbejakande extremism.

Sammantaget har 30 procent av deltagarna i SST:s utbildningsverksamhet varit kvinnor och 70 procent män.

Ny ledningsform förbättrar förutsättningarna

Den 1 juli 2017 blev Nämnden för statligt stöd till trossamfund en enrådgivningsmyndighet och bytte namn till Myndigheten för stöd till trossamfund. I samband med det beslutades en ny instruktion för myndigheten (2017:104) där uppgiften som expertmyndighet på området förtydligats.

Aktiva trossamfund ger samhällsnyttig verksamhet

Trossamfundens krisberedskapsarbete

Trossamfundens spelar en viktig roll vid kriser och SST:s uppdrag att samordna trossamfundens har intensifierats. Bland annat har SST deltagit i en regional krisövning i Gävleborgs län som gav bra erfarenheter i vidareutvecklingen av trossamfundens roll i krisberedskapsarbetet i hela landet.

Stöd till interreligiös verksamhet

Regeringen beviljade 2017 Sveriges religiösa råd (SIR) ett stöd på 800 000 kronor (Ku2017/01246/D). SIR håller regelbundna möten för att öka kunskapen om hur samordningen på olika nivåer i landet kan förbättras. Därtill har SIR genomfört utbildning för unga ledare i Skåne, ett mentorskapsprogram för kvinnor inom trossamfundens samt kunskaps-höjande åtgärder. SIR har också deltagit i olika lokala sammanhang där syftet har varit att lyfta interreligiösa initiativ. Enligt SIR:s uppgifter pågår ca 35 interreligiösa initiativ runt om i landet, vilket är en ökning från föregående år.

11.5 Budgetförslag

11.5.1 9:1 Myndigheten för stöd till trossamfund

Tabell 11.2 Anslagsutveckling 9:1 Myndigheten för stöd till trossamfund

Tusental kronor

2017	Utfall	10 652	Anslags-sparande	-301
2018	Anslag	12 631 ¹	Utgifts-prognos	12 182
2019	Förslag	12 799		
2020	Beräknat	12 986 ²		
2021	Beräknat	13 158 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 12 799 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 12 799 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för stöd till trossamfunds förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 11.3 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 9:1 Myndigheten för stöd till trossamfund

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	12 631	12 631	12 631
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	167	354	526
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	1	1	1
Förslag/beräknat anslag	12 799	12 986	13 158

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

Regeringen föreslår att 12 799 000 kronor anvisas anslaget 9:1 *Myndigheten för stöd till trossamfund* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 12 986 000 kronor respektive 13 158 000 kronor.

11.5.2 9:2 Stöd till trossamfund

Tabell 11.4 Anslagsutveckling 9:2 Stöd till trossamfund

Tusental kronor

2017	Utfall	88 189	Anslags- sparande	6 385
2018	Anslag	81 919 ¹	Utgifts- prognos	83 560
2019	Förslag	81 919		
2020	Beräknat	81 919		
2021	Beräknat	81 919		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till trossamfund. Anslaget får användas för utgifter för Skatteverkets avgiftshjälp.

Kompletterande information

I förordningen (1997:974) finns bestämmelser om statsbidrag till trossamfund.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2019 för anslaget 9:2 *Stöd till trossamfund* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 46 000 000 kronor 2020 och 2021.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. för lokalanpassningsbidrag som i vissa fall sträcker sig över flera år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2019 för anslaget 9:2 *Stöd till trossamfund* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 46 000 000 kronor 2020 och 2021.

Tabell 11.5 Beställningsbemyndigande för anslaget 9:2 Stöd till trossamfund

Tusental kronor

	Utfall 2017	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
Ingående åtaganden	14 340	16 833	46 000	46 000	23 000
Nya åtaganden	11 016	37 583	23 000		
Infriade åtaganden	-8 523	-8 416	- 23 000	- 23 000	- 23 000
Utestående åtaganden	16 833	46 000	46 000	23 000	0
Erhållet/föreslaget bemyndigande	46 000	46 000	46 000		

Regeringens överväganden

Tabell 11.6 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 9:2 Stöd till trossamfund

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	81 919	81 919	81 919
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	81 919	81 919	81 919

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 81 919 000 kronor anvisas under anslaget 9:2 *Stöd till trossamfund* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 81 919 000 kronor respektive 81 919 000 kronor.

12 Film

12.1 Omfattning

Avsnittet omfattar statens stöd till filmproduktion och filmkulturella insatser som

fördelas via Stiftelsen Svenska Filminstitutet (Filminstitutet) och genom Konstnärsnämndens filmstöd.

12.2 Utgiftsutveckling

Tabell 12.1 Utgiftsutveckling inom Film

<i>Miljoner kronor</i>						
	Utfall 2017	Budget 2018 ¹	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
<i>Film</i>						
10:1 Filmstöd	547	567	567	562	555	555
Summa Film	547	567	567	562	555	555

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

12.3 Mål

I avsnitt 2.5 anges de mål för den nationella kulturpolitiken som riksdagen beslutat. Mål för filmpolitiken beslutades av riksdagen i juni 2016 (prop. 2015/16:132, bet. 2015/16:KrU11, rskr. 2015/16:289) och gäller fr.o.m. den 1 januari 2017. Målen för den nationella filmpolitiken är att:

- utveckling och produktion av värdefull svensk film sker kontinuerligt och i olika delar av landet,
- allt fler ser värdefull film som sprids och visas i olika visningsformer i hela landet,
- filmarvet bevaras, används och utvecklas,
- svensk film sprids alltmer utomlands och kvalificerat internationellt utbyte och samverkan sker på filmområdet,
- barn och unga har goda kunskaper om film och rörlig bild och ges möjligheter till eget skapande,
- jämställdhet och mångfald präglar filmområdet, och
- filmen bidrar till att stärka yttrandefriheten och det offentliga samtalet.

12.4 Resultatredovisning

12.4.1 Bedömningsgrunder

Bedömningen av resultatet inom film utgår från

- fördelning av statsbidrag för att stödja utveckling och produktion av svensk film,
- fördelning av statsbidrag för att sprida, visa och tillgängliggöra film i hela landet,
- antalet filmer ur det svenska filmarvet som har digitaliserats och gjorts tillgängliga genom t.ex. visningar i Sverige och utomlands,
- insatser för att främja svensk film i utlandet, bl.a. vid festivaler och genom export, och
- könsfördelningen när det gäller mottagare av Filminstitutets produktionsstöd och Konstnärskommitténs filmstöd.

Bedömningen görs vidare utifrån resultat relaterade till relevanta bedömningsgrunder gemensamma för kulturområdet (se avsnitt 2.6.1).

Som grund för bedömningen ligger redovisningar och publikationer från Filminstitutet och Konstnärskommittén.

12.4.2 Resultat

Utveckling och produktion av svensk film

Svensk film hade ett mycket bra år 2017 med stora internationella framgångar och det högsta betygssnittet hittills enligt det kvalitetsindex som bygger på filmernas framgångar på festivaler och i recensioner.

För att stödja en fortsatt positiv utveckling för svensk filmproduktion fördelar Filminstitutet bidrag till bl.a. utveckling av projekt, förhandsstöd efter bedömning av filmkonsulent och efterhandsstöd baserat på antal biobesök. I tabell 12.2 redovisas några nyckeltal för utfallet.

Tabell 12.2 Nyckeltal för stöd till svensk filmproduktion (lång spelfilm) 2015–2017

	2015	2016	2017
Antal ansökningar om produktionsstöd (konsulentstöd och automat-/marknadsstöd)	61	106	73
Antal beviljade	19	24	24
Andel beviljade (procent)	31	23	33
Andel stöd från Filminstitutet (konsulent), genomsnitt av projektens totala budget (procent)	46	35	29,2
Genomsnittlig total budget (miljoner kronor)	17,3	27,0	23,9
Andel debuterande regissörer	57	38	47

Källa: Filminstitutet

Filminstitutet har i dialog med filmbranschens aktörer sett över stöden till svensk film utifrån de nya målen. Förändringar sker successivt och innefattar bl.a. en lågbudgetsatsning på långfilm och stöd för att stärka talangutveckling på regional nivå.

Konstnärsnämnden fördelar stöd till personer verksamma inom filmområdet i form av bl.a. arbetsstipendier, resebidrag och projektbidrag. Under 2017 fördelades totalt 10 403 100 kronor (att jämföra med 10 019 400 kronor under 2016) i stipendier och bidrag.

Samproduktion med andra länder är i dag en självklar del av filmproduktionsprocessen. För att underlätta det internationella samarbetet undertecknade Sverige under 2017 Europarådets reviderade konvention om samproduktion av film.

Tillväxtverket gavs i regleringsbrevet för 2017 i uppdrag att i samverkan med Filminstitutet utreda lämpligheten i och förutsättningarna för att Sverige ska kunna införa någon form av produktionsincitament och finansieringsstimulanser för filminspelningar. Uppdraget redovisades i en rapport till Kulturdepartementet den 20 december 2017 och remitterades under våren 2018. Frågan bereds i Regeringskansliet.

Tillgänglighet till film

Spridning och visning i hela landet

Filminstitutets stödgivning till biografier är huvudsakligen inriktad på biografier på mindre eller medelstora orter eller på s.k. komplementbiografier där minst 30 procent av utbudet är film från andra länder än Sverige och de stora engelskspråkiga länderna. Av de totalt drygt 27 miljoner kronor som fördelades inom biografstödet 2017 gick ca 75 procent till biografier på orter med maximalt 25 000 invånare.

Under 2016 och 2017 har drygt 22 miljoner kronor fördelats i utvecklingsstöd till 270 biografialonger. Medlen gick även till andra aktörer som bidrar till att sprida och visa film i hela landet, till exempel festivaler och visningsorganisationer. Ett stöd har införts för etablering av nya biografier och fördelats till två nya biografier i kommuner som tidigare saknat biograf, till två komplementbiografier och en skärgårdsbiograf.

För att ytterligare stödja biografier på mindre orter och bidra till en ökad spridning av film i hela landet förstärktes anslaget med 15 miljoner kronor i propositionen Vårändringsbudget för 2018 (prop. 2017/18:99, bet. 2017/18:FiU21, rskr. 2017/18:435).

Biograferna är det viktigaste visningsfönstret för filmpremiärer och biografintäkterna ger en

betydelsefull grund för en films totala intäkter. Intresset för att söka stöd till lansering i andra visningsfönster är fortfarande svagt.

Under 2017 hade 50 svenska långfilmer premiär på biograf. Den mest sedda filmen, både bland svenska filmer och av det totala utbudet, var Solsidan med 784 000 besök.

Tabell 12.3 Svensk film på biograf 2012–2017

Avser långfilm (lång spelfilm och lång dokumentärfilm)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Antal premiärer svensk film	42	49	47	46	45	50
Antal premiärer totalt	219	249	248	273	307	286
Antal besök svensk film (miljoner)	3,9	4,1	4,1	3,4	2,7	2,9
Antal besök totalt (miljoner)	17,9	16,6	16,3	17,0	17,8	16,9
Svensk marknadsandel besök (procent)	21,9	24,8	25,1	20	15,1	17,2

Källa: Filminstitutet

Konkurrensen om biobesökarna har ökat i och med att utbudet av premiärfilmer vuxit. Antalet filmpremiärer totalt är 30 procent fler 2017 än 2010, medan antalet svenska premiärfilmer ligger kvar på ungefär samma nivå. Det genomsnittliga antalet salonger som kan visa premiärfilmer har genom digitaliseringen ökat från 36 till 84 procent av det totala antalet salonger sedan 2010.

Avseende marknadsandelen för besök på inhemsk film ligger Sverige på ungefär samma nivå som Norge och Danmark, medan finsk film hade ett mycket starkt år med en marknadsandel i Finland på 27 procent.

Antalet biografialonger i landet minskade något jämfört med 2016, men ligger på en relativt stabil nivå efter minskningen i början av 2010-talet då biograferna digitaliserades.

Den absoluta merparten av filmtittandet sker via andra visningsfönster än biograf.

Internationella framgångar för svensk film

Svensk film nådde stora framgångar internationellt, exempelvis nominerades Ruben Östlunds *The Square* till en Oscar för bästa utländska film, Amanda Kernells *Sameblod* fick Europaparlamentets LUX-pris och Tarik Salehs *The Nile Hilton Incident* – som utsågs till årets bästa film vid Guldbaggegalan 2018 – blev bästa internationella film vid Sundancefestivalen. Sammanlagt spreds svensk spelfilm till 143

internationella festivaler, vilket är ungefär samma nivå som de två föregående åren.

Exporten av svensk film var också framgångsrik: 30 långfilmer såldes för internationell distribution till över hundra länder. För 2015 och 2016 var antalet filmer 30 respektive 24 stycken.

Ökad tillgänglighet genom syntolkning, textning och dubbning

Arbetet med att öka tillgängligheten för personer med synnedsättningar eller lässvårigheter sker genom stöd till syntolkning och uppläst textremsa, både för svensk och utländsk film. Tjugofyra svenska och utländska filmer har fått stöd under 2017, lika många som 2016. På biograf sker visningarna fortfarande i viss mån med syntolk närvarande, men framför allt via smarta telefoner. Antalet nedladdningar av ljudspår till applikationen minskade jämfört med 2016 på grund av tekniska problem och svårigheter att nå ut till målgrupperna med information. Applikationen har under året utvecklats för att förbättra användarvänligheten.

De flesta visningar av svensk film på biograf är numera textade. Stödgivningen riktas därför till textning av svensk film på andra språk, för att exempelvis nå ut till nyanlända grupper. Bland annat textades Solsidan till arabiska.

För att stärka utbudet av barnfilm på de nationella minoritetsspråken har Filminstitutet under de senaste åren beviljat medel till sex barnfilmer för dubbning på romani chib, meänkieli och samiska, samt för marknadsföring av dessa.

Film för barn och unga

Av de 17 långa spelfilmer som fick produktionsstöd under 2017 var fem riktade till barn och unga. Det är på samma nivå som de senaste åren. En särskild konsulent för barn- och ungdomsfilm återinrättades under året, bland annat för att kunna arbeta mer aktivt med nya filmprojekt.

Filmer för barn och unga prioriteras särskilt i arbetet med digitaliseringen av filmarvet och är efterfrågade både till skolbio- och festivalvisningar.

Intresset för filmpedagogik i skolan och i kulturskolan är fortsatt stort. Dock varierar det mellan olika delar av landet beroende på ekonomi och kompetensbrist. För att underlätta arbetet med filmkunnskap tar Filminstitutet fram filmhandledningar om filmer från hela

världen och fördelar stöd till filmkulturell verksamhet. De senaste åren har årligen ca tre miljoner kronor delats ut till ett fyrtiotal lokala projekt.

Ett filmarv som bevaras, används och utvecklas

Under 2017 har 87 filmer digitaliserats (se tabell 12.4) inom ramen för satsningen på bevarande av filmarvet (2014–2018).

Tabell 12.4 Digitalisering och tillgängliggörande av filmarvet 2014–2017

	2013– 2014	2015	2016	2017	Totalt
Antal digitaliserade filmer	62	79	106	87	334
Antal biografvisningar av digitala filmer	51	681	1094	691	2 517
varav utomlands	-	73	38	24	135

Källa: Filminstitutet

Variationen mellan åren påverkas framför allt av det skick som de aktuella filmerna är i och tidsåtgången för arbetet med varje film. Över hälften av filmerna finns nu tillgängliga på dvd eller via strömningstjänst, jämfört med ungefär en tredjedel 2016. Bokningarna i Filminstitutets egen distribution mer än fördubblades under 2017 och utlämning av film till andra visningsfönster, till exempel tv, mer än tredubblades. Inte minst har efterfrågan på Ingmar Bergmans filmer ökat i och med jubileumsåret 2018. Bergmans samtliga filmer finns nu tillgängliga i digital form och textade på engelska.

För att ytterligare stärka bevarandet av film och det audiovisuella arvet gav regeringen Filminstitutet ett uppdrag om bevarande av analog film och ett annat uppdrag om det audiovisuella arvet, i samarbete med Kungl. biblioteket. Uppdragen har redovisats i oktober 2018.

Filminstitutets bibliotek startade i oktober 2017 en gratis filmströmningstjänst, Cineasterna, som under resten av året förmedlade över 1 500 strömningar. Andra tjänster som tillgängliggör filmarvet är Filmarkivet.se (Filminstitutets och Kungl. Bibliotekets tjänst för bl.a. kort- och reklamfilm) och Svensk Filmdatabas, som genomgått en omfattande förändring och nylanserades 2017. Stiftelsen Filmform, som delvis finansieras av anslag 10:1 *Filmstöd* via Konstnärnämnden, har färdigställt en databas för att öka tillgänglig-

görandet av sin samling och sin kunskap om svensk videokonst och experimentell film.

Jämställdhet och mångfald

Jämfört med de föregående åren uppvisade 2017 en försämring av jämställdheten när det gäller nyckelrollerna i projekt som fått produktionsstöd, i synnerhet när det gäller lång spelfilm (tabell 12.5). Andelen kvinnor bland ansökningarna var också lägre, kring 30–40 procent, och denna trend verkar hålla i sig för 2018. Samtidigt varierar utfallet mellan olika format och mellan olika funktioner, till exempel är könsfördelningen mer jämn inom kort spelfilm och bland producenter.

Tabell 12.5 Andel kvinnor respektive män på nyckelroller i projekt som fått produktionsstöd av konsulent till lång spelfilm 2015–2017

Procent och antal filmer

	2015		2016		2017	
	Kv	M	Kv	M	Kv	M
Regi	43	57	65	35	23	77
Manus	32	68	38	62	22	78
Producent	44	56	42	58	65	35
Antal filmer	14		13		13	

Källa: Filminstitutet

Jämställdheten i stödgivningen kan också mätas utifrån hur mycket stödmedel kvinnor respektive män får (tabell 12.6). Under perioden 2013–2017 fördelades produktionsstöden relativt jämnt per film och sett till produktionsstödens andel av filmens totala budget. Sammanlagt har dock fler filmer av män fått stöd, varför männen totalt har fått 65 miljoner kronor mer än kvinnorna.

Tabell 12.6 Fördelning av produktionsstöd från konsulent 2013–2017

Filmer med kvinna respektive man som regissör

	Kvinnor	Män
Antal filmer	29	37
Summa produktionsstöd totalt (miljoner kronor)¹	193,4	258,4

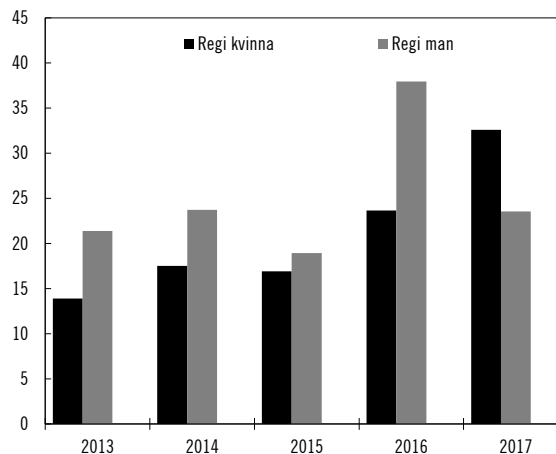
Källa: Filminstitutet

Filmer med en kvinna som regissör har generellt sett lägre total budget, med undantag för 2017 då två filmer med mycket låg budget regisserades av män (diagram 12.1). Av högbudgetfilmerna (från 27 miljoner kronor) regisseras sju av tio av män.

Andelen produktionsstöd av den totala budgeten är generellt sett högre för filmer med kvinnor som regissörer, även här med undantag för 2017.

Diagram 12.1 Genomsnittlig budget per film 2013–2017

Miljoner kronor

Källa: Filminstitutet

Villkoren för kvinnor i filmbranschen uppmärksammades särskilt i samband med metoo-avslöjandena under hösten 2017. Filminstitutet fick i regeringens riktlinjebeslut för 2018 tydligare återrapporteringskrav angående arbetet med att stärka jämställdheten i filmbranschen och motverka sexuella trakasserier. Tillsammans med Kulturdepartementet anordnade Filminstitutet ett internationellt jämställdhetsseminarium under filmfestivalen i Cannes i maj 2018.

Inom ramen för översynen av produktionsstöden beslutade Filminstitutet att ställa krav på att producenter som mottar produktionsstöd ska ha kompetens om diskriminerings- och arbetsmiljölagstiftning för att motverka bl.a. sexuella trakasserier i filmbranschen.

Filminstitutets plan för jämställdhet, 50/50 by 2020, har lett till mycket internationell uppmärksamhet genom medverkan vid seminarier i bland annat Mexiko, Polen, Australien och Kanada, och egna arrangemang, till exempel vid filmfestivalen i Cannes. Webbplatsen Nordic Women in Film, som lyfter fram svenska, norska och danska kvinnors filmskapande, har inspirerat till en motsvarande satsning i Kanada.

Filmer som lyfter fram samers eller andra nationella minoriteters kultur beaktas särskilt vid arbetet med att bevara och tillgängliggöra filmarvet. Filminstitutet har anställt en person som särskilt ska samordna frågor som rör nationella minoriteter och samer.

Analys av Filminstitutets verksamhet

I anslutning till behandlingen av propositionen Mer film till fler – en sammanhållen filmpolitik (prop.2015/16:132) beslutade riksdagen (bet. 2015/16:KrU11 punkt 6, rskr. 2015/16:289) att tillkännage som sin mening att Stiftelsen Svenska Filminstitutets roll och framtida organisationsform snarast bör utredas, givet de nya förutsättningar som den nya filmpolitiken innebär.

Statskontoret har genom regeringsbeslut den 28 juni 2018 fått i uppdrag att genomföra en analys av hur Filminstitutet har anpassat sin verksamhet till den statliga finansierings- och styrningsmodell för svensk film som är i kraft sedan den 1 januari 2017. Uppdraget ska redovisas senast den 3 maj 2019. Regeringen bedömer därmed riksdagens tillkännagivande som slutbehandlat.

12.5 Budgetförslag

12.5.1 10:1 Filmstöd

Tabell 12.7 Anslagsutveckling 10:1 Filmstöd

Tusental kronor

2017	Utfall	547 144	Anslags- sparande	
2018	Anslag	567 144 ¹	Utgifts- prognos	567 144
2019	Förslag	562 144		
2020	Beräknat	554 644		
2021	Beräknat	554 644		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för statsbidrag till utveckling, produktion, visning och spridning av film samt till filmkulturell utveckling.

Regeringens överväganden

Tabell 12.8 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 10:1 Filmstöd

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	552 144	552 144	552 144
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	10 000	2 500	2 500
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	562 144	554 644	554 644

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökar med 10 000 000 kronor 2019. I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 17 avsnitt 3.6.1) beräknade regeringen att ett tillskott om 10 000 000 kronor skulle göras fr.o.m. 2019 för bevarandet av filmarvet i Ingmar Bergmans namn. Därmed bedömde regeringen riksdagens tillkännagivande (bet. 2015/16:KrU11, punkt 20, rskr. 2015/16:289) som slutbehandlat. För att regeringens bedömning om slutbehandling av tillkännagivandet fortsatt ska vara giltig ökas anslaget därför med 10 000 000 kronor fr.o.m. 2019.

Regeringen föreslår att 562 144 000 kronor anvisas under anslaget 10:1 *Filmstöd* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 554 644 000 kronor respektive 554 644 000 kronor.

13 Medier

13.1 Omfattning

Avsnittet omfattar myndigheterna Myndigheten för press, radio och tv (MPRT) och Statens medieråd, presstöd, sändningar av TV Finland, forskning och dokumentation om medieutvecklingen, avgift till Europeiska audiovisuella

observatoriet samt stöd till taltidningar. Avsnittet omfattar även Sveriges Radio AB (SR), Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR). Budgetförslagen avseende presstöd och MPRT redovisas under utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

13.2 Utgiftsutveckling

Tabell 13.1 Utgiftsutveckling inom Medier

Miljoner kronor

	Utfall 2017	Budget 2018 ¹	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
<i>Medier</i>						
11:1 Sändningar av TV Finland	14	10	10	10	10	10
11:2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen	3	4	4	4	3	3
11:3 Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet	0	0	0	0	0	0
11:4 Statens medieråd	22	22	22	23	23	22
11:5 Stöd till taltidningar	46	51	50	45	49	51
Summa Medier	85	87	86	82	85	87

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

13.3 Mål

Målen för medieområdet är att stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt att motverka skadlig mediepåverkan (prop. 2014/15:1 utg.omr. 17, bet. 2014/15:KrU6, rskr. 2014/15:96).

13.4 Resultatredovisning

13.4.1 Bedömningsgrunder

Bedömningen av resultatet inom medier utgår från

- utbetalat presstöd i form av driftsstöd och distributionsstöd, fördelat på antal tidningar,
- utbetalat utvecklingsstöd fördelat på antal projekt och nyhetstidningar,
- dagspressens ekonomiska resultat och övergripande utveckling,
- antalet taltidningar och abonnenter samt kostnadsutveckling,
- hur allmänhetens tillgång till public service-företagens utbud på olika plattformar utvecklats,
- hur tillgängligheten till tv-sändningar och public service-företagens utbud för personer med funktionsnedsättning utvecklats,
- om programföretagen i allmänhetens tjänst har uppfyllt sina public service-uppdrag enligt bedömning av granskningsnämnden för radio och tv,
- utvecklingen avseende ärenden om tillstånd respektive registrering av icke tillsynspliktig sändningsverksamhet gällande radio och tv,
- antalet ärenden i granskningsnämnden samt andelen fällande beslut, och
- insatser för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem mot skadlig mediepåverkan.

13.4.2 Resultat

Situationen för dagstidningar och andra nyhetsmedier

Under 2017 betalades sammanlagt ca 541 miljoner kronor ut i drifts-, distributions- och utvecklingsstöd. Detta är en ökning med 4 procent jämfört med 2016, vilket bl.a. beror på ökad utbetalning av utvecklingsstöd.

Tabell 13.2 Totalt utbetalat stöd till tidningar 2015–2017

<i>Miljoner kronor</i>			
	2015	2016	2017
Utbetalat Driftsstöd	436	463	474
Utbetalat Distributionsstöd	51	48	44
Utbetalat Utvecklingsstöd	-	8	23
Utbetalat stöd totalt	487	519	541

Sammanlagt utbetalades under 2017 driftsstöd med 474 miljoner kronor till 89 tidningar (jämfört med 463 miljoner kronor till 86 tidningar 2016). Under året har fem tidningar ökat sin utgivningsfrekvens, i vissa fall med flera utgivningsdagar, medan två tidningar har minskat sin utgivningsfrekvens. Stödet till endagstidningar har 2017 höjts genom ändrade bestämmelser i presstödsförordningen.

Under 2017 har distributionsstöd på sammanlagt 44,2 miljoner kronor betalats ut till 134 tidningar (jämfört med 48 miljoner kronor till 133 tidningar 2016). Som en följd av generell sjunkande upplagor har distributionsstödet sjunkit under flera år.

Under året inkom 137 ansökningar om utvecklingsstöd, varav 86 ansökningar från 51 tidningar bifölls. Ett flertal av ansökningarna rörde samarbetsprojekt mellan olika tidningar. Utvecklingsstöd har beviljats med sammanlagt 31,7 miljoner kronor. Totalt har 22,5 miljoner kronor betalats ut under 2017, vilket inkluderar tidigare åtaganden (jämfört med 7,6 miljoner kronor under 2016 då utvecklingsstödet infördes).

Tabell 13.3 Stöd fördelat på antal tidningar 2015–2017

Antal	2015	2016	2017
Dagstidningar med driftsstöd	87	86	89
Dagstidningar med distributionsstöd	137	133	134
Nyhetstidningar med utvecklingsstöd ¹	-	24	51

¹En nyhetstidning kan få utvecklingsstöd för flera olika insatser.

De svenska tidningsföretagen har under de senaste tio åren förlorat omkring en fjärdedel av sina intäkter. Samtidigt redovisade många av landets tidningsföretag under 2017 en stark tillväxt i försäljningen av digitala prenumerationer. Tillväxten kompenserade dock inte för nedgången för tryckta tidningar, vilket innebär att tidningsförsäljningen som helhet fortsatte att minska under året. Samtidigt som intäkterna har sjunkit har arbetet med att sänka kostnaderna för tidningsutgivningen intensifierats. Det innebär att flera tidningsföretag redovisade positiva resultat trots fallande intäkter.

För gruppen landsortstidningar med driftsstöd fortsatte den positiva tendens med stabiliserade resultatnivåer som inleddes under 2016. För flera av tidningarna i gruppen är dock den ekonomiska situationen att betrakta som utsatt, samtidigt som stödberoendet är fortsatt stort.

I takt med att de tryckta upplagorna minskar ökar den relativa kostnaden för distributionen av tidningar och 2017 har inom tidningsdistributionsbranschen präglats av arbetet med att möta denna utveckling.

Reklaminvesteringarna i svensk nyhetsjournalistik har minskat kraftigt på senare år trots en stark utveckling för den svenska reklammarknaden i allmänhet. Nästan en tredjedel av reklamintäkterna har försvunnit från journalistiken sedan 2008. Trenden ser ut att fortsätta.

Allt fler områden saknar journalistisk bevakning. I var fjärde kommun saknas en regelbundet bemannad redaktion och flera kommuner saknar helt redaktionell närvaro, se Mediastudiers årsbok 2016/2017 (Institutet för mediastudier 2017).

Regeringen har i mars 2018 lämnat propositionen Journalistik i hela landet (prop. 2017/18:154, bet. 2017/18:KU43, rskr. 2017/18:407) med förslag om två nya teknikneutrala former av mediestöd till allmänna nyhetsmedier från 2019. Det ena stödet avser att stärka lokal journalistik i områden som för

närvarande saknar eller har svag journalistisk bevakning. Det andra stödet är ett utvidgat innovations- och utvecklingsstöd. I propositionen föreslås också en förlängning och förstärkning av prestödet där driftsstödet höjs med 10 procent för hög- och medelfrekventa tidningar och distributionsstödet med 50 procent.

Taltidningar och prenumeranter

Taltidningar produceras med talsyntes och distribueras via internet. Myndigheten för tillgängliga medier (MTM) ansvarar för produktion och distribution. Utbudet av dagstidningar som ges ut som taltidningar har under 2017 ökat med två till 124 tidningar. Antalet prenumeranter fortsätter i likhet med de senaste åren att minska något samtidigt som antalet prenumerationer som innehas av en institution (till största delen bibliotek) ökar. Under året har MTM samverkat med ett antal tidningskoncerner för att öka antalet prenumeranter och få mer kunskap om en bredare målgrupps behov. De tidningar som ingått i projektet har uppvisat en något bättre prenumerantutveckling än de som inte varit med.

Tabell 13.4 Antal taltidningar och prenumeranter 2014–2017

	2014	2015	2016	2017
Antal taltidningar	109	113	122	124
Antal prenumeranter	5 013	4 644	4 440	4 273
-varav kvinnor	2 193	2 029	1 910	1 748
-varav män	2 467	2 290	2 150	2 076
-varav övriga ¹	353	325	380	449

Källa: Myndigheten för tillgängliga mediers årsredovisning 2017

¹Med övriga avses i huvudsak bibliotek och omsorgsverksamheter.

Sedan övergången till digital distribution av taltidningar har stora besparingar gjorts inom detta område. För 2017 ökade dock kostnaderna för taltidningsverksamheten med knappt tre procent.

Public service

De nuvarande sändningstillstånden för programföretagen Sveriges Radio AB (SR), Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildnings-

radio AB (UR) gäller fr.o.m. den 1 januari 2014 t.o.m. den 31 december 2019.

SR, SVT och UR redovisar varje år hur de fullgjort sina uppdrag i allmänhetens tjänst i de s.k. public service-redovisningarna. Redovisningarna granskas av granskningsnämnden för radio och tv vid Myndigheten för press radio och tv (MPRT) som bedömer om programföretagen uppfyllt sina public service-uppdrag.

Tillgång till public service-företagens utbud

SR sänder FM-radio i fyra rikstäckande programtjänster och 25 lokala kanaler. Totalt sändes 153 604 timmar i marknätet 2017 vilket är på motsvarande nivå som 2016. De webbexklusiva sändningarna (sändningar enbart över internet) har under samma tid däremot ökat från 18 804 till 22 700 timmar, vilket innebär en ökning med ca 21 procent.

Tabell 13.5 Sveriges Radios sändningar i marknätet per programkategori 2015–2017

Procent av total sändningstid

	2015	2016	2017
Nyheter	8,0	7,9	7,9
Samhälle	12,6	12,2	12,3
Livsstil	3,1	3,4	3,4
Kultur	7,6	7,5	7,4
Sport	1,7	1,9	1,9
Underhållning	4,7	4,8	4,8
Musik	60,8	60,9	61,0
Service	1,5	1,4	1,5
Total sändningstid i timmar	155 499	153 425	153 604

Källa: SR:s public service-redovisningar för 2015, 2016 och 2017

SVT sänder i fyra programtjänster som delas i fem kanaler: SVT1, SVT2, Barnkanalen, SVT24 och Kunskapskanalen som sänds i samarbete med UR. Kanalerna sänds via marknät, satellit och internet. Samtliga kanaler vidare-sänds via kabel och ip-tv. SVT1 och SVT2 sänds även i högupplöst kvalitet (hd-tv).

Totalt sändes 22 142 timmar i SVT:s kanaler i marknätet 2017 vilket är något lägre än 2016. Även antalet timmar som sänds exklusivt på webben var något lägre 2017 – 1 948 timmar jämfört med 2 180 timmar 2016.

Tabell 13.6 Sveriges Televisions sändningar i marknätet per programkategori (exklusive barnprogram) 2015–2017

Procent av total sändningstid

	2015	2016	2017
Fiktions	15	14	15
Underhållning	12	10	9
Sport	8	9	9
Kultur och musik	8	9	8
Fakta	40	40	41
Nyheter	8	9	8
SVT Forum	9	9	10
Total sändningstid i timmar	17 133	16 950	16 273

Källa: SVT:s public service-redovisning för 2017.

UR:s utbildnings- och folkbildningsprogram sänds i SR:s och SVT:s kanaler på sändningstider som fastställs i överenskommelser mellan företagen. År 2017 sändes 396 timmar av UR:s utbud i radio och 3 216 timmar i tv vilket innebär en marginell förändring mot föregående år. Drygt 80 procent av tv-sändningarna sändes i Kunskapskanalen. I radio sändes UR:s program i första hand i P1 och P4 Riks.

I syfte att göra programutbudet mer tillgängligt för publiken erbjuder samtliga programföretag ett omfattande utbud av program via olika internetbaserade plattformar och applikationer. Det handlar såväl om direktsändningar på webben av hela radio- och tv-kanaler som internetbaserade beställtjänster där både tidigare sända och webbexklusiva program tillgängliggörs. Verksamheten på internet har stöd i anslagsvillkoren där det framgår att företagen ska delta i den tekniska utvecklingen av produktions- och distributions-teknik och att det är nödvändigt att programföretagens kärnverksamhet tillgängliggörs på olika plattformar.

SR, SVT och UR når en mycket stor andel av befolkningen med sitt utbud. Det är fortfarande de traditionella sändningarna av tv och radio i marknätet som har den största räckvidden men det är de internetbaserade plattformarna som växer. Under 2017 tog 88 procent av befolkningen del av SVT:s utbud en vanlig vecka. Andelen som endast tog del av utbudet via traditionella plattformar uppgick till 41 procent, en minskning med drygt tio procentenheter sedan 2014. Samtidigt har andelen som enbart tar del av utbudet via internetbaserade plattformar ökat till 12 procent, från 7 procent 2014. Under 2017 nådde SR 80 procent av befolkningen i åldrarna 12–79 år en vanlig vecka, vilket är en

minskning med tre procentenheter från föregående år. Radiolyssnandet via marknätet är stabilt över tid och minskar inte på samma sätt som tv-tittandet i marknätet. Ökningen i de internetbaserade plattformarna är dock lika tydlig hos SR som hos SVT. Antalet starter på SR:s internetbaserade plattformar, som SR Play, har ökat med 10 procent under 2017. Även för UR ökar betydelsen av de internetbaserade plattformarna. Användningen av UR:s radioprogram på webben har ökat med 14 procent i jämförelse med 2016. Antalet streamingstarter av UR:s tv-program har ökat med 9 procent.

Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Utöver villkoren i sändningstillstånden ställs i särskilda beslut specifika krav på SVT och UR om tillgänglighet till tv-sändningar för personer med funktionsnedsättning. Den 12 december 2016 beslutade regeringen om nya villkor avseende tillgänglighet för perioden 2017–2019 som innebär en skärpning i förhållande till tidigare (Ku2016/02488/MF). Villkoren avser krav på textning, teckenspråkstolkning, uppläst text och syntolkning.

För tredje året i rad har SVT och UR under 2017 textat samtliga förproducerade program. SVT har dessutom textat 65 procent av de direktsända programmen, bl.a. alla riksnyhets-sändningar och direktsända barnprogram. UR har inte direktsänt några program under 2017.

Tabell 13.7 Tillgänglighetstjänster 2017

Procent av total sändningstid på svenska

	Krav 2017	SVT	UR
Textning förproducerade program	100	100,0	100,0
Textning direktsändning	65	65,0	-
Syntolkning	3	3,5	3,3
Teckenspråkstolkning	3	3,6	3,3

Källa: SVT:s och UR:s public service-redovisningar för 2017

De nya villkoren avseende tillgänglighet innebär att vid bedömningen av om kraven uppfyllts får programföretagen tillgodoräkna sig program som gjorts tillgängliga genom syn- och teckenspråkstolkning via beställ-tv upp till 30 procent av det totala kravet. Kravet för 2017 var att tre procent av de svenska programmen ska syntolkas respektive teckenspråkstolkas.

Enligt respektive public service-redovisning har både SVT och UR uppfyllt kraven.

Utbud på minoritetsspråk

Alla tre programföretagen har under tillståndsperioden årligen ökat sina sändningar på de nationella minoritetsspråken finska, samiska, meänkieli, romani chib och på teckenspråk. Det har även sänts program på jiddisch. Företagen har under tillståndsperioden utvecklat ett gemensamt index i syfte att stärka jämförbarheten i redovisningen och möjligheten att bedöma utvecklingen inom respektive minoritetsspråk och företag. Under 2017 sände SR 10 383 timmar på de nationella minoritetsspråken, SVT 805 timmar och UR 128 timmar. Sändningarna har ökat på alla minoritetsspråk i jämförelse med föregående år utom finska där antalet sända timmar minskar marginellt. Liksom tidigare år sänds flest timmar på finska. Minst antal timmar sänds på romani chib och meänkieli.

Granskningsnämndens bedömningar

Granskningsnämnden för radio och tv vid MPRT granskar årligen SR:s, SVT:s och UR:s public service-redovisningar. Utifrån dessa redovisningar bedömer nämnden om programföretagen har uppfyllt sina uppdrag i allmänhetens tjänst enligt sändningstillstånd, anslagsvillkor och beslut om tillgängliggörande av tv-sändningar för personer med funktionsnedsättning.

Granskningsnämnden anser att SR, SVT och UR vid en helhetsbedömning huvudsakligen har uppfyllt sina public service-uppdrag under 2017 (Ku2018/01419/MF). På några områden gör nämnden bedömningen att villkoren inte är uppfyllda, endast delvis är uppfyllda eller att det råder tveksamhet kring uppfyllelsen.

Till skillnad från föregående år anser nämnden att SR och SVT under 2017 har uppfyllt samtliga villkor avseende sändningar och utbud för barn och unga. Även UR har enligt nämnden uppfyllt villkoren utom när det gäller programverksamhet för äldre barn, vilket enligt UR definieras som barn i ålder 9–12 år.

Samtliga tre bolag anses ha uppfyllt villkoren avseende jämställdhet, mångfald och spegling. SVT anses dock enbart med viss tvekan ha uppfyllt kravet att programverksamheten som helhet ska bedrivas utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Nämnden efterfrågar en tydligare

redovisning liksom tydligare definitioner av centrala begrepp.

När det gäller villkoret att 55 procent av rikssändningarna ska produceras utanför Stockholm anser nämnden att SR och SVT – utifrån sina egna definitioner – uppfyllt kraven. Nämnden efterfrågar dock liksom tidigare år en gemensam definition av vad som utgör produktion utanför Stockholm.

UR bedöms med viss tvekan ha uppfyllt kravet på att vidga och utveckla bolagets utbildningsutbud. Nämnden påtalar att antalet producerade timmar sjunkit under tillståndsperioden. Samtidigt konstateras att utveckling och utvidgning inte nödvändigtvis måste innebära att antalet sända och producerade timmar ökar. UR redovisar bl.a. att de gjort en omprioritering av resurser från vuxenprogram till barn- och ungdomsprogram, satsat på färre men mer resurskrävande produktioner baserade på större kunskap om användarnas behov och lagt ökade resurser på att tillgängliggöra fler program under längre perioder för fler användare via UR Play och UR Skola.

Liksom föregående år framför nämnden kritik mot SVT:s redovisning av kommersiella samarbeten och de intäkter dessa genererat. Nämnden välkomnar att årets redovisning något mer ingående beskriver kommersiella samarbeten i samband med bl.a. Melodifestivalen men konstaterar samtidigt att redovisningen fortfarande inte är tillräcklig för att insynen i verksamheten ska stärkas. Nämnden anser inte heller att SVT fullt ut uppfyllt kravet på att sidoverksamheter ska bära sina egna kostnader.

Såväl SVT som UR anses – utifrån bolagens egna tolkningar av vilka programtjänster som omfattas av kraven – ha uppfyllt villkoren avseende tillgängliggörande av tv-sändningar för personer med funktionsnedsättning. SVT har dock enbart med viss tvekan uppfyllt kravet att prioritera tillgängligheten till program för barn och unga med funktionsnedsättning.

Tillgodoräknande av verksamhet på internet

Villkoren i public service-företagens uppdrag i de delar som avser programutbudet omfattar av grundlagsskäl enbart sändningarna i marknätet. Granskningsnämndens uppföljning av innehållsdelen av uppdragen utgår därför i princip uteslutande från den verksamhet som programbolagen bedrivit i marknätet. De verksamheter som programföretagen bedriver på andra

plattformar, t.ex. via internet, beaktas därför inte vid bedömningen av uppfyllelsen av villkoren. I propositionen Bildning och tillgänglighet – radio och tv i allmänhetens tjänst 2014–2019 (prop. 2012/13:164) bedömde regeringen att regleringen av programbolagens verksamhet inte kan anses helt ändamålsenlig eftersom verksamheten på internet inte kan regleras och därmed inte granskas. Vid behandlingen av propositionen gav riksdagen regeringen tillkänna att den ska överväga en förändring som gör det möjligt för programföretagen att inom ramen för nuvarande reglering i praktiken få tillgodoräkna sig verksamhet på internet som en del av public service-uppdraget (bet. 2013/14:KrU3 punkt 1, rskr. 2013/14:60).

I slutbetänkandet från den parlamentariska public service-kommittén Ett oberoende public service för alla – nya möjligheter och ökat ansvar (SOU 2018:50) som överlämnades till regeringen den 19 juni 2018 föreslår kommittén att tillståndsvillkoren i huvudsak ska uppfyllas i marknätet men att ett visst tillgodoräknande ska kunna göras för den verksamhet som bedrivs på internet. Betänkandet har varit på remiss och ärendet bereds nu i Regeringskansliet.

Regeringen har även i juni 2018 beslutat om direktiv till en grundlagsutredning som bl.a. ska överväga om det finns skäl att möjliggöra villkor för public service som är oberoende av om sändningen eller tillhandahållandet sker genom tråd eller på annat sätt (dir. 2018:51).

Regeringen bedömer att riksdagens tillkännagivande avseende tillgodoräknande av verksamhet på internet inte är slutbehandlat.

Andra tillståndspliktiga radio och tv-sändningar än public service

Den 28 juni 2017 slutredovisade Post- och telestyrelsen (PTS) regeringens uppdrag om en ny frekvensplan för de frekvenser som används för analog kommersiell radio (Ku2017/01629/MF). Sedan ändringar i radio- och tv-lagen (2010:696), som bl.a. möjliggör större sändningsområden, trätt i kraft den 1 augusti 2017 kunde MPRT under hösten 2017 för första gången meddela nationella tillstånd för analog kommersiell radio. Tre sökande – Bauer Media AB, RBS Broadcasting AB och Kilohertz AB – gavs tillstånd för perioden 1 augusti 2018 – 31 juli 2026. När de nationella tillstånden

meddelats fanns utrymme för 35 regionala/lokala tillstånd i 21 områden. Tillståndshavarna ska betala sändningsavgifter på sammanlagt drygt 1,3 miljarder kronor för perioden.

Vid årsskiftet var antalet sändningstillstånd för analog kommersiell radio 103, samma som 2016 (100 vid årsskiftet 2015).

Antalet sändningstillstånd för marksänd tv, liksom antalet programtjänster, var också oförändrat jämfört med 2016, 23 respektive 53 (26 respektive 56 under 2015).

Intresset för att sända närradio fortsatte att minska. Antalet tillståndshavare uppgick under året till 663, att jämföra med 687 under 2016 och 721 under 2015.

Utvecklingen av icke tillståndspliktig sändningsverksamhet och beställ-tv-tjänster

Satellitsändningar, trådsändningar och beställ-tv-tjänster kräver inte sändningstillstånd men ska registreras hos MPRT. I trådsändningar ingår kabel-tv och webbsändningar av radio och tv. Tidigare redovisade myndigheten endast anmälda kabel-tv-sändningar. Eftersom radio- och tv-sändningar i allt högre grad sker via internet har myndigheten i årsredovisningen för 2017 valt att redovisa anmälda trådsändningar samlat. I januari 2018 gav regeringen MPRT i uppdrag att beskriva tekniken för distribution av ljudradio- och tv-program via internet och vilka sändningar som sker genom tråd respektive på annat sätt än genom tråd. Myndighetens rapport Distribution via internet – Trådburen respektive trådlös distribution av program redovisades den 9 maj 2018 (Ku2018/0098/MF). Myndigheten uppskattar att den största andelen av internet-distributionen av program för närvarande sker genom tråd.

Tabell 13.8 Icke-tillståndspliktig sändningsverksamhet och beställ-tv-tjänster 2015–2017

	2015	2016	2017
Programtjänster, satellit	68	66	59
Trådsändningar	-	-	418 ¹
Kabel-tv	84	77	-
Lokala kabelsändar-organisationer	21	19	20
Beställ-tv	52	59	64

¹Fr.o.m. 2017 görs ingen uppdelning mellan kabel-tv och annan trådsändning, utan all trådsändning – både radio och tv – redovisas samlat.

Tillsyn

Antalet anmälningar till granskningsnämnden för radio och tv uppgick till 2 437, vilket är färre än föregående år (3 534). Anmälningarna 2017 avsåg dock fler olika program och inslag, och resulterade i fler granskningsärenden än året innan.

Tabell 13.9 Antalet diarieförda granskningsärenden 2015–2017

Antalet ärenden fördelade på ärendetyp

	2015	2016	2017
Granskningsärenden totalt			
(kan avse flera anmälningar)	1 446	1 472	1 560
Varav anmälningar	1 413	1 432	1 543
Varav egna initiativ	33	30	17
Ärenden avseende SR, SVT och UR	1 222	1 214	1 233

Antalet granskningsärenden avseende beställ-tv, som ökade mycket kraftigt under 2016 (från 2 stycken 2015 till 28 stycken 2016), minskade till 5 stycken under 2017.

Tabell 13.10 Utgången i granskningsärenden 2015–2017

	2015	2016	2017
Avgjorda ärenden totalt	1 328	1 299	1 568
Varav ej prövade och övrigt	762	758	1009
Varav friande	505	459	505
varav friande med kritik	11	14	15
varav fällande	50	68	39

MPRT har följt upp hur skyldigheterna att göra tv-sändningar tillgängliga för personer med funktionsnedsättning uppfyllts under perioden 1 juli 2016–30 juni 2017. Vid uppföljningen

uppfylldes kraven av 83 programtjänster, jämfört med 43 programtjänster vid förra uppföljningen avseende perioden 1 juli 2015–30 juni 2016. Uppföljningen visar också att TV4, som har striktare krav för vissa av sina programtjänster, tillgängliggör alltfler av sina tv-program.

Skydd av barn och unga mot skadlig mediepåverkan

Statens medieråd verkar på olika sätt för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem från skadlig mediepåverkan.

Den 1 mars 2017 trädde ändringar i lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt i kraft. Ändringarna syftade till att öka utbudet av film för barn och unga genom att avskaffa avgifter för fastställande av åldersgränser samt utvidga ledsagarregeln till femton år. Statens medieråds uppföljning av lagändringarnas effekt visar att antalet filmer som lämnas för granskning, särskilt s.k. smala filmer, har ökat. Antalet överklaganden av beslut har under 2017 varit endast ett, vilket är det lägsta antalet sedan myndighetens tillkomst 2011.

Statskontorets analys av Statens medieråd visar bl.a. att vissa aspekter av regeringens styrning av myndigheten samt myndighetens interna styrning, särskilt när det gäller arbetet med medie- och informationskunnighet, behöver förbättras (Ku2017/02229/MF).

Forskning och dokumentation om medieutvecklingen

Regeringen och allmänheten behöver aktuell information och adekvata underlag om medieutvecklingen för att kunna fatta välgrundade beslut. Nordiskt informationscenter för medie- och kommunikationsforskning (Nordicom) vid Göteborgs universitet kartlägger den svenska medieutvecklingen, bl.a. genom att årligen genomföra undersökningen Mediebarometern. För att säkerställa fortsatt god representativitet i undersökningen genomfördes 2017 en större metodologisk översyn av undersökningen, vilken bedöms leda till bättre kvalitet på framtida undersökningar.

MPRT och Statens medieråd genomförde på uppdrag av regeringen en kartläggning av större

insatser på nationell, regional och lokal nivå av myndigheter och andra institutioner avseende medie- och informationskunnighet (MIK) och digital kompetens (Ku2017/01610/MF). Kartläggningen visar att en rad olika aktörer arbetar med frågan för olika målgrupper och på olika nivåer. Nordicom fick i uppdrag att, med utgångspunkt i kartläggningen, ta fram ytterligare kunskapsunderlag. Underlaget presenterades och diskuterades vid en MIK-konferens den 30 maj 2018.

Internationellt arbete

Europeiska unionen

Förhandlingar har pågått 2017 med anledning av Europeiska kommissionens förslag till reviderat direktiv om audiovisuella medietjänster (AV-direktivet). En av de viktigaste frågorna är en utvidgning av direktivets regler till att också gälla s.k. videodelningsplattformar med användargenererat audiovisuellt innehåll. En uppgörelse mellan rådet och parlamentet om innehållet i direktivet nåddes våren 2018. Efter att de formella besluten fattats i båda institutionerna under oktober och november förväntas direktivet träda i kraft i december 2018.

Europarådet

Sverige har, liksom tidigare, tagit aktiv del av arbetet inom styrkommittén för media och informationssamhället (CDMSI). Europarådets arbete inom sektorn inriktas på att främja yttrandefriheten, fria medier, mediemångfald och ett fritt informationsflöde.

Under andra halvåret 2016 och helåret 2017 har två expertgrupper arbetat med rekommendationer till ministerkommittén gällande mediepluralism och mellanhänder på internet (Internet Intermediaries).

Unesco

Sverige var ledamot av Unescos styrelse under perioden 2014–2017. Följande frågor har varit prioriterade: Unescos roll i genomförandet av relevanta mål i Agenda 2030 för hållbar utveckling (främst mål 16.10), situationen för kvinnliga journalister samt att uppmuntra Unescos medlemsstater att, med stöd av Unesco, stärka kapaciteten för skydd av journalister och motverka straffrihet. Kulturministern har även deltagit i arrangemang internationellt för att bidra till Unescos arbete

samt informera om den svenska handlingsplanen ”Till det fria ordets försvar” i syfte att belysa ett nationellt exempel på genomförande av UN Plan of action for the safety of journalists and the issue of impunity. Vid Unescos generalkonferens hösten 2017 valdes Sverige in i styrelsen för Unescos internationella program för medieutveckling (Intergovernmental Council of International Programme for Development of Communication, IPDC) för perioden 2017–2021. Den nya svenska Unescostrategin för perioden 2018–2021 (U2018/01141/AI) betonar att särskild vikt ska läggas på motvindsfrågor där Sverige bedöms kunna göra global skillnad som till exempel frågan om journalisters säkerhet.

13.5 Budgetförslag

13.5.1 11:1 Sändningar av TV Finland

Tabell 13.11 Anslagsutveckling 11:1 Sändningar av TV Finland

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2017	13 620	7 600	
2018	Anslag	9 721 ¹	9 604
2019	Förslag	9 721	
2020	Beräknat	9 853 ²	
2021	Beräknat	9 992 ³	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 9 721 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 9 721 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Sverigefinska Riksförbundet för sändningar av TV Finland.

Regeringens överväganden

Tabell 13.12 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 11:1 Sändningar av TV Finland

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	9 721	9 721	9 721
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²		132	271
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	9 721	9 853	9 992

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

Regeringen föreslår att 9 721 000 kronor anvisas under anslaget 11:1 *Sändningar av TV Finland* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 9 853 000 kronor respektive 9 992 000 kronor.

13.5.2 11:2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen

Tabell 13.13 Anslagsutveckling 11:2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2017	3 252		
2018	Anslag	3 817 ¹	3 817
2019	Förslag	3 842	
2020	Beräknat	3 390 ²	
2021	Beräknat	3 438 ³	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 3 339 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 3 339 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för information om forskningsresultat för att utarbeta mediestatistik och dokumentera ägar- och marknadsförhållanden inom svenska massmedier vid den svenska avdelningen av Nordiskt informationscenter för Medie- och Kommunikationsforskning (Nordicom).

Regeringens överväganden

Tabell 13.14 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 11:2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	3 817	3 817	3 817
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	25	84	139
Beslut		-511	-518
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	3 842	3 390	3 438

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

Regeringen föreslår att 3 842 000 kronor anvisas under anslaget 11:2 *Forskning och dokumentation om medieutvecklingen* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 3 390 000 kronor respektive 3 438 000 kronor.

13.5.3 11:3 Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet

Tabell 13.15 Anslagsutveckling 11:3 Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet

Tusental kronor

			Anslags-sparande	
2017	Utfall	373		110
2018	Anslag	483 ¹	Utgifts-prognos	477
2019	Förslag	483		
2020	Beräknat	483		
2021	Beräknat	483		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Europeiska audiovisuella observatoriet.

Regeringens överväganden

Tabell 13.16 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 11:3 Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	483	483	483
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	483	483	483

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 483 000 kronor anvisas under anslaget 11:3 *Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 483 000 kronor respektive 483 000 kronor.

13.5.4 11:4 Statens medieråd

Tabell 13.17 Anslagsutveckling 11:4 Statens medieråd

Tusental kronor

			Anslags-sparande	
2017	Utfall	21 767		-163
2018	Anslag	22 310 ¹	Utgifts-prognos	21 881
2019	Förslag	22 525		
2020	Beräknat	22 844 ²		
2021	Beräknat	22 076 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 22 525 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 21 498 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statens medieråds förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 13.18 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 11:4 Statens medieråd

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	22 310	22 310	22 310
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	215	534	820
Beslut			-1 054
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	22 525	22 844	22 076

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

Regeringen föreslår att 22 525 000 kronor anvisas under anslaget 11:4 *Statens medieråd* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 22 844 000 kronor respektive 22 076 000 kronor.

13.5.5 11:5 Stöd till taltidningar

Tabell 13.19 Anslagsutveckling 11:5 Stöd till taltidningar

Tusental kronor

År	Utfall	Belopp	Anslags- sparande	Belopp
2017	Utfall	46 203		11 353
2018	Anslag	50 556 ¹	Utgifts- prognos	49 949
2019	Förslag	44 956		
2020	Beräknat	48 856		
2021	Beräknat	51 356		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till taltidningar. Anslaget får även användas för vissa förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 13.20 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 11:5 Stöd till taltidningar

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	54 556	54 556	54 556
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-9 600	-5 700	-3 200
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	44 956	48 856	51 356

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget minskas med 5 100 000 kronor för 2019, 8 700 000 kronor för 2020 och 6 200 000 kronor för 2021 för att finansiera ökade kostnader för vissa myndigheter för att hantera den nya individuella public service-avgiften (prop. 2017/18:261). De principer som tillämpas vid utformningen av denna proposition innebär vidare att anslaget minskas med 4 500 000 kronor för 2019 för att finansiera en ökning av anslaget 10:1 *Filmstöd*.

Minskningarna bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras under anslaget i någon större utsträckning.

Regeringen föreslår att 44 956 000 kronor anvisas under anslaget 11:5 *Stöd till taltidningar* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 48 856 000 kronor respektive 51 356 000 kronor.

13.5.6 Radio och tv i allmänhetens tjänst

Medelsberäkningar för 2019

Regeringens förslag: Från public service-kontot tilldelas Sveriges Radio AB 3 016 800 000 kronor, Sveriges Television AB 4 942 300 000 kronor och Sveriges Utbildningsradio 436 400 000 kronor för 2019.

Skälen för regeringens förslag: Medelstilldelningen till SR, SVT och UR har räknats upp med 2 procent i förhållande till 2018 i enlighet med riksdagens beslut med anledning av

propositionen Bildning och tillgänglighet – radio och tv i allmänhetens tjänst 2014–2019 (prop. 2012/13:164, bet. 2013/14:KrU3, rskr. 2013/14:60).

Den 24 maj 2018 beslutade regeringen om propositionen Långsiktig finansiering och stärkt oberoende för public service (prop. 2017/18:261). I propositionen föreslås att den nuvarande radio- och tv-avgiften ersätts av en individuell public service-avgift. Förändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

Under förutsättning att riksdagen beslutar i enlighet med regeringen förslag kommer den nya individuella public service-avgiften att tas in av Skatteverket och avgiftsintäkterna föras över till ett särskilt konto i Riksgäldskontoret som förvaltas av Kammarkollegiet. Kammarkollegiet kommer ansvara för att betala ut medel från kontot till verksamhet som finansieras med public service-avgift. Utbetalningarna ska stämma överens med den tilldelning av avgiftsmedel som riksdagen beslutat om.

Som framgår av regeringens förslag om en ny individuell public service-avgift kommer Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB) att avvecklas. Till följd av avvecklingen förväntas kostnaden för verksamheten att bli lägre 2019 än föregående år. RIKAB:s kostnader för 2019 har inte kunnat beräknas i förväg. Förslaget till medelstillelning till SR, SVT och UR för 2019 har därför inte justerats med anledning av detta. SR, SVT och UR ska i stället i samband med public service-redovisningarna för 2019 särredovisa kostnaden för verksamheten vid RIKAB under 2019. Den besparing avvecklingen innebär för företagen under 2019 ska återföras till public service-kontot.

Tabell 13.21 Medelstillelning för SR, SVT och UR 2019

Kronor

Sveriges Radio	3 016 800 000
Sveriges Television	4 942 300 000
Sveriges Utbildningsradio	436 400 000
Summa	8 395 500 000

Kredit på rundradiokontot

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2019 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som uppgår till högst 250 000 000 kronor för att täcka ett underskott på rundradiokontot.

Skälen för regeringens förslag: Som framgår av förslagen i propositionen Långsiktig finansiering och stärkt oberoende för public service (prop. 2017/18:261) kommer statens avtal med RIKAB att sägas upp. Verksamheten kommer därmed successivt att avvecklas under 2019 och rundradiokontot avslutas. Avvecklingen innebär bl.a. att de återstående avgiftsärenden som är kopplade till rundradiokontot ska hanteras.

Vid ingången av 2018 hade rundradiokontot ett underskott på 219 miljoner kronor. För att hantera återstående avgiftsärenden krävs därför att en kredit beviljas fram till dess att kontot avslutas. När kontot avslutas förs det eventuella underskottet över till det nya public service-kontot (se vidare i avsnittet om Kredit på public service-kontot).

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att riksdagen bemyndigar regeringen att för 2019 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som uppgår till högst 250 000 000 kronor för att täcka ett underskott på rundradiokontot.

Kredit på public service-kontot

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2019 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som uppgår till högst 250 000 000 kronor för att täcka ett underskott på public service-kontot.

Skälen för regeringens förslag: I samband med att RIKAB avvecklas och rundradiokontot avslutas kommer det underskott som beräknas att återstå på rundradiokontot att föras över till public service-kontot. Public service-kontot bör därför beviljas en kredit för att hantera underskottet från det tidigare finansierings-systemet för public service.

Den nyttjade krediten ska återbetalas inom ramen för public service-kontot. I propositionen Långsiktig finansiering och stärkt oberoende för public service (prop. 2017/18:261) gör regeringen bedömningen att underskottet i rundradiokontot på ett par års sikt kommer att täckas av de medel som kommer att komma in från obetalda radio- och tv-avgifter enligt nuvarande system. Enligt uppgift från Kronofogdemyndigheten har myndigheten de senaste åren drivit in runt 157–158 miljoner kronor per år i obetalda radio- och tv-avgifter. Preskriptionstiden för obetalda radio- och tv-avgifter är fem år. Dessutom bedöms avgiftsintäkterna från public service-avgifterna de kommande åren bli något högre än vad som krävs för att täcka programföretagens medeltilldelning. Även det skapar förutsättningar för att hantera underskottet från rundradiokontot.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att riksdagen bemyndigar regeringen att för 2019 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som uppgår till högst 250 000 000 kronor för att täcka ett underskott på public service-kontot.

14 Ungdomspolitik

14.1 Omfattning

Ungdomspolitiken omfattar frågor om ungas levnadsvillkor. Politikområdet inrymmer bl.a. statsbidrag och särskilda insatser för ungdomar som varken arbetar eller studerar och visst övrigt stöd till nationell och internationell ungdomsverksamhet. Arbetet med ungdomspolitiken är

sektorsövergripande. Alla statliga beslut och insatser som berör ungdomar mellan 13 och 25 år bör ha ett ungdomsperspektiv. Det ungdomspolitiska arbetet förutsätter insatser på såväl nationell, regional och lokal som internationell nivå. Till området hör Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF).

14.2 Utgiftsutveckling

Tabell 14.1 Utgiftsutveckling inom Ungdomspolitik

Miljoner kronor

	Utfall 2017	Budget 2018 ¹	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
<i>Ungdomspolitik</i>						
12:1 Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor	42	44	44	42	43	43
12:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	241	243	240	243	243	243
12:3 Särskilda insatser inom ungdomspolitiken	35	85	84	35	10	10
Summa Ungdomspolitik	318	372	368	321	296	297

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

14.3 Mål för området

Målet för alla statliga beslut och insatser som berör ungdomar mellan 13 och 25 år är att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen (prop. 2013/14:191, bet. 2013/14:KrU9, rskr. 2013/14:354).

14.4 Resultatredovisning

Det övergripande målet för ungdomspolitikerna omfattar alla statliga beslut och insatser som berör ungdomar. Därav följer att detta politikområde är ett av flera som ska bidra till målfyllnaden för ungdomspolitikerna. En översiktlig bild av målfyllnaden tecknas inledningsvis genom indikatorer och bedömningsgrunder som även berör andra politikområden, eftersom det är ett samlat ansvar att målet för ungdomspolitikerna nås (se avsnitt 14.4.2). Resultatuppföljningen för ungdomspolitikerna fokuserar främst på resultat från insatser inom det egna politikområdet (se avsnitt 14.4.3). I propositionen 2013/14:191 Med fokus på unga – en politik för goda levnadsvillkor, makt och inflytande beskrivs utgångspunkter för det övergripande målet. Att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor innebär att samhället ska skapa goda levnadsvillkor för individen med utgångspunkt i ungdomars rätt att åtnjuta de mänskliga rättigheterna såsom de uttrycks i grundlagarna och i Sveriges konventionsåtaganden på området. Individen ska ha tillgång till utbildning, arbete, bostad, hälsa, trygghet, kultur och fritid, sitt språk, möjlighet till delaktighet och inflytande samt ett liv fritt från diskriminering. Begreppet makt används i målet i betydelsen individens förutsättningar och möjligheter att forma sitt eget liv, vilket är beroende av goda levnadsvillkor. Inflytande över samhällsutvecklingen innebär en uttalad målsättning att ungdomar ska finnas med i samhällsbyggandet och att ungdomar har en uttalad rätt till inflytande (prop. 2013/14:191, bet. 2013/14:KrU9, rskr. 2013/14:354).

14.4.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

I budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1 utg.omr. 17, bet. 2015/16:KrU1, rskr. 2015/16:83) angavs tre prioriteringar inom ramen för det övergripande ungdomspolitiska målet. Dessa har syftat till att fokusera insatserna för att uppnå det övergripande målet. De tre prioriteringarna är ungas etablering i arbets- och samhällslivet (främst arbete, utbildning och bostad), ungas fritid, organisering och välmående samt ungas makt och delaktighet. Uppföljningen av goda levnadsvillkor fokuserar på ett urval av indikatorer som belyser ungas etablering. Dessa indikatorer är:

- Andel unga (16–24 år) som inte studerar och inte har fullföljt en utbildning motsvarande minst 2-årig gymnasieutbildning.
- Andel unga (15–24 år) som varken arbetar eller studerar (NEET).
- Mediantid i arbetslöshet bland unga inskrivna på Arbetsförmedlingen (16–24 år).
- Andel unga (20–24 år) som bor kvar i föräldrahemmet.
- Andel unga (16–24 år) som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som bra.

Uppgifterna för respektive indikator är hämtade från olika myndigheters register och finns sammanställda på hemsidan www.ungidag.se. För vissa uppgifter saknas statistik för 2017. Till skillnad från tidigare år redovisas nu ett mått på unga som varken arbetar eller studerar som baseras på SCB:s arbetskraftsundersökning (AKU) i stället för registerdata som sammanställts av Temagruppen för unga i arbetslivet. Siffrorna är därför inte direkt jämförbara med de som presenterats i budgetpropositioner för tidigare år. Utöver indikatorerna presenteras bedömningsgrunder relaterade till ungas fritidsaktiviteter, ungas politiska intresse och engagemang och ungas förtroende för riksdag och regering. Uppgifterna hämtas från studier och rapporter som bl.a. tas fram inom ramen för det ungdomspolitiska uppföljningssystemet samt genom särskilda uppdrag.

Ungdomspolitikerna är tvärsektorieell och har kopplingar till flera andra utgiftsområden.

Därför finns resultat som påverkar ungas levnadsvillkor även under flera andra utgiftsområden i statens budget, såsom t.ex. utgiftsområdena 9, 13, 14, 15, 16 och övriga delar av 17.

Ungdomspolitikens sektorsövergripande karaktär framgår även av att ungdomar lyfts som en viktig målgrupp i de tvärsektoriella program och strategier som har tagits fram under mandatperioden. I mars 2017 antog regeringen ett brottsförebyggande program, Tillsammans mot brott, och informerade riksdagen om detta (skr. 2016/17:126). I det fastlås bl.a. vikten av att ungdomar betraktas som en mångfald av individer och att de inkluderas i beslutsprocesser (se vidare utg.omr. 4, avsnitt Brottsförebyggande arbete). I juni 2018 antogs regeringens långsiktiga strategi för att minska och motverka segregation för perioden 2018–2028, som bl.a. behandlar vikten av en meningsfull fritid för unga (se vidare utg.omr. 13, avsnitt Åtgärder mot segregation).

14.4.2 Resultat

Indikator: Andel unga (16–24 år) som inte studerar och inte har fullföljt en utbildning motsvarande minst 2-årig gymnasieutbildning

Personer som saknar gymnasieutbildning löper större risk för svårigheter med etablering på arbetsmarknaden än personer med gymnasieutbildning. Andelen unga i åldern 16–24 år som inte studerade och inte hade fullföljt en utbildning motsvarande minst 2-årig gymnasieutbildning var 7,2 procent 2016. Andelen var högre bland unga män än bland unga kvinnor. Se tabell 14.2.

Tabell 14.2 Andel unga (16–24 år) som inte studerar och inte har fullföljt en utbildning motsvarande minst 2-årig gymnasieutbildning, procent

År	Kvinnor	Män	Riket
2014	5,9	8,2	7,1
2015	5,9	8,1	7,0
2016	6,0	8,3	7,2

Källa: ungidag.se. Uppgifterna är hämtade från utbildningsregistret och registret för personer i utbildning.

En högre andel utrikes födda unga i åldern 16–24 år studerade inte och var utan minst 2-årig gymnasieutbildning (11,6 procent) jämfört med unga födda i Sverige (6,2 procent). I båda grupperna var andelen högre bland unga män än bland unga kvinnor. Andelen bland utrikes

födda unga kvinnor var 10,1 procent och 12,9 procent bland utrikes födda unga män. Se tabell 14.3.

Tabell 14.3 Andel unga (16–24 år) födda i Sverige eller utrikes födda som inte studerar och inte har fullföljt en utbildning motsvarande minst 2-årig gymnasieutbildning, procent

	2014	2015	2016
Unga födda i Sverige	6,4	6,3	6,2
Utrikes födda unga	11,4	11,0	11,6
Utrikes födda unga kvinnor	10,0	9,8	10,1
Utrikes födda unga män	12,6	12,1	12,9

Källa: ungidag.se. Uppgifterna är hämtade från utbildningsregistret och registret för personer i utbildning.

Indikator: Andel unga (15–24 år) som varken arbetar eller studerar (NEET)

Personer som inte är sysselsatta, och som inte heller deltar i någon form av utbildning, definieras enligt Arbetskraftsundersökningen (AKU) som att de varken arbetar eller studerar. Andelen unga i åldern 15–24 år som varken arbetar eller studerar uppgick 2017 till 6,2 procent. Detta innebär att ca 71 000 ungdomar i åldern 15–24 år varken arbetade eller studerade 2017. Det är den lägsta andelen under perioden 2007–2017 och mer än tre procentenheter lägre än 2009. Se tabell 14.4.

Tabell 14.4 Andel unga (15–24 år) som varken arbetar eller studerar (NEET), procent

År	Kvinnor	Män	Riket
2007	7,5	7,4	7,4
2008	8,1	7,3	7,7
2009	9,4	9,7	9,5
2010	7,5	7,8	7,7
2011	7,5	7,6	7,6
2012	7,8	7,9	7,9
2013	7,2	7,8	7,5
2014	6,8	7,6	7,2
2015	6,5	6,9	6,7
2016	6,1	6,9	6,5
2017	6,2	6,1	6,2

Källa: Statistiska Centralbyrån (SCB). Arbetskraftsundersökningen, AKU.

Totalt sett är det något färre unga män (6,1 procent) än unga kvinnor (6,2 procent) som varken arbetar eller studerar. I gruppen utrikes födda ungdomar är skillnaderna mellan könen större, där 7,2 procent av utrikes födda unga

män varken arbetar eller studerar jämfört med 12 procent för utrikes födda unga kvinnor. Skillnaderna har ökat sedan 2016. Se tabell 14.5.

Tabell 14.5 Andel unga (15–24 år) födda i Sverige eller utrikes födda som varken arbetar eller studerar, procent

	2015	2016	2017
Unga födda i Sverige	6,2	6,0	5,5
Utrikes födda unga	9,8	9,6	9,5
Utrikes födda unga kvinnor	12,1	10,8	12,0
Utrikes födda unga män	7,8	8,4	7,2

Källa: Statistiska Centralbyrån (SCB). Arbetskraftsundersökningen, AKU.

Indikator: Mediantid i arbetslöshet bland unga inskrivna på Arbetsförmedlingen (16–24 år)

Mediantiden i arbetslöshet för arbetslösa 16–24 år som är inskrivna på Arbetsförmedlingen har sedan 2011 ökat för både unga kvinnor och unga män. År 2017 uppgick mediantiden till 154 dagar att jämföra med 2011 då mediantiden var 134 dagar. År 2017 uppgick mediantiden till 154 dagar för unga kvinnor och 153 dagar för unga män. Mediantiden i arbetslöshet för inskrivna arbetslösa har ökat för både unga kvinnor och unga män under de senaste tre åren, se tabell 14.6.

Tabell 14.6 Mediantid i arbetslöshet bland unga inskrivna på Arbetsförmedlingen (16–24 år), antal dagar

År	Kvinnor	Män	Riket
2015	143	142	142
2016	149	144	145
2017	154	153	154

Källa: ungidag.se. Uppgifterna lämnas av Arbetsförmedlingen och är hämtade från myndighetens registerdatabas.

Indikator: Andel unga (20–24 år) som bor kvar i föräldrahemmet

Andelen unga 20–24 år som bor kvar i föräldrahemmet har ökat från 38,2 procent 2012–2013 till 43,8 procent 2016–2017. Störst ökning återfinns i gruppen unga kvinnor där siffran stigit från 32,5 procent till 41 procent. Det är dock fortfarande vanligast att unga män bor kvar i föräldrahemmet, men denna siffra har under en tid legat relativt konstant. Åren 2016–2017 bodde 46,6 procent av de unga männen kvar hemma, vilket är ungefär samma andel som åren 2012–2013. Se även tabell 14.7.

Tabell 14.7 Andel unga (20–24 år) som bor kvar i föräldrahemmet, procent

År	Kvinnor	Män	Riket
2012–2013	32,5	43,4	38,2
2014–2015	38,3	45,0	41,7
2016–2017	41,0	46,6	43,8

Källa: ungidag.se. Uppgifter från Statistiska centralbyrån (SCB).

Det är i dag vanligare att unga med utländsk bakgrund, dvs. individer som är utrikes födda eller inrikes födda med två utrikes födda föräldrar, bor kvar längre i föräldrahemmet än unga med svensk bakgrund, men skillnaderna har minskat. Med svensk bakgrund åsyftas individer som antingen är inrikes födda med en inrikes och en utrikes född förälder eller inrikes födda med två inrikes födda föräldrar. Åren 2016–2017 bodde 45,5 procent av unga 20–24 år med utländsk bakgrund kvar i föräldrahemmet jämfört med 43,1 procent av unga med svensk bakgrund. Se även tabell 14.8.

Tabell 14.8 Andel unga (20–24 år) med svensk respektive utländsk bakgrund som bor kvar i föräldrahemmet, procent

År	2012–2013	2014–2015	2016–2017
Unga med svensk bakgrund	36,8	40,0	43,1
Unga med utländsk bakgrund	46,1	49,0	45,5

Källa: ungidag.se. Uppgifter från Statistiska centralbyrån (SCB).

Indikator: Andel unga (16–24 år) som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som bra

De flesta unga bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som bra. För 2016 uppgick andelen till 82,5 procent, vilket kan jämföras med 84,2 procent 2015. Fler unga män än unga kvinnor bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som bra. Skillnaderna mellan könen har ökat något. Se även tabell 14.9.

Tabell 14.9 Andel unga (16–24 år) som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som bra, procent

År	Kvinnor	Män	Riket
2014	78,5	84,1	81,4
2015	80,7	87,2	84,2
2016	78,2	86,6	82,5

Källa: ungidag.se. Uppgifter från Statistiska centralbyrån (SCB).

År 2016 var andelen unga män som begick självmord (12,4 av 100 000 individer) nästan dubbelt så stor som andelen unga kvinnor (6,6 av 100 000 individer). Andelen unga kvinnor med psykosomatiska symptom är betydligt högre än andelen unga män (64 procent bland unga kvinnor och 47 procent bland unga män 2015).

Bedömningsgrund: Ungas fritidsaktiviteter

Ungas socioekonomiska bakgrund präglar deras val av fritidsaktiviteter. I en undersökning från 2017 (Barns och ungas kulturaktiviteter, Kulturfakta 2017:5) konstaterar Myndigheten för kulturanalys att unga till föräldrar med längre utbildning i högre utsträckning deltar i olika kulturaktiviteter jämfört med unga till föräldrar med kortare utbildning. Det är också vanligare att unga med föräldrar som har längre utbildning deltar i föreningsverksamhet jämfört med unga till föräldrar med kortare utbildning. Skillnaderna i deltagande i olika kulturaktiviteter mellan unga med svensk bakgrund och unga med utländsk bakgrund, dvs. individer som är utrikes födda eller inrikes födda med två utrikes födda föräldrar, är få. Unga med svensk bakgrund deltar dock i större utsträckning i föreningsverksamhet än barn och unga med utländsk bakgrund. Unga kvinnor deltar i högre utsträckning i kulturaktiviteter än unga män. De senare spelar däremot mer dator- och tv-spel (Kulturfakta 2017:5). SCB undersöker hur stor andel barn och unga i åldern 12–18 år som brukar delta i fritidsaktiviteter med vuxen ledare. Under 2016–2017 deltog 24 procent av unga med högutbildade föräldrar i en fritidsaktivitet med vuxen ledare. Motsvarande siffra för unga med lågutbildade föräldrar var 14 procent. Av unga födda i Sverige deltog 21 procent, medan endast 16 procent av unga utrikes födda deltog. Det är vanligare att unga kvinnor deltar än att unga män gör det (SCB, Barn-ULF). Avseende öppen fritidsverksamhet är det endast 6 procent i åldern 16–25 år som varje månad besöker fritidsgårdar eller ungdomens hus (ungidag.se). Däremot når fritidsgårdar och annan öppen fritidsverksamhet grupper av unga som är underrepresenterade i andra typer av fritidsverksamheter, såsom unga i socioekonomiskt utsatta områden, utrikes födda unga och unga med utländsk bakgrund. Det är också vanligare att unga män besöker fritidsgårdar och motsvarande öppen fritidsverksamhet än att unga kvinnor gör det (MUCF, Kartläggning av öppen fritidsverksamhet, 2016).

Bedömningsgrund: Ungas politiska intresse och engagemang

Ett sätt att vara delaktig i samhällslivet är att ägna sig åt olika politiska aktiviteter. Den politiska aktiviteten ökar vanligtvis runt ett valår för att sedan succesivt sjunka. Därför används

2013 som jämförelseår till 2017 års siffror. Andelen unga 16–29 år som 2017 var intresserade av politik var 50 procent, vilket är en ökning jämfört med 2013 då 43 procent uppgav att de var politiskt intresserade. Andelen unga i åldern 16–29 år som under 2017 diskuterat politik minst en gång i veckan var 33 procent, vilket är en ökning med 8 procentenheter jämfört med 2013. Andelen unga i åldern 16–29 år som var medlemmar i ett politiskt parti under 2017 var 6 procent. Det är en viss ökning jämfört med 2013 då andelen var 5 procent. Andelen unga i åldern 16–29 år som är medlemmar i en förening har minskat över tid. Vid millennieskiftet var det 75 procent. Sedan 2010 har andelen som är medlemmar legat mellan 61 och 65 procent. År 2017 var 63 procent medlemmar. (SOM-institutet, Svenska demokratitrender 2017, Ku2018/01278/D).

Bedömningsgrund: Ungas förtroende för riksdag och regering

Förtroendet för regeringen bland unga i åldern 16–29 år har minskat de senaste åren. År 2017 hade 30 procent mycket stort eller ganska stort förtroende för regeringen. Motsvarande siffra 2010 var 47 procent. Utvecklingen ser liknande ut vad gäller förtroendet för riksdagen. År 2017 hade 31 procent av unga stort eller ganska stort förtroende för riksdagen, vilket kan jämföras med 41 procent 2010. (SOM-institutet, Svenska demokratitrender 2017, Ku2018/01278/D).

14.4.3 Resultat från insatser inom ungdomspolitiken

Resultatuppföljningen nedan utgår från de tre prioriterade områden som angetts ovan (se avsnitt 14.4.1).

Etablering i arbets- och samhällslivet

Strategi för unga som varken arbetar eller studerar
Nuvarande satsning på unga som varken arbetar eller studerar (Uvas) utgår från regeringens strategi 2015–2018 Vågar framåt – strategi för unga som varken arbetar eller studerar (U2015/05478/UF). Syftet är att förbättra möjligheten för unga som varken arbetar eller studerar att etablera sig i arbets- och

samhällslivet. Insatserna som genomförs ligger i linje med Agenda 2030 och delmål 8.6 om att till 2020 väsentligt minska den andel ungdomar som varken arbetar eller studerar. Statskontoret fick 2016 i uppdrag att utvärdera strategin Vågar framåt – strategi för unga som varken arbetar eller studerar (U2016/05414/UF). Uppdraget delredovisades den 25 oktober 2017 (se nedan) och ska slutredovisas senast den 14 juni 2019.

Samverkan kring unga som varken arbetar eller studerar

År 2015 utsåg regeringen en samordnare för unga som varken arbetar eller studerar (dir. 2015:70 och 2016:82). I juli 2017 beslutade regeringen om ytterligare tilläggsdirektiv till samordnaren (dir. 2017:81). Samordnaren fick då ett mer preciserat uppdrag att lämna förslag till hur ett samordnat stöd för unga som varken arbetar eller studerar bör vara utformat. Uppdraget redovisades i oktober 2017 (U2017/04044/UF). I redovisningen föreslås att en myndighet bör få i uppdrag att inrätta en funktion som lokalt ska stimulera och stödja kommuner och andra relevanta aktörer att utveckla sitt arbete kring unga som varken arbetar eller studerar. Mot den bakgrunden beslutade regeringen den 1 mars 2018 att ge MUCF i uppdrag att stödja aktörer, i första hand kommuner, som arbetar med unga som varken arbetar eller studerar (U2018/00951/UF). MUCF ska stödja lokal organisations- och verksamhetsutveckling så att förutsättningar skapas för att ge unga som varken arbetar eller studerar ett tidigt och samordnat stöd. MUCF ska även utgöra ett informations- och kunskapsstöd i frågor som rör unga som varken arbetar eller studerar.

Samordnaren för unga som varken arbetar eller studerar lämnade sitt slutbetänkande Vårt gemensamma ansvar – för unga som varken arbetar eller studerar (SOU 2018:11) den 28 februari 2018. Samordnaren har arbetat för utvecklad samverkan, bl.a. genom att föra samman olika verksamheter och aktörer som är relevanta för målgruppen. Syftet har dels varit att tydliggöra frågans bredd och antalet verksamheter och aktörer som är berörda, dels att bidra till ökad förståelse för de gemensamma utmaningar som arbetet med att stödja målgruppen innebär och att i nästa steg bidra till ett mer samordnat arbete. Förslag från samordnaren har remitterats.

MUCF har i uppdrag att utveckla samverkan mellan olika aktörer avseende stödet till unga med psykisk ohälsa och som varken arbetar eller studerar. En delrapport lämnades i februari 2017 (U2017/00873/UF) och uppdraget slutredovisades i juni 2018 (U2018/02930/UF). Myndigheten har för uppdraget tagit fram ett koncept som kombinerar kunskap om psykisk ohälsa och genus med arbetssätt och metoder för etablering. Såväl chefer som praktiker inom kommuner och samordningsförbund har varit främsta målgrupperna. MUCF har inom uppdraget bl.a. genomfört en workshopturné på temat Bredda normen om psykisk ohälsa samt hållit en rad konferenser och föreläsningar.

Fördjupad kunskap om kommunernas aktivitetsansvar och om unga som varken arbetar eller studerar

Kommunerna har enligt 29 kap. 9 § skollagen (2010:800) ett ansvar att löpande hålla sig informerade om hur de ungdomar som är bosatta i kommunen är sysselsatta. Det gäller de ungdomar som har fullgjort sin skolplikt men inte har fyllt 20 år och som inte genomfört eller har fullföljt utbildning på nationella program i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan eller motsvarande utbildning. Kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar innebär att kommuner har en skyldighet att erbjuda lämpliga individuella åtgärder som i första hand syftar till att de unga påbörjar eller återupptar en utbildning (aktivitetsansvar). Statens skolverk ska enligt sin instruktion (19 § förordningen [2015:1047] med instruktion för Statens skolverk) erbjuda stöd till kommunerna i deras arbete med aktivitetsansvaret. Skolverket publicerade 2017 för första gången statistik över aktivitetsansvaret, vilken bl.a. visar att, enligt kommunernas rapportering, aktivitetsansvaret under 2016 omfattade 115 200 ungdomar. Flera saker var utmärkande för ungdomarna inom det kommunala aktivitetsansvaret. Bland annat har deras föräldrar lägre utbildningsnivå jämfört med övriga föräldrar till ungdomar i samma ålder. Ungefär en fjärdedel av de ungdomar som rapporterats inom aktivitetsansvaret var nyanlända. Det var vanligare att män (58 procent) omfattades av aktivitetsansvaret än att kvinnor (42 procent) gjorde det. Kommunernas aktivitetsansvar har dock nyligen ändrats så att ungdomar som studerar på introduktionsprogram inte omfattas. Anledning-

en är att resurserna ska inriktas mot de ungdomar som har avbrutit sina studier. Aktivitetsansvaret gäller även för ungdomar som blivit folkbokförda i Sverige efter det att de fullgjort sin skolplikt (prop. 2017/18:183, bet. 2017/18:UbU23, rskr. 2017/18:309).

Samordnaren för unga som varken arbetar eller studerar har haft i uppdrag att komplettera det stöd som Skolverket erbjuder kommunerna (dir. 2016:82). Samordnaren konstaterar att förebyggande insatser är viktiga. I merparten av kommunerna finns ett samarbete mellan de som arbetar med aktivitetsansvaret och socialtjänst och gymnasieskola. Hälften av kommunerna uppger att det finns svårigheter med informationsutbyte på grund av sekretessbestämmelser. Flera uppger också behov av att utveckla samarbete med ytterligare aktörer som barn- och ungdomspsykiatri och Försäkringskassan. Mer än två tredjedelar av kommunerna ser ett stort behov av att arbeta uppsökande även med unga efter att de fyllt 20 år och 45 procent av kommunerna uppger också att det finns ett sådant arbete. Samordnaren bedömer vidare att kommunerna också fortsatt har ett behov av stöd, bl.a. för att stärka kvaliteten i arbetet med aktivitetsansvaret. Skolinspektionen fick i regleringsbrevet för 2018 i uppdrag att genomföra en kvalitetsgranskning av kommunernas aktivitetsansvar. Uppdraget redovisades den 31 augusti 2018. Granskningen visar att flera kommuner inte löpande och tillräckligt snabbt identifierar samt kontaktar ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret. Granskningen visar vidare att flera kommuner behöver utveckla kvaliteten i insatserna, annars finns risk för att ungdomar inte får insatser som är anpassade utifrån deras behov och som därmed inte leder dem närmare en fullföljd utbildning. Skolinspektionen bedömer att det finns en bristande styrning av aktivitetsansvaret, vilket till stor del kan förklaras av att det saknas en prioritering av arbetet hos flera av kommunerna.

MUCF har haft i uppdrag att genomföra en tematisk analys av ungas etablering i arbets- och samhällslivet. Första delen av uppdraget handlade om unga nyanländas etablering och redovisades 2016 (U2016/05178/UF). Den andra delen redovisades 2017 i tre fokusrapporter där en handlade om ungas etablering i arbets- och samhällsliv, en om unga hbtq-ungdomars etablering och en om etablering

för unga med funktionsnedsättning (U2017/04762/UF). Resultaten visar att de flesta unga har en problemfri väg till arbetslivet, men att vissa grupper möter större svårigheter än andra. Dessa är kortutbildade, nyanlända och andra utrikes födda, unga hbtq-personer samt unga med funktionsnedsättning.

MUCF har vidare i uppdrag att genomföra en fördjupad analys av ungas övergång från skola till arbetsliv. I flera delstudier har myndigheten beskrivit etableringsstatus bland unga som har genomfört utbildningarna grundskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, folkhögskola, yrkeshögskola och högskola/universitet. En delrapport lämnades i februari 2017 (U2017/00908/UF) och uppdraget slutredovisades i september 2018 (U2018/03882/UF). I rapporterna konstateras bl.a. att skolresultaten redan i grundskolan har stor betydelse för i vilken utsträckning unga etablerar sig senare i livet. Ungdomar som är födda utomlands, har kortutbildade föräldrar eller har funktionsnedsättningar har särskilda svårigheter med att etablera sig på arbetsmarknaden.

Direkt riktade insatser till unga som varken arbetar eller studerar

MUCF ska i enlighet med strategin för unga som varken arbetar eller studerar fördela statsbidrag för ”en väg in”-verksamhet och uppsökande verksamhet för unga som varken arbetar eller studerar. Under 2017 har 22 projekt beviljats bidrag, varav bidrag för 17 projekt lämnats till kommuner och bidrag för 5 projekt lämnats till samordningsförbund. Majoriteten av projekten arbetar med unga i åldern 15–25 år, medan några av projekten omfattar en snävare ålderskategori. Statskontoret konstaterar i sin delredovisning (U2017/04209/UF) att bidragen både under 2016 och 2017 primärt har riktat sig till projekt till nyanlända och äldre ungdomar. Statskontoret bedömer att de lokala insatser som finansieras inom ramen för strategin fortfarande befinner sig i ett inledande skede, och att det därför inte går att dra några slutsatser om deras effekter.

Vidare har Folkbildningsrådet, inom ramen för strategin, fått i uppdrag att fördela medel till matchningsinsatser för nya vägar i yrkeslivet (U2016/01099/UF). Syftet är att ge de som saknar en fullständig gymnasieutbildning extra stöd för att kunna etablera sig i yrkeslivet. År

2017 fattade Folkbildningsrådet beslut om medel till sju projekt (varav ett hos studieförbund och sex på folkhögskolor). Aktiviteter som genomförts handlar bl.a. om matchningsmetoder, t.ex. utveckling av studie- och yrkesvägledning, övergångsmetoder mellan folkhögskola/studieförbund och arbete/studier samt metoder för uppsökande arbete. Resultat hittills är att metoder har utvecklats för matchning och studie- och yrkesvägledning samt att tydligare strukturer har skapats för nätverk och samarbeten (Folkbildningsrådets årsredovisning 2018).

Skolverket har i regleringsbrev sedan 2016 haft i uppdrag att genomföra verksamhetsnära insatser mot skolor och huvudmän för att förebygga avhopp från gymnasieskolan. Statskontoret konstaterar i sin delredovisning att uppdraget hade en långsam start på myndigheten, men Skolverket har, enligt sin årsredovisning, under 2017 påbörjat verksamhetsnära insatser i form av processtöd för gymnasieskolor i 29 kommuner. Processtödet innebär tre besök med cirka en månads mellanrum. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 mars 2019. Skolverket har också genomfört sex konferenser på temat Förebygg avhopp och minska risken för utanförskap, riktade till företrädare för huvudmän. Konferenserna har getts inom ramen för uppdraget och utifrån Skolverkets instruktionsenliga uppdrag att erbjuda stöd till kommunerna i deras arbete med aktivitetsansvar. Det totala antalet anmälda deltagare har varit 418 personer.

Ungas boende

Enligt Boverkets bostadsmarknadsenkät 2018 uppger 240 av landets 290 kommuner att de har ett underskott av bostäder för unga. Det är en minskning med 11 kommuner jämfört med 2017, då 251 kommuner uppgav ett underskott på bostäder för unga. Mot bakgrund av den svåra situationen för unga på bostadsmarknaden fick MUCF i regleringsbrevet för 2017 i uppdrag att i samarbete med Boverket ta fram förslag på hur ungas möjlighet att ordna egen bostad kan förbättras, särskilt i de områden där unga har svårt att etablera ett eget boende och för unga nyanlända. Uppdraget redovisades i februari 2018 (U2018/00545/UF). MUCF konstaterar bl.a. att kommunala och regionala sammanställningar över bostadsförsörjningen ofta saknar uppgifter om bostadssituationen för unga.

Fritid, organisering och välmående

Stärka den öppna fritidsverksamheten

Sedan 2017 har MUCF haft i uppdrag att fungera som stöd för den öppna fritidsverksamheten och erbjuda fortbildning och kunskapshöjande insatser. MUCF har redovisat arbetet för 2017 (U2018/00859/UF). MUCF bedömer att det behövs både kunskapshöjande insatser för fritidsledare och insatser riktade till beslutsfattare och andra nyckelfunktioner i frågor som rör styrning, måluppföljning och kvalitetssäkring.

I vårändringsbudgeten för 2018 (prop. 2017/18:99, bet. 2017/18:FiU21, rskr. 2017/18:435) tillfördes 50 miljoner kronor till fritidsgårdar och motsvarande öppen fritidsverksamhet. MUCF har fått i uppdrag att fördela medlen till kommuner i syfte att öka tillgängligheten och kvaliteten vid fritidsgårdar och motsvarande öppen fritidsverksamhet för ungdomar från 13 till 20 år (U2018/02972/UF).

Under 2017 betalade MUCF ut 200 miljoner kronor till stöd för sommarlovsaktiviteter för barn och ungdomar i åldern 6–15 år (S2016/00439/FST). Alla 290 kommuner rekviderade bidrag och en majoritet avsatte även egna kommunala medel för sommarlovsaktiviteter. Ett brett utbud av aktiviteter har arrangerats för medlen, såsom sport-, kulturella och sociala aktiviteter (U2018/02163/UF). Insatsen beskrivs närmare under utgiftsområde 9.

Mötesplatser för unga asylsökande och nyanlända

Många av de asylsökande och nyanlända som under de senaste åren kommit till Sverige är barn och unga. Sveriges ungdomsorganisationer (LSU) har sedan 2016 på regeringens uppdrag arbetat med att samordna och utbilda ungdomsorganisationer för mottagande och inkludering av asylsökande och nyanlända i det unga civilsamhället. Under 2017 har LSU bl.a. arrangerat nätverksträffar för kunskapsspridning och nätverksbyggande samt släppt en rapport om ungdomsorganisationernas erfarenheter och arbete (U2018/00439/UF). Under 2017 har ungdomsorganisationerna bl.a. anordnat språkverksamhet och sociala aktiviteter.

MUCF har under 2016 och 2017 haft i uppdrag att kartlägga och sprida goda exempel på hur civilsamhället skapar mötesplatser och nätverk mellan unga nyanlända och andra unga. Under 2017 har MUCF fortsatt arbetet inom

uppdraget genom att samla in kunskap och metoder från civilsamhällesorganisationer och mötesplatser, vilket resulterat i metodmaterial bl.a. innehållande tips på hur unga kan skapa inkluderande mötesplatser. Bland verksamheterna återfinns exempelvis sociala verksamheter, språkträning, teaterverksamhet och en hbtq-festival. Det material som MUCF tagit fram under 2016 och 2017 har spridits till samtliga kommuner, landsting och folkbibliotek. Uppdraget slutredovisades i februari 2018 (U2018/00690/UF).

Ungas organisering

Statsbidraget till barn- och ungdomsorganisationer styrs av förordningen (2011:65) om statsbidrag till barn- och ungdomsorganisationer. Det övergripande syftet med statsbidraget är att stödja barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället. Bidrag kan lämnas i form av organisationsbidrag och i form av projektbidrag. Organisationsbidraget kan lämnas till barn- och ungdomsorganisationer i allmänhet och till de barn- och ungdomsorganisationer som specifikt företräder nationella minoriteter respektive unga personer med funktionsnedsättning. Organisationsbidraget kan även, under högst tre år, lämnas till barn- och ungdomsorganisationer som inte uppfyller villkoren om antal medlemmar och geografisk spridning i den nämnda bidragsförordningen. År 2017 disponerade MUCF ca 213 miljoner kronor att fördela som organisationsbidrag till barn- och ungdomsorganisationernas verksamhet samt ca 23 miljoner kronor att fördela som projektbidrag.

Under 2017 ansökte 123 barn- och ungdomsorganisationer om organisationsbidrag varav 111 beviljades bidrag. Det går att jämföra med 2016 då 114 sökte och 111 beviljades och 2015 då 115 sökte och 106 beviljades. Antalet bidragsgrundande medlemmar i åldern 6–25 år som rapporterades 2017 har ökat till 703 618 medlemmar från 676 469 (2016) och 593 018 (2015). Fördelningen mellan flickor och pojkar var för 2017 44 procent respektive 53 procent. För resterande 3 procent saknas uppgift om kön eller har annan könsidentitet angivits. Under 2017 fördelades projektbidrag till 39 projekt vilket kan jämföras med 41 projekt 2016 och 48 projekt 2015. Av MUCF:s rapport Organisationsbidragens användning och effekter 2018 framgår bl.a. att organisationerna anser att

bidraget ger effekter på individnivå, såsom att trygga mötesplatser och gemenskap ger medlemmarna möjlighet att växa i olika förtroendeuppdrag och andra roller (U2018/02521/UF). Vidare framgår av MUCF:s rapport Projektbidragens användning och effekter 2018 att organisationerna bedömer att bidragen lett till flera olika effekter, bl.a. skapandet av mötesplatser och nätverk som består över tid (U2018/02520/UF).

Stärka ungdomars välmående

Inom ramen för arbetet för att stärka ungdomars välmående har MUCF under 2017 genomfört riktade informationsinsatser om hälsa och jämställdhet till asylsökande och nyanlända barn och unga i åldrarna 13–20 år. Arbetet har skett i samverkan med den nationella webbaserade ungdomsmottagningen UMO, som kopplats till den nya målgruppsanpassade hemsidan youmo.se. Vägledningen Youmo i praktiken, som vänder sig till vuxna som möter unga nyanlända, har spridits i ca 10 000 exemplar sedan lanseringen i september 2017. MUCF arrangerade under hösten 2017 tio utbildningsdagar med utgångspunkt i vägledningen. Utbildningsdagarna nådde ca 850 personer yrkesverksamma inom bl.a. elevhälsa, lärare, hälso- och sjukvården, ungdomsmottagningar, socialtjänst, fritidssektorn, hem för vård eller boende (hvb), gode män, familjehem och representanter från civilsamhället. Utöver denna insats har regeringen bl.a. inom ramen för arbetet med strategin för unga som varken arbetar eller studerar genomfört olika insatser för att stärka ungas välmående. Fler insatser avseende ungas psykiska ohälsa redovisas under utgiftsområde 9.

Makt och delaktighet

MUCF arbetar löpande med att sprida kunskap kring olika påverkansmodeller samt att stärka ungas möjlighet till deltagande i den lokala demokratin. Det sker bl.a. genom arbetet med ungdomsenkäten Lupp (Lokal uppföljning av ungdomspolitik). Myndigheten tillhandahåller enkäten och stöttar kommunerna i arbetet inför genomförandet, under genomförandet och i hur de kan analysera och använda resultaten. Enkäten ger kommunen kunskap om ungas levnadsvillkor och unga möjligheten att beskriva

sin livssituation och vad som är viktigt för dem. Kommunerna uppmuntras diskutera delar av resultaten med unga själva. Genom enkäten och efterföljande diskussioner ges unga möjligheter till inflytande och delaktighet lokalt.

MUCF har haft i uppdrag att under 2014–2017 genomföra insatser för att fler unga kvinnor och unga män ska ta på sig uppdrag som politiskt förtroendevalda och för att motverka att unga politiker väljer att lämna sina uppdrag i förtid. Arbetet har riktats mot fem pilotkommuner som initierat insatser för att fler unga ska engagera sig i kommunpolitiken. MUCF har också samverkat med bl.a. de politiska ungdomsförbunden och de politiska partierna i frågan om ungas representativitet i partipolitiken. Informationsmaterial har tagits fram och spridits med tips på hur kommuner och politiska partier kan arbeta för att främja att unga engagerar sig politiskt, och på så sätt få inflytande i de demokratiska processerna (U2018/01227/UF).

MUCF har även under 2017 haft i uppdrag att sprida kunskap om olika påverkansmodeller, stimulera deltagande i den lokala demokratin och utveckla jämlika och tillgängliga informationskanaler. Inom ramen för uppdraget har myndigheten bl.a. tagit fram lärande exempel om hur kommuner kan arbeta med ungas inflytande. I slutredovisningen av uppdraget bedömer MUCF att kunskapsbehovet om ungas delaktighet och inflytande på lokal nivå är stort (U2018/01667/UF).

Inom ramen för uppdraget om ett stärkt barnrätts- och ungdomsperspektiv har MUCF tillsammans med Barnombudsmannen (BO) fortsatt sprida kunskap om ett barnrätts- och ungdomsperspektiv bland beslutsfattare och yrkesverksamma på kommun- och landstingsnivå. Samarbetet har enligt MUCF inneburit att myndigheterna har stärkt och utvecklat sina metoder och skapat nya koncept som både har spridits internt på myndigheterna och till andra aktörer. Uppskattningsvis har ca 800 personer från ca 60 kommuner, landsting och regioner nåtts av utbildningsinsatser under 2017. Uppdraget har slutrappporterats (U2018/01037/UF). Se vidare utgiftsområde 9 under Barnrättspolitik.

I syfte att ge regeringen bidrag till omvärldsanalysen på det ungdomspolitiska området och förankra förslag inom ungdomspolitiken finns ett s.k. ungdomspolitiskt råd med representanter för politikens målgrupp. Rådet består av representanter för ungdomsorganisationer, nätverk och verksamheter som på olika sätt arbetar med ungdomar samt representanter för myndigheter och forskarsamhället. Rådet sammanträdde två gånger under 2017 och diskuterade då bl.a. ungas arbetsmarknad och ungas sociala inkludering. Vid mötena lämnade rådets medlemmar synpunkter och förslag inom ramen för de aktuella temana.

Uppföljning av ungas levnadsvillkor

Ungdomspolitiska uppföljningssystemet

Syftet med det ungdomspolitiska uppföljningssystemet är att följa utvecklingen av ungas levnadsvillkor och därigenom bedöma graden av måluppfyllelse. Systemet administreras av MUCF och består av en kontinuerlig uppföljning av 55 indikatorer som belyser ungas levnadsvillkor, fördelat på bakgrundsvariabler som exempelvis kön, ålder och kommun (U2017/04893/UF). De redovisas på hemsidan www.ungidag.se och i den årliga rapporten *Ung idag* (U2018/01358/UF). Därutöver publiceras även årliga tematiska analyser som ger en fördjupad bild av utvecklingen av ungas levnadsvillkor. MUCF, tillsammans med tio uppgiftslämnande myndigheter, fick 2018 i uppdrag att fortsätta uppföljningen av indikatorer (U2018/00210/UF). Slutligen består det ungdomspolitiska uppföljningssystemet även av återkommande attityd- och värderingsstudier. MUCF har i regleringsbrevet för 2018 fått i uppdrag att genomföra en sådan studie.

Forskning om unga

Forskning om ungas levnadsvillkor bedrivs bl.a. vid flera universitet och högskolor.

Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte) har kartlagt den forskning om unga som bedrivits 2008–2016 med fokus på ojämlika uppväxtvillkor (U2015/05946/UF). Uppdraget redovisades i rapporten *Ungdomars och unga vuxnas levnadsvillkor – En kunskapsöversikt med fokus på ojämlikhet* (U2018/00740/UF).

Sammanställningen visar bl.a. att trots det generellt ökande välbefindandet har vissa grupper hamnat efter och särskilt den fattigaste delen av befolkningen har inte kunnat ta del av den generella förbättringen. Det konstateras vidare att låg ekonomisk standard påverkar ungas levnadsvillkor negativt, med bl.a. risk för ohälsa, svaga studieresultat, utsatthet för brott, kriminalitet, bidragsberoende och arbetslöshet. Forte konstaterar bl.a. att åtgärder för att säkerställa en likvärdig skolgång och möjliggöra för skolväsendet att fullgöra sitt kompensatoriska uppdrag är viktigt för att förbättra levnadsvillkoren. Regeringen har gett Forte i uppdrag att under 2018 arbeta med spridning av rapporten (U2017/04972/UF).

Forte har vidare initierat en kunskapsöversikt om unga hbtq-personers levnadsvillkor och hälsa samt spridit forskningsbaserad information om psykisk hälsa, riktad till ungdomar (U2018/01709/UF).

Internationellt samarbete på ungdomsområdet

Sverige deltar i internationellt ungdomspolitiskt samarbete inom EU, FN, Europarådet, Nordiska ministerrådet och Barentsrådet.

Det europeiska samarbetet på ungdomsområdet

Vid rådsmötet i maj 2017 antogs rådsslutsatser om ungdomsarbetsroll i att stödja ungdomars utveckling av s.k. grundläggande livskunskaper (life skills) i syfte att underlätta en lyckad övergång till arbets- och samhällslivet. Vid rådsmötet i november 2017 antogs rådsslutsatser om smart ungdomsarbete. I maj 2018 antogs rådsslutsatser om ungdomsroll i uppbyggnaden av ett tryggt, sammanhållet och harmoniskt samhälle i Europa samt rådsslutsatser om ungdomsroll när de demografiska utmaningarna i EU ska tacklas.

Erasmus+ når unga med begränsade möjligheter

År 2017 var det fjärde året med EU:s program för utbildning, ungdom och idrott; Erasmus+ (2014–2020). Programmet omfattar de aktiviteter som fanns inom ramen för sju tidigare program, bl.a. Programmet för livslångt lärande samt Ung och aktiv i Europa. Forskningsstudier har visat att det sistnämnda är ett bra instrument för att främja ungas återinträde i utbildning och inträde på arbetsmarknaden. MUCF är

nationellt kontor för ungdomsdelen av Erasmus+ och ansvarar för att programmet genomförs i Sverige. Under 2017 hade ungdomsdelen av programmet totalt 6 214 deltagare, varav 27 procent uppgavs ha särskilda behov eller tillhöra gruppen med begränsade möjligheter. Detta är en ökning av det totala antalet deltagare inom ungdomsdelen, att jämföra med 5 296 deltagare 2016 och 5107 deltagare 2015. Det är dock en nedgång i andelen som bedömts ha särskilda behov eller tillhöra gruppen med begränsade möjligheter i jämförelse med 2016. Detta förklaras till största delen av att färre projekt specifikt riktade sig mot denna målgrupp. MUCF har i enlighet med programmets prioriteringar under flera års tid prioriterat gruppen med begränsade möjligheter och därför arbetat aktivt med att nå denna grupp med programmets insatser.

Europarådet

Det ungdomspolitiska samarbetet består av en styrkommitté för mellanstatligt samarbete, en operativ verksamhet med en särskild ungdomsfond och ungdomscentra i Strasbourg respektive Budapest samt ungdomsorganisationernas egna organ för att diskutera ungdomspolitik, Advisory Council on Youth. Styrkommittén och Advisory Council on Youth arbetar enligt principen om delat beslutsfattande och har gemensamma möten två gånger per år.

Inom ramen för Europarådets ungdomspolitiska samarbete har Sverige under 2017 fortsatt att arbeta aktivt med frågor om ungas delaktighet och inflytande, ungas sociala inkludering samt ungas möjlighet att åtnjuta sina rättigheter och icke-diskriminering.

Nordiska ministerrådet

Barn och unga är prioriterade målgrupper i Nordiska ministerrådet och barnrätts- och ungdomspolitik är viktiga politikområden i de nordiska länderna samt Åland, Grönland och Färöarna.

Under 2017 fördelade Nordiska barn- och ungdomskommittén (NORDBUK) 4,6 miljoner danska kronor i projektmedel till barn- och ungdomsorganisationer i Norden. Målet med NORDBUK:s stödprogram är att stärka barns och ungas organisering, inflytande och deltagande i politiska, kulturella och sociala aktiviteter.

Regeringen har fattat beslut om att fyra ordförandeskapsprojekt ska påbörjas under Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2018 och pågå i tre år framöver. Ett av projekten rör ungdomspolitiken och det ansvarar MUCF för. Projektet handlar om att främja ungas sociala inkludering och demokratiska delaktighet genom nordiskt erfarenhetsutbyte.

14.5 Budgetförslag

14.5.1 12:1 Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor

Tabell 14.10 Anslagsutveckling 12:1 Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2017	42 350	69	
2018	43 813 ¹		44 391
2019	Förslag	42 061	
2020	Beräknat	42 651 ²	
2021	Beräknat	43 176 ³	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 42 061 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 42 061 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågors förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 14.11 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 12:1 Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	40 813	40 813	40 813
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	1 248	1 838	2 363
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	42 061	42 651	43 176

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

Regeringen föreslår att 42 061 000 kronor anvisas under anslaget 12:1 *Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 42 651 000 kronor respektive 43 176 000 kronor.

14.5.2 12:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet

Tabell 14.12 Anslagsutveckling 12:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2017	241 448	1 992	
2018	243 440 ¹		240 367
2019	Förslag	243 440	
2020	Beräknat	243 440	
2021	Beräknat	243 440	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till ungdomsorganisationer. Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag och visst övrigt stöd till nationell och internationell ungdomsverksamhet för ungdomspolitikens genomförande. Anslaget får användas för sådana administrativa utgifter som är en förutsättning för genomförandet av insatser inom området.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2019 för anslaget 12:2 *Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 212 000 000 kronor 2020.

MUCF under 2019 kunna fatta beslut om stödets fördelning för 2020.

Regeringen bör därför bemyndigas att under 2019 för anslaget 12:2 *Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 212 000 000 kronor 2020.

Skälen för regeringens förslag: För att nå en ökad förutsägbarhet i medelstilledningen som avser statsbidrag i form av organisationsbidrag till barn- och ungdomsorganisationer bör

Tabell 14.13 Beställningsbemyndigande för anslaget 12:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet

Tusental kronor

	Utfall 2017	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020
Ingående åtaganden	212 000	212 000	212 000	
Nya åtaganden	212 000	212 000	212 000	
Infriade åtaganden	-212 000	-212 000	-212 000	-212 000
Utestående åtaganden	212 000	212 000	212 000	
Erhållet/förslaget bemyndigande	239 000	212 000	212 000	

Regeringens överväganden

Tabell 14.14 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 12:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	243 440	243 440	243 440
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut		-25 000	-25 000
Överföring till/från andra anslag		25 000	25 000
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	243 440	243 440	243 440

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 243 440 000 kronor anvisas under anslaget 12:2 *Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 243 440 000 kronor för respektive år.

14.5.3 12:3 Särskilda insatser inom ungdomspolitiken

Tabell 14.15 Anslagsutveckling 12:3 Särskilda insatser inom ungdomspolitiken

Tusental kronor

2017	Utfall	34 580	Anslags-sparande	420
2018	Anslag	85 000 ¹	Utgifts-prognos	83 627
2019	Förslag	35 000		
2020	Beräknat	10 000		
2021	Beräknat	10 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för särskilda insatser inom ungdomspolitiken. Anslaget får användas för sådana administrativa utgifter som är en förutsättning för genomförandet av insatser inom området.

Regeringens överväganden

Tabell 14.16 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 12:3 Särskilda insatser inom ungdomspolitiken

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	35 000	35 000	35 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag		-25 000	-25 000
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	35 000	10 000	10 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 35 000 000 kronor anvisas under anslaget 12:3 *Särskilda insatser inom ungdomspolitiken* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 10 000 000 kronor för respektive år.

15 Politik för det civila samhället

15.1 Omfattning

Politiken på området omfattar generella frågor om det civila samhället och dess villkor, bl.a. möjligheter att bilda organisationer, att få statligt stöd, att bedriva ideell verksamhet och att göra människor delaktiga. Vidare omfattas organisationernas samverkan med den offentliga sektorn genom dialog och samråd. Området omfattar

också forskning samt annan kunskapsutveckling om det civila samhällets omfattning, roll, sammansättning, verksamhet och utveckling samt bidrag till allmänna samlingslokaler och till friluftorganisationer samt bidrag till riksdagspartiernas kvinnoorganisationer.

Idrottspolitiken omfattar statliga insatser som syftar till att främja idrott och motion och samtidigt bidra till förbättrad folkhälsa.

15.2 Utgiftsutveckling

Tabell 15.1 Utgiftsutveckling inom Politik för det civila samhället

Miljoner kronor

	Utfall 2017	Budget 2018 ¹	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
<i>Politik för det civila samhället</i>						
13:1 Stöd till idrotten	1 935	1 964	1 964	1 954	1 954	1 947
13:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler	49	52	52	52	52	32
13:3 Stöd till friluftorganisationer	48	48	48	48	48	48
13:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	15	15	15	15	15	15
13:5 Insatser för den ideella sektorn	23	152	150	152	152	27
Summa Politik för det civila samhället	2 069	2 231	2 229	2 221	2 221	2 069
<i>Äldreanslag</i>						
2017 13:3 Bidrag för kvinnors organisering	28					
Summa Äldreanslag	28					

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

15.3 Mål för politiken för det civila samhället

Målet för politiken för det civila samhället är att villkoren för det civila samhället som en central del av demokratin ska förbättras. Detta ska ske i dialog med det civila samhällets organisationer genom att

- utveckla det civila samhällets möjligheter att göra människor delaktiga utifrån engagemanget och viljan att påverka den egna livssituationen eller samhället i stort,
- stärka förutsättningarna för det civila samhället att bidra till samhällsutvecklingen och välfärden både som röstbärare och opinionsbildare och med en mångfald av verksamheter, och
- fördjupa och sprida kunskapen om det civila samhället.

Målet fastställdes av riksdagen i samband med beslutet om propositionen En politik för det civila samhället (prop. 2009/10:55, bet. 2009/10:KrU7, rskr. 2009/10:195).

15.4 Resultatredovisning för politiken för det civila samhället

I det civila samhället ingår allt från nätverk, tillfälliga sammanslutningar och frivilliga insatser till ideella föreningar, registrerade trossamfund, stiftelser och kooperativ m.m. En rad faktorer påverkar villkoren för det civila samhällets organisationer. De effekter som insatser inom politiken för det civila samhället har på dessa villkor är svåra att avgränsa från effekterna av insatser som görs inom andra verksamhetsområden. Redovisning av resultat sker mot denna bakgrund.

15.4.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen sker med utgångspunkt i målet för politiken för det civila samhället samt de sex principer som är centrala inom politiken för det civila samhället och som fastställdes i riksdagen i och med beslutet om propositionen

En politik för det civila samhället (prop. 2009/10:55, bet. 2009/10:KrU7, rskr. 2009/10:195): självständighet och oberoende, dialog, kvalitet, långsiktighet, öppenhet och insyn, samt mångfald.

I propositionen En politik för det civila samhället finns angivet hur politiken kan följas upp utifrån de sex principerna. Följande resultatindikatorer och bedömningsgrunder används för uppföljningen:

- *Självständighet och oberoende* – insatser för att värna det civila samhällets självständighet och oberoende.
- *Dialog* – insatser för att besluts- och beredningsprocesser inom olika områden ska omfatta dialog med det civila samhället.
- *Kvalitet* – förutsättningar för det civila samhället att verka i rollen som utförare och ingå partnerskap med det offentliga, samt insatser för att öka kunskap om det civila samhället.
- *Långsiktighet* – insatser för att stärka stabilitet, enhetlighet och förutsebarhet i villkor och bidrag.
- *Öppenhet och insyn* – i vilken utsträckning regeringen visar öppenhet och tar tillvara det civila samhällets kunskaper i frågor som rör dem.
- *Mångfald* – möjligheten för det civila samhällets aktörer att verka inom olika samhällsområden, samt hur det civila samhället speglar och omfattar den mångfald som finns i befolkningen.

Resultatindikatorer och bedömningsgrunder bygger framför allt på en årlig uppföljning som görs av den interdepartementala arbetsgrupp inom Regeringskansliet som har till uppgift att följa utvecklingen och bereda generella frågor om det civila samhällets villkor. Även Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF), Statistiska centralbyrån (SCB) och Vetenskapsrådet lämnar viktiga underlag för bedömningen av politikområdets måluppfyllelse.

15.4.2 Resultat

Resultat utifrån principen om självständighet och oberoende

Principen om självständighet och oberoende speglar det civila samhällets centrala betydelse för demokratin och innebär att organisationerna självständigt ska kunna formulera sitt uppdrag i samhället och bedriva sin verksamhet utifrån sin egen värdegrund.

Statsbidrag om sammanlagt ca 14,2 miljarder kronor fördelades till det civila samhällets organisationer under 2017 vilket är en ökning med drygt 400 miljoner kronor jämfört med 2016. År 2017 uppgick de generella bidragen till 88 procent, vilket är en ökning från 77 procent år 2016.

Politikområdet omfattar stöd till idrotten, bidrag till allmänna samlingslokaler, bidrag för kvinnors organisering, stöd till friluftorganisationer och bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer vilket bara utgör en del av den samlade summan statsbidrag till det civila samhället. I avsnitt 15.5 respektive 15.7 redogörs närmare för stödet till idrotten och bidraget till friluftorganisationerna. Bidraget till kvinnors organisering redovisas under UO13.

MUCF hanterar i egenskap av regeringens expertmyndighet på civilsamhällesområdet ett antal organisationsbidrag som kan sökas av organisationer på nationell nivå. Sammanlagt 416 organisationer lämnade in ansökningar och 350 av dem beviljades organisationsbidrag 2017, vilket är en något lägre andel jämfört med 2016.

På uppdrag av regeringen tar MUCF årligen fram en rapport om det civila samhällets villkor. 2018 års rapport fördjupar sig kring villkoren för ideella föreningar och samfällighetsföreningar på landsbygder och i tätort (Ku2018/01193/D). Resultaten visar att organisationer på landsbygderna upplever sig ha sämre ekonomiska förutsättningar. Samfällighetsföreningarna på landsbygderna upplever sig vara beroende av offentliga medel i större utsträckning än vad samfällighetsföreningar i tätort gör. Likväl upplever sig en majoritet av organisationerna inte begränsade av att delar av verksamheten har bedrivits på uppdrag av det offentliga. MUCF:s rapport om civilsamhällets villkor bekräftar den tidigare bilden att ideella föreningar generellt har ett flertal olika inkomstkällor där bidrag utgör en

del. Bland samfällighetsföreningar är medlemsavgifter den dominerande finansieringskällan.

Kulturdepartementet har tagit fram en departementspromemoria om hur statliga bidrag till stöd för det civila samhällets organisationer kan bli mer långsiktiga, förutsebara och enhetliga (Ds 2018:13). Promemorian har remitterats.

Resultat utifrån principen om dialog

Principen om dialog kännetecknar förhållandet mellan regering och det civila samhället.

Dialogerna mellan regeringen och organisationer i det civila samhället ska bl.a. bidra till att bredda och fördjupa underlag för offentligt beslutsfattande. Ett formellt remissförfarande kan kompletteras med att information och synpunkter från det civila samhällets organisationer hämtas in på andra sätt.

Under 2017 fanns i Regeringskansliet 65 fasta forum för samråd med det civila samhällets organisationer. Omkring 1 035 organisationer deltog vid dessa möten. Utöver dessa fasta forum för samråd anordnade Regeringskansliet också under 2017 136 möten (sakråd, konferenser, hearings, m.m.) för samråd med det civila samhällets organisationer i specifika frågor. Sakråd infördes som arbetsmetod i Regeringskansliet genom beslut av regeringen den 16 februari 2017 (Ku2017/00377/D). Av de 136 mötena ovan var 20 sakråd varav 11 s.k. EU-sakråd för att förankra och bredda beslutsunderlaget i frågor som beslutats på EU-nivå.

2018 års rapport från MUCF om det civila samhällets villkor visar att tre av fyra ideella föreningar och hälften av samfällighetsföreningarna har haft kontakt med offentliga aktörer på någon nivå under 2017 samtidigt som det är något vanligare att föreningar i tätort har kontakt med statliga aktörer jämfört med föreningar på landsbygderna. Bland ideella föreningar är det vanligt att i dialogen ta upp förutsättningar för människor att engagera sig i föreningslivet och integrationen av asylsökande eller nyanlända, särskilt i tätorter. Bland samfällighetsföreningar är fysisk planering och digitalisering/bredband vanliga dialogteman med det offentliga.

Partsgemensamt forum

Partsgemensamt forum (PGF) är en plattform för dialog på nationell nivå mellan regeringen och det civila samhällets organisationer och ska

bl.a. följa upp och utveckla politiken för det civila samhället. Det civila samhället representerades 2017 av 16 organisationer och fem möten genomfördes. Teman under 2017 var

- Civilsamhället och tilliten till demokratin,
- Civilsamhället och samhällsplanering (fördjupning),
- Civilsamhället och representativiteten,
- Civilsamhället och värdegrunden.

Överenskommelser

Regeringen har slutit en överenskommelse med organisationer som samlar riksorganisationer inom det civila samhället: Civos – Civilsamhällets organisationer i samverkan, Famna – Riksorganisationen för idéburen vård och social omsorg, Forum – Idéburna organisationer med social inriktning och LSU – Sveriges ungdomsorganisationer (Ku2018/00245/D).

Genom överenskommelsen har en stödstruktur för dialog och samråd mellan regeringen och det civila samhället etablerats på nationell nivå. Strukturen ska stärka det offentliga dialog med det civila samhället och efter behov möjliggöra dialog och samråd inom olika politikområden.

Riksdagen har, i enlighet med regeringens förslag i budgetpropositionen för 2018, beslutat om sju miljoner kronor för verksamheten. Överenskommelsen är en breddning av den tidigare Överenskommelsen mellan regeringen, idéburna organisationer inom det sociala området och Sveriges Kommuner och Landsting. Den tidigare överenskommelsen avslutades i samband med att den nya överenskommelsen slöts.

Samverkan inom kulturområdet

Samverkan med det civila samhället är viktig för kultur i hela landet. Kultursamverkansmodellen innebär att de landsting som omfattas av modellen ska ta fram en regional kulturplan i samråd med bl.a. det civila samhället. Kulturplanen ligger bl.a. till grund för Statens kulturråds beslut om den länsvisa fördelningen av statsbidrag. En tydlig effekt av kultursamverkansmodellen är ökad dialog mellan landsting, kommuner, institutioner, kulturskapare och civila samhällen inom länet.

Resultat utifrån principen om kvalitet

Principen om kvalitet handlar framför allt om civilsamhällets organisationer i rollen som utförare och när de ingår i partnerskap med det offentliga.

Principen om kvalitet förutsätter också en god kunskap om det civila samhället hos bl.a. det offentliga. Ökad kunskap bidrar till att målet om att förbättra villkoren för det civila samhället kan nås.

Civilsamhällets roll som utförare

Möjligheterna för det civila samhällets organisationer att verka inom välfärden har utretts inom ramen för utredningen för ett stärkt civila samhälle, som under 2016 lämnade sitt betänkande Palett för ett stärkt civila samhälle (SOU 2016:13). De förslag som berörde välfärdsfrågorna har omhändertagits inom ramen för beredningen av Välfärdsutredningen (Fi 2015:01), bl.a. genom promemorian Vissa förslag till ändringar i lagen om offentlig upphandling med anledning av Välfärdsutredningens förslag (Fi2017/03767/OU) och propositionen Ökade tillståndskrav och särskilda regler för upphandling inom välfärden (prop. 2017/18:158). I dessa produkter omhändertas till viss del förslag i Palett för ett stärkt civila samhälle genom att upphandling av välfärdstjänster vars värde understiger tillämpligt EU-tröskelvärde och som inte har ett gränsöverskridande intresse endast ska omfattas av ett fåtal regler i lagen om offentlig upphandling samt att bestämmelserna i EU-direktiven om reserverade kontrakt för vissa tjänster ska genomföras i svensk rätt, se vidare utgiftsområde 2 avsnitt 7.

SCB:s rapport ökar kunskapen om organisationer

Statistiska Centralbyrån (SCB) har regeringens uppdrag att ta fram statistik om det civila samhället. I december 2017 publicerade SCB en webbartikel om det civila samhällets andel av Sveriges totala ekonomi. Artikelns visar att det civila samhället under 2015 bidrog med verksamheter till ett värde av 132 miljarder kronor (förädlingsvärde), vilket utgör 3,1 procent av Sveriges totala BNP. Den totala produktionen för det civila samhället 2015 var 226 miljarder kronor, vilket utgjorde 3,1 procent av Sveriges totala produktion. Av detta utgjorde 37 miljarder kronor betalningar från offentlig förvaltning och de fasta bruttoinvesteringarna uppgick till 58 miljarder kronor. År 2015 fanns

244 000 organisationer i det civila samhället varav 93 000 uppvisade ekonomisk aktivitet. Totalt sett förvärvsarbetade 187 000 personer inom det civila samhället 2015, 59 procent kvinnor och 41 procent män.

Kunskap om organisationer i offentlig sektor

I 2018 års rapport från MUCF om det civila samhällets villkor uppger både ideella föreningar och samfällighetsföreningar att det finns förbättringsmöjligheter såväl vad gäller kunskap om organisationernas villkor hos tjänstemän i offentlig sektor som samarbetsklimatet samtidigt som samfällighetsföreningar i relativt stor utsträckning menar att statliga tjänstemän har god kunskap om deras villkor.

På uppdrag av regeringen har MUCF dessutom under 2017 utrett inom vilka konkreta områden som civilsamhällets organisationer anser att det behövs mer kunskap hos offentliga aktörer när det gäller det civila samhällets villkor och förutsättningar. Rapporten Offentliga aktörers behov av kunskap om det civila samhället (U2017/02449-1) anför att civilsamhällets aktörer anser att offentliga aktörer på kommunal, regional och nationell nivå behöver mer kunskap inom sju specifika områden. Exempel på dessa är civilsamhällets bredd och nya former för engagemang, civilsamhällets särart och skillnaderna mellan kommersiella aktörer och idéburen verksamhet samt konsekvenser av olika finansieringsformer.

MUCF arbetar för att öka kunskapen om det civila samhället hos myndigheter. Under 2017 ingick 27 statliga myndigheter i MUCF:s nätverk med detta syfte. Myndighetsnätverket har under 2017 uppdaterat skriften Vem gör vad? om myndigheters samverkan med det civila samhället.

För att öka kunskapen erbjuder MUCF också en uppdragsutbildning på högskolenivå i samarbete med Ersta Sköndal Bräcke högskola om villkoren för det civila samhället och den offentliga sektorns relation till det civila samhället. Under 2017 samlade kursen 27 deltagare och intresset har varit större än antalet platser.

Forskningsprogram för kunskap på lång sikt

Vetenskapsrådet ansvarar sedan 2009 för ett flervetenskapligt forskningsprogram om det civila samhället. Under 2017 har sju projekt fått finansiering inom programmet.

MUCF förmedlade under 2017 medel till studier inom identifierade behovsområden avse-

ende det civila samhället. En vetenskaplig beredningsgrupp prövade 23 ansökningar och fem projekt fick stöd.

MUCF arrangerar varje år en kunskapskonferens för att sprida aktuell forskning och annan kunskap på temat civilsamhälle. 2017 års tema var forskning som förändrar, med fokus på samverkan och genomfördes i samarbete med Ideell Arena och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). På konferensen presenterades forskningsprojekt som beviljats bidrag från MUCF för studier om det civila samhället, samt aktuell forskning som fått stöd av Vetenskapsrådets ramprogram.

Kunskap om Idéburet - offentligt partnerskap

MUCF har initierat ett långsiktigt arbete att hämta in och sprida relevant kunskap om samverkansformen Idéburet - offentligt partnerskap (IOP). Frågor om IOP och upphandling av idéburen verksamhet har t.ex. diskuterats på GD-nivå i myndighetsnätverket för civilsamhällesfrågor. I samråd med Forum - idéburna organisationer på det sociala området samt Sveriges kommuner och Landsting (SKL) har myndigheten tagit fram en flerårig plan över insatser som identifierar kunskaps- och utvecklingsbehov och vilka åtgärder som behövs. Målet för insatserna är att kartlägga erfarenheter, kunskaper och lärande exempel av hur partnerskap som IOP används av strategiska offentliga aktörer. Det är också att få en samlad bild av den aktuella kunskapen om det juridiska utrymmet för IOP inom olika förvaltningsområden.

Kunskapsuppdraget

Regeringen har förstärkt arbetet med kunskapsutveckling och kunskapsspridning till gagn för det civila samhället med sju miljoner kronor 2018 (prop. 2017/18:1 utgiftsområde 17). Förstärkningen syftar 2018 till kompetenshöjande insatser och ökad myndighetssamverkan, utvecklat kunskapsstöd för det civila samhället och ökad kunskap om hinder för underrepresenterade grupper att delta i det civila samhället. Tillskottet gavs huvudsakligen till MUCF.

Resultat utifrån principen om långsiktighet

Principen om långsiktighet handlar om att det civila samhällets organisationer ska ha goda och stabila förutsättningar för sin verksamhet. I det

ingår att civilsamhällets villkor ska vara långsiktiga och förutsebara.

2018 års rapport från MUCF om det civila samhällets villkor visar att var femte ideell förening anser att lagar och regler för deras organisation har försämrats under de senaste tre åren, medan 9 procent av föreningar i tätort anser att de förbättrats mot 2 procent på landsbygderna. Omvänt svarade 19 procent av samfällighetsföreningarna på landsbygderna att lagar och regler försämrats för dem mot 8 procent som svarade så i tätorterna. Likväl visar tidigare undersökningar av MUCF om ideella föreningar att andelen som är missnöjda med lagar och regler är konstant över tid.

Skrivelse till riksdagen med fokus på långsiktiga villkor för det civila samhället

Den 8 maj 2018 lämnades skrivelsen En politik för engagemang – långsiktighet och oberoende för civilsamhället till riksdagen (skr. 2017/18:246). I skrivelsen anger regeringen att det behövs en civilsamhällespolitik som prioriterar det civila samhällets långsiktighet och oberoende, och att de förutsättningar som lägger grunden för detta är

- regelbundna och flexibla samrådsstrukturer för att gemensamt bättre kunna lösa aktuella samhällsproblem
- förbättrad kunskap bland offentliga aktörer om det civila samhällets betydelse och särart för att skapa förbättrade villkor och förutsättningar för ideella aktörer i alla dess roller
- långsiktig, förutsebar och rättssäker hantering av statsbidrag.

Skrivelsen beskriver åtgärder som vidtagits under mandatperioden 2014–2018 och som bidrar till mer långsiktiga och stabila villkor för det civila samhället. Skrivelsen utgår delvis från Utredningen för ett stärkt civilsamhälles betänkande Palett för ett stärkt civilsamhälle (SOU 2016:13).

Resultat utifrån principen om öppenhet och insyn

Principen om öppenhet och insyn handlar om processer som rör beslutsfattande. Det civila samhället har viktiga funktioner i demokratin som intressebevakare, opinionsbildare och

ifrågasättare. En del i uppföljningen av principen om öppenhet och insyn handlar därför om att redogöra för i vilken utsträckning regeringen visar öppenhet och tar tillvara det civila samhällets organisationers kunskaper i frågor som rör det civila samhället.

Synpunkter inhämtas från det civila samhällets organisationer

Samrådsformen remissförfarande används för att uppfylla regeringsformens krav på beredning av regeringsärenden. I remissförfarandet ingår ofta att inhämta synpunkter från det civila samhällets organisationer. Totalt har 151 remisser skickats ut till fler än 2 700 organisationer under 2017. Ca 60 procent av organisationerna svarade på remisserna.

Kod som främjar medverkan i beslutsprocesser

Europarådet utvecklade 2009 tillsammans med de idéburna organisationerna en kod för främjande av idéburna organisationers medverkan i offentliga beslutsprocesser, Code of Good Practice on Civil Participation in the Decision-making Process. MUCF arbetar för att sprida information till offentliga aktörer och idéburna organisationer om koden. Under 2017 har MUCF spridit kunskap om koden genom presentationer eller seminarier vid tio tillfällen. Skrifterna som innehåller koden har också spridits på andra möten och konferenser där offentliga och civilsamhällets aktörer deltagit, samt via webben. Myndighetens erfarenhet i mötet med målgrupper är att koden börjar bli mera välkänd, men att det ännu är få personer som har praktisk erfarenhet av den.

Resultat utifrån principen om mångfald

Principen om mångfald handlar bl.a. om att det civila samhället bör spegla och omfatta kvinnor och män, flickor och pojkar, från olika delar av befolkningen. Uppföljningen av principen handlar bl.a. om att redogöra för befolkningens deltagande i det civila samhället, insatser för att underlätta mångfaldsarbete samt förutsättningar för det civila samhällets aktörer att verka inom olika samhällsområden.

Medlemskap i förening och ideella insatser

Befolkningens engagemang i det civila samhället kan redovisas på olika sätt.

Enligt en undersökning av SOM-institutet vid Göteborgs universitet (Ku2018/01278/D) var 71 procent av Sveriges befolkning i åldern 16–85 medlemmar i en förening år 2017. Andelen som är medlemmar har minskat med 7 procentenheter sedan mätningarna inleddes 1998. För män var andelen som är medlemmar i en förening 72 procent och för kvinnor 70 procent. För personer med hög utbildning var andelen 81 procent och bland personer med låg utbildning 49 procent. Med hög utbildning avses personer som studerat på högskole- eller universitetsnivå och med låg utbildning personer som inte avslutat grundskolestudier eller motsvarande. Personer som anger att de vuxit upp i ett annat land än Sverige är i lägre grad medlemmar i föreningar än personer som vuxit upp i Sverige, 62 respektive 73 procent.

SCB:s undersökning av levnadsförhållanden (ULF/SILC) genomförs med ett roterande system som innebär att alla tematiska avsnitt inte är med vid varje tillfälle. År 2014–2015 hade 36 procent av Sveriges befolkning över 16 år ägnat sig åt ideellt arbete under de senaste 12 månaderna. Ca 30 procent var medlemmar i en idrotts- eller friluftsförening, 11 procent i en kulturförening och 5 procent i ett politiskt parti. Bland personer över 65 år var 38 procent medlemmar i en pensionärsförening. År 2016–2017 var 70 procent mellan 16 och 64 år medlemmar i en fackförening eller företagarorganisation, vilket är på samma nivå som 2014–2015. Den senaste undersökningen om befolkningens ideella engagemang som Ersta Sköndal Bräcke högskola genomfört visar däremot att drygt 53 procent av befolkningen hade gjort ideella insatser under 2014 i och utanför föreningslivet. Engagemangsnivån är stabil och ligger på liknande nivåer som tidigare studier. Att nivåerna skiljer sig mellan de olika undersökningarna kan förklaras med olika mätmetoder där Ersta Sköndal Bräcke högskolas upplägg kan betraktas som det mest heltäckande utifrån det stora antal organisationskategorier som tas upp i enkäten.

Det civila samhället på olika ställen i landet

2018 års rapport från MUCF om villkoren för civilsamhället på landsbygderna och i tätort visar att hälften av samfällighetsföreningarna ser sig som en ersättare i relation till offentlig sektor medan enbart en fjärdedel av de ideella föreningarna som har någon servicefunktion menar sig ha en sådan roll. Ideella föreningar i tätort ser

sig vidare fylla funktioner som komplement och alternativ till offentlig sektor i betydligt större utsträckning än vad föreningar på landsbygderna gör.

Regeringens reformprogram för minskad segregation 2017–2025 har vidareutvecklats i den i juni 2018 antagna långsiktiga strategin för att minska och motverka segregation (2018–2028). Ett av de fem delmålen i strategin är ett högt deltagande i demokratiska processer och förbättrade villkor för det civila samhället i områden med socioekonomiska utmaningar. Ett insatsområde om att stärka det civila samhället kompletterar delmålet. Som ett led i reformprogrammet har regeringen inrättat myndigheten Delegationen mot segregation (Delmos) som startade sin verksamhet den 1 januari 2018. Delmos har även i uppgift att fördela statsbidrag. I februari 2018 beslutade regeringen att införa ett sådant bidrag i form av ett flerårigt stöd till civilsamhället genom förordningen (2018:119) om statsbidrag till ideella föreningar och stiftelser för att minska och motverka segregation.

Utsatthet av olika slag begränsar deltagandet i det civila samhället. Regeringen har därför beslutat förordningen (2018:32) om statsbidrag för insatser som motverkar hot och hat i det offentliga samtalet som riktas till det civila samhällets organisationer. Därtill har förordningen (2018:1533) om Statsbidrag för säkerhetshöjande åtgärder till organisationer inom det civila samhället beslutats.

Delaktighet i arbetet med flyktingsituationen

Regeringen har under 2015–2018 förstärkt stödet till organisationer i det civila samhället för verksamhet riktad till asylsökande och nyanlända.

15.5 Mål för idrottspolitiken

Riksdagen har beslutat om målen för den statliga idrottspolitiken (prop. 2008/09:126, bet. 2008/09:KrU8, rskr. 2008/09:243). Mål och syfte med statsbidraget är att ge möjligheter för flickor och pojkar, kvinnor och män att motionera och idrotta för att främja en god folkhälsa, att stödja en fri och självständig idrottsrörelse samt att ge flickor och pojkar, kvinnor och män positiva upplevelser av idrott

som underhållning. Stöd till barn och ungdomar ska lämnas till verksamhet som bedrivs ur ett barnrättsperspektiv. Stöd kan även lämnas till sådan verksamhet som stärker idrottsutövares internationella konkurrenskraft.

15.6 Resultatredovisning för idrottspolitiken

15.6.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Bedömningen av resultatet utgår främst från rapporten Statens stöd till idrotten, uppföljning 2017, från Centrum för idrottsforskning (CIF) vid Gymnastik- och idrottshögskolan samt statistikuppgifter från Riksidrottsförbundet (RF). CIF har i uppdrag att årligen följa upp statens stöd till idrotten. I sin rapport för 2017 redovisar CIF 22 indikatorer, fördelade över målen för statens idrottspolitik.

CIF:s rapport för 2017 baseras på statistik från 2016. Bedömningen baseras bl.a. på uppgifter om

1. medlemskap och det ideella engagemanget i idrottsrörelsen,
2. aktivitetsnivån och könsfördelningen bland barn och unga inom idrottsrörelsen,
3. barns och ungas förutsättningar för deltagande inom idrottsrörelsen,
4. svenska folkets relation till motion och idrott,
5. könsfördelningen i idrottsförbundens styrelser,
6. ideella ledares utbildning,
7. insatser mot dopning,
8. RF:s strategiska arbete, och
9. etiken inom idrottsrörelsen.

Underlaget för indikatorer består bl.a. av uppgifterna i det elektroniska verksamhetssystemet IdrottOnline. Ordningen innebär att alla uppgifter om idrottsrörelsens medlemmar inhämtas direkt från de lokala idrottsföreningarna. I takt med att allt fler lokala idrottsföreningar använder IdrottOnline förbättras statistikunderlaget. Ett annat underlag för indikatorer består av RF:s årliga enkätstudie,

Svenska folkets relation till motion och idrott (källa: Riksidrottsförbundet). Därutöver inhämtas ytterligare information för att kunna beräkna indikatorerna.

15.6.2 Resultat

Statens stöd till idrotten uppgick 2017 till 1 935 miljoner kronor, vilket är en ökning med 12 miljoner kronor i jämförelse med 2016. Det ökade stödet avser insatser för att främst hålla tillbaka avgifterna i barn- och ungdomsidrotten och stärka insatser mot dopning. Anslaget omfattar främst bidrag till idrottens organisation, idrottens barn- och ungdomsverksamhet, insatser mot dopning, specialidrott inom gymnasieskolan, förberedelse och deltagande i olympiska och paralympiska spel, idrottsforskning m.m. Nedan återges inledningsvis en översikt av vissa bidrag som regeringen beslutat inom anslaget stöd till idrotten.

Tabell 15.2 Vissa bidrag 2014–2018

Miljoner kronor

Verksamhetsbidrag	2014	2015	2016	2017	2018
Gemensam verksamhet	1 120	1 120	1 196	1 204	1 222
Idrottslyftet	500	500	550	550	569
Antidopning	26,3	26,3	30	32	35
Idrottsforskning	16	16	18	19	20
Riksidrottsgymnasier	41,6	41,9	41,9	43	43
Nyanländas etablering	0	32	64	64	64

Vissa bidrag från statens stöd till idrotten

Idrotten som folkrörelse

Medlemmar i idrottsrörelsen

Riksidrottsförbundet (RF) har 71 specialidrottsförbund som medlemmar, med ca 20 000 föreningar spridda över hela landet och 3,2 miljoner medlemmar. Antalet aktiva medlemmar har varit förhållandevis konstant sedan 2002. Könsfördelningen bland medlemmar 2016 var 47 procent flickor och kvinnor och 53 procent pojkar och män. Skillnaderna i könsfördelningen är oförändrad över tid.

Idrottslyftet en resurs för utveckling och förnyelse

Idrottslyftet har mellan 2007 och 2015 uppgått till 500 miljoner kronor årligen. Under 2016 och

2017 uppgick idrottslyftet till 550 miljoner kronor. Det främsta syftet är att få fler barn och ungdomar att idrotta och att idrotta högre upp i åldrarna. Inom ramen för Idrottslyftet erbjuder RF stöd till sina förbund och föreningar så att de kan utveckla sin barn- och ungdomsverksamhet för att uppnå målen. När Idrottslyftet startade 2007 var könsfördelningen jämnare bland de som deltog i Idrottslyftets aktiviteter än vid mätningen 2016. År 2007 var det 51 procent flickor och 49 procent pojkar som deltog. År 2016 var motsvarande fördelning 44 respektive 56 procent. Detta beror sannolikt på att flickor var en uttalad målgrupp i satsningen Handslaget som 2007 omvandlades till Idrottslyftet med förstärkta resurser och förändrad inriktning.

Den ojämställda och ojämlika barn- och ungdomsverksamheten

RF har beslutat att det lokala aktivitetsstödet till barn och ungdomsverksamheten (LOK-stöd) utgår för idrottslig verksamhet.

Bidraget till idrottsrörelsens barn- och ungdomsverksamhet i form av LOK-stöd uppgick 2016 till 586 miljoner kronor att jämföra med 2015 då stödet uppgick till 585 miljoner kronor. Bidragsberättigade deltagare är sedan 2014 barn och ungdomar i åldern 7–25 år och ledare i åldern 13–25 år. För deltagare och ledare inom idrott för personer med funktionsnedsättning finns ingen övre åldersgräns. Under 2016 beviljades idrottsföreningar aktivitetsbidrag för 58,75 miljoner deltagartillfällen vilket jämfört med 2015 är 1,2 miljoner fler deltagartillfällen.

En granskning av antalet deltagartillfällen 2016, uppdelat efter kön, visar att flickor svarade för 39 procent och pojkar för 61 procent. Den samlade fördelningen mellan flickor och pojkar när det gäller deltagartillfällen, som mäts genom LOK-stödet, har varit förhållandevis konstant sedan 2002, även om könsfördelningen bland de rapporterade deltagartillfallen utjämnades något mellan 2003 och 2008. Därefter har skillnaderna åter ökat.

Ett övergripande mönster är att bland yngre medlemmar har barn- och ungdomsidrotten lyckas att upprätthålla i det närmast oförändrade aktivitetsnivåer medan en tydlig nedgång syns när det gäller äldre ungdomar och i synnerhet flickor. Andelen flickor i Sverige i åldern 17–20 år har minskat under perioden 2004–2016 med 3 procentenheter. Under samma period har deras aktivitetsnivåer i LOK-stödet minskat med

26,7 procent. RF redovisar att insatser görs för att nå flickor som är utrikes födda eller är födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar men att idrottsrörelsen har svårt att nå dessa flickor. RF pekar på att den särskilda satsningen på idrott för nyanlända medfört att idrotten påbörjat att utveckla kunskap och arbetssätt för att nå fler.

Statistiken indikerar att pojkar redan i unga år är mer aktiva inom idrottsrörelsen än flickor och att skillnaderna därefter tilltar under ungdomsperioden. Detta innebär således att pojkars idrottande får väsentligt större stöd från LOK-stödet än flickors idrottande. Av statistiken framgår även att LOK-stödet i större utsträckning fördelas till föreningar i socioekonomiskt starka områden än till föreningar i socioekonomiskt utsatta områden.

De tre idrotter som har flest deltagartillfällen vid beräkning av LOK-stöd är samtliga lagidrotter. I de tio idrotter med flest antal deltagartillfällen skiljer sig könsfördelningen åt. Skillnaderna mellan 2016 och 2015 är små.

Tabell 15.3 Idrotter med flest deltagartillfällen, fördelat på pojkar och flickor, 2016

Procent idrotter	Pojkar	Flickor
Fotbollförbundet	73	27
Innebandyförbundet	69	31
Ishockeyförbundet	95	5
Gymnastikförbundet	20	80
Handbollförbundet	47	53
Ridsportförbundet	4	96
Basketförbundet	51	49
Simförbundet	43	57
Friidrottsförbundet	37	63
Tennissförbundet	62	38

Källa: Statligt lokalt aktivitetsstöd, CIF:s rapport Statens stöd till idrotten, uppföljning 2017.

Ideellt ledarskap

Ett av flera kännetecken på en folkrörelse är förekomsten av frivilligt och oavlönat föreningsarbete. Män dominerar i många avseenden inom idrotten, så även bland de medlemmar som var aktiva som tränare, ledare eller funktionärer 2016. Av beräknade 841 000 personer i åldern 6–80 år 2016 som innehade ett sådant uppdrag uppgavs 42 procent vara kvinnor och 58 procent vara män. Motsvarande siffra 2015 var 871 000 personer och den könsmissiga fördelningen var 49 procent kvinnor och 51 procent män.

Motsvarande siffror 2014 var 749 000 personer, respektive 43 procent kvinnor och 57 procent män. Indikatoren är beräknad på en förändrad frågeställning och en utökad åldersgrupp vilket gör det svårt att bedöma utvecklingen.

Kvinnor och män på ledande positioner

År 2016 var det 52 procent av Riksidrottsförbundets (RF) 71 specialidrottsförbund (SF) som hade en jämställd förbundsstyrelse, dvs. att båda könen uppgår till minst 40 procent bland ledamöterna. Detta kan jämföras med 2015, 2014 och 2013 då det var 46, 40 respektive 30 procent som hade en jämställd styrelse. Sammantaget var förbundsstyrelserna mer jämställda i sin sammansättning 2016 än tidigare år. Detta är en positiv utveckling.

Sett till förbundsstyrelseledamöternas kön och ålder i SF kan konstateras att kvinnor dominerar i den yngsta ålderskategorin upp till 30 år men att män utgör majoriteten i äldre ålderskategorier. Sammantaget visar utvecklingen på att jämställdheten har ökat påtagligt sedan 1985. År 2016 var fördelningen i SF:s styrelser 37 procent kvinnor och 63 procent män och 2015 var motsvarande andel kvinnor 35 procent och män 65 procent. Det bör påpekas att styrelserna i RF och i distriktsidrottsförbunden har jämställd representation vilket är en förutsättning i enlighet med RF:s stadgar samt att beslut har tagits att även styrelser i SF ska vara jämställda så att minst 40 procent av ledamöterna ska vara kvinnor respektive män senast 2021.

Tabell 15.4 Ledamöter i specialidrottsförbundens styrelser

Antal och procent

Ålder	Kvinnor	Män	Totalt
< 30 år	31 (63)	18 (37)	49
30-45 år	72 (42)	99 (58)	171
46-60 år	87 (35)	165 (65)	252
> 60 år	24 (23)	82 (77)	106
Totalt	214 (37)	364 (63)	578

Källa: Riksidrottsförbundet

Det finns en tydlig dominans av män både som ordförande och generalsekreterare i idrottsrörelsens specialidrottsförbund. Bland förbundens 71 förbund 2016 innehades posten som ordföranden av 17 kvinnor och 54 män. På positionen som förbundens högsta tjänsteman återfanns 21 kvinnor och 50 män. I rollen som

ordförande för förbundens valberedningar återfanns 18 kvinnor och 53 män.

Tabell 15.5 Kvinnor och män som ordförande respektive generalsekreterare i specialidrottsförbunden (SF) 2016

	Antal	Procent
SF med kvinna som ordförande	17	24
SF med man som ordförande	54	76
SF med kvinna som generalsekreterare eller motsvarande	21	30
SF med man som generalsekreterare eller motsvarande	50	70

Källa: Specialidrottsförbunden inom RF

En handlingsplan för idrott för personer med funktionsnedsättning

Personer med funktionsnedsättning har i jämförelse med övrig befolkning en mer stillasittande fritid. Skillnaderna tenderar att öka med stigande ålder. Den fysiska inaktiviteten riskerar även att leda till psykisk ohälsa.

Idrottsrörelsen har under många år arbetat för inkludering av personer med funktionsnedsättning i idrotten. Svenska Parasportförbundet organiserar huvuddelen av de personer med funktionsnedsättning som idrottar. Dock växer antalet SF som tar ansvar för att inkludera kvinnor och män, flickor och pojkar med funktionsnedsättning i sin ordinarie verksamhet, vilket Svenska Parasportförbundet ser positivt på. Riksidrottsförbundet har på stämman 2017 beslutat om en handlingsplan för idrott för personer med funktionsnedsättning. Det är av vikt att planen genomförs för att öka rekryteringen till idrotten.

Idrottens betydelse för folkhälsan

Rekommenderad nivå av fysisk aktivitet för positiv effekt för hälsan

Genom regelbunden fysisk aktivitet kan olika sjukdomstillstånd motverkas. Världshälsoorganisationen (WHO) rekommenderar därför alla vuxna (18 år och äldre) att vara fysiskt aktiva minst 150 minuter i veckan med måttlig intensitet och/eller 75 minuter med hög intensitet. För barn och ungdomar (5–17 år) rekommenderas fysisk aktivitet minst 60 minuter om dagen i måttlig till hög intensitet. Centrum för idrottsforskning utgår ifrån detta i sin redovisning till regeringen.

Personer som motionerar regelbundet

Att undersöka människors motionsvanor är svårt. Svaren varierar beroende på hur deltagaren definierar den fysiska aktivitetens ansträngningsgrad och regelbundenhet. Av Riksidrottsförbundets (RF) enkätstudie, Svenska folkets relation till motion och idrott 2016, där personers deltagande i organiserade motionsaktiviteter undersöks, framgår att 44 procent av de tillfrågade mellan 6 och 80 år deltog i minst tre motionsaktiviteter i veckan och ytterligare 28 procent deltog i minst en till två motionsaktiviteter i veckan. Nivån har varit konstant sedan 2002. Kvinnor, barn och unga motionerar i högre utsträckning än män och äldre.

Fysisk aktivitet hos kvinnor och män på fritiden

Folkhälsomyndigheten genomför årligen en rikstäckande undersökning om folkhälsa, Nationella folkhälsoenkäten. Undersökningen visar hur befolkningen mår och följer upp förändringar i hälsa över tid. Det är liten skillnad mellan kvinnor och män, 65 respektive 64 procent, som ägnar sig åt regelbunden motion och idrott i enlighet med WHO:s rekommendation, dvs. under minst 150 minuter varje vecka med måttlig intensitet och/eller 75 minuter med hög intensitet. Vidare framgår att särskilt unga män, men även unga kvinnor (16–29 år) i störst utsträckning tränar på denna nivå och att andelen därefter minskar successivt i takt med ökad ålder och att könsskillnaden är obetydlig.

Ett annat mått på fysisk aktivitet i den nationella folkhälsoenkäten var frågan om hur mycket tid som de tillfrågade under en vanlig vecka ägnade sig åt måttligt ansträngande aktiviteter ”som får dig att bli varm”, exempelvis ”promenader i rask takt, trädgårdsarbete, tyngre hushållsarbete, cykling, simning, etc.”. Resultatet indikerar att drygt hälften av befolkningen i åldern 16–84 år är fysiskt aktiva på en nivå som motsvarar WHO:s rekommendationer, här framgår att män är något mer aktiva än kvinnor.

Under senare år har stillasittande lyfts fram som en oberoende riskfaktor för ohälsa. Enligt nationella folkhälsoenkäten 2016 uppger 20 procent av befolkningen i åldern 16–84 år att de är stillasittande minst 10 timmar om dagen, utöver sömn. Av dessa är andelen kvinnor 17 procent och män 23 procent. Därtill är yngre mer stillasittande än äldre.

Dopning är ett samhällsproblem

Att minska bruket av dopningspreparat är en del av statens folkhälsomål. Bruket finns både inom idrotten och i samhället i stort. Bruket är olagligt, det strider mot medicinsk etik och är förenat med stora hälsorisker för individen.

Riksidrottsförbundet (RF) ansvarar för antidopningsarbetet inom idrottsrörelsen. Dopning utanför idrotten förekommer framför allt bland unga män i gymmiljöer. För att nå dessa miljöer fördelar Folkhälsomyndigheten medel till PRODIS (Prevention av dopning i Sverige) för att bedriva antidopningsprojektet 100 procent ren hårdträning, som bl.a. omfattar gym- och träningsanläggningar över hela Sverige.

RF bedriver sitt antidopningsarbete inom idrotten i enlighet med Världsantidopningsbyråns (WADA) bestämmelser. Detta medför ett kvalitativt arbete som bidrar till att skydda idrottarens hälsa och stärka etiken i idrottstävlingar nationellt och internationellt.

Idrottsverksamhet för nyanlända och asylsökande

Riksidrottsförbundet (RF) får sedan 2015 ett särskilt statligt stöd för att arbeta med etablering av nyanlända och även för att bedriva idrottsverksamhet för asylsökande. Statligt stöd har i motsvarande syfte även tilldelats andra organisationer i civilsamhället. Flera av dem bedriver verksamheter som sker i samverkan med idrottsrörelsens verksamhet för asylsökande och nyanlända. RF strävar efter att verksamhet riktad till nyanlända ska vara en naturlig del av idrottens generella verksamhet, i enlighet med värdegrunden som betonar allas rätt att vara med.

Under 2017 genomfördes verksamhet i 254 kommuner och 854 idrottsföreningar fick bidrag för insatser. Samverkan har skett med Migrationsverkets kontor och anläggningsboenden och uppskattningsvis har de genomförda aktiviteterna uppgått till 31 300 aktivitets-tillfällen med ca 397 000 deltagare, där vissa av dem har rapporterats flera gånger. Av dessa utgjorde barn (0–12 år) 28 procent, ungdomar (13–25 år) 60 procent och vuxna 12 procent. RF har ingen samlad könsuppdelad statistik men uppgifterna tyder på att väsentligt fler pojkar och män än flickor och kvinnor deltagit i verksamheten. Statistiken som RF redovisar pekar på att verksamheten under 2017 ökat

markant även om den direkta samverkan med Migrationsverkets kontor och anläggningsboenden minskat. Även om det är fler pojkar och män än flickor och kvinnor som söker asyl i Sverige så finns behov av att öka och utveckla insatserna för att fler flickor och kvinnor ska ges möjlighet att delta i verksamheten.

Centrum för idrottsforskning fördjupade analys

Centrum för idrottsforskning (CIF) har på regeringens uppdrag gjort en fördjupad analys av jämställdhet inom idrotten. I rapporten Statens stöd till idrotten – uppföljning 2017 redovisar CIF uppdraget vilket kompletteras av en antologi i form av skriften Resurser, representation och ”riktig” idrott – om jämställdhet inom idrotten.

I sin analys konstaterar CIF att vägen till en jämställd idrottsrörelse alltjämt är lång. På i princip alla nivåer är kvinnors och mäns deltagande, förutsättningar och villkor olika. Ojämligheten framträder i andelen kvinnor och män som medlemmar i olika idrotter, i andelen styrelseposter och förtroendeuppdrag, i fördelning av resurser och avseende idrottsliga normer och ideal. Därtill är Riksidrottsförbundets (RF) styrning i jämställdhetsfrågor främst inriktad på så kallad mål- och värderingsstyrning snarare än regel- och ekonomisk styrning. Ett trendbrott är 2017 års beslut av RF-stämman att specialidrottsförbunden ska ha jämställda styrelser senast 2021.

CIF menar att vid sidan av rådande makt- och resursfördelning är det ett allvarligt problem att idrottens praktik i stor utsträckning styrs av starka idrotts- och könsnormer. Detta är en grundläggande utmaning mot ett långsiktigt framgångsrikt jämställdhetsarbete inom idrotten. Utan ett medvetet normkritiskt förhållningssätt som identifierar, problematiserar och utmanar föreställningar om manligt och kvinnligt, är det knappast möjligt att realisera idrottspolitikens mål om kvinnors och mäns lika förutsättningar att utöva idrott och motion.

Utöver detta har regeringen redovisat insatser för våldsförebyggande arbete inom idrottsrörelsen där bland annat SISU Idrottsutbildarna fått stöd och under 2017 utvecklat utbildningsmaterial och genomfört bildnings- och utbildningsinsatser för det våldsförebyggande arbetet,

se vidare i utgiftsområde 13, avsnitt 5.4.2 Jämställdhet.

Idrottens internationella konkurrenskraft

Medaljer i internationella mästerskap

År 2016 deltog 134 av landets 222 landslagsgrupper i ett världsmästerskap (VM) eller motsvarande. Totalt vanns 151 medaljer varav 52 guld, 42 silver och 57 brons. Jämförelsevis vanns 216 medaljer 2015 och 184 medaljer 2014. Det är svårt att jämföra idrottsliga prestationer såväl mellan nationer som mellan idrotter. Många idrotter anordnar inte VM eller andra mästerskap varje år. Möjligheten att tävla och utmärka sig varierar därmed över tid.

Internationellt samarbete

Inom EU har programmet för utbildning, ungdom och idrott, Erasmus+, fortsatt. Under den sjuåriga programperioden 2014–2020 är 265 miljoner euro budgeterade för insatser inom idrottsområdet med en särskild inriktning mot idrott på gräsrotsnivå. Stödberättigad verksamhet är bl.a. gränsöverskridande samarbetspartnerskap och ideella europeiska idrotts-evenemang. RF bedriver ett arbete med att stödja svenska idrottsorganisationer i att söka medel från Erasmus+.

15.7 Mål för friluftslivspolitiken

Riksdagen har fastställt det övergripande målet för friluftslivspolitiken. Målet är att stödja kvinnor och mäns, flickors och pojkars möjligheter att vistas ute i naturen och utöva friluftsliv där allemansrätten är en grund för friluftslivet. Alla människor ska ha möjlighet till naturupplevelser, välbefinnande, social gemenskap och ökad kunskap om natur och miljö (prop. 2009/10:238, bet. 2010/11:KrU3, rskr. 2010/11:37 och 2010/11:38).

Tio mätbara mål har beslutats av regeringen och redovisats till riksdagen (skr. 2012/13:51, bet. 2012/13:KrU4, rskr. 2012/13:278). Målen är följande:

- Tillgänglig natur för alla
- Starkt engagemang och samverkan
- Allemansrätten

- Tillgång till natur för friluftsliv
- Attraktiv tätortsnära natur
- Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling
- Skyddade områden som resurs för friluftslivet
- Ett rikt friluftsliv i skolan
- Friluftsliv för god folkhälsa
- God kunskap om friluftslivet

De tio målen har preciseringar som förtydligar innebörden av målen. Preciseringarna är ett stöd i genomförandet av åtgärder. De är också underlag för att kunna mäta och följa upp målen samt för att kunna fortsätta utveckla friluftslivspolitikerna.

Varje friluftslivsmål berör flera olika myndigheter och organisationer. För varje mål utpekas en till två myndigheter som ansvariga för att följa upp och utveckla respektive mål. Friluftslivsmålen och preciseringarna ska vara vägledande för arbetet med friluftslivsfrågor på alla nivåer i samhället.

Friluftsliv är ett allmänt intresse och spänner över flera politikområden, bl.a. miljö- och naturvårdspolitikerna, folkhälsopolitiken, den regionala tillväxtpolitiken, skogs-, fiskeri-, och jordbrukspolitikerna, jakt- och viltförvaltning, landsbygdspolitiken samt utbildnings- och forskningspolitiken.

Friluftslivet är viktigt för bl.a. folkhälsan, kulturlivet, besöksnäringen och den sociala sammanhållningen lokalt. Friluftslivspolitikerna behöver därför integreras bättre i samhällsplaneringen.

Riksdagen har beslutat om ett generationsmål för miljöarbetet och om 16 miljö kvalitetsmål som uttrycker den miljömässiga dimensionen av hållbar utveckling (prop. 2009/10:155, bet. 2009/10:MJU25, rskr. 2009/10:377). Flera av miljö kvalitetsmålen har även preciseringar som rör friluftslivet, liksom etappmål som identifierar en önskad samhällsomställning och som anger steg på vägen för att nå generationsmålet och ett eller flera miljö kvalitetsmål (se utg.omr. 20 Allmän miljö- och naturvård).

Naturvårdsverket ska verka för att bevara och utveckla förutsättningarna för friluftslivet. Naturvårdsverket ska också samordna myndigheternas arbete när det gäller friluftsliv och samverka med andra berörda organisationer.

Länsstyrelserna har i uppdrag att samordna och leda det regionala arbetet friluftslivspolitikerna.

15.8 Resultatredovisning för friluftslivspolitikerna

Resultatredovisningen baseras i huvudsak på redovisningen av statsbidrag till friluftslivsorganisationer. Även Naturvårdsverkets åiterrapportering av åtgärder för biologisk mångfald under perioden 2015–2017 (rapport 6808) innehåller värdefull information om insatser för friluftslivet.

I resultatredovisningen används även Naturvårdsverkets årliga redovisning för hur arbetet med samordningen av berörda myndigheters friluftslivsarbete utvecklas, liksom samverkan med andra aktörer såsom friluftslivsorganisationer.

Uppföljning av friluftslivsmålen sker periodvis. Den första uppföljningen av friluftslivsmålen (Naturvårdsverket rapport 6700, december 2015) rapporterades i budgetpropositionen för 2017, utg.omr. 17. Nästa uppföljning beräknas ske 2018.

Resultatet avseende de miljömål som berörs av friluftslivspolitikerna redovisas i utg.omr. 20 Allmän miljö- och naturvård.

15.8.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Inom friluftslivspolitikerna sker uppföljning i förhållande till regeringens tio beslutade friluftslivsmål och dess preciseringar. Nästa uppföljning beräknas ske 2018.

För att få statsbidrag krävs enligt förordningen (2010:2008) om statsbidrag till friluftslivsorganisationer att organisationen värnar det enkla, naturnära och långsiktigt hållbara friluftslivet, främjar hälsa och goda möjligheter att utöva friluftsliv, främjar ett tryggt och säkert friluftsliv, bidrar till att utveckla barns och ungdomars intresse för motion och friluftsliv, eller verkar för ökad kunskap om och hänsyn till natur- och kulturmiljön samt allemansrätten (SFS 2010:2008).

Vid fördelningen av statsbidrag prioriteras bl.a. ansökningar som strävar mot att uppfylla de tio friluftslivspolitiska målen och satsningar på barn och ungdomar i friluftslivet.

15.8.2 Resultat

Redovisningen av statsbidragen görs med utgångspunkt från förordningen (2010:2008) om statsbidrag till friluftorganisationer och det övergripande målet för friluftsliv som riksdagen beslutat för den statliga friluftslivspolitiken (prop. 2009/10:238). Bidraget ska stödja att människor organiserar sig för vistelse i naturen och utövande av friluftsliv med allemansrätten som grund samt att ge alla människor möjlighet att genom friluftsliv få naturupplevelser, välbefinnande, social gemenskap och ökad kunskap om naturen och miljön.

Paraplyorganisationen Svenskt Friluftsliv fördelar och betalar ut statsbidrag till friluftorganisationer. Statsbidrag lämnas antingen som organisationsbidrag eller verksamhetsbidrag med finansiering från anslaget 13:3 *Stöd till friluftorganisationer*, utg.omr. 17. Organisationsbidrag är stöd till organisationer i förhållande till organisationens medlemsantal och aktivitetsnivå. Verksamhetsbidrag är stöd till organisationer för en specifik verksamhet efter särskild prövning. Svenskt Friluftsliv företräder 25 ideella friluftorganisationer, som tillsammans har närmare 1,7 miljoner medlemskap.

Svenskt Friluftsliv fördelade under 2017 nära 47,8 miljoner kronor i bidrag till 22 friluftorganisationer, varav 22,1 miljoner kronor var organisationsbidrag till 13 organisationer och 25,7 miljoner kronor var verksamhetsbidrag till 21 organisationer. 12 organisationer fick både organisations- och verksamhetsbidrag.

I budgetpropositionen för 2016 tillfördes anslaget 13:3 *Stöd till friluftorganisationer* 20 miljoner kronor per år från 2016. Ökningen av statsbidraget har under 2017 använts bl.a. som stöd till skolans verksamhet med friluftsdagar och utomhuspedagogik samt satsningar på utevistelse för barn och unga. Vidare har ökningen även resulterat i aktiviteter som främjar naturkontakt, fysisk aktivitet och integration.

Flera organisationer och projekt har även fått ytterligare finansiering genom samarbeten med näringsliv, kommuner och från andra myndigheter och organisationer som exempelvis Arvsfonden och Svenska Postkodstiftelsen.

Tabell 15.6 Friluftorganisationer som fått bidrag 2017 av Svenskt Friluftsliv

Organisationsbidrag och verksamhetsbidrag
Friluftsrådet
Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund (Sportfiskarna)
Svenska Livräddningssällskapet
Svenskt Friluftsliv
Svenska Turistföreningen
Cykelfrämjandet
Båtunionen
Svenska Kryssarklubben
Hälsofrämjandet
Svenska Frisksportförbundet
Fjällklubben
Svenska Islandshästförbundet
Organisationsbidrag
Kennelklubben
Verksamhetsbidrag
Cykelsällskapet
Scouterna
Svenska Orienteringsförbundet
Naturskyddsföreningen (tillsammans med Naturskoleföreningen och Sportfiskarna)
Svenska Klätterförbundet
Svenska Kanotförbundet
Svenska Jägareförbundet
Förbundet Skog och Ungdom
Riksförbundet Sveriges 4H

Bidragsverksamheten når stora grupper av människor som får möjlighet till ett upplevelserikt friluftsliv. Organisationsbidragen till friluftorganisationerna möjliggör en stor verksamhet med många deltagare i olika aktiviteter. Resultatet för 2017 visar en stor bredd av verksamheter och aktiviteter som genomförts av friluftorganisationerna. De flesta av dessa organisationer använder organisationsbidraget bl.a. för att utveckla verksamheten genom en ökad digitalisering men även för friluftslivspolitiskt arbete. Ledarutbildningar är viktiga för att underlätta för fler att nå ut i naturen. Hos Friluftsrådet har under året 1 711 personer gått en ledarutbildning, vilket är 136 fler än föregående år. Vid årsslutet fanns totalt ca 5 700 ledare.

I stort sett samtliga organisationer lyfter fram allemansrätten som en av de viktigaste förutsättningarna för friluftsliv.

I likhet med tidigare år prioriterades under 2017 särskilt satsningar på verksamheter för barn och ungdomar. Även verksamheter som främjar mångfald och integration gynnades. Dessutom prioriterades satsningar som strävade mot att uppfylla de tio friluftslivspolitiska målen. Könsupplad statistik redovisas för de verksamheter där sådan information finns hos organisationerna. Sådan statistik finns inte ännu att tillgå för alla verksamheter men har efterfrågats inför kommande redovisningar.

Bland de större satsningar som främjar både unga och integration finns Friluftsförbundet projekt Meningsfull väntan som vänder sig till asylsökande och nyanlända barn, unga och vuxna. Under året har 14 lokalavdelningar genomfört över 200 aktiviteter för över 4 500 personer – varav drygt 2 500 barn och ungdomar. Genom aktiviteterna har deltagarna bl.a. lärt känna naturen i sitt närområde, skapat nätverk för integration och etablering, provat på olika friluftaktiviteter och fått förståelse för allemansrätten. Sportfiskarna nådde målet med sitt projekt Klassdraget, att ta ut 13 500 fiskande barn och 54 skolklasser redan i september. Inom Sportfiskarna åtgärdsprogrammet Främjande och integration har bl.a. fler än 2 800 elever fått prova på praktisk fiskevård. Målgrupperna har varit barn och unga, särskilt nya svenskar. Svenska Jägareförbundet har under 2017 genomfört flera olika integrationsprojekt särskilt för ungdomar, exempelvis genom friluftsdagar och informationsmaterial om den svenska naturen. Syftet är att med ökad kunskap, såväl teoretisk som praktisk, om naturen, allemansrätten och vilda djur öka delaktigheten i svenskt friluftsliv.

Andra projekt vänder sig till specifika grupper av ungdomar. Svenska Kryssarklubben har arrangerat åtta dagläger, de så kallade Kryssislägren, som vänder sig till barn mellan 8 och 12 år. Fyra av dessa läger har i samarbete med Fryshuset vänt sig enbart till barn med ensamstående föräldrar. Svenska Klätterklubben har under 2017 arrangerat tre grundkurser i alpin klättring varav två var riktade enbart till yngre kvinnor. Trycket på dessa kurser var mycket högt. Även den tredje kursen riktad till både män och kvinnor fick övervägande del kvinnligt deltagande. Cykelfrämjandet och projektet Frihet på cykel har tagit emot ett Jämställdhetsstipendium av Sundbybergs stad.

Även verksamheter som underlättar för en mångfald besökare i naturen har stöttats.

Svenska Cykelsällskapet har fortsatt arbetet med att erbjuda säkra och aktiva vägval under rekreation, motion, fritid och semester. Projektet Underhåll och utveckling av leder omfattar ca 13 000 km väg och 30 000 vägvisare. I projektet ingår även större lednätverk som Sverigeleden och ett antal landskapscykelleder. Vidare har kartor och informationsmaterial på olika språk tagits fram. I projektet Flera och mera i naturen har Svenska Orienteringsförbundet utvecklat konceptet Hittaut. Genom denna verksamhet har 18 500 personer deltagit på 20 orter runt om i landet.

Flera projekt fokuserar på fortbildning och ledarutbildning. Exempelvis har Naturskoleföreningen, Naturskyddsföreningen och Sportfiskarna i samarbetsprojektet Mer friluftsliv i skolan genomfört 20 fortbildningsdagar för 372 pedagoger från 88 kommuner i syfte att inkludera mer friluftsliv i undervisningen.

Åtgärder för friluftsliv

Med anslaget 1:3 *Åtgärder för värdefull natur* (utg.omr. 20 Allmän miljö- och naturvård) finansieras åtgärder för bl.a. naturvårdande skötsel och tillgängliggörande av skyddade områden, förvaltning av Naturvårdsverkets fastighetsinnehav inklusive investeringar i och underhåll av byggnader samt underhåll av det statliga ledsystemet i fjällen.

Anslaget skapar förutsättningar för ett rikt friluftsliv i de skyddade områdena, i tätortsnära natur och på det statliga ledsystemet i fjällen. För att värdena i de skyddade områdena ska bevaras och utvecklas är förvaltningen av dem av central betydelse för både biologiska värden och värden för friluftsliv och kulturmiljö. Information om skyddad natur är central inom verksamheten, inte minst vid naturum-anläggningarna. Under 2017 gjordes 1,8 miljoner besök på naturum och nära 33 000 skolelever deltog i aktiviteter. Ca 284 000 besökare har deltagit i någon aktivitet, bokat en visning eller guidad tur.

En stor andel av medlen används av länsstyrelserna till åtgärder för friluftsliv och tillgängliggörande av skyddade områden, arbetet med att stärka det statliga ledsystemet i fjällen, informationsinsatser för friluftslivet och naturvägledning. Användningen av medel för friluftsliv och tillgänglighet i skyddade områden har

avsevärt höjts de senaste åren från 41 miljoner kronor år 2014, till 77 miljoner kronor 2015, 107 miljoner kronor 2016 och nära 97 miljoner kronor 2017.

Under 2017 beslutades om 283 nya och utvidgade statliga naturreservat som omfattades av nästan 84 000 hektar, vilket är en fördubbling av den areal som skyddades 2016.

I skyddade områden har nästan hälften (177 miljoner kronor) av förvaltningsanslaget använts till skötsel av naturtyper, främst betesmarker och ängar. En fjärdedel av medlen har använts till olika satsningar på friluftsliv och information. Satsningarna på friluftsliv och tillgänglighet har ökat avsevärt, särskilt i skyddade områden.

Regeringen har beslutat om en strategi för Sveriges nationella skogsprogram där friluftslivsfrågor ingår. Skogsbrukets genomförande av målbilder för god hänsyn till friluftsliv och rekreation pågår bl.a. genom hänsyn till friluftslivets värden vid skogsbruksåtgärder i enlighet med målbilderna (se även utg.omr. 20, avsnittet Levande skogar). Naturvårdsverket har redovisat uppdraget om tätortsnära natur och friluftsliv (se även utg.omr. 20, avsnittet Ett rikt växt- och djurliv).

Skogsstyrelsen har redovisat uppdraget om att analysera och vid behov utveckla styrmedel, exempelvis föreskrifter och allmänna råd för hänsyn till skogens sociala värden.

Vid utgången av 2016 hade befolkningen i genomsnitt 2,8 kilometer till sin närmsta nationalpark, naturreservat eller naturvårdsområde. Boende på Gotland och i Örebro län hade kortast avstånd, medan boende i Värmlands län hade längst. Boende i tätort hade i genomsnitt 1,6 kilometer närmare till skyddad natur jämfört med boende utanför tätorter. Den tätortsnära naturen har stor betydelse för den biologiska mångfalden, det vardagliga friluftslivet och för att skapa kunskap, förståelse och engagemang för en god miljö.

Nästan 30 procent av Sveriges nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden har bildats för att säkra områden för friluftslivet. Av dem har fler än 400 områden det preciserade syftet att skydda tätortsnära natur.

Ökad tillgänglighet för friluftsliv och naturturism

Skyddade områden som nationalparker, naturreservat och Natura 2000-områden är attraktiva

besöksområden. Sveriges nationalparker är unika områden där landets mest sevärda och värdefulla natur skyddats för framtiden. Förutom deras betydelse som skyddade naturlandskap med höga naturvärden bidrar de väsentligt till att göra naturupplevelser tillgängliga för människor. Sveriges 29 nationalparker hade under år 2017 totalt drygt 2,5 miljoner besökare, en ökning från ca 2,4 miljoner året innan. Besökarantalet på webbplatsen sverigesnationalparker.se har sedan lanseringen i maj 2014 ökat stadigt. År 2017 hade webbplatsen över 700 000 besök.

Naturturismen växer i Sverige och nationalparkerna är turistattraktioner av internationell intresse. De har betydelse bl.a. för besöksnäringen samt lokal och regional tillväxt. Våren 2018 bildades en ny nationalpark, Åsnens nationalpark i Alvesta och Tingsryds kommuner i Kronobergs län (prop. 2017/18:87, bet. 2017/18: MJU14, rskr. 2017/18:183). Åsnens vidsträckta skogs- och sprickdalslandskap är av riksintresse för både naturvård och friluftsliv och har ca 110 000 besökare årligen. Samtidigt görs nationalparkerna tillgängliga för fler och nya grupper av besökare genom att entréer, leder och information förnyas. Genom att bilda nya nationalparker skapas både nya och förbättrade möjligheter att ta emot besökare och erbjuda goda naturupplevelser som gynnar friluftslivet och natur- och kulturbaserad turism. Samtidigt bidrar detta till friluftslivsmålet om hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling

Lättillgänglig information om naturområden och särskilt skyddade områden bidrar till att göra dem tillgängliga för allmänheten. Det främjar också friluftsliv och turism. Därför har Naturvårdsverket på regeringens uppdrag utvecklat förutsättningar för användarvänlig information för olika digitala plattformar.

Naturvårdsverket fortsätter att genomföra strategin för kommunikation av allemansrätten. Strategin ska ge alla människor, oavsett ålder, kön, socioekonomisk status, etnisk och kulturell bakgrund, intresse, funktionsförmåga etc. förutsättningar att vistas i naturen, och utöva friluftsliv med allemansrätten som grund över hela landet.

Leder ökar tillgängligheten

Det statliga ledsystemet utgör till stor del infrastrukturen för friluftslivet och skyddad

natur i fjällen, särskilt i och till nationalparkerna i norr. Naturvårdsverket utvecklar vandringsleder för att främja friluftsliv, turism och underlätta tillgänglighet. Alla längre vandringsleder i landet är nu kartlagda vad gäller typer, status och ansvarsförhållanden. Digital information om statliga leder och leder i skyddade områden finns nu tillgänglig som öppna data. Naturvårdsverket har lämnat förslag om hur ledsystemen i fjällen kan utvecklas, samt redovisat förutsättningar och kostnader för leder i fjällnära skogar. Regeringens satsningar genom stärkta anslag till skötsel och åtgärder har medfört förbättringar för friluftslivet exempelvis genom underhåll av vandringsleder, förbättrad information samt nya broar och vindskydd. Många angelägna upp-rustningsinsatser har genomförts. Under 2017 har bl.a. 24 broar bytts ut mot nya och 25 broar har renoverats. Totalt 486 km led har fått en förbättrad markering och över 13 km spång har anlagts. Därtill har 2 146 nya skyltar köpts in och har eller ska sättas upp. Åtgärderna bidrar till att förbättra tillgängligheten och öka säkerheten längs lederna.

Även andra leder än statliga anläggs runt om i landet, exempelvis nya vandrings-, cykel- och ridleder. Cykel- och hästturism blir populärare. Arbete pågår med att förbättra samordningen mellan aktörer och se över förutsättningarna för en långsiktig förvaltning av leder i lågländs-terräng.

Kartläggning av värdefull friluftsnatur

Naturvårdsverket har under 2017 fortsatt att utveckla metod och vägledning för att kartlägga naturområden med värden för friluftsliv, rekreation och turism i samverkan med bl.a. kommuner. Metodiken förväntas vara klar under 2018. Kunskapen som tas fram är en viktig del i arbetet med att utveckla handlingsplaner för grön infrastruktur, se vidare utg.omr. 20 Allmän miljö- och naturvård, avsnittet Ett rikt växt- och djurliv.

Länsstyrelsernas arbete med friluftsliv

Länsstyrelserna har för andra året haft särskilda medel för att samordna och leda det regionala friluftsmålsarbetet. Naturvårdsverket har samordnat och stöttat länsstyrelserna genom

nätverksträffar, kompetensutveckling och metodstöd. Under året har Naturvårdsverket också tagit fram en vägledning som ska underlätta när länsstyrelserna kartlägger naturområden av betydelse för friluftsliv, rekreation och turism på lokal och regional nivå.

I stort sett samtliga länsstyrelser har nu friluftssamordnare som utvecklar förutsättningarna för friluftsliv i länen. Flertalet länsstyrelser har arrangerat regionala nätverksträffar om friluftsliv och spridit kunskap via broschyrer, webb, rådgivning, skoldagar, m.m. I Gotlands och Hallands län har man arbetat med att förlänga befintliga vandringsleder utmed kusterna. Länsstyrelsen i Halland har genomfört ett projekt om tillgänglighet till natur via kollektivtrafik. Jönköpings län har tagit fram en regional handlingsplan för friluftsliv och en strategi och handlingsplan för hur fritidsfisket och fisketurismen ska kunna utvecklas. Även i Skåne län pågår ett liknande arbete. Alla naturreservat i Norrbottens län har klassats utifrån närhet till tätort och besöksvärde och man kartlägger nu naturområden som är viktiga för friluftslivet.

Tätortsnära natur för friluftslivet

Naturvårdsverket har redovisat uppdraget om att identifiera behov av vägledning, styrmedel och förstärkt samverkan mellan berörda myndigheter för att förvalta tätortsnära natur på ett hållbart sätt. Utgångspunkten var att bevara och utveckla den biologiska mångfalden och förbättra förutsättningarna för friluftsliv, där även samspelet med kulturmiljövärden tas tillvara. (Se rapport Tätortsnära natur och friluftsliv, NV-08971-16).

LONA-projekt för friluftslivet

Lokala naturvårdsprojekt (LONA) har haft ett betydande inslag av satsningar som integrerat naturvård, folkbildning och närrekreation.

Naturvårdsverket redovisar att majoriteten av kommuner och länsstyrelser lyfter fram LONA som ett enkelt och effektivt sätt att stödja lokala naturvårds- och friluftslivssatsningar. LONA har haft en positiv inverkan på intresset för naturvård och friluftsliv hos kommunala politiker och hos allmänheten. Naturvård och

friluftsliv har integrerats bättre i kommunernas översiktsplanering än tidigare. Många kommuner har använt LONA-bidrag för att ta fram underlag och upprätta naturvårdsprogram och friluftsplaner. Ett flertal projekt har fokuserat på naturpedagogik vilket bidrar till att öka skolornas och förskolornas nyttjande av tätorts-nära naturområden.

Under perioden 2015–2017 fattades beslut om 755 LONA-projekt med över 1 300 åtgärder till en total kostnad om ca 293 miljoner kronor, varav statliga bidrag utgjorde ca 129 miljoner kronor (vilket är 44 procent). Bidragen fördelades med ca 50 procent till naturvård, 44 procent till friluftsliv, 2 procent till kulturmiljö samt 4 procent till övrigt.

Bland de prestationer som beviljade medel ska resultera i finns bl.a. ett trettiotal friluftsplaner, 15 fågeltorn, ca 120 grill- och rastplatser samt vindskydd, ca 70 broar, ca 90 aktivitetsbanor, ca 40 åtgärder för tillgänglighetsanpassning för äldre/personer med funktionsnedsättning, ca 5 000 skyltar, och 300 personliga guidningar. Åtgärderna bidrar bl.a. till att förbättra tillgängligheten, både fysiskt och informativt, till naturområden.

Samverkan och dialog

Den årliga Tankesmedjan för friluftsliv är en mötesplats för dialog om friluftslivsfrågor med sikte på att utveckla friluftslivet. 2018 års tankesmedja, Med sikte på framtiden, arrangerades i april 2018 av Naturvårdsverket tillsammans med ett 15-tal aktörer. Ca 300 deltagare diskuterade framtida förutsättningar och trender för friluftslivet, t.ex. inom stadsutveckling, teknik, naturturism, allemansrätten, sociala medier och varmare klimat.

15.9 Budgetförslag

15.9.1 13:1 Stöd till idrotten

Tabell 15.7 Anslagsutveckling 13:1 Stöd till idrotten

Tusental kronor

År	Utfall	1 935 148	Anslags-sparande	163
2018	Anslag	1 964 311 ¹	Utgifts-prognos	1 964 311
2019	Förslag	1 954 311		
2020	Beräknat	1 954 311		
2021	Beräknat	1 946 811		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till idrotten. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till specialidrott inom gymnasieskolan, idrottsforskning och insatser mot dopning.

Regeringens överväganden

Tabell 15.8 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 13:1 Stöd till idrotten

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	1 954 311	1 954 311	1 954 311
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			-7 500
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 954 311	1 954 311	1 946 811

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att tidigare beräknad ökning med 4 miljoner kronor årligen 2020–2025 uteblir.

Regeringen föreslår att 1 954 311 000 kronor anvisas under anslaget 13:1 *Stöd till idrotten* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 1 954 311 000 kronor respektive 1 946 811 000 kronor.

15.9.2 13:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler

Tabell 15.9 Anslagsutveckling 13:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler

Tusental kronor

2017	Utfall	48 912	Anslags-sparande	3 252
2018	Anslag	52 164 ¹	Utgifts-prognos	51 538
2019	Förslag	52 164		
2020	Beräknat	52 164		
2021	Beräknat	32 164		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till allmänna samlingslokaler. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till Bygdegårdarnas Riksförbund, Folkets Hus och Parker och Riksföreningen Våra Gårdar för organisationernas information, rådgivning utvecklingsarbete och arbete gällande ansökningar om statligt stöd.

Bemyndigande och ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2019 för anslaget 13:2 *Bidrag till allmänna samlingslokaler* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 44 000 000 kronor 2020–2021

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. för investeringsbidrag till fleråriga projekt. Detta innebär att bidragen betalas ut ett eller flera år efter det år då projektbidrag beslutas. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2019 för anslaget 13:2 *Bidrag till allmänna samlingslokaler* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 44 000 000 kronor 2020–2021.

Tabell 15.10 Beställningsbemyndigande för anslaget 13:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler

Tusental kronor

	Utfall 2017	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
Ingående åtaganden	27 398	34 213	44 000		
Nya åtaganden	30 850	30 962	34 591		
Infriade åtaganden	-24 035	-21 175	- 34 591	-25 000	-19 000
Utestående åtaganden	34 213	44 000	44 000		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	44 000	44 000	44 000		

Regeringens överväganden

Tabell 15.11 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 13:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	52 164	52 164	52 164
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			-20 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	52 164	52 164	32 164

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

I förhållande till beräknad anslagsnivå för 2019 i budgetpropositionen för 2018 innebär tillämpningen av de principer som använts vid utformningen av denna budgetproposition att tidigare beräknad ökning av anslaget för 2019 inte genomförs.

Regeringen föreslår att 52 164 000 kronor anvisas under anslaget 13:2 *Bidrag till allmänna samlingslokaler* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 52 164 000 kronor respektive 32 164 000 kronor

15.9.3 13:3 Stöd till friluftorganisationer

Tabell 15.12 Anslagsutveckling 13:3 Stöd till friluftorganisationer

Tusental kronor

			Anslags- sparande	
2017	Utfall	47 785		
2018	Anslag	47 785 ¹	Utgifts- prognos	47 785
2019	Förslag	47 785		
2020	Beräknat	47 785		
2021	Beräknat	47 785		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till friluftorganisationer.

Kompletterande information

I förordningen (2010:2008) om statsbidrag till friluftorganisationer finns bestämmelser om hantering av statsbidragen.

Regeringens överväganden

Tabell 15.13 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 13:3 Stöd till friluftsförbund

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	47 785	47 785	47 785
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	47 785	47 785	47 785

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 47 785 000 kronor anvisas under anslaget 13:3 *Stöd till friluftsförbund* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 47 785 000 kronor respektive 47 785 000 kronor.

15.9.4 13:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer

Tabell 15.14 Anslagsutveckling 13:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer

Tusental kronor

År	Utfall	Belopp	Anslags- sparande	Utgifts- prognos	Belopp
2017	Utfall	15 000			
2018	Anslag	15 000 ¹			15 000
2019	Förslag	15 000			
2020	Beräknat	15 000			
2021	Beräknat	15 000			

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer i enlighet med lagen (2010:473) om statligt stöd till riksdagspartiers kvinnoorganisationer.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2019 för anslaget 13:4 *Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kronor 2020.

Skälen för regeringens förslag: För att Parti-bidragsnämndens administration ska kunna bedrivas effektivt bör stödet till riksdagspartiers kvinnoorganisationer handläggas samtidigt som stödet till de politiska partierna enligt lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier. Detta innebär att åtaganden om stöd till riksdagspartiers kvinnoorganisationer beslutas under hösten för det kommande året och därmed medför behov om framtida anslag. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2019 för anslaget 13:4 *Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kronor 2020.

Tabell 15.15 Beställningsbemyndigande för anslaget 13:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer

Tusental kronor

	Utfall 2017	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020
Ingående åtaganden	15 000	15 000	15 000	
Nya åtaganden	15 000	15 000	15 000	
Infriade åtaganden	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Utestående åtaganden	15 000	15 000	15 000	
Erhållet/föreslaget bemyndigande	15 000	15 000	15 000	

Regeringens överväganden**Tabell 15.16 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 13:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer**

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	15 000	15 000	15 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	15 000	15 000	15 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 15 000 000 kronor anvisas under anslaget 13:4 *Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 15 000 000 kronor respektive 15 000 000 kronor.

15.9.5 13:5 Insatser för den ideella sektorn**Tabell 15.17 Anslagsutveckling 13:5 Insatser för den ideella sektorn**

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2017		22 605	6 653
2018	Anslag	151 758 ¹	149 937
2019	Förslag	151 758	
2020	Beräknat	151 758	
2021	Beräknat	26 758	

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för bidrag till forskning samt annan kunskapsutveckling som avser det civila samhället. Anslaget får även användas för utgifter för uppföljning och annan verksamhet för genomförandet av politiken för det civila samhället samt för sådana administrativa utgifter som är en förutsättning för genomförandet av insatser inom området.

Regeringens överväganden

Tabell 15.18 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 13:5 Insatser för den ideella sektorn

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	151 758	151 758	151 758
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			-125 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	151 758	151 758	26 758

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 151 758 000 kronor anvisas under anslaget 13:5 *Insatser för den ideella sektorn* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 151 758 000 kronor respektive 26 758 000 kronor.

16 Folkbildning

16.1 Omfattning

Till folkbildningen räknas folkhögskolor, studieförbund och studerandeorganisationer inom folkhögskolan. Inom folkbildningen finns

även särskilda statsbidrag för tolkutbildning, särskilt utbildningsstöd samt ett särskilt bidrag för verksamheter för asylsökande och vissa nyanlända.

16.2 Utgiftsutveckling

Tabell 16.1 Utgiftsutveckling inom Folkbildning

Miljoner kronor

	Utfall 2017	Budget 2018 ¹	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
<i>Folkbildning</i>						
14:1 Bidrag till folkbildningen	3 851	4 358	4 344	4 348	4 348	4 318
14:2 Bidrag till tolkutbildning	48	59	56	59	59	59
14:3 Särskilda insatser inom folkbildningen	175	190	190	170	140	
14:4 Särskilt utbildningsstöd	155	188	185	190	193	193
Summa Folkbildning	4 229	4 795	4 775	4 768	4 741	4 571

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

16.3 Mål för området

Målet för folkbildningspolitiken fastställdes genom riksdagens beslut i fråga om regeringens proposition Allas kunskap – allas bildning (prop. 2013/14:172, bet. 2013/14:KrU8, rskr. 2013/14:379). Målet är att folkbildningen ska ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället. Målet avspeglar folkbildningens idémässiga grund, särskilda pedagogik och självständighet.

16.4 Resultatredovisning för folkbildningspolitiken

16.4.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Folkbildningens verksamhet följs i första hand upp i förhållande till de fyra syften som gäller för statsbidraget för folkbildningen. Dessa fyra syften ligger till grund för resultatindikatorerna och presenteras i tabell 16.2. De resultatindikatorer som används för folkbildningens område är i huvudsak kvantitativa och beskriver främst den verksamhet som genomförts, t.ex. antal deltagare vid folkhögskolor och studieförbund.

Underlag för uppföljning gentemot dessa indikatorer samt för övriga bedömningar av folkbildningens verksamhet har hämtats i redovisningar från Folkbildningsrådet, SISU Idrottsutbildarna, Myndigheten för yrkeshögskolan och Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Tabell 16.2 Syften och indikatorer

Syfte	Indikator
1. Stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin.	Antalet folkhögskolor och studieförbund i landet. Fördelning av folkhögskolor och studieförbund i landet.
2. Bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen.	Deltagare i folkhögskolekurs efter ålder och kön. Unika studiecirkeledagare efter ålder och kön. Andel utlandsfödda deltagare i folkhögskolans långa kurser och i studiecirklar. Andel deltagare med funktionsnedsättning i långa kurser resp. studiecirklar. Antal asylsökande och nyanlända som bor i anläggningsboende som deltagit i särskilda folkbildningsinsatser.
3. Bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället.	Andel deltagare utan gymnasieutbildning. Antal utfärdade intyg om grundläggande behörighet bland deltagare på folkhögskolans långa kurser. Antal utfärdade intyg om avslutad eftergymnasial yrkesutbildning på särskild kurs.
4. Bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.	Antal deltagare i folkhögskolors och studieförbunds kulturprogram. Andel kvinnor respektive män i kulturprogram.

16.4.2 Resultat

Stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin

Indikator: Antalet folkhögskolor och studieförbund i landet.

Det finns för närvarande 154 folkhögskolor och 11 studieförbund (inklusive SISU Idrottsutbildarna) som får statsbidrag i enlighet med förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen, vilket är ett oförändrat antal jämfört med 2016. Därtill bedömer Folkbildningsrådet att det finns 163 folkhögskolefilialer, vilket är en ökning med 38 filialer sedan 2016. Folkbildningsrådet beviljade under 2017 en ny folkhögskola statsbidrag och godkände en ansökan om statsbidrag till försöksverksamhet som folkhögskola.

Indikator: Fördelning av folkhögskolor och studieförbund i landet

Landets folkhögskolor och studieförbund har stor geografisk spridning. Folkhögskolorna erbjöd under 2017 långa folkhögskolekurser i 140 kommuner, en ökning med en kommun sedan föregående år. Studieförbunden har sedan flera år tillbaka varit verksamma i alla landets kommuner.

Av folkhögskolans deltagare i allmän och särskild kurs återfanns 57 procent i storstäder, större städer eller pendlingskommuner under 2017, vilket är oförändrat från föregående år. I relation till antalet kommuninvånare var antalet deltagare i allmän kurs störst i storstäder och landsbygdskommuner, vilket är i linje med föregående år. Av studieförbundens deltagare återfanns 62 procent i storstäder eller större städer under 2017, vilket är en ökning med 9 procentenheter sedan 2016. Studieförbundens nyrekrytering skedde till 50 procent i storstäder och de större städerna. I relation till kommunernas invånarantal samlade studieförbunden flest deltagare på landsbygden och i pendlingskommuner. Andelen unga var under 2017 proportionellt störst i mindre städer/tätort (13 procent) och större städer (12 procent). Andelen utrikes födda var under 2017 störst i storstäder (33 procent).

Folkbildning om mänskliga rättigheter

Folkbildningsrådet har under perioden 2014–2017 fördelat bidrag till 29 projektansökningar,

18 från folkhögskolor, 8 från studieförbund och 3 samverkansprojekt, som syftar till att stärka kunskaperna om mänskliga rättigheter i samhället.

SISU Idrottsutbildarna

Under 2017 har SISU Idrottsutbildarna samverkat med 6 842 föreningar i landet. Antalet deltagare (ej unika) i distriktens verksamheter (lärgrupp, kurs, processarbete och lärande för barn) uppgår till ca 987 000, vilket är en minskning av icke unika deltagare med ca 11 procentenheter jämfört med föregående år.

Bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen

Indikator: Deltagare i folkhögskolekurs efter ålder och kön

Under 2017 deltog sammantaget nästan 49 000 unika deltagare i folkhögskolans långa kurser, vilket är en ökning med ca 1 800 deltagare jämfört med föregående år. År 2017 var 61 procent av deltagarna i folkhögskolornas långa kurser kvinnor, vilket är en ökning med två procentenheter från föregående år. Deltagarna i folkhögskolornas kurser är yngre än deltagarna i studieförbundens verksamheter och deltagarna i allmän kurs är yngst. Under 2017 var medelåldern bland deltagarna i allmän kurs 28 år, vilket inte är någon skillnad från föregående år, och 37 år bland deltagarna i särskild kurs. Inom särskild kurs har deltagarnas medelålder ökat med ett år i jämförelse med 2016.

Indikator: Unika studiecirkeldeltagare efter ålder och kön

Under 2017 deltog ungefär 637 000 unika deltagare i studiecirkel, vilket är en ökning från föregående år med ca 13 000 deltagare. Totalt hölls 271 600 studiecirkelar, vilket är fler än 2016 då antalet studiecirkelar uppgick till 266 500 och ungefär samma nivå som 2015. Bland deltagarna var 62 procent kvinnor och 38 procent män, vilket är oförändrat sedan 2016.

Av studieförbundens deltagare hade 37 procent fyllt 65 år, 49 procent var mellan 25 och 64 år och 14 procent var under 25 år. Det innebär inga förändringar jämfört med år 2016.

Av SISU Idrottsutbildarnas deltagare i lärgrupp, kurs, processarbete och lärande för barn var 45 procent kvinnor och 55 procent män, vilket innebär en något jämnare könsfördelning jämfört med 2016. Av de unika deltagarna i verksamheten visar ålderssammansättningen att 46 procent var yngre än 25 år, 47 procent var 25–65 år och 7 procent äldre än 65 år.

Indikator: Andel utrikes födda deltagare i folkhögskolans långa kurser och i studiecirkelar

Andelen deltagare som är utrikes födda har ökat inom folkhögskolans långa kurser, medan andelen i studieförbundens studiecirkelar ligger på en fortsatt jämn nivå. Under 2017 var 43 procent av deltagarna i allmän kurs utrikes födda, varav 60 procent var kvinnor. Det innebär en ökning med 5 procentenheter på ett år och 9 procent-enheter sedan 2015. Motsvarande andel var 15 procent i de särskilda kurserna, varav 57 procent kvinnor, vilket är oförändrat sedan 2016. Bland studiecirkeldeltagarna var andelen utrikes födda deltagare 20 procent, en ökning med en procentenhet jämfört med 2016. Svenska från dag ett ingår inte i underlaget för dessa studiecirkelar.

SISU Idrottsutbildarna redovisar att 6 procent av deltagarna under 2017 var utrikes födda, vilket är oförändrat sedan föregående år.

Indikator: Andel deltagare med funktionsnedsättning i folkhögskolornas långa kurser respektive i studieförbundens studiecirkelar

Under 2017 hade 33 procent av deltagarna i allmän kurs en funktionsnedsättning, att jämföra med 34 procent 2016 och 26 procent 2007. Särskilt andelen deltagare med psykisk funktionsnedsättning, där neuropsykiatrisk funktionsnedsättning ingår, har växt i förhållande till andelen deltagare med andra typer av funktionsnedsättning, från 66,5 procent 2016 till 70 procent 2017. Inom både särskild kurs och studiecirkelar ligger andelen personer med funktionsnedsättning på en fortsatt jämn nivå. Under 2017 hade 13 procent av deltagarna i särskild kurs och 7 procent av deltagarna i studiecirkelverksamhet någon form av funktionsnedsättning, vilket är oförändrat sedan 2016.

SISU Idrottsutbildarna redovisar inte statistik om deltagare med funktionsnedsättning. Under 2017 har SISU tillsammans med Svenska parasportförbundet genomfört 765 arrangemang

med 6 300 deltagare, varav 59 procent var män, vilket utgör ungefär samma omfattning som föregående år.

Indikator: Antal asylsökande och nyanlända som bor i anläggningsboende som deltagit i särskilda folkbildningsinsatser

Satsningen Svenska från dag ett utgörs av verksamhet för asylsökande och nyanlända, som fått uppehållstillstånd men som bor i anläggningsboende.

Sammantaget beräknas ca 35 000 unika deltagare ha tagit del av verksamheten. Det beräknas utgöra 33 procent av den totala målgruppen om ca 105 000 personer som fanns i Migrationsverkets mottagningsystem under året och innebär en minskning med ca 45 000 personer jämfört med 2016. Verksamheten har under 2017 bedrivits i 246 kommuner, vilket är 25 färre än under föregående år.

Av de som deltagit i studieförbundens och folkhögskolornas verksamheter uppgick andelen kvinnor till ca 35 procent. Det är en högre andel än i målgruppen som helhet, som uppskattas till ca 28 procent. Från verksamhetens start 2015 till slutet av 2017 har andelen kvinnor ökat från ca 22 till 35 procent. Sedan hösten 2015 beräknas totalt ca 150 000 unika personer ha deltagit i insatsen.

Bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället

Indikator: Andel deltagare utan gymnasieutbildning

Deltagarna i folkhögskolornas verksamhet har kortare utbildningsbakgrund än befolkningen i genomsnitt. Andelen deltagare i folkhögskolans allmänna kurs som endast hade förgymnasial utbildning var 86 procent för hösten 2017, vilket är oförändrat sedan 2016. I befolkningen som helhet är andelen 21 procent. På de särskilda kurserna var andelen som endast hade förgymnasial utbildning 15 procent, vilket är en minskning med två procentenheter sedan 2016. Av studieförbundens deltagare hade 20 procent enbart förgymnasial utbildning, vilket är en ökning med två procentenheter från 2016. Bland studieförbundens deltagare hade 42 procent eftergymnasial utbildning, vilket är ungefär samma nivå som föregående år. Samma uppgift för befolkningen är 35 procent.

Indikator: Antal utfärdade intyg om grundläggande behörighet bland deltagare på folkhögskolans långa kurser

Under 2017 utfärdades 1 796 intyg om grundläggande behörighet från folkhögskolans allmänna kurs. Till följd av att nya system för inrapportering infördes 2016 blev rapporteringen ofullständig det året, varför en jämförelse endast kan göras med 2015. I jämförelse med 2015 utfärdade folkhögskolorna 254 färre intyg 2017.

Hösten 2017 sökte ca 5 500 personer som deltagit på folkhögskola till utbildning vid universitet och högskolor, varav ca 3 300 personer antogs till studier. Det är en viss minskning i antalet antagna personer jämfört med 2016.

Indikator: Antal utfärdade intyg om avslutad eftergymnasial yrkesutbildning på särskild kurs

Folkhögskolorna utfärdade under 2017 totalt 1 099 intyg om avslutad eftergymnasial yrkesutbildning på särskild kurs. Vid en jämförelse med föregående år påverkas även denna indikator av ofullständig rapportering 2016. Jämfört med 2015 utfärdades 172 färre intyg under 2017.

Bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet

Indikator: Antal deltagare i folkhögskolors och studieförbundens kulturprogram

Folkbildningsrådet redovisar att studieförbunden anordnade ca 376 000 kulturprogram 2017, vilket innebär en mindre ökning jämfört med föregående år. Kulturprogrammen samlade totalt nästan 20 miljoner (ej unika) deltagare.

Vidare anordnade folkhögskolorna ca 2 500 kulturprogram för allmänheten, vilket är 200 fler jämfört med föregående år. Dessa samlade drygt 234 000 (ej unika) deltagare, vilket innebär en ökning med 25 000 deltagare jämfört med 2016.

SISU Idrottsutbildarnas distrikt arrangerade sammanlagt 5 544 kulturprogram med ca 370 000 deltagare (ej unika). Det är ca 1 000 färre kulturprogram än föregående år samt 110 000 färre deltagare.

Indikator: Andel kvinnor respektive män i kulturprogram

Av de nästan 20 miljoner (ej unika) deltagarna i studieförbundens kulturprogram var 55 procent

kvinnor och 45 procent män, vilket är oförändrat från föregående år. Folkhögskolorna redovisar samma procentuella fördelning för kvinnor och män som studieförbunden. Av deltagarna i SISU Idrottsutbildarnas kulturprogram var 48 procent kvinnor och 52 procent män, vilket är en minskning av andelen kvinnor i jämförelse med föregående år med två procentenheter.

Övriga insatser

Förstärkningsbidrag och särskilt utbildningsstöd

Folkbildningsrådet avsatte under 2017 311 miljoner kronor i förstärkningsbidrag till deltagare med funktionsnedsättning samt med behov av extra stöd i svenska språket. Det innebär en ökning med 41 miljoner kronor jämfört med föregående år. I de avsatta medlen för förstärkningsbidrag ryms även medel för stöd till personer som behöver stärka sina kunskaper i det svenska språket.

Under 2017 avsattes 154,5 miljoner kronor i särskilt utbildningsstöd, vilket innebär en ökning med ca 1,5 miljoner kronor jämfört med föregående år. Bidraget fördelas av Specialpedagogiska skolmyndigheten och syftar till att underlätta studier på folkhögskola för personer med funktionsnedsättning. En mindre del av stödet får lämnas till universitet och högskolor respektive Synskadades Riksförbund.

Av det beviljade bidraget till folkhögskolor avsåg merparten bidrag till stödpersoner. I genomsnitt kunde ca 5 700 deltagare per termin studera på folkhögskola under 2017 med hjälp av stödpersoner, vilket är en ökning med ca 200 personer jämfört med föregående år.

Studiemotiverande kurs på folkhögskola

Studiemotiverande kurs på folkhögskola är en arbetsmarknadspolitisk insats för arbetssökande som varken har grundläggande behörighet till högskoleutbildning eller gymnasieexamen. Kursen genomfördes under 2017 av 95 folkhögskolor, vilket är en minskning med en folkhögskola jämfört med 2016. Under 2017 har ca 3 800 personer deltagit i en studiemotiverande folkhögskolekurs. Det är drygt 500 fler personer än föregående år. Personer äldre än 25 år utgjorde 51 procent av deltagarna, vilket är en ökning med 23 procentenheter på ett år. Av deltagarna äldre än 25 år var 56 procent kvinnor och 44 procent män. Bland deltagarna som var

24 år och yngre var 40 procent kvinnor och 60 procent män.

Av de ungdomar mellan 16 och 24 år som påbörjat en studiemotiverande kurs 2016 har 40 procent studerat vidare på allmän kurs fram till och med december 2017. Motsvarande siffror för de som fyllt 25 år är 25 procent.

Etableringskurs på folkhögskola

Etableringskurs på folkhögskola är en arbetsmarknadspolitisk insats och riktar sig till personer som omfattas av Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag och som har kort utbildning. Antalet folkhögskolor som erbjuder etableringskurs har ökat och uppgick under 2017 till 112 skolor, jämfört med 106 skolor 2016. Under 2017 har totalt ca 5 350 personer deltagit i en etableringskurs, vilket är en ökning med ca 1 900 personer sedan 2016. Bland deltagarna var 46 procent kvinnor och 54 procent män. Andelen kvinnor har ökat med en procentenhet sedan 2016.

Bristyrkesutbildning på folkhögskola

Bristyrkesutbildning på folkhögskola är en arbetsmarknadspolitisk insats som startade 2016. Målgruppen för insatsen är deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin. Från februari 2018 är även personer som är inskrivna på etableringsprogrammet en målgrupp. Under 2017 har 15 folkhögskolor genomfört 18 olika utbildningar. Utbildningar till lärar- och elev-assistent samt behandlingsassistent är vanligt förekommande. Totalt samlade utbildningarna 464 deltagare 2017, vilket är en ökning med 390 deltagare jämfört med 2016. Av deltagarna 2017 var 67 procent kvinnor.

Jämställdhet inom folkbildningen

Folkbildningsrådet ingår från och med 2016 i nätverket för jämställdhetsintegrering för myndigheter (JiM) i syfte att utveckla jämställdhetsarbetet inom folkbildningen. Folkbildningsrådet har utarbetat en handlingsplan för arbetet med jämställdhetsintegrering för åren 2017 och 2018, med utgångspunkt i de jämställdhetspolitiska och de folkbildningspolitiska målen. Tre utvecklingsområden som identifierats är brist på systematiskt och integrerat jämställdhetsarbete, könsstereotypa ämnesval och kvinnor i asyl- och etableringsverksamhet. Till respektive utvecklingsområde har Folkbildningsrådet tagit fram effektmål och aktiviteter.

Tolkutbildning inom folkbildningen

Utbildning till tolk för personer med dövhet, hörselnedsättning och personer med dövblindhet samt skrivtolk bedrivs vid folkhögskolor. Samhällets behov av teckenspråks- och dövblindtolkutbildning har bedömts minska framöver och antalet utbildningsanordnare minskades därför från sju till tre folkhögskolor under 2017. Antalet ansökningar till utbildningarna är färre jämfört med tidigare år och det genomsnittliga antalet deltagare per termin har stadigt minskat från ca 300 år 2012 till ca 175 år 2017. Könsfördelningen är ojämn med 90 procent kvinnliga deltagare. Andelen deltagare som slutfört utbildningen har ökat till 30 procent under 2017 jämfört med 24 procent 2016. På grund av för få kvalificerade sökande startade ingen skrivtolkutbildning under 2017.

Den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk bedrivs av fyra folkhögskolor och åtta studieförbund. Bidraget till kontakttolkutbildning har förstärkts från och med 2016. Antalet platser som Myndigheten för yrkeshögskolan beviljat tredubblades år 2016 jämfört med föregående år. Under 2017 minskade antalet beviljade platser något, då en stor del av årets medel för kontakttolkutbildning användes till redan beviljade utbildningar. Antalet deltagare som påbörjat en utbildning till kontakttolk mer än fördubblades mellan 2015 och 2016, från knappt 300 till strax över 600, och minskade till 433 deltagare 2017. Under 2017 slutförde 301 deltagare en utbildning med godkänt resultat, vilket innebär en fördubbling jämfört med 2016. Det är även en förbättring i relation till samtliga som avslutat en utbildning samma år, 52 procent 2017 jämfört med 41 procent 2016. Validering har genomförts sedan 2015 och antalet personer som fått utbildningsbevis på detta sätt har ökat varje år, 2015 fick 30 personer ett sådant bevis, 2016 59 personer och 2017 82 personer. Det innebär sammantaget att 383 personer fått utbildningsbevis som kontakttolk under 2017 jämfört med 218 personer 2016. Könsfördelningen för kontakttolkutbildningen är jämn både ifråga om deltagare och deltagare med godkänt resultat.

Statskontorets utvärdering

Statskontoret lämnade i april 2018 sin slutrapport av den fyraåriga utvärderingen av folkbildningen. I slutrapporten bedömer Statskontoret att folkbildningens verksamhet

uppfyller de fyra syftena med statsbidraget men lyfter även ett antal utvecklingsområden för folkbildningen.

16.5 Budgetförslag

16.5.1 14:1 Bidrag till folkbildningen

Tabell 16.3 Anslagsutveckling 14:1 Bidrag till folkbildningen

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2017	Utfall	3 850 888		4 652
2018	Anslag	4 358 183 ¹	Utgifts-prognos	4 343 783
2019	Förslag	4 348 183		
2020	Beräknat	4 348 183		
2021	Beräknat	4 318 183		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till folkbildningen. Anslaget får även användas för statsbidrag till Föreningen Nordiska Folkhögskolan i Genève samt för utgifter för statsbidrag i form av det särskilda verksamhetsstödet till SISU Idrottsutbildarna. Vidare får anslaget användas för utgifter för utvärdering av folkbildningen samt för utgifter avseende bidrag till teckenspråkstolkutbildning.

Kompletterande information

I förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen finns bestämmelser om statsbidrag till folkbildningen.

Regeringens överväganden

Tabell 16.4 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 14:1 Bidrag till folkbildningen

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	4 348 183	4 348 183	4 348 183
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			-30 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	4 348 183	4 348 183	4 318 183

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 4 348 183 000 kronor anvisas under anslaget 14:1 *Bidrag till folkbildningen* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 4 348 183 000 kronor respektive 4 318 183 000 kronor.

16.5.2 14:2 Bidrag till tolkutbildning

Tabell 16.5 Anslagsutveckling 14:2 Bidrag till tolkutbildning

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2017	Utfall	48 265		10 500
2018	Anslag	59 331 ¹	Utgifts-prognos	56 244
2019	Förslag	59 331		
2020	Beräknat	59 331		
2021	Beräknat	59 331		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för statsbidrag till tolkutbildning. Anslaget får i begränsad omfattning även användas för utgifter för administration, utveckling, utvärdering och rekrytering-främjande insatser.

Kompletterande information

I förordningen (2012:140) om statsbidrag för viss utbildning som rör tolkning och teckenspråk finns bestämmelser om bidrag till

kontakttolkutbildning och om bidrag till teckenspråkstolkutbildning.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2019 för anslaget 14:2 *Bidrag till tolkutbildning* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 140 000 000 kronor 2020–2024.

Skälen för regeringens förslag: Myndigheten för yrkeshögskolan fördelar bidrag till tolkutbildningar som genomförs vid folkhögskolor och studieförbund. Kontakttolkutbildningarna

är ettåriga och tvååriga medan teckenspråkstolkutbildningarna är treåriga och fyraåriga. Detta innebär att Myndigheten för yrkeshögskolan behöver fatta beslut om bidrag för flera kommande år. Myndigheten för yrkeshögskolan bedömer att det även fortsättningsvis finns behov av en bemyndiganderam som sträcker sig över flera år, dock med en lägre nivå. Bemyndigandet sänks med 20 000 000 kronor jämfört med 2018.

Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2019 för anslaget 14:2 *Bidrag till tolkutbildning* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 140 000 000 kronor 2020–2024.

Tabell 16.6 Beställningsbemyndigande för anslaget 14:2 Bidrag till tolkutbildning

Tusental kronor

	Utfall 2017	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022–2024
Ingående åtaganden	45 346	80 673	123 673			
Nya åtaganden	54 719	80 000	70 327			
Infriade åtaganden	-20 435	-37 000	-54 000	-59 000	-51 000	-30 000
Utestående åtaganden	80 673	123 673	140 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	110 000	160 000	140 000			

Regeringens överväganden

Tabell 16.7 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 14:2 Bidrag till tolkutbildning

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	59 331	59 331	59 331
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	59 331	59 331	59 331

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 59 331 000 kronor anvisas under anslaget 14:2 *Bidrag till tolkutbildning* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 59 331 000 kronor per år.

16.5.3 14:3 Särskilda insatser inom folkbildningen

Tabell 16.8 Anslagsutveckling 14:3 Särskilda insatser inom folkbildningen

Tusental kronor

År	Utfall	175 000	Anslags-sparande
2017	Utfall	175 000	
2018	Anslag	190 000 ¹	Utgifts-prognos 190 000
2019	Förslag	170 000	
2020	Beräknat	140 000	
2021	Beräknat		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att genomföra insatser för att stärka kunskaper i svenska, om samhället och främja deltagande i samhällslivet för asylsökande och personer som fått uppehållstillstånd men bor kvar i anlägg-boende.

Kompletterande information

I förordningen (2015:521) om statsbidrag till särskilda folkbildningsinsatser för asylsökande och vissa nyanlända invandrare finns bestäm-

melser om statsbidrag till särskilda folkbildningsinsatser för asylsökande och vissa nyanlända invandrare.

Regeringens överväganden

Tabell 16.9 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 14:3 Särskilda insatser inom folkbildningen

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	170 000	170 000	170 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut		-30 000	-170 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	170 000	140 000	0

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 170 000 000 kronor anvisas under anslaget 14:3 *Särskilda insatser inom folkbildningen* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 140 000 000 kronor respektive 0 kronor.

16.5.4 14:4 Särskilt utbildningsstöd

Tabell 16.10 Anslagsutveckling 14:4 Särskilt utbildningsstöd

Tusental kronor

År	Utfall	154 559	Anslags-sparande	-32
2017	Utfall	154 559		
2018	Anslag	187 711 ¹	Utgifts-prognos 185 427	
2019	Förslag	190 338		
2020	Beräknat	193 158		
2021	Beräknat	193 158		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för särskilt utbildningsstöd som ges till folkhögskolor och universitet och högskolor samt för analyser av och utveckling av folkhögskolornas och lärosätenas lärmiljöer. Anslaget får även användas för statsbidrag för teknisk anpassning av studiematerial för synskadade och dövblinda.

Kompletterande information

I förordningen (2011:1163) om statsbidrag för särskilt utbildningsstöd finns bestämmelser om statsbidrag för särskilt utbildningsstöd och särskilda utbildningsinsatser.

Regeringens överväganden

Tabell 16.11 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 14:4 Särskilt utbildningsstöd

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	187 711	187 711	187 711
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	2 627	5 447	5 447
Förslag/beräknat anslag	190 338	193 158	193 158

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att 2018 års nivå ska gälla även 2019 med vissa justeringar (se 2.1 för beskrivning av de aktuella principerna). Den tidigare beräknade ökningen av anslaget med anledning av att anslaget fr.o.m. 2017 beräknas med ett bestämt nominellt belopp och inte längre pris- och löneomräknas, kvarstår i enlighet med tidigare beräkningar.

Regeringen föreslår att 190 338 000 kronor anvisas under anslaget 14:4 *Särskilt utbildningsstöd* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 193 158 000 kronor per år.

17 Tillsyn över spelmarknaden

17.1 Omfattning

Området omfattar frågor om tillsyn och reglering av spelmarknaden.

Lotteriinspektionen (fr.o.m. den 1 januari 2019 Spelinspektionen) är förvaltningsmyndighet för frågor om spel och lotterier. Myndigheten har bl.a. i uppgift att säkerställa en enhetlig tillämpning av spelregleringen.

17.2 Mål

Resultatredovisningen görs i förhållande till målet om en sund och säker spelmarknad där sociala skyddsintressen och efterfrågan på spel tillgodoses under kontrollerade former. Överskottet från spel bör värnas och alltså vara förbehållet det allmänna eller allmännyttiga ändamål, dvs. föreningslivet, hästsporten och staten (prop. 2002/03:93, bet. 2002/03:KrU8, rskr. 2002/03:212).

Regeringens förslag: Målet för området ska vara en sund och säker spelmarknad under offentlig kontroll som värnar intäkterna till det allmänna och som ger goda förutsättningar för allmännyttig ideell verksamhet att erhålla finansiering genom intäkter från spel. De negativa konsekvenserna av spelande ska minskas och det ska råda hög säkerhet i spelen. Spel om pengar ska omfattas av ett starkt konsumentskydd och inte kunna missbrukas för kriminell verksamhet.

Skälen för regeringens förslag: Den av riksdagen beslutade spellagen (prop. 2017/18:220 bet. 2017/18:KrU8, rskr. 2017/18:363) innebär att statens monopol på spelmarknaden delvis ersätts av ett konkurrensutsatt licenssystem. Det nuvarande spelpolitiska målet, enligt vilket överskottet från spel ska vara förbehållet det allmänna eller allmännyttiga ändamål, är oförenligt med den nya ordningen, som innebär att överskottet från vissa spel inte längre är förbehållet staten eller allmännyttiga verksamheter. Målet behöver därför ses över.

Det nya spelpolitiska målet bör, liksom den nya spelregleringen, vara långsiktigt hållbart för att skapa förutsägbarhet för aktörerna på spelmarknaden. Målet bör fortsatt vara en sund och säker spelmarknad under offentlig kontroll.

Sedan lång tid tillbaka gäller att överskottet från spel till det allmänna och allmännyttiga ändamål ska värnas. Detta säkerställs med den nya spelregleringen och bör framgå av det nya målet. Vidare bör spellagens grundläggande krav på spel återspeglas i målet.

17.3 Resultatredovisning

17.3.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Följande indikatorer och bedömningsgrunder används för att bedöma resultatet för området:

- i vilken utsträckning som spel tillhandahålls i Sverige utan behörighet,
- konsumenters möjlighet att lita på att behörigt spel är säkert och erbjuder ett starkt konsumentskydd,
- konsumenters och andra aktörers tillgång till information om spelregleringen, och
- intäkter från spel till det allmänna och till allmännyttiga ändamål.

17.3.2 Resultat

Spelmarknadens utveckling

Omsättningen på den reglerade svenska spelmarknaden ökade marginellt 2017. Den reglerade spelmarknaden omsatte ca 48 miljarder kronor före utbetalda vinster och 17,2 miljarder kronor efter utbetalda vinster.

I tabell 18.1 redovisas den reglerade spelmarknadens omsättning efter utbetalda vinster uppdelad på olika spelplanordnare.

Tabell 17.1 Den reglerade spelmarknadens omsättning efter utbetalda vinster

Miljoner kronor					
	2013	2014	2015	2016	2017
Svenska Spel, inkl. poker och kasino	9 729	8 941	8 959	8 993	8 980
ATG	3 625	3 660	3 750	4 021	4 145
Folkrörelsernas spel och lotterier	3 699	3 650	3 693	3 914	3 899
Restaurangkasino	196	195	210	197	197
Totalt	17 248	16 446	16 611	17 157	17 221

Källa: Lotteriinspektionen.

År 2013–2017 var omsättningen efter utbetalda vinster på den reglerade marknaden i stort sett oförändrad.

Det av staten helägda bolaget AB Svenska Spels (Svenska Spel) omsättning efter utbetalda vinster minskade marginellt 2017 jämfört med föregående år. För dotterbolaget Casino Cosmopol AB uppgick omsättningen efter

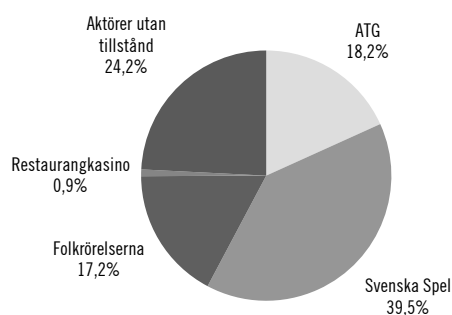
utbetalda vinster till ca 1,1 miljarder kronor, vilket var en marginell minskning jämfört med föregående år.

Aktiebolaget Trav och Galopps (ATG) omsättning efter utbetalda vinster ökade 2017 med 3,1 procent jämfört med året innan. Spel på internet ökade med 13,9 procent, ombudsspelet ökade marginellt och banspelet minskade med 12 procent.

Folkrörelsernas spel och lotterier omsatte efter utbetalda vinster 3,9 miljarder kronor 2017, vilket var en marginell minskning jämfört med året före. Rikslotterierna stod för drygt 3,4 miljarder kronor av denna omsättning.

Den svenska spelmarknaden fortsätter att utvecklas från traditionella lotterier och vadhållning till spel som tillhandahålls online. År 2017 omsatte den reglerade marknaden 4,8 miljarder kronor på onlinespel efter utbetalda vinster, vilket var en ökning med 14,9 procent jämfört med året innan. Utöver den reglerade marknaden förekommer spel på utländska webbplatser. I diagram 18.1 redovisas uppdelningen av den svenska spelmarknaden, inklusive spel som tillhandahålls utan tillstånd i Sverige.

Diagram 17.1 Spelmarknaden inkl. aktörer utan svenskt tillstånd

Källa: Lotteriinspektionen.

Marknadsandelen för bolag utan tillstånd i Sverige fortsätter att öka och uppskattas 2017 ha uppgått till 24,3 procent av den totala omsättningen efter utbetalda vinster. Dessa aktörers omsättning efter utbetalda vinster uppskattas ha uppgått till ca 5,5 miljarder kronor 2017, vilket innebär en ökning med 14,7 procent jämfört med föregående år.

I genomsnitt använder svenska folket 2,2 procent av sin disponibla inkomst till spel på den reglerade marknaden, räknat på omsätt-

ningen före utbetalda vinster. Det motsvarar ca 6 000 kronor per år och person över 18 år. Trenden är fortsatt att andelen som spelar minskar samtidigt som de som spelar spenderar mer pengar. De sociala skadeverkningarna av spel behandlas vidare under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg. Investeringarna i spelreklam på hela den svenska spelmarknaden, dvs. inklusive investeringar av bolag utan tillstånd, uppgick till 5,5 miljarder kronor 2017. Jämfört med 2016 var detta en ökning med 43 procent.

I tabell 18.2 redovisas de tolv spelprodukter som hade störst omsättning efter utbetalda vinster 2017.

Tabell 17.2 De omsättningsmässigt största spelprodukterna efter utbetalda vinster

Miljoner kronor

	2013	2017	Förändring
Postkodlotten	2 042	2 033	-9
V75	1 595	1 772	177
Triss	1 682	1 634	-48
Casino Cosmopol	1 167	1 128	-39
Värdeautomatspel - Vegas	1 796	1 115	-681
Oddset	870	894	24
Keno	553	557	4
Joker	550	479	-71
Eurojackpot	113	457	344
Bingolotto	377	447	70
Stryktipset	358	419	61
V86	306	311	5

Källa: Lotteriinspektionen.

Den spelprodukt som hade högst omsättning efter utbetalda vinster 2017 av produkter som tillhandahålls av reglerade aktörer, var postkodlotten. Den av de större spelprodukterna vars omsättning efter utbetalda vinster ökat mest under den senaste femårsperioden är Eurojackpot. Den produkt vars omsättning under samma period minskade mest var spel på värdeautomaterna Vegas.

Tillstånd, tillsyn och information

Lotteriinspektionen har i uppdrag att i sin tillsynsverksamhet verka för en hög säkerhet i spelen och särskilt fokusera på åtgärder som minimerar risken för sociala skadeverkningar. År 2017 lade myndigheten färre timmar på tillsyn än

2016. Andelen kontroller av tillståndsgiven verksamhet som föranledde anmärkning var 3 procent 2017, vilket kan jämföras med 3,5 procent föregående år. Andelen kontroller av misstänkt illegalt spel, dvs. spel som sker utan nödvändigt tillstånd, eller främjande av sådant spel, som föranledde anmärkning var 73 procent 2017, vilket kan jämföras med 53 procent föregående år.

Lotteriinspektionens tillståndsverksamhet ska ge förutsättningar för en väl fungerande spelmarknad och minimera risken för sociala skadeverkningar. Myndigheten prövade 902 ansökningar 2017, vilket kan jämföras med 1 076 föregående år. Andelen avslag var 1 procent, vilket kan jämföras med 2,5 procent föregående år.

Lotteriinspektionens informationsverksamhet ska främja allmän kännedom om spel- och lotterilagstiftningen. Informationsinsatserna består huvudsakligen av publicering av nyheter, statistik och undersökningar, främst via myndighetens webbplats, men även via sociala medier. Bland annat har myndigheten tagit fram informationsmaterial på åtta språk om lotterilagens bestämmelser om spelautomater, i syfte att öka tillgängligheten till informationen.

Tabell 17.3 Resultat

	2013	2014	2015	2016	2017
Tillsynsinsatser					
Antal kontroller	6 580	6 966	6 702	5 367	4 603
Varav tillståndsgivet spel	5 393	5 749	5 995	5 119	4 209
Varav illegalt spel	1 187	1 217	707	248	394
Antal kontroller med fel	682	627	479	311	413
Varav tillståndsgivet spel	268	314	177	179	124
Varav illegalt spel	414	313	302	132	289
Andelen kontroller med fel, tillståndsgivet spel	5,0	5,5	2,9	3,2	3,0
Tillstånd					
Antal ansökningar	3 362	1 226	2 742	1 076	902
Antal beviljade ansökningar	3 259	262	2 768	1 038	926
Antal avslag	29	17	23	26	9
Informationsinsatser					
Besök webb, kunskapspridning	71 000	55 000	101 000	115 000	90 000
Räckvidd, omnämning i media	1 301	1 006	1 203	1 074	1 548

Källa: Lotteriinspektionen.

Inkomster från spelverksamhet till det allmänna

De statliga inkomsterna från spelverksamheten består huvudsakligen av överskott från Svenska Spel och intäkter i form av lotteriskatt från ATG. Sammantaget uppgick statens inkomster från spelverksamhet till ca 6,4 miljarder kronor 2017, varav överskottet från Svenska Spel uppgick till ca 4,9 miljarder kronor och intäkter i form av lotteriskatt från ATG uppgick till ca 1,5 miljarder kronor. Utöver detta tillkommer mindre inkomster från lotteriavgifter och skatten på spel.

Inkomster från spelverksamhet till allmännyttiga ändamål

Folkrorelsernas andel av spelmarknaden var oförändrad 2017 jämfört med 2016. Folkrorelsernas spel och lotterier omsatte efter avdrag för utbetalda vinster 3,9 miljarder kronor 2017, vilket utgör 22,6 procent av omsättningen efter utbetalda vinster på den reglerade spelmarknaden. All avkastning från dessa lotterier ska gå till allmännyttiga ändamål.

Överskottet från ATG:s verksamhet går till trav- och galoppsporten, som 2017 tilldelades ca 1,8 miljarder kronor, vilket kan jämföras med ca 1,7 miljarder kronor föregående år. Vidare erhöll Hästnäringens nationella stiftelse 50 miljoner kronor från bolaget.

Spelreglering

Europeiska kommissionen beslutade i december 2017 att avsluta överträdelseärendena på spelområdet mot en rad medlemsländer, däribland Sverige.

Efter förslag från regeringen har riksdagen beslutat om en omreglering av spelmarknaden som innebär att stora delar av spelmarknaden konkurrensutsätts genom införandet av ett licenssystem med ett högt spelarskydd. Lotteriinspektionen har på regeringens uppdrag anpassat sin organisation och påbörjat licensprövningar för att den omreglerade marknaden ska fungera när den nya lagen träder i kraft den 1 januari 2019.

För närvarande pågår även en översyn av automatspelslagen (1982:636), vilket bl.a. riksdagen har efterfrågat (bet. 2014/15:KrU4).

Avtalet mellan staten och ägarna till ATG om viss finansiering av hästsektorn löper ut den 31 december 2018 och måste senast då ersättas med ett nytt avtal för att ATG inte ska träda i likvidation. Regeringen har gett en utredare i uppdrag att utreda förutsättningarna för en finansieringsmodell för spel på häst- respektive idrottstävlingar (dir 2018:47). Det ovannämnda avtalet kommer inte att ändras mer än vad som är nödvändigt med anledning av spelreformen.

17.4 Budgetförslag

17.4.1 15:1 Spelinspektionen

Tabell 17.4 Anslagsutveckling 15:1 Spelinspektionen

Tusental kronor

År	Utfall	Utgifter	Anslags- sparande	Resultat
2017	Utfall	47 610		3 805
2018	Anslag	72 284 ¹	Utgifts- prognos	68 962
2019	Förslag	74 262		
2020	Beräknat	75 294 ²		
2021	Beräknat	76 202 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 74 262 tkr i 2019 års prisnivå.

³ Motsvarar 74 262 tkr i 2019 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Spelinspektionens förvaltningsutgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 17.5 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)
Utfall 2017	31 276	117	30 691	702
Prognos 2018	67 000	100	55 000	121
Budget 2019	67 000	100	60 000	71

Verksamhetens kostnader täcks endast delvis med avgifter som löpande redovisas mot inkomsttitel 9455 *Lotteravgifter* (se förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 7). De åtgärder som närmast är av direkt rättsvårdande karaktär, och som syftar till att motverka illegalt spel, är sedan den 1 januari 2007 anslagsfinansierade. Detsamma gäller den egeninitierade utbildnings- och informationsverksamhet som myndigheten bedriver.

Regeringens överväganden

Tabell 17.6 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 15:1 Spelinspektionen

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	50 784	50 784	50 784
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	478	1 190	1 817
Beslut	23 000	23 320	23 601
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	74 262	75 294	76 202

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

Lotteriinspektionen byter namn till Spelinspektionen den 1 januari 2019 (se prop. 2017/18:220 bet. 2017/18:KrU8, rskr. 2017/18:363).

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget sammantaget ökas med 23 478 000 kronor.

Anslaget ökas med 23 000 000 miljoner kronor till följd av införandet av den nya spellagen (2018:1138), som träder i kraft den 1 januari 2019. Spelinspektionen ska vara den myndighet som utför de uppgifter som spelmyndigheten enligt den nya lagen ska utföra.

Regeringen föreslår att 74 262 000 kronor anvisas under anslaget 15:1 *Spelinspektionen* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 75 294 000 kronor respektive 76 202 000 kronor.